

785
127

ANDREÆ MOCENICI,
P. V. D.

BELLI MEMORABILIS
CAMERACENSIS

Adversus

VENETOS,
HISTORIÆ
LIBRI SEX:

Quibus Epitome latior præmissa est, unde breviter
omnia intelligi possunt, quæ in singulis
libris continentur.

*Editio postrema, à mendis variis purgata, ac Indice
toccupatissimo aucta.*

LUGDUNI BATAVORUM,
Sumptibus PETRI VANDER Aa,
Bibliopolæ, & Typographi Academiæ atque Civitatis.

Gravie literantibus et
hunc. tab. Epis. 3,

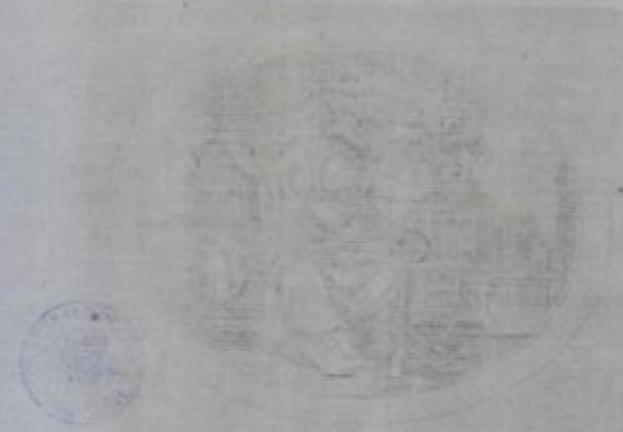
17. 1. 1600. 1600. 1600.

2. 1. 1600. 1600. 1600.

2. 1. 1600. 1600. 1600.

2. 1. 1600. 1600. 1600.

2. 1. 1600. 1600. 1600.

2. 1. 1600. 1600. 1600.

NOVÆ HUJUS EDITIONIS
P R A E F A T I O
A D L E C T O R E M.

ANIMUS nobis non est, Praestantiam & Amplitudinem Reipublica Venetæ hic efferre, licet ejus opportuna nobis denit occasio; nam nihil magis est sermone omnium contritum, nihil magis decantatum, nihil magis perulgatum, quam eam præ se ferre Regiam Majestatem, innumerabilibusque ad omnem virtutem præstantibus viris floruisse, & adhuc florere, quorum numerus valde ingens, & res ab ipsis gestas has Historias legenti etiam occurrent. Cum autem hæc Respublica tot literarum monumentis, tam multis Scriptis, tot Orationibus, tam multis Historiis illustrata est, ideo eam non attingamus; Sed modo ex te, Benevolè Lector, commonefaciemus, que ars & industria nostra in his historiis prelis de novo committendis effecit. Secuti sumus exemplar Editionis *Venetiarum* per *Bernardinum Venetum de Vitalibus Anno M.D. xxv.* impresse, cajus etiam paginas in commodum legentis margini nostræ Editionis, nisi iis caruisset, adjecissemus. Epitomas autem, que omnes in capite hujus libri præmissæ erant, singulo libro non solum præfiximus, sed & diversis characteribus excudi curavimus, quod & tam in nominibus propriis quam orationibus literisque observavimus. Contractionelque vocum, quarum multæ in supradicta Editione erant, plane susstulimus, & adimplevimus. A mendis quoque non modo iis, que in calce prædictæ Editionis indicate erant, verum etiam pluribus alijs nostram purgavimus. Et ne videamur nos Auctorem nostrum, cajus tamen familia tam multis, tamque præstantibus in Republica Senatoribus perpetuo fuit illustrata, ut multos abhinc annos scribi nullæ potuerint historiæ, quin de præclaris rebus ipsorum gestis passim videamus factam esse mentionem, silentio præterite velle, quedam ex *Dictionario MORERI* manu in Auctoris familiam dicta Praefationi nostra subjunximus. Posfremo Indicem ejusmodi libro convenientem satisque perfectum adjecimus. His ut fruari atque delecteri animo precamur. Vale faveque.

Ex MORERI Dictionario Historico
In Familiam
MOCENICORUM.

ANDRE Mocenigo noble Venitien, étoit en estime au commencement du XVI. Siecle, en 1511. On l'employa dans les grandes affaires de la République, & il y réussit. Il composa aussi deux Ouvrages Historiques, de bello Turcarum, & belli Cameracensis Lib. vi. La Maison de Mocenigo de Venise a eu de grands Hommes, & a donné quatre Doges à la République, savoir Thomas Mocenigo élu en

A. Mocenig. * 2 1413.

ANDREÆ MOCENICI PRÆFATIO

1413. & mort en 1423. Ce fut de son tems que les Venitiens se rendirent maîtres du Frioul en 1416. sur Louis Trebisio, Patriarche d'Aquilea, qui s'étoit temérairement engagé à la guerre contre la République, sur l'espérance de la faveur des Hongrois ses alliez ; ce que je remarque en parlant du Frioul. Pierre Mocenigo élu en 1474. gouverna durant deux ans avec beaucoup de prudence & de bonté. Coriolanus Ciprius publia une Relation Historique de la Vie de ce Doge. Jean Mocenigo fut élu en 1477. & il mourut en 1483. Louis Mocenigo en 1570. après Pietro Loredano fut ligué avec le Pape & les Espagnols, contre les Turcs qui avoient pris l'Isle de Cypre. Sébastien Veniero commandoit les Galères de la République, Marc Antoine Colonna celles de l'Eglise ; Et Dom Jean d'Autriche celles du Roi d'Espagne L'armée Chrétienne gagna la célèbre bataille de Lepante, le 7. Octobre de l'an 1571. Louis Mocenigo mourut en 1577.

ANDREÆ MOCENICI, P. V. D.

P R A E F A T I O IN BELLUM CAMERACENSE.

M omni vita præclarum est, otium recte disponere, ut nulla dies transcas sine linea, sic enim vita satis longa efficitur, quam alioquin illi homines brevem esse conqueruntur, qui corporis imperio, & servitio mentis abuti volent, atque inde rapti infanta libidinis, quæ solet nihil compostum reddere, prolabantur in omne scelus contra conjunctissimum quemque, quod dii iatris quantacunque pena ulciscendum esset. Et nihil mirum eos audaces & temerarios esse, atque dolis & fallaciis, ad honores contendere, nec putare, id utile, quod honestum, nec velle æqua ex æquo, qui neque se, neque alia noverint. Viros autem decet contraire, & sic agere, ut quales haberi volunt, tales sint, atque in otio & negotio posse prodefi- se videantur, necnon in primis seipso cognoscere, & in seipso descendere, metiendo cuncta alia eadem mensura, qua nos ipsos metiendo putamus corpus nostrum exercendo & subjiciendo viribus animi, ut par est, & probe animadvertere nostras vires, quanta & quales sint, antequam aggressiatur aliquid facere. Pulchrum est enim & scribenda facere, & legenda scribere, non tamen omnes ad omnia apti sumus, sed sicut in corporibus & in formis, sic in animis magnæ dissimilitudines videntur. Namque omnes propria persona & aptitudine, quasi a natura indui sumus, quam cognoscere & sequi debemus, quia inde in omnibus negotiis evadimus, & maxime decet, quod maxime nostrum est. Sed alioquin nimius amor sui, sepe facit, ut inniventibus oculis quisque in se videat, quæ aliena & sua sunt, atque ideo recte noster *Plato* præcipiebat, nos oculum nostrum, in alterius oculo videre, & ex illa fenestra cordis actiones animi propicere, atque oportet ea non facere, quæ in aliis reprehendimas, & identidem ea imitari, quæ digna laude in aliis viderentur. Nempe amulando vis etiam judicandi comparatur studio, confutudine, & doctrina, sicut *Protagoras* docebat ingenium & administrationem reipublicæ, quia tametsi ingenium a principio nobis inditum sit ex officina *Vulcani* & *Misericordie*, ut dicitur, illud tamen ut cetera, doctrina & exercitatione maxime coalecit. Namque

IN BELLUM CAMERACENSE.

que legendo omnia, que in toto orbe terrarum anteaetis temporibus gerita sunt, facile omnium rerum sumuntur experimenta & judicia de similibus ad similia, & alioquin nemo bene judicat, quo nescit, & recte dicere in *Akibaude* primo, scientis officium esse, non divitius, de unoquoque consulere, atque illi ita pauci sunt, ut diceret *Philippus Alexandri* pater le unum solum *Purmeadow* reperisse, cui res agenda merito crederentur. Itaque mihi cogitant cum otium haberem, & interestem belli consultationibus in mente venit, nostri temporis historiam scribere, quia adhuc praepons animus videbatur, & putabam parum prodesse, que intus in animo sunt, nisi foras edantur, merito enim dicitur, omnem virtutem in actione confilere, & nihilominus prodest domi bene vivere, & bene agere, quam foris & militia strenuum esse, & qui non possint in bello fortiter se gerere, si facta aliorum scriferint, merito etiam laudandi sunt. Et quidem mihi maxime laudabile & difficile videtur, historiam scribere, quia illa omne genus dicendi complexa est, atque amplius ea dictis æquaria sunt, que in bello fortiter geruntur, & reddenda omnia sua naturæ consentanea. Sed ego etiam majorem difficultatem habui, quia difficilius opus scripti quam aliquando contigerit, & adeo multiplex, ut in disponendo multum tempus conteriverim, atque amplius oportuit præ multitudine, & copia loquentium, rem valde incompositam in formam redigere, & multa coaptare, que variis in locis uno tempore fiebant, & tamen labore non drectavimus, quia videbamus, operæ pretium facere, & benemereri de republica, si absque mendacio literis mandaremus istud bellum memorabile, quod nostris temporibus gerebatur. Namque alioquin conatus sum praeflare quantum potui, & exacte scribere tantam historiam, si nostra imbecillitas animi & mediocre ingenium pateretur, & pueri omnes in bonam partem accipiere, quandoquidem intelligent, non parum esse in tanto opere voluisse, si alsequi non possemus quod volebam. Neque enim nescii sumus, tantum posteris debere quantum possumus, & patris gesta magna fia referre, pium laborem appellari, atque ego in primis puto vitam & mortem eorum æqualem esse, qui solummodo ventri & somno dediti sunt, somno enim & luxuria omnis virtus atteritur, & sopita gloria vertitur in infamiam. Nos autem a tenetis unguliculis animi officiis usi sumus, & hujusmodi laboribus assuevimus. Usque adeo nunquam huculque pertulit est, dum putamus ista qualiacunque musitando posse forsitan pluribus horis vivere. Et nuper contenti non sumus historiam nudam scribere, sed eriam digressi sumus in rebus gestis *Venetorum* atque in descriptione orbis & bellorum, que in partes gerebantur, atque amplius ea diximus, que ad *Venetas* nostraque astuaria pertinere videtur, & quemadmodum tante pecunia reperiuntur, que usque in finem suffecerint. Et quidem istud bellum adeo amplum & varium fuit, ut omnia continet, que censentur difficultia in historia. Namque & multæ orationes referuntur, que domi & militiæ habebantur, bellum maritimum & fluviatile, oppugnationes orbium, descriptions locorum, & quemadmodum sepe collatis signis pugnatum est, ut non injuria dici posit, nullum bellum tam diutius difficile fuisse, atque magis nunquam amplius fortuna jocata est. Namque *Veneti* in bello terraeotum distinum pati sunt, & *Rivalti* dampnificum ignem, atque ante bellum navale exarsit, & concidit pars palatii, quasi futuri belli certa præfigia. Deinde quatuor reges cum *Helvetiis* & tota *Italo* in *Veneto* moverunt, atque infelicitate cum *Gallis* ad flumen *Abdum* pugnavimus, & passim ad hostes defecitum est. Postea rebus *Veneti* accessis, cum omnes valde conflickarentur, subiit spes habendi *Hispans* auxilia, atque illis conductis stipendio, repandæ reipublicæ studebatur, sed nos felicis spes vana, quia ab illis dolo malo decepti sumus. Denique accersitis *Helvetiis* frustra etiam confidimus,

ANDR. MOCENICI PRÆF. IN BELLUM CAMERACENSE.

quia Galli hostes expulsi sunt, & nos non potuimus tempublicam reparare. Itaque necesse fuit cum Gallis iterum in amicitiam coire, atque illi venerunt in Italiam profligaruntque hostes Helvetios; & inde nobis falsus redditus est, unde tantum vulnus provenierat. Quod si nos defecisse videbitur, certe belli series & res ardua placebit, atque ipsa fortunæ varietas magnum documentum posteris afferre poserit. Namque legendò per quos viros, quibusque artibus domi & militiæ illud bellum gestum est, quisque poterit omnis exempli documenta sumere, ut imiteatur quod profuit, & vitet ea, quæ aliquin nocturna viderentur, atque amplius quisque illud maxime intendat, contra tantos reges, unam tempuplicam stetisse, quod temper celebre & memorabile erit. Et quidem nostra respublica sicut magis longæva omnibus fuit, sic credendum est, viciisse alias laetitiae bonis exemplis & legibus, atque amplius posse durare per multa tempora, si modo sequi nostrorum majorum rectæ instituta & vestigia parati sumus. Nempe illæ viæ veterum in dominis & respublica justitia & æquitas, omniæ enim injustitia dissidia, & omniæ iniquitatæ comes discordia. Juventus omnis non ad ambitiendum assuecebat loqui jucundissime & utilissime affltere, sed ad capescendum virtutem animi & corporis exercebatur, siquidem vivebatur in illa civitate duratura, ubi virtus & jus firmitatem roburque semper accipiebat, atque infirmitatem & imbecillitatem incita & injuria. In eligendis magistris nulla era accepio personarum, sed apti ad regendum & idonei legebantur, qui circa senia verfaentur. Nam qui in ridiculis studioli fuit, eos scias, in seris ridendos fore, & si quid mali fecerint nunquam seire corrigeremus ut par est, cum ita sit vita hominum, quasi ut ludas scerris, si illud quod maxime est opus iactu non cadit, illud quod occidit forte, id arte ut corrigas. Et supra omnia animadvertebant eos respublica præsidere, qui nullis libidinibus tenerentur, sed posthabitis propriis soli respublicæ consulerent, & proinde lege prohibebatur, eos de summa rerum consultationibus interesse, qui negotiationibus essent impliciti, & maxime ambitionis inutiles putabant. Nam qui honores ambitione adepti fuit, ea duce ducuntur comparandis amicitiis, & aliquo viri magnanum secum afferunt alexipharmacum, & designantur in ista vilia descendere, nisi abusu & necessitate compellantur. Cum regibus vero & principibus tantum amicitias & pacem excolebant, ut boni amatores pacis non minus essent, quam ab omnibus haberentur, & in circlo longa pace fruebamur, quamvis reges invicem pugnarent, atque inde pateres senectutem hilarem agebant ex bene actæ vita jucunda conscientia. Quod si istis artibus domi forisque recte administrabatur respublica, & nos quoque aliquando revertarum unde abscessimus, si divertimus ab itineribus, quæ nobis tanta bona peperere, sic enim felicia illa tempora redibunt, quæ in actis temporum præteriorum legi possunt. Et quidem illa præcipue legenda sunt, unde hominum meliora monumenta sumuntur, quam ex statuis quæ apud antiquos siebant, atque ideo Agesilaus moriens iussit, nullam sibi neque fictam neque pictam fieri, & identidem Cato senior aiebat, se nalle homines querere, cur Catoni statua posita non esset, quam cur esset polita, quasi parum profint imagines, nisi aliquod opus illud, & dignum memoria fecerimus sub typis chalcographis. Et merito dicitur historia magistra vita, quia ea est, quæ nos maxime instruit ad res agendas, & recte ex præteritis, præfentis dirigitur, & conjectamur futura, & sunt tres oculi prudentiæ, sine qua non bene gubernatur respublica. Nisi enim alonge videamus & tempestive caverimus ventura mala bene consulendo & bene agendo antequam eveniant, illud saepe solet accidere, quod turpe est dicere non putaram. Igitur quisque res gelas veterum libenter legat, & inde diseat, quid agendum est in omnibus negotiis, atque pro comperto habeat, facile imperium retinere iis artibus, quibus ab initio partum est.

ANDREAS MOCENICUS D.
A N D R E Æ G R I T T O
PRINCIPI ET SENATUI S.

BELIUM magnum & memorabile, Princeps & Parres amphissimi, natum apud nos proxima factura, vobis merito dicendum censimus, & patavimur vos acceptarvos benigno prompteque, tametsi manus exiguum, sicut Artaxerxes rex Persarum haustam aquam e proximo summine jucundus suscepit, quam operarius obvissa obtulerat, atque e9 magis quia vos duxeris præcipue vestiarum rerum gestarum factores esse, & ego nihil proptercrea stipendiū petam, id quod vestra facili munificencia soliti estis dare eriamus, qui saluamento profecti sunt, & nihil aut parvo benemeritis de Republica. Tu vero ille es, qui in his maximam partem habes, & te saep inveteras Princeps iucundissime, sic enim licet te compellare prefatione verissima, qua antebas in aliis obsoleverat. Namque tu te soleris ita omnibus facilem prestatore, ut omnes sciant, quatenus ex aequo tecum vivat imperium, triumphabis & vitor, procurator & legatus in castris, & quod in nobilis fecisti, dum illud senatorio ordinis præfetas sapiens consilia, atque hac omnia reipublicae, & talis fructu in omnibus magistratibus domi forisque, qualis in castrensi contubernio, nos quicquam mutavit in te fortuna amplitudo in nisi, nisi ut prodire tantudem posset, quantum velles. Itaque omnino in veneracionem tuin genos occurras, & longe submoveras ingenii fasibus. Fulgorat enim in te vere dicta vis eloquentiae, & magna fonsunditas animi, ut has non possum non trepidus estimare, subiurans ingenii tu judicium lacerfatum. Multum enim resert publicare, & dicere tibi, quia cum possem dicere, te non fruisti in hoc albo, cum ista condicerem, aut possem te rejicere, sicut fecit Lucilius & M. Tullius cum scriberet de republica, & quanto nos causati sacceremos, nisi usi essemus ista tua nuncupatione. Accedit vobis apparatu, & te hospitem invictum, & elegimus judicem, a quo non fecit iniquum aliquid velle, non alter quam apud Catonem illam bofem ambitus, & gaudenter repulsi tanquam ineptis honoribus, cum apud illos horribus ambitione & laevigitionibus traducerentur, & candidati proptercrea pecunias deponebant, vos agebant se facere pro innocentia, ne viderentur a Marco Portio Catone rem improban petere. Et quidem immenso subit cura tibi condigna tribueri, quem possum in excellissimo fastigio reipublicae, & praedium summi eloquentia cum somma rerum gestarum gloria, religiose adiri etiam a salutibus scio, sed tamen etiam diis latice rufisci, & multa nationes supplicare, & hanc soluamento mola salsa, quibus turba defuerint, & nemini vitio attribuuntur, deos colere, quicmadmodum potest. Verum illud nos consolatur, quod tibi dicamus opus memorabile, & libellos non levioris operae. Namque ingeni capaces sum, quanvis illud nobis per quam mediucre est, & adiungit excessus, orationes, sermones, casus mirabilis, & rerum eventus varios, atque alia multa, que jucunda dicta, & legentibus blanda sunt. Neque tamen unquam adeo istis moreor, ut non semper utilitatem jucundi prestatim, gratia plaudendi, quod non fecisse viderit Titus Livius, cum scriberet ab origine urbis Romæ potius sibi, quam Romani nominis glorie, & utilitati legentium. Ego autem nihil audeo promittere, nisi hoc ipsam, quod tu præflias, ut ad te scribam, & hec est fiducia operis super tanta nomenclatura, atque estimatio & pretium, sicut & multa valde pretiosa ideo videntur, quia tempis Deorum dictata sunt. Et certe alioquin decieveram, istud vos mandare barebamus, ne vita dedisse aliquid ambitioni judicaretur, & promide tu debes præoccupantibus locum magis magisque favere contra illatos, quos scio nobiscum decertaturos. Neque enim nescius sum, me sed eo malo fidere naturam esse, ut omnia mea in malam partem accipi soleant, & faba cuius in meum caput, quando malevolis aliis vorti vitio deberet. Neque tamen eo infi-

ANDREÆ MOCENICI DEDICATIO.

infios multa adiici posse istis meis, & alia omnibus editis, ut obiter eaveam istos, ~~et quæcunq[ue]cunque~~, sed sole vestigatores eos parvisacere, qui vere laudis expertes, parati sunt sola obsecratione aliena scientie famam sibi occupari, atque eorum orationes suis preterfuerent, ut aiebat Cato Censorius. Securus ergo per te nuper experiar, an possum aliquid in historiis, atque illud maxime me movit, quod intereram rei gerenda, que ardua & memoranda videbatur, & omnia videbam singulatum, que domi & militie fiebant, unde expertus sum facile illos potuisse a veritate divertere, qui gesta temporum præscriptorum scripsere, & qui ab aliis quovis modo relata referre contenti sunt. Namque ego maxime studi in habendis omnibus, que in senatu consultabantur, & quæ ex causis, & ex oratoribus nostris apud reges & principes senatus referabantur, & tamen vix potu veritatem dicere, quia eadem res gesta, ab illis qui interfuerant, non uno modo referabantur. Usque adeo aportavit me nunquam coniectari & posturam confidere, ut omnia multo verissima habeantur, neque enim historiam puto, nisi & endem vera fuerit. Quod si in multis aliis discessero, quod certi sum, certe in hoc, ut omnia vera traherentur diligenterissimus fui. Adiici & illud, ut omnis senatus consulta & regum actiones, que in bello gerendo domi consultabantur complexio sum, & quæ deinde ex consilio gererentur, ut omnia quemadmodum consulta fini oculis legentium subiecissentur, & quemadmodum gesta sunt. Namque domini consilio opus est, & foris matre facto posquam consulueris, & non aliter bene se res haberet, si alterum traheret aut arma foris aut domi consilium. Totum vero opus P. OP. non me latet sumptuose ad scribendum difficile, & non posse nisi per vos aliquis aspirabis placere, atque ideo verstram operam imploro, & præstitione te nostrum ducem inclitissimum fauctorem vero, ut suscipias ista qualiacunque, illa tua facie hilari digna imperio, & proceritate angustissima, sicne soles omnia juvende excipere, & te gerere erga omnes tanto summissimis, quanto es omnibus superior. Hec tua virtus est, & vera magnitudo animi, non solus potentia & dignitas, sed humanitatem praevellere, & majora alia, que dicenda in aliud tempore dissero, ne modo in magnitudine rerum tuarum confundas, dum nimis volo brevem epistolam scribere. Ceterum quia fauissimorum pars maxima, ideo valde letatus sum, tibi Principi dicere, bellum istud Cameracense, quod ita appellare collubat a principio, quia principium totum plusquam medium perhibetur, & nulli festinare volebat titulum excogitare, sicut Græci solebant vocare, alii regem, alii dominum, alii regem mundum, quos in eo non sequuntur, sed illud lando, quod solebant pendente titulo inscribere, ut Apelles faciebat, aut Polycletus, & velut ex illis intelligi, ut nubi semper superesset regressus ad venam. Sed quod nobis licetum est, libenter facimus, & profitemur facile posse errare & decipi, quando subtiliurum videri solet, si bonus etiam aliquando obdormiat, cum multa dulciora accesserit. Quo sit ut non iniuria modo feceris sonus vestigia antiquorum auditorum in noncapitulo faucture, & nulli magis dicendum opus erat, quam tibi Principi & senatu, quorun gesta talia referuntur, que possint ad immortalitatem perdire, si nostra aliquid opum posteris valebunt. Id quod fore omnino confido, si te talem fauctorem habuerint nostra istæ lucubrations, que alioquin non audēbamus prodire in publication, nisi tuo tanto patrocino forentur. Tu igitur iungite accipe quicquid est, quod tuum est, & libenter datu, quod dari potest, ex nostra officina tenui & infascunda, tu majora facio tuo docto, & tuis auxiliis, & da candorem illum, quem tu melius scis, qui rebus omnibus gestis interfici. Et quia porcendum fuit tibi impedito publicis negotiis, subjunxi latius epatomas, unde posses breviter omnia intelligere, que in singulis libris continentur, atque aliu etiam per te poterunt non perlegere, sed ex eo querere aliquid & scire, quo loco inveniant. Valete.

ANDREÆ MOCENICI,

P. V. D.

BELLICAMERACENSIS HISTORIÆ

Epitoma

EX LIBRO PRIMO.

BELLI Causæ queruntur, & quemadmodum inter principes Italiz discordia orta sunt, & Ludovicus Storri regem Gallorum Carolum contra Ferdinandum, regem Neapolis in Italiæ accessivit. Et quidem Rex Gallorum facile tempore voti factus est, quia statim hostes in fagoni conversi sunt. Sed Gallo ex vultu nimis insolenter uterantur, atque iecorab omnibus in illas conuentus est, & facile Italia expedita sunt. Quoniam vero per idem tempus rex Ptolæa Venetorum auxiliis agebat, Ludovicus Storri veritus rex nimis affiravit, Turcas & Christianos reges in Venetos fortatur est, & cum aliquo bello iugens inflare, Veneti compulsi sunt, contra duces Ludovicum Storri, sedis iure cum Ludovico rego Gallorum, qui in demerito regis Caroli locum sufficit est. Sic ea faba in caput Ludovicus Storri cedebatur, & deinceps ille semel expulsi, atque iterum captivus in Galliam abducitur est. Poles restituuntur ea, que Gallo cum Hispanis apud Neapolim geste, & quemadmodum res omnes pacata sunt, sicut ac rex Hispanie Galliam uxorem duxit. Inde Rex Gallorum capiū machinari in Venetos, atque ex maxime diu stir obviari Germanis, qui valdebant per Tridentum in Italiæ irrumpere. Ceterum Rex Romanorum socios malebat, si illi transiit dare contenti sunt. Sed Veneti nonquam passi sunt, ad Germanos defessi, quoniam ample conditiones proponerentur, & tandem et Senatus confuso pietatis cum Gallia statim est. Quare primo cum Germanis ad Cadubrium certamen fuit, & boles ad unum casi sunt, atque identidem ad Goricium & Tergilam rei regit ex sententiâ, & amba circuantes in Venetorum potestatum versari, atque amplius Rex Romanorum declinans ad inducias cum Venetiis, & ille denique in triclinio falle sunt. Sed quia Gallus rei regende non interfuerat, inde bellis ipsius cause querentur, & tandem reges Cameracense fidem in Venetos pepigere. Deinde sub digressione rerum Venetiarum seruit habetur, quemadmodum civitas opibus aucta est, & quoniam bella feliciter gesta sunt, domi huius mores veterans excusat, & aliter cum primum illi immutari cepit sunt, labefactata civitas est, quia potius quam mare opifera, diffidens contumis spectabatur, & cum regibus iurat de bello in bellum, quoniamque in iugis bellum Cameracense, perveratum est. Ceterum quia difficile Venetus erat, contra tantos reges pagare, illi primo quoque tempore egerunt cum Pontifice & Regibus Anglorum, Hispaniorum & Germanorum, si aliquis paulo posset insta fuderis disturbare, & cum ea pars profectiva videretur, ingentes copie parabantur ad Ravennam, ad Jaffinopolim, ad Veronam, ad Forum Iulii, & ad flumen Abduum præfertine contra Gallos ibat. Comparata quoque maritima classis est, que oram Apulie & Fluminis tueretur, & Padana clausis altera, quae poset impetrare, si qua via ingratia ex Ferraria. Nibilemque copie hostium parabantur, atque postea ad confinia pugnabantur. Namque Marchio Manuix in expeditionem exiit, & Calate magis cepit, atque identidem parte alia majoribus episcopis agebatur, quia Mediolanum magistris annem Abduum traxerit, & cepit oppidum Tevilium, atque amplius in iacerto res erat, quoque ad Caravagiam via hostium reprecesserit, sicut & contra Marchionem dianue apud Aulam oppidum, & contra exercitum Pontificis apud Ravennam urbem stabatur, sicut et Pontifex valle Lamonis & civitate Faventia portas est. Parte alia Venetorum omnis exercitus ad flumen Abduum venit, boles repulsi sunt, vi receptus Tevilium, & omnia præda missione fuere. Sed ea præda valde perniciosa Veneto fuit, quia inde multæ difteride orta sunt, & boles postuerunt annem impune traxerit, & paulo post ad Pandulum oppidum, infamiam certamen fuit, & viri Veneti accise sunt. Quare Venetus valde tumultuum est, curauitque copias colligere, & exercitus supplementum mittere, atque angeli cladem ad quinquaginta triremium. Sed gravavit doni foris-

A. Mocenici. A que

que annui fierent, quo usi forent, usque ad Venetia astuaria tamen paulatim recessum est, quis oves rebus & oppida rei nosas molerentur preter appidum Piscatorum, quod ex captione in hostiam precepit enim. Et quidem aliae urbes ultra etiam regibus tradebantur, atque amplius Veneti effidit pacem implorabat, sed tantum absit, ut passim bello patim ageretur. Namque parte alia Dux Ferrarie terra marique infestas erat, & parte alia Rex Romanorum incipit novum bellum gerere in Ilria & Foroitali, atque amplius cum magno exercitu in Italiam venit, ubi Germani magna crudelitate uebanter, quamvis pacem deditio sibi. Itaque apud Melitrum oppidum quoque in castris Venetorum tumultus est. Sed Andreas Grutti ligatus oratione placauit, jussaque militis sternere dare nomus, & parvus imperator facere, quia aliquis nemo amplius sub ordinibus militie habet. Parvi modo apud Tarvitium seditus orta est, & cives valebant Maximiliano regi civitatem tradere, nisi illa statim compresso esset favore popularium, qui propter immunitatem donatae sunt, atque omnis exercitus Tarvitium venit. Deinde sonniente urbi, & colligendis fragib[us] iudebatur. Namque de patriciorum fragib[us] cum Patavina maxima quaestio fuit, & tandem propterea paratis omnibus ex sententia, claudens contra Patavium ibatur, & quia pacem agricola pro Venetis habebant, confidet Patavii ad foris decepti sunt. Veneturum omnis exercitus in urbem venit, & Patavium in fidem iterum recepta est.

LIBER PRIMUS.

CRIERRE aggredire bellum multorum Regum adversus Venetos, tum quia illud nullus tempore gratum est, tum quia valde membranachide videtur. Nam qui si veterum etiam Adriani & Romanorum gloria magnifica ceterum, indecum tale exemplum repertimus, ut cum tam hunc regibus ageretur, quanti & quales illi sunt, de quibus modo dictum sumus. Sed antequam tunc opus incipiam, ut res omnes melius innocent, refra[n]m facinoris omnia, que conscientes videantur.

Maximus Moislawi Gallicanus Sforzio, quia Joannes Goliathus eus filius pater erat, ei demum tutor fuit Patruus Ludovici Sforzio. Sed cum ille adolescentiellet, & libellulus neptu[m] Neapolitanus Ferdinandus di Regis uxori duxisset, Rex ergo fratrem Joannes Gallicanus Moislaw Duces non agere, atque eam res eis curabat. Igitur quia aliquis in ore Ludovici merito verbobrat, sicut illi solet accidere, quia non legitime imperare, statim adversus Regem, Galli in Italia accedit.

Neque mors fuit in Carlo Rego Gallicano compotis rebus cum Regibus & principiis cum Fozio. Itamque est terra marique cum expeccatum copis, rerum omnium successu felicissimo, tota subiecta Fozio, depopulata Campagna, luna incertoconcreta fine illo conflititu in figura conseruit, & ille toto regno potitus est. Sed postea parum Galli cedit ex tentativa, quia ab illa expulsus est, nimium velle, potentiam aliorum nihil ad vitas suas patere, utrum Italie impetuose aligeret, Fozios in Pugnasi moveat, atque super omnia infernos efficit. Alessandri Ponfieri, & propriece se oprimeretur Ecclesia, inter Pontificem, Regem Hispanie, Medicis, & Venetos fecas necum est, & Galli ad Tarraz thymum sibi fugitivae sunt. Ex quadam magna iuga Gallicanus iuri, atque etiam longe major miseri, nisi dolo male magna quam Fozios, Gallicanus rebus Ludovici Sforzio fluctueret, quia Fozio P[ro]p[ter]a ultimatus verbobrat, & amplius eo multo Toscana, Galli, Germani, & Principes Italie contra Fozio bellum enreparant. Sed forte interea Carolus Rex Gallicanus occubuit, & Ludovicus affectus est, qui maluit sibi recipere, quam aliena usurpare, &

A convenire cum Fozio, qui necesse in eam tentacione duci sunt, ne aliquo nostra Venetie patuerent. Itaque Ludovicus Rex Galliarum contra Ludovicum Sforzio in Balonem venit, atque cum fons expulit, & aeram capivit in Gallonem duxit, atque amplius Rex Galliarum volunt Negotiationis regnum iterum vindicare, multoque facilis cum Rege Hispanio illud eripit & partitus est. Sed postea inter eam propediem bellum fuit, atque prius Hispani vincendibus, postea gallianum vicerunt, & decumpido Regnum habuerunt, quia Rex Hispanie neptu[m] Regis Galliarum in Iam unocem duxit. Secundum ea concubia belli futuri in Fozio prime occasione data sunt, atque in excidium Veneratioris reum plures fidelis perculiam erit. Ceterum omnia facile dissoluebantur, quoniam Rex Hispanie ad fulcendum omnium imperii nullissimum iter Romanum amplexu volentibus Fozio malebat. Denique ea res per nobilissimos Oraatores Germanie Fozio ageretur, atque sicco Rex Galliarum veritus combatens Fozio in Germania occidens, quoniam putabat bello proculdabo fitti, ut ip[s] amplius non possent come in amicitionem, & ip[s] facilis rem suam ageret, quam dudum antea molitus est. Igitur super ea re, quia maximu[m] momentu[m] videbatur, frequenter actum est in Fozio. Melki aderant, qui Galli fidelis multum suspectam habebant, atque ab eis fuisse procedendum arbitrarentur. Contra plures erant, qui flandum promisic dicentes, si quis aliquis eum in hoc tentacione loqueretur.

Clegitimi sunt P. C. quid precipitatis nobis attribuitur, nobis magis curioso, quam sonore fabiatur gemitus. Neque id parva patre debet, quia de rebus humanis maxima viribus fides perhibetur, que si deit, nulla ratio commerci, & fideiur habentur. Nunc vero es in questione veritas, de qua modo ducatur q[uod] n[on] s[ed] r[ec]o spissu[m], questione ne deus si maior agit, qui male conficit, sed illi citius q[uod] aliquip[er]dicto vixit patet. Fozio id fratre, an ob rem facias in vestra maxio fuisse est. Carte ergo si possem fideiur experientia datu[m] Galli veritas fozio, & pacem amicam sperare, cum nemo fuisse sine causa bellicosa. Es vero P. C. ratis futura est, ut sive nostra legacionis omnis cum ambabus ager. Neque eius Germani boles erunt, si propter iustitiam fedis

cum Gallis eis eis auxiliis, non potest. *Nous Gallo*
E ab iusto federe debet, & non quia voluntas mea
fue incolore sunt, cum quia cum Regis Romanorum
invenientur nunc & vetera eius, que semper iuste
en futura fuit forenta dicitur. *Nous vos do*
bo morte, & non usi forenta fuit. *Reus*
Galliarum vobis est filius (cum Claudius, Caro
s filii Duci Burgundie nobis, unusq; & eximis
sunt, & ea vobis incolore filio, & serua federe
sunt. Quod si nunc forenta cum Regi Galli
rum, cum Romanorum, placuerit eis, Regis Galli
rum regnum, quia illi auctor, & auctor, patr
es, & patres curat, que vobis fons non vult.
Rex autem Romanorum Maximiliani plus erat,
quam habet, & semper epius rebus suis est, &
Regis Burgundie quicquid possit dicere, secundum
forenta, semper gressu, ut patris sollicitus eis patres
forentur, & patris gressu pacem, maxillam bellum,
meritorum expolitum, & vestras opes preciseret.
Dux fuit P. C. cum magistris vestris semper fiducia pati
scit. Alterum est, quod pati latens, impensis
vestrum propagandis est, & opes vestras fengit
aut, que auscipit esse regnum, extrahit multe vobis
metuenda, perditione obrepantur. Alter
um est, quod non erat ignari, rempublicam
dominorum plus fuisse nobiscum, & bellum, re
gibus nostris expolitum est. Et quidem ea de causa
pacificationis, patres vestri extrahit maxilla semper ap
puit, ut omnes nationes castigaret, ut vobis non
valescunt gressu, & patres vestri epius, Regi
bellum castigare facere. *Nous* & cetera in
ter, & semper debet sparsus, huius etiam am
bitus fore, dum quodque fuerit etiam Zeitzius est,
& semper agere patitur, omnium imperiorum vestrum.
Iustus deinceps venit cum omniis opere, ac
tempore, & bello suorum fagerit. Et pars eorum con
stituta cum Gallis, dignata est sedis vestrae seruare,
Exodus & fedelitas, que rite famula fuit, &
excedens patrum (ut misere opere) eorum artibus
magistrorum vestrorum, quibus patris, & regis leges au
stra, vobis magistri est, & repudiantur admodum,
vobis beneficia & acquisitione vobis palmarum
gestum, libertatemque vestram, & regem per
cupit gressum, atque pacem placidissimam carere.

Contea aliis ita agit.

Ego quidam P. G., prius audire patris est, si
etiam aut bellum prospiceret. Sed ne vobis feduciam
patris frugis similes. *U* & omnis, tanta aliud est,
quod diligere debet, aut feducere, vobis permissum
est, aut bellum, non aliud. Si enim amplius Regis Re
mainerit conditiones acceptipit, non negligenter re
tineat vestrum bellum gressu. Alter regis Galliarum
nullus realiter regum, praeculatus bellum legit.
Equis quid non in sacre est est. Fiducia non
punctante in ois confitentia sed fedes per insipito han
dibitis, non quia situm est, sed quia regum Bri
taniorum Duci Burgundie non subvertit. Adhuc ad
hanc super testem conjecturam indebet usq; agere, at
testor, utrum Germanus, Petrus Paedius, &
Fluentius Quintus. Et quid regum illi ageret?
A hoc opere apud vos Regis Romanorum statuerat
Cardinalis Brezonius, & Archidiaconus Tresviro
frequentem opem, & Regis Galliarum acceptipit
alios obiectos negotiorum fuisse nonnunca
certissima. Quod si ita se rei habet, ut liquido ga
ter, vobis cognitum antecipare debet. Usque ad
semper dicitur est per pati credere, & merito anni
genua immixtum, & matre tributum est, ut se
vitam corporis totatur, & decedit ex omniis, que
necessaria coloratur, atque in sensu praeceps vobis
gessit in ratione utilitatis abet ostendere. Sic au
tem omnis vobis est Germanus faciat pati habere,
quia ita pars vobis pati debet, & Meliorum
Dux est Maximiliani dux. Quod si stans dia
conum bellum est, frequentem felum cum Germanis

A *merita summa*, & sublimis mitis nimis Rex His
panie, quando anteuenit ante Duci Burgundie de
bet est. Nescio que nos sat P. C. aut in tam cr
ta magna viris elevaverit, & impudica vobis
est, ut aliquando dubitum, ne certe quid vos au
dielas ratione subvertat. Quis enim aliquis poterit,
Gallis fedem servandam est, qui solum frige
rit? Quis tamen finaliter non cogitat, nisi ver
itas, & auctoritate nominis Regis Galliarum, & Re
mainerum? cum tamen nec vobis concurset, &
Regis fidei antedicta decurset. Quis hinc primum
pertinet, cum obitus finali cum vestris aperte,
impensis. Et vel vobis non tunc fateri fuit.
Quis aperte Galli rom pax non ageret, & pax non
vobis arbet eam capere. Ipsa fuit que preferit vob
is, & exercit anteponit exercitum, ne si exercit
item exercit, strata Dei vestris. Ut vobis fidelis
fieri precepit. Nescio nam spes & ratio fedis fa
cilevel, & vobis negligenter, Regis iterum exortum
in amicorum. Caputque P. C. rempublicam in tra
cto resumere amicorum, dum tempore oppri
monum basili, & ad eos invenimus ex exercitu farta
bello forenta generalia. Ad paucum aliisque padi fera
re portabili & bellum molitor, & venturis Galli
omnes, vobis obliet. Ex prelecto patius bellum sa
cra credidit est, & Regis Romanorum laetissimis invoca
tis, ut vobis Galli fedulam recusat, & Iustus
Primitus ut ipse est, vobis vobis dicas, vobis futurum
accordes. Et mox quidem vobis non lege puer
tum praefuderat amicis partibus cum exercitu agere,
cum tam fuga contra recusat, & omnes patiens con
tra se idem est, qui fecerit non est, & qui non cul
piti dispergit. Itaque quia pueri negligunt illi da
bant, bellum fedulam, & auctoritate Regis
Romanorum acciper. Sic enim expeditus optime
confundit, & exercit expeditus, bellum vobis utile
quod vobis futurum, invito confuso, nesciis plena
ratio, fato in contrarium decursum. Podium
diciunt factum est his constitutum fluidum servan
de fidei supradicti, inimicis est in eum fermentum,
et factus lancitum simul cum Galli ita in
violatum feratur, ne aliquo pacto Germani hu
iles habentur. Verum Rex Romanus super
quam optionem id agere nult, atque statim bellum
movit. Cedrelensis cepit & depoplit, patetique
utiles finianas appellas est, & periclit agres
vobis & praedas agere. Contra Veneris necessi
tate compulsi sunt locis nesciis effe, hollibus ob
vium est. Denique ad Cedrelensis prelium per
ficiunt est, & Germani numeri ad eum credi
tate celi sunt. Atque amplius Lodiensis cum le
gione, George Cedrelis ea victoria navies instru
tur, & secundo statim recipit delicitum Cedrelensis,
Regisque Romanorum multa oppida, &
denique Cedrelis & Tergidensis expugnat. Parte illa
huius via major incunhabet, & Fluctus
Galliarum juncta majoris copia Regi Alex
andriani venientia per Tergidenses acter obducuntur,
ut tandem illi rem difficilem moveretur de
iudicio agere. Et dia quidem per Zabernas
Cartarcas Iugum, Eboracum, & Gallo Cartarum
Zepidum, cum Legatis Caesaris, ut Reges oppidum
actum est. Sed denique fize interventu legati
Regis Galliarum inducias in triennium paci sunt,
qua Germani aliquin notitiae comprehendentes
Dacon-Gridas, que omni bimaculatae dicobatur, &
nos frequenter de induleis illis sumis illis permin
carum, regionum, oppidorum, urbium, & locu
rum propria neminiibus, quibus nunc stinxerit, ut
omnes scilicet intelligerent, & Fozni non terribilis
de in agere, quae ultra mons habentur. In
de tamen est quidem ratio discordie, adeo Galli
Veneris focius super indignabantur, & non um
pli ex aquo volebant, sicut illi soli ac
cidere, qui metu locis frequenter obvi sunt.

A Meritasi. A 2 Illud

Illud vero inter Reges præcipue queritur, quomodo quicunque civitas *Fenniam* recuperet, que aliquo pacio ad te spectare videatur. Et quidem *Jasius Ponticus Westus* civitatem habere *Armeniam* & *Fenniam* aqua animo iter non posset, & quis propriis vibus eam recuperare non posset, de excludendo Rege *Romanorum* & *Galliarum* cum *Herculanis* agebat. Rex autem *Misnianus* delpratione datus declinabat ad *Gallos*, nam quia cum *Fennia* rem infeliciter gessit, non quia cum ea nulla ratio pacis habere. Regum vero *Hyspanie* Regis *Romanorum* voluntarii oportebat acquiscere proprie memum *Ducis Burgundie*, qui aliquo itinere in *Hyspanie* videtur. Igitur iterum in actione est, & reatum facile in *Fennos* ad fedem *Camerariorum*, & hac habentia de industria compagno complectitur, que ali diffite fengere, quia illa non intendunt, nisi quantum alii nobrum bellum illud *Camerariorum* facere vili sunt. Et quoniam res potularat de *Fennia* dicere, ditemus ea breviter que ad propositum facere videatur.

SATIS CONSTAT *Fennia* provinciam dicimus huius ab *Hercula*, qui genit *Paplegow* cum *Avariorum* in *Italia* rexit, & quoniam *Gothicis* *Hannoveriis* tunulam inde polim in insulis migratum est, ubi fedem primaria posse, qui velut nomen tutissimum regnum merito *Fennia* appellatum. Et primus a *Potatis* rivena alcua inhabiliter cepit est, in quo ex agro *Potatis* qui auferuntur in littoribus *Motocas*, *Festivis*, *Salibus*, & *Abibus*, *Alybanis*, *Gradaw*, *Cavendis*, *Cipras*, *Amuris* tenui pugnibus insulas condidit. Ex eisdem illis in duas frequentiores factum, qui boni more celebantur, & finibz libidinibz & avita cum maxima concordia & sequitate administrabantur reliquias. Aucti in urbem novam praefecimus navalis fabrica & mihi maritimeri porti, eam non summa ope curabant, & vacabant maxime commercio. Namque illa pars est *Asie* amoenissima & pulcherrima, ita ad mare affluunt, irrigua fluminibus, lacibus, stagnis, fabibus, nemoribus, agrorum ubertate, frugisque omni genere copiosa, & convehendis meritis valde accommodata. Igitur omnes pariter loci opportunitate uebantur. Alii quibus fortuna amplius erat, ut novis iustitias civitatem formabant, ut peragrabant orhem mercimonios. Alii quibus doni singula re erat, perigrina meritis in mediterranea convalsum. Alii pascientibus & familiis. Alii alio modo vivere quererentur. Delecti primus qui plus fuerint annis imperia, & finguunt in linguis incho etiupliciter confidantur. Si curae limitineas appellabamur Tribuni, qua tribuscent universi quod solum est. Poli ubi *Ligurians* tumultu tunulans potestas in sollicitum civilem se convertit, maxima noce novum Duces fecere, gentis quoniam est omnia decus & majestas imperialium cum tribunis & aliis, qui regabantur confundendi gratia accedere, quoties de republica ageretur. Illi vero optimi quique legebantur, & scientillani carum rerum de quibus pro tempore agendum era, & quoniam manus in confundendo liber esset, & nulli libidini ostensus. Neque difficultas erat eligere, quando omnium ingeniorum virginitat erga rem publicam. Accedebat maximum aquitans studium, & religiosis cultus præcipue, atque honeste probitas & virtutibus doabantur. Ceterum plerique corpora suam navibus officio exercitabant, & in illis præcipue velut excellebant, atque ideo talibus viris nihil apercerat arduum videbatur, quia nemo vita bat marii pericula, & fecerit quaque maxime re- gociosa erat, sic quicunque belli ardoribus afflue-

rat. Sed postquam his artibus res *Fennia* opibus & civibus sacrificare videbatur, ex maximi militare difficultates oritur fine. Namque primo *ipsa*, *Liberis*, & *Dalmatae* maritimis latrociniis testa, deinde *Longobardis*, *Galli*, *Seraves*, *Huns* & *Gothis* tenet marisque missori bello latrocini. At *Fenni* intenti paratique tollibus obriam ire, libertatem, patriam, panthes cueri, praetertimque pyram insectari, & *Seraves* propellere, qui quoniam lohi erant totam *Italiam* disperire, unde *Fenni* haec *Abriensis* merito sequelum jus dicunt, quia vixisse hostes Ecclesiæ frequenter prospererant. Deinde cum doni pacata res efficiunt, illi etiam libenter portabant limitatis auxilia, & illud coabante em placere, molle animos, conciliare in amictum, odium & inviam beneficia vincere. Succincti tandem etiam temporibus vario evenu pugnauit est cum *Graecis*, *Persianis*, *Pataliorum*, *Fenniacois*, *Togolios*, *Apolloniis*, *Pojanis*, *Austriatis*, *Bavariorum*, & cum *Ligurians* maximis odii annis cunctis & atque bellum exercitum, si quis in eo dello *Liguris* quis *Theodori* nimis familiis *Gorgiae* videbatur, in Deum tutelarem *Maryam* Evangelium suscepimus. Indiger cum *Turci* secundum pugnato bella alpina gererant, & tempore fuisse asternitale Christiana Ecclesia, ut nisi minimum digredieret a proprio, pollum equidem *Fenni* multa præclara facinus dicere, vietas gentes, captae urbes, dijectori clausi, Reges edomi, domi terra marique bello acriter agerentur. Namque forte etiam non in iusta *Fenniorum* gelu domi & mortis faci amplius & magnifica videri possunt, si *Fenni* huius quantum collibus extollendi præclaris ingens. Venum profixa *Fenni* potius curie erat facere quies dicebat, ingenuum simili cum corpore extrare, domi fragilitatem, rempublicam, libertatem, amicitias, in primisque iustitiam excelerat, foris audacter armis capiebat, pericula subire, mallei mori quam ignominiam pati. Sed mortuo *Ys* ascensio meo atrox filii quis Dux res *Fennia* pace, opibus, prebitis & dominis, & honestate aiutum fieriatur, succedit *Frassifis*, *Potatis* & bello *Philippis* implicata sumus, pollribus mari & commerciis, unde virtus divina & bona mola prævenera, atque amplius cepimus eti diffidere cum *Regibus*, & de bello in bellum vocari. Usque autem animos adversarios ad contumaciam & defilientem mare opferamus, atque libetati animali & capti eminentia luxuria facile diverteremus a laboribus ad delitias. Itaque dum *Turci* paucum obviavit irror, illi potuerunt in magnum imperium crescere, totam *Thraciam* & *Greciam* fabigere atque nodis urbis maxima capere & diripere. Neque enim *Fenni* potuerunt contra *Turci* tunere, quando varia bella in continentem intenerunt. Et illud maxime pericolosum fuit, quid cum *Hercula* Dux *Fennia* & tota *Balkanum* ell, atque illud magis invaditionem, quam civitates *Alyba* in pugna habuimus, whereque *Armeniam* & *Fenniam* cepimus. Sed illud inspicione non curauit, quod volumus in *Fenniam* pro *Pojani* bellum afflumere, siquicunque *Ludovici* *Storia* *Gallis* primum in *Italia* accessit, & bella sua ora sunt, atque illud denique, cum Reges *Romanorum* & *Galliarum* dominandi *Zelotrypa* duceremur, & *Patres* rogati sunt, quae fata ostendentes, quoniam partum futuri essent. His non irram & bellum futuri causa fallit, ut potius sine causa Rex *Galliarum* volebat morire in *Fennia*, quia & ante simile fodus perpigerat. Sed illud facile solutum est, cum Galli proventi non patuerunt regnum *Armeniam* Dux *Burgundie* codere, atque ideo idem *Fenni*

dilubore primo quoque tempore nichil mutuus refert, quantum partum. Punitus est et, prout illi in eis sententiam liberum dabantur. Non ab te factum famosus Profectus poterat si modo apud te de bello & paci in quicunque loco. Namque tu caput religiosus Christiane iusta ad superioris meritis debet fecundare, nuptia videre, ne impinguo quisquam agat. Et sicut maxime inter se ista regere coorta non insigne vocata dignior, si Rex Gallorum regis nobis regis culpa non est. Neque enim factio de nobis agitur, sed etiam de tota Italia, quando Rex Gallorum principis rapto istam Italiam fabriqueret. Ita vero coorta fallari fuisse quam tanta in nobis est, sed spacio facti inter se certa annos principis Italiae, ut scilicet etiam regis amissione agere, & non expellere aliquando calamitatem ac nos venturam, si angustioris, & patet horum ad nos ipsius non pertinet. Igmar quid nobis & tan inter se in primis fuisse Profectus videtur. Namque ista mala omnis est romanesque exercitus annis cum quam poena. Pepe vero facti est, & modo velit. Pepe autem de his, quae bellum innoventur, & pacem amicorum dare, ut deinceps precise, ex his propriebus ei frumenti paulo auditorum est. Paul modo cum Rego Anglie per Andream Boduanum ostendit agitur, si velit contra Galli venire. Cum Rege autem Geronimo & Hispanie Poneti quantum dei potest omni officio ulli sum, si possent res omnes competrere. Sed cum summa fuerint omnia familia, illi denique conuersi ad rem publicam fedulo bellum parare, anima exposita, unius munire, & nihil eorum ronum relinquere, quae bellum future nisi forte videbatur, & per se intercedebant itineris, & discubant agorem ad fatus, unde in Germaniam iur. Postea commissarius, homines, equi, curru, & jumenta omnia censuta sunt, & delecti omnes pedestes agricola & regumani ordinibus, qui temper ad bellum instruerentur, super amplius in tanto renum turbine exercitus nationes quatuor sunt. Sed tunc venit ex imperio Germanorum, neque ex Passau Michael Principe Joannis comes Corbœus & Bartholomeus praefectus Labeensis cum milie quingentis leviticis. Nogne venientes ex Rauda Dux Ursini & Sabelli cum trecentis quinaginta milibus ut consererant. Alter et Crotta magna venerabilis Zagari, sagittarius aperte ac semiferus genio dominicus, & ex Polonia, ac tota Graecia, Illyria, Liburnia, Dalmatia, Mygdonia, Macedonia, equites levis armature draconate, pleteati, hastati, anque ex una Campania & Apulia delecti pedates, passim in calis Vents confabulant, & denique omnes copia Pontenorum tribus milibus militum, quatuor milibus levitum, & triginta milibus pedum ceterabantur. Non tamen horaffe ut per eum, in hostem ad filium Abdaas omnis eius copias ibant, sed partem omnes erant, ad Pontenorum quingentem milites, totidem levitas, & quinque milia pedum, ad Verossam occidentem, ad Ferriacum quingentem hastari equites, in Iria quoque sibi mille pedum ondines adscripti sunt. Insuper in lacu Bassus Zadaris Labeensis praefectus cladem non conseruens habebat, & ea comprime posset, si repeate aliqua via ingrat ut Germanorum. Et quia finaliter Ponchulus Dux Ferraria & Rex Hispanie hodie erat, & passim terra mecum belum enire parabatur, Apuliam provinciam Joannes Mavros cum clavis quadrinominum fortis est. Laurentius Sagredo cum armatis cymba litora Flaviane & belli facies Mavros cum Padus clavis proxima summa. Ceterae omnes copiae ceteramente furentur ad Pontenovium. Cui summa in calix serum demandabatur, primarium decem agebat Ptilianus Comes Nihilus Ursinus ut pru-

A dentia, & longa rerum bellicarum experientia celeberrimus. Pariter gubernatoria possidente fulgebat. Bartholomeus Labeensis lingua & manu promptus, nec non multi preclarissimi cultores erant, sicut cum legato Georgio Gerardo & Andrea Griseo. Potius de bello ratione frequenter agebatur, & quidem optimus cuique diuina mortis incutere, simile ac omnia para sum, ut egyptium quantum via faciem felicitate aggredi possent. Igmar diceret pro militante honeste & gloria, pro Featurero rote amplitudine proficiendum esse verum flumus Adonis, ubi cordi- tarene quid agendum esset, blandumne, in alterius evanidum, peine tempus exigere, & oculata occasio videtur, neque ei capiens Imperator exercitus convocata concessione ita locutus est. Vide liberator in vobis Milites virtutem Italiae, & tan adeo ad bellum accedit filii, vobis in mentis mox exsiste, quoniam vobis exercitus Caroli Regis Gallorum ac Terram flaviculae sedulius, fugasse. Illud quidem difficulter fuit, quia belis erat integer viribus. Et evanidum vobis. Nostre vero longe facilius tamen res est, cum eisdem vobis habebitis, qui ex parte prætergressi juga Aquiloni inter pœna & rotes vobis evanidant facta, atque fave, liberator, & spartacus, iugis exstis, nonne quippe & fratres, clavis ergo & obelis, ut vos vobis, cum vobis, vos integri, non dubitate pedare. Ut nostre poguntur filii. Atque iuncte vobis quippe quod habebitis quicquid petitis, atque eam omnino geratis, qui vobis exercitus adcesserat vobis est fidelis. Quod a Diu factorem arbitrii ante hoc Caroli Regis Gallorum cum Alfonso Profectus violenter fecit aliis factis, multe negli Labeensis Regi Gallorum debent est traxi, ut aperte infici. Si quidam in fadus cum l'auitatis factioem violaverit, atque ibi male loqui est, ea tantum de casta, & nostro dominius corporis, quo sonitores exercitus ambo in nationibus levibus est. Bi- que ultrae vobis haec tantum certamen est pro libetate, de qua quoniam agitur. Sed nuda pro libetate Italia vobis pogundebat est, neq; ut alia regnauerit nisi vos vobis, qui pro libetate regnare, atque Reges nisi factis, gnos domi loqui foperat, nonne proficiat comparari posset. Igmar ut vobis ad Romanum Abdaas credidit, & neque avitum obliuiscendit, Milites, vobis & cum Venetorum pogundebat. Undeque si nos carpi faciem, sed conponamus ac parvus liberus armo, parvus prospere, nec despicimus caras, sed agimus, sed adserimus hoc animo reportem, Patrie fratre, qui reges nec alios, neque manut, non iam, post se servis, vobis servos, vobis facti, talis deinde fortuna illius urbis, & Venetorum Republica facta. Sic illi milites horribus est, & deinde versus amicos Abdaas fecerat, acque utramque Rex Gallorensis & omnis copiae vestimenta, Venetorum juxta num instructa acri, in lites hadam acriter pronipposerunt, neque in tanta rerum bene generandis occasione, tamum prohibuerunt, venit infulatum & thalamum, non irritare, & potius propulsare, quam intire injuriam. Alter hodus enim ea occasione illi fuit, non igari quanti momenta sit, semper hollera antevenerit, & in alieno solo bellum gerere. Itaque primo quoque tempore apud amicos Abdaas inter fluctum, neque consumelius verbis ageretur, deinde milibus telis & tonantis mactis, denique passim variis excentis pogundebat, & hinc bellum prima preludia facta. Pultis vero majoribus copias geribus est. Namque Melitensis magister magister Carolus Davysus, cum centum quinquecentis milibus, ducentis leviticis, & tubis milibus pedum, amicos Abdaas repente trahit, & pulsis Venetis paratus oppidum Tristianum capere, quod cum oppidanis validissim, militemur oppi-

dum dare, & Festerus prefidum prodere. Itaque ducibus suis, *Fidelibus & Fidentibus* Natus venerum in portuatem hollum, simul cum equis *Bravis*, & *Jovis* *Mauris* prefecto levitum. Deinde hollis bacis digrediuntur, agros valere, & prædas agere. Namque pax non fuga ex agro in civitate nebat, & amplius multi cum conjugis & liberis imponit in civitates hollum ibant, & vicinas oppidas, ut cum hoste prius conseruaret dedicationem facere possent. Alter tamen quod oppidum *Catena*, contra hostes noster habatur, quis aduersus oppidum *Bersarius* *Taspo* prefectus erexit subdido, & eum hostes signo dabo prope oppidum reculerunt, et intrata repulsi sunt. Inter etiam Marchio *Alnitac* *Ponticul* *Gosogia* cum *Bores* Domino, & trecentis milibus, quingenta levitibus, & mille pedibus, in fines *Veneti* proueniunt, & ingrediendam prædam egi, verus oppidum *Catena*, atque illud etiam statim cepit prouinciam etiam suam cum *Aspro* hoste doctore precepit illius oppidi. Ille tamen aliquon tunquam potest *Afrian* oppidum expere, qui *Federicus* *Catena* perfectus, oppidanus, & mercennarii militis ire noviis hollibus aut fini, & ille compulit eis, ad tenua propria redire, simul se *Bartolomeus* *Livianus* cum quadringentis milibus, trecentis levitibus, & quatuor milibus pedibus, ad Pontem molaram venit, atque inde obvium vicinii absumit, & frequenter agudat levibus certaminibus. Parte alia *Pontificis Juliani*, amnis spissalibus, & censuris Ecclesiæ, in *Veneto* etiam omnia est, neque legnum amnis temporis agatur. Namque Deus *Urbis*, cum quadringentis milibus, totidem levitibus, & octo milibus pedibus, *Veneti* fines ingressus est, agros valere, prædas agere, domos combure, in pueris & mulieris favore, atque effundare in oppidum *Valle Lassozie*. Huius oppidum *Brigoglia*, ad montem stetum, loco natura munito, præfutis flumen oblongi pedes, atque omnis exercitus *Venator* per mille passus proximum collum occupavit, ut tempore subdido esse posset. Sed hostes posita iniuria in propinquorum removere, paci ad oppidum accedunt, & hostem ad levem certamen invitare, certamque est dum mare anticipit, donec veneretur subdido ex castello *Venator* ducenti equites levi armature, deinde oppidani rati pelle vincere, exortione re gente facta hollis invadunt, necis manu in infidis latere, & subdido hollibus prædictis fore, ut veri accessus eius hollum numerum vident, atque oppidanum multitudine, rex oblitum, & retrocedunt in oppidum, quo inde sumi fugiantur hostes insuscipiunt, & postea per portam urbis in oppidum vadant. Igitur ex occasione vi captum oppidum est, & deinde ad esterellum admodum irremata milia, & projecta in terram parientibus atrox certamen obscurum est, quia *Veneti* milites fortiori in hostes agunt, cum *Adreas Basili* pectoro, & *Joannes Pauli Massafra* Duce exercitus, & hostes repulsi sunt ita que steruta. Illi tamen deinceps magis magisque osculi condonant in cæstiban valere, & parabunt illud vi capere, nisi oppidanii testimoniæ deductiorem facere, atque *Adreas Basili*, cum *Joannes Pauli Massafra* in hollum portularem venit. Capto oppido omnis exercitus Ponticus illud similes *Rasay* oppidanum oppugnat, tamque communitas militorum exercita acriter qualibancor, & nisi patim cedentur. Contra oppidas & lepidem pedes, hollibus oblitum, collapso memori reparare, & munimenta adfringere, donec hostes per dirata memoria parabam in cæstibum ire. Et ecce fusi publitione refutum,

A *Venator* ex *Ravenna* subdido oppidanis venit, quo fit ut eo hollum annis conservata sit, præmissi levites obviam massum emittere, neque l'œnos certamen derelictum, certatimque eis mane accipiunt, quosque equites gravis armatus venient hollibus subdido. Namque inde a *Veneto* ecclesia est, & *Jesus Christus* ex eis lapidem in hollum portulaten venit, unde oppidato nunc, & hollibus crevit adiacet, atque illi foliolum lignum, & oppugnandi oppida, quoscumque ceteri utilia parabunt. Oppidato vero quia nulla ipsi falci iterant, dedictiones fecerunt, atque ex empacho in fidem recipiunt fuit, & milibus conceperunt eis, quo velut impone dicere. Dum illa fuit venerata *Ravenna* & *Adriano*, *Hannibal* & *Hercules* bellis, & combatimus accerit fide factum, mille pedes, & quingentes equites, in talibus auxiliis, si possint *Ravennam* subverant. Verum pulchrius fuperierunt al facere, desperatione dicti, quia jam *Venetos* dislocaverat, & vallatis pulm agri, ubi *Ravenna* acriter obdilebatur. Igitur *Patre* pauli lacitatis iniuria pro viribus oblitum, omnia tunc, cultidore, curare, prescripiente vero diutinem solito, atque illuc animum advenire, ubi finis sumus, & bella totius magis omni videbatur incubere, frequenter & feroci confuso Ducis ambi, atque auctos legatos in cæstibum communis facere, in tanto reum dicimur, nihil esse aggregendum temere, sed in rebus cum eis agendum esse, quam occultum, & quam tacitum, ne aliquod detrimentum resipiscia patueret. Itaque eo thulo sub eis sumi, & sub ordinibus solitum, infinita scis *Venator*, veteris flumen *Abbas* ibat, & cum primum prope amnum venient, oppida omnia, que prius ad hostes desiderant, desolatione erident in fidem prælimum, atque hostes ultra flumen *Abbas*, facile fusi regatique sumi, & deinde ad *Rasay* oppidum flaberat, tantisper dum ibant in mezzo vent in oppidum *Triculam* ducere. Igitur quis militem refert, in quorum portulaten *Rasay* loca esset, inde repulente omnes oppidianos, ab annis quindecim ad septuaginta, & quidem de illis sapientissimi, & nulli iure decem prædicti, & quemqueque equites subdido flare, itaunque est verus oppidum *Tricula*, levigatis prior interridens, & rebus cunctis ex scutaria probe compotis, sub signis & sub ordinibus militis, & si proutus cum hoste configerentur. Totus exercitus quadrigentis acie confabulat, quarum quibus contrebuntur, levia armatura quingenta equites, & centrum equi gravis armaturæ, ac pedibus supra quinque milia. In prima acie & in ipso principi *Ponticus* comes est, subdequo haec multa fusiles machinae plurimum formarum & nomismat, ita quibus ordines custodiunt, ita istud magne armis intercedit, denique in extrema acie, & in ipso occipite, *Livianus* subdido erat, qui illuc præfutus factus est, simul ac prope oppidum venit, quid sum est, loco pulu eminente, hunc longe distans & flumen *Abbas*, & amplius probit manum erat, armis virilique, levigata, tanta milibus, & mille quingentis pedibus. Igitur oppidanis sumi cum admixtis milite, interpede pro membris flare, factaque *Venator* in compacta pupilla ferre membris milite, tali milibus immovere, & nihil tumum munimenti pri, deinde delecta juventus, ubi plurimum percussi, & labores ostendebant, ibi vi major oblitum, faciliterque ad agere, & sumi prædicti, quia cepido, & subiecta oppido campis, longe propinquam imminentem. At *Livianus* ut confabulato exercitus anteuenit, verius *Layras* locum detinere

elegit affigenda machinis contra turrim, & par tem suu, que debilis videbatur. Et primo quidem communia milite acieret gella res eis, denique oppidum foras, & repagis omnia deruca fuit, & rura qualiter, ac muri per ingens cum argenti fragore procederent. Actus inde abhortum praeceps eis, & juuus jundax oculis, quali pateti campo, inter ruinas concurserunt. Horum animos spes potuisse videris ascendere. Illorum siarum remun cesperatio imitata. Dic ances, certamen ite, denum *Veneti* multitudine viribus, & subdato regente ingenti clavore, bothrus in ruas muri expellere, indeque impeditum, & impeditum, loco decubant, fufum fugatoque intra mensa redigunt, anque inter primos *Daciorum Natus*, cum pedulat lexionem, priuum hostium oppidi ingressum est, ut exercui *Veneti*, aperte adita parent, & videlicet facie posset, item omnes oppiditorum famelle, in auxiliis equis siarum, quos ad ferendam suppedines frequentibus lampadibus accercent. Neque mors fuit in Gallo facie, quia illi statim ventram subdidit, neque nolli recercent fūtam copiam pugnatis, immo tamis armis & viribus obvias ium est, ut non absque aliquam illage exsuscitare, hostes ultra dumen *Aduas* in fugam conseruare. Ignis ut prius contra *Tessaliam* oppidum fibratur, & acieret augebat vocemis militie, quia non incubuerat. Quod cum videntur *Dacorum* hostium, rati non expediandam amplius, nocte intemperis astro ridentem ad colloquium & denique convenitum est, duces *Gallorū* captivos esse exercitus milites inemnes sibi, atque praeceps oppidum fure, *Dianis* & peditibus lamento, quorum virtus in eo bello maxime emicuit. Hinc sine ordine, sine imperio, pariter omnes milites, ad praeceps discutentes, discipere, amplius sub signis, & sub ordinibus neque fūta neque gallo redire, quinimum multi omnes prada domum abiurum, ita et *Cremna*, *Cremis*, *Brania*, & *Veneti*, operari suppeditant exercitus mittere, ut ejusmodi *Leptis* victoria, plus minus quam bovi attribuere videatur. Siquidem dum peragunt fūsum, exilium, seniam, & juventum, mulieram, & postrem omnium, qui loco cedere eingehantur, & suscitable spectaculum ubi, quo solo aquila eis, inter milites multa difidose oritur sunt, & amplius ut opus erat, non iverat obvia hostibus, dum illi proter, & angusto calle fūsum *Aduas* impone traherent. Namque saclu cam occafinem Rex *Gallorū*, quam utilissime cam innuncis tumentia militie, totum exercitum tradunt, plausum centum milium hominum, præter enim exercitum Marchionis *Astarte*, & copia *Molossorum* in castra erant, cum Rege comprehensis ducenti zibolibus, malleo edginger militis, & emeratis tribus milibus *Hellenis*, quindecim milia pedium. Ignis tanta cogit *Gallorū* nam fūsum in conspicuō bothrum locum castra elegiunt, manistrante vallis & fossa faberina, postremo Gallo nihil intemperum reliquunt, quod exercitus conservando expedient foras, vigilias & cœcubias pro castra ponere, undique exploratores mittere, modo levia concus certaminis, & vario exercitu, in ea flatione comitaria, duorum exercitum frequenter pugnare, modo aqua omniibus locis admire, ut raro loco *Veneti* decubent, modo oculis sinistris, per filos & senias, alangle castra bothrum circuire, modo infidas locare, atque omnibus modis tentare, si possint aliquo pacio *Veneti* hostes decipere. Sed cum parum prodile via oculula videbatur, palum agendum rati, cum parre copiam, in partibus campis

A) venerant, & fecerunt *Veneti* copiam pugnandi dieci hora vigintiseptima, qua milites horum comedebant. Acriter carcer ad arma concitabant eis, atque hanc statim sub ordinibus militis endeva accessit, quo omnes levibus prælia fūtem superiores extiterant. Namque & nuper identiculæ hostes ulique ad terroris fūti fugitiportant. Deinde Gallo aliud stirpagem frerent, & calix movebant ad *Ripas* oppidum, quod parvo discrimine vi expirant, squarantibus foliis, & inde calixamenta fūti, atque ad *Veneti* ex iudebus subiiciunt, & iteris, quoadmodum Gallo ad pagnum parsi fūti, ad quam *Licetum*, Reges amis poposcere. Interea vero *Venetarū* pars omnes exercitus, ut tanzilio esse posset, *Gallorū* oppidum fūsum inter *Ripas* & *Caravagium* aliquanto fūsum venit quam volebat, ut duces & legati fatigè & republica fāndum putarent, loco fūti minimo non pugnari, nisi necessitate compellerentur. Sed obtrahit hostibus acier respondentiam nisi fūti, & reverti ad fūtū tuberculū juberet, atque retineat alienum *Licetum* ac omnes exercitum valde animosus esse ad prælia, & numquam dereliquerant pugnare adversarii *Gallorū*, pro libertate Italie. Sed hostium verbis facta non respondere, liquidum potius querunt latrantes, & intritantes, potius flumina, post festas, & nemora. Si tantopere capiunt docerent quondamcumque collibet, aquo & aperto morte prodeant atque habeant pro comperto, nullam nocem in hosti *Veneti* fore. Itaque sterpe exercitus verbis colluctabatur, & toto illo die inter Idas Maji, intra castra ralitatem confitebatur, tempore labores vigiliis pro castris, atque thalas in locis præmissis tempore exploratoribus. Gallo vero non nisi quantum interius bellum admirinante explorato & excuso exsilio, quia aliquo tempore dicitur non putaran, diem illam, & totam noctem, feneri armis inserviam prostrantes, plurima erigerant, quæcumque viti forent, proterius yes transfigura & explorationes, constituta omnis *Veneti* exacte circuariunt, & precie intellexerunt, quæcumque ipsi pertinet, *Veneti* fecerunt eis, & nihil minus expeditare quam prædium, quippe qui certo posuerunt Gallos amplius non amittit ultra *Veneti* hostes intrader. Ignis Rex *Gallorū* exploratis omnibus conflitis & interibus hostium, lipra omnia ex opportunitate loci, quo manu conferendas erant, in igne posseme videtur dictum est. Venum cum confidenciam hostium, maxime sagardam ratu, præcilia multas abores per itineraria transversa apposuit fecit. Postea juuia molibus se quisquis ordine agresteretur, atque cunctis compotibus ex festantia, sub signis & sub ordinibus militie, omnibus copiæ, verius *Pandus* oppidum, exercitans *Veneti* amazorunt. Ex rati duo, que duebant *Pandus* iam ames levigata iterna, superius aliorum, iturum inferius, alterum parum distans ab altero, in eo medio stabant coniuncti vepres, & complicata arbuth, laicus repeta de industria, quia illi exercenda levibus, quibus *Veneti* pollebant, nōn angulus erat. Itaque Gallo parvissimi, quali semper pugnari essent, in hostis directio aciebus & tormentis militie, iuxta fūtem *Aduas* nec inferioris temebant. Tunc Rex ipse modo in primo agmine, modo in extremo, saepe in agminibus mediis, horutor eis, & idemdem omnes mouere, obclitari, ut memores luci pellit virtutis silent, & se nomine *Gallorū* & *Veneti* hostibus defendent, dicere cum illi certantes fore, qui nihil tale veris fūti, apud te quæcumque bonum Imperatorum decet omnia prævia ellet, ut prudentes, cum imperia, plures, cum

Puerioribus, inclinat belli, cum ratiōbus, mānum conseruent. Prinde parti iunctiūcūtient, signo dato hollis *Fœderis* invadet, illam diem certissimam, nomen *Galliarum* celeberrimum confirmatum, atque honorare & inimicarum reuictum inuitat fore. Ad hanc viritatem uti quenquam ob militare aliquod facias egregiam, pecunia aut honore exultare, commoneasre sūa beneficiū, & ipsūm alii offendere, poteris cujusque ingenio pollicendo, minando, ostendendo, alio, & alio modo, aliam, & aliam flumineoperie excitare. *Liosator* autem cui prævidendi & imperandi, cur demandata fuerat, confidimus *Galliarum* hodiū penitus ignara erat, scilicet ut Duxis hodiūm confilia occulta essent, ipsi in eis suis veteri influere, signum Minciam preberant. Namque ac si hostes fūsī fogazie essent, & non deinde vinciunt occiduum quæstum item, *Liosator* præter locum astescere, nihil amplius curabit, nihil proflor imperandi, quālī nos adhuc imperandi tempus esset, ut plerique milites sine gales, omnes sine imperio essent, atque ita teneat & regione hostiū, impedit itinerem dicas. Jam vero *Liosator* cum levī armaturae omni equitatu & inofficiosa tormenta militia, primas acias hodiūm internerat, cum signo repeate dato, ceptum est audiri voces *Galliarum* infinitum, & ubique a laetibus penitentes machine, alii præterfessi primū *Fœderis* agnum invadere, alii metidas actas actores eadē, alii extremum agmen tentare, atque inīlii est, atque infire omnibus locis, *Fœderis* ordines constitutare. Ex quidam primo quoque tempore ordinum collectiū copiae in fugam convertit, & deinde *Fœderi* multi milites, quid agendum seculi, torturamen militie perturbat, multi impetu militiū facinoribus, neque ipsi contra feratādē bellicis tormenta, aut confundiā manū, ultam rationem habeant, nulla signa, nullus ordinis observare, forte resistere, forte emissa facere, nihil confidio, nihil imperio agere. Facie tamen totius negotiū dubia aliud erat, dum *Liosator* milites in unum condūcti, ordinis quantum possit restringit, cohortes pedium, arietum pedes hodiūm collecti, & ipse cum delectis militib⁹ prælim revocat, cuncta circuit, omnia perempsit, hostiūm initia, sibi auxilio addit, sc̄m orando, & hunc tanta milites, ne diffundere, ne patremur hostis viscerem. Igitur *Fœderi* milites optimi quaque equites & pedes, tamen impetuōnem in hodiūs fecerunt, ut coram scies inclinari, facileque apparuerit, *Fœderi* potuisse vincere, nūl ductores nisi res sovra etiam moliti sint, & alii cum major parte exercitus, ne sacerēdū quidam hostem compicerūt. Rex autem *Galliarum* cum delectis equitatu & pedibus hodiūm suis illico subfibido venit, & relutum pellit, quid cum dia etiam amori fecerit, denique *Fœderi* celi fatigū sunt, atque omnia impedimenta & temeraria militia venerunt in petratam hodiūm. *Liosator* quoque expens est, qui antea cum his equitatu, vim acriter sanguinante, necnon cum suis veterani pedibus interfecit, & vir egegus *Potens* Maxima, cuius postillatum opera, non intructa victoria hostiūs rebūta est. Nempe quam *Fœderos* plures hodiūm equites gravis armaturae desiderati sunt. Sed apud *Fœderis* longe major jactura pectetū fuit, tanta vero equitatu & pedibus fuit, ut nemo p̄r timore ibi fuis confidere, aut soliquāvidetur posse confidere. Ad Coravagium namen aliquamque militia resplaucent, & vix tandem imperatores opera, & legesorum diligētia, omnes exercitus reliquiae, & ingentes copiae e-

Aquitum & pedum collecte sunt, & versus *Bri-
tannos* percurrent, ubi militibus stipendium da-
retur, & confundaretur, quid agendum esset. Sed
ubi ea que in caelis gella fuerant, *Præcīsū* con-
perta sunt, ingens dolor & meus civitatis in-
valit, pars re infelicitate gella dolore, pars infi-
lita renūm bellicarum for libertati intēce, omnes
infantis militibus esse, *Liosator* iniquum incūle
quod *Emilius* peccat quām *Fœderis* iniunctus,
de republica detraharet, & cipi mānūs, cum
poterit subseruere, quām *Fœderi* auxilio super-
esse. Patres autem turbati animis tot morbus
una tempore trepidabant magis quam confus-
lent. Et primo quidam pro falso publica, sup-
plicationis indicē sunt, & suscepit vota priva-
tū & publicū, denique omnibus modis, pecunia
congerebantur, ad comparanda ea omnia,
quæcumque bello, & imminenti periculo, vici-
toe valeremur. Clavis uita est ad numerum
quisquaginta tricūm, & *Angeli* *Vivianus* de-
tum clavis imperium, ut contra claves *Gallo-
rum* flaretur, quæ *Geuse* parati detinabat. Clav-
is quæcumque praetexto *Hercynope* *Cassars* datum
negocium est, anomali abunda curare, & per-
mitium amplius, omnia extra navigia, ac *Es-
sex* sarent esse, portare abūnum *Portus*. Et
qua in dies magis magisque milles libenter ab-
hant, primo quoque tempore & feruū consitū-
tuū est, exercitus augere, ad duos milia mi-
litum, & decem milia pedum, super ex *Mys-
ia* adscribere, quatuor milia leviora, similique
duobus legiis, *Patre Deo*, & *Christophero*
Moro cura injuncta est, congregandi dispersis
milites, atque confirmandi popularium & circum
animos in fidem præfūnam, horatudo, obtestatio,
pollicendo, & fomper ea summo fogo. Cae-
temum cum domi parati vīs suppetere vidē-
tur, patres iterum stœque iterum *Julius Postu-
fum*, & *Reges*, *Geronimus*, *Agapit*, & *Hyp-
atius* horabannūt, Regis *Galliarum* etati vīctoria,
regnū copulōnū immodicam tempille com-
prime. Altero istro ne *Fœderi* collidente, quid
de finum effet, ipsi videtur, quando nem-
ini dubium esse debet, infatibilem animam regi
ambitioni fīne, nūne Regi *Agapit*, nūne Re-
gi *Hypatius*, vicidū bellū inferre, stepe sedi
apothecia, & corona imperatoris induitū para-
re. Igūt in primis pectubante *Julius Pon-
tifices* tanta anima temporata, & spiritualia de-
potere, sequi optata pacis decentiūs au-
torum præfūrare, atque sibi magis magnis *Fœderi*
olimios redire. Sed omnia finū habent, &
est etiam fructu Patres ut fuit opera *Macarius*
Postum, ut *Prepēri* *Cathora* vir bellī scienti-
ficus, in cunctis in caelis habuerat. Siquidē
pōrabant, sibi nova in sufficiis, de summa
reum pōle melior sperare. Namque aliquo
bello coenctūtūt, atque pro premodum a-
mentis erant, & sic agere congregabatur, sic
age in cunctis pētū am p̄cibus restringebatur.
Et enī sunt qui fecerūt affūrūt māla recās-
derūt, ut quem amicūm fidūlūm, in rebus pro-
pēta experitū fuerūt, etiam in adversis, & a te-
mōnū repēta, si ejus opera ut vēlū. Itaque *Fœ-
deros* liberatūt omnis exercitus, nihil amplius
audet, nihil amplius sperare, quatenus o-
mnis emmūm in fuga sita fīs erat. Plures le-
gati & Imperatores exercitus, modo pēcibus,
modo mīnū, modo verbi alpīa, modo lenibus
cozī fuit, milites sub signis, & sub ordinib⁹
militie revocare, & nūquam poterunt id fa-
cere. Pari adīcīti iterum recūfere. Pari p̄e
magna repētatione, nihil magis quam communi-
tūt velle. Pari accepit etiam pecunia, domum
abire, omnes sine ordine, sine imperio esse,
omnes

comes duplum siquidem exigere, neque posse iussi facere, aut ordines servare, aut urbes custodire, aut consilia & itinera hostium explorare, quoniamque militis in patriam reperire, pro ut ab hoste paulatim recedebant. At legati impotenterit, & Imperator exercitus, quid fecerit ipsa esset, frequenter contulerunt, deinde mutare facere, nihil pratermittente, quod ultius fuerit, exercitum refunere, milites beneficiis demetri, eorum, armis, refectiones, pecunias, abunde tradire, illudque praefectum preceps, ut memorem bocchianum esset, atque in taceo retinuerint, temnubicam loquerentur, quae ipso tempore sicutem heneremur. Nihil esse quae circum, nisi desperent, si modo vix & animos priores fuisse, quibus aucti fuerant hostem atra, levioribus certaminibus propellere. Et quoniam Brissac etiam titubaverat esset, alter legatus Andrea Grisius, urbem ingrediens est, & convocatis omnibus etiam oratione habuit. Si usque Brissacum Rebus bellicis repudiebat nescire, sedne ait, nunc manuas es futura est, quoniam vero finem conformatum fore. Namque eis rati velut rationaria patrum coherens habebant, qui diles Philosophus, patrum suorum defecit, non tamen pati anima dignita. Et amplius Patrum decoloris, clausuram per valles Sabinae Festivitatem, & quia Petri non raterat per montes, ut petiverat, suppetere, & malachius Brissacum deducisse fuisse, quam ea pati, quae viti, arreto expta pati solent, iste usq[ue] pacis p[ro]p[ter]e est. Et per alium moxos concolorans in urbem tulit, ferociusque dante, ut exercitus subiecti venit. Sed tamen illi desiderantes non premunt, utrum amplius vassalorum urbem habebat, & monstra predicta, ut nisi videntur ad delitiosum spectare, h[ab]ent evanescere non possunt. Quod si etiam obdolit, nequaque ea se gravari non debet, neque id bellum pro nobis iugis animo fert. Petritus quae in exercitu cibos non modo ut sille Philosophus, terp[er]is gaudia magis, delectis exceptis in fidem desiderantes utriusque & amplius, quibus praecepit eis, adserit Philosophus dicens, varie evanta bellum diuina gestare est. Adiectio ad hoc, quod agnos condicione talium, quod nostris legi, quod ad exterritum, id quod ante Abdicationem ante eisdem maxime fuit, ceterato exstante sibi datur, atque r[ati]o amittitur, ac si vestris ies[us], fesseris vobislibet liberari concursumque. Itaque & ut successores baccladum, que vides accepta est, credere Brissacum spernit, & concursum, patrum tuandum est, atque qui plus quam parentes vesti serventur, quod non tam dux Melchioris Philippi res est, ut cum a se dolo ablatu[m] est, in Italia tamen impetrare paruerat. Gallus h[ab]et est, prout barbarus, nostra invictus, nos invicti, libidinis incertitudinem, ut de testabilis sit, collibet modo in Italia genit, et de missis habebat, & Gallus ex ultra meritis Alfonso regis, sua patres, & Irlanda Gallorum patr[um] nominavit. Eius modo non minus quam patribus regis alii, gallicorum profecto Brissacum erit, prosequitur modo quantumcumque ei[us]d[em] Festivitatem impetrans, vestris filiis, vestris & vestris sororibus, atque ceteris, remissis ac recuperatis est. Itaque quae facte, ne ipsi non fallat, quae in talibus habebant, reparanda resipiscit. Namque ait & Petri fuit, quantum vestris sororibus, ut si illas quae pro nos ferimus, fidem induamus, patrum vestrum habebet, neque Gallo se vestigia sentiat, neque Petri se vestigia ego confirmabam. Sed ea frusta dicebantur, quia jam dandum Brissacum, autem Jeanus Francus Gouba, ad delitiosum spectabant, & proprieatis in urbem, non nisi Brissacum equites, subtilio recipiunt, nupti inde cum toto exercitu, verius P[ro]fessorum oppidum, magnus interclusus ill-

A tur. Interca Rex Gallicus caelatus vicitur, nunc hunc, non illum, maxima pertinet, quemque laudare, quemque donare, maxima militare, dicere, non amplius bellum illi gerendum, sed prasidum agendum esse, omnia oppida, & urbes Festivitas, ad defensionem spectare, & compertum habere per transfiguras, & exploratores Festivitas omnem exercitum conversum esse in fugam trepidatum, plerisque milites, accepto commissione abire, multos invitos dubius anfugere, in apertos sit, non verus exercitus, iners, imbellis, indolens, insobdientis, vecors, & plena summis. Itaque exploratio omnibus, & cunctis compeditis ex tentatis, calta mors, atque agmina quadriga, venit Brissacum perterriti, rebus omnibus successa felicissimum. Namque ex agris cultores palma, ex cunctis oppidis cives obviam procedunt, praefidius & praefidelius Gallici actores, praefidius Festivitas prodere, praefidius Festivitas in expeditatam ducere, frumentum dare, summatius portare, aliisque officiis quocunque ulni forent praefidari, & postremo omnia, que imperaturum fore. Ita paucis confidito praestram multa oppida, quis illa ad eos leviter in potestarem hodiunum facta fuerit, ut nulla pars sit, h[ab]ent conspicere, sic utiam ad sumum tuba desicit magna Bruma, Crotone, & Crete, & prima urbis Borgosene, in motu sita, & bene animata, omnibus utilibus. Rex ergo cum ubes omnes obtinuerit, que libi ex parte coniungit, praefidia valida, Crotone & Crete, & Borgum distractum, atque Brisele magnificus triumphi egit. Dum ex apal hollies aguntur, Festi P[ro]fessorum oppidum propositi sunt, & cum id loci exercitus non fuit, cumum fore videbatur, si repente Gallicus aliquia via ingredi, neque Festivitas exercitum uicem, sat utra Cristianum ingressu patuerit, diu cum illi ageretur, & quis illi oratione fecit nos poterant, denique in Campo Martis, iuxta Festivitas calta Festi sua fuit. Hostes autem Galli P[ro]fessorum oppugnabant, & concutiebant menses, commentis militis. Cumque opifitio & milites, acuter obdolere, Asturis Boari, & Andrai Ropauis nimis, que vidi forent imperare & facere, sed pauci potuerunt predicere, quia decum h[ab]ent obnoxii, canes fuscus, per dirum mena raderes, oppido potius sunt, & de Festivitas militibus, magna edita excedit est. Namque Asturis Boari profectus, cum Andrea Ripane, & F[ab]ri Perissus duce possum, in bellum p[ro]fessum venit, & ciceri unnes, quadrangulis quinquaginta pedies, ad unum credebiter eisli sunt. Deinde Galli traxerunt amorem Mistras, totius exercitus Festivitas, ultimum intermissionem miserantur, necnon Ardevali Domini collecta multitudine tumultuaria agitellam, nunc vi illud oppidum, nunc illud dolitione capere corobrantur, & quod pejus est, in premilio compulerunt, utiles & oppida Festivitas, res novas moliri, rumor in dicta regia negligenter cepit intercredere, Regem Romanorum, cum octo milibus equitum, & dandocin milibus pedem, Festivitas remire, simulque feducim millia hominum, verius Festivitas efficiuntur. Parte quoque alia Dux Festivitas ultra aitio est, Festi tenui manuque bellum inferre, vallore armis, aggredi oppida, cymis obdolere Padi oitis, ac toto depravari p[ro]fago. Veram super omnia illud maxime Festivitas anguit, quod Pontifex illi interdixerat, censuit Ecclesia, noli termino occulito, omnia redire, quae quoquomodo, ad fedem Pontificiam, spectare videremur, & amplius Rex Hispanus poicebat oppigeratas civitates Apulia, & perfidum aliquem contra Festivitas bellum enire pa-

tabant. Igine Patres, patiis quam coelum, trepidatione duci sunt, adverte fortunæ caecore, fecerit & Iulio Panifici, *Ariannus*, *Faventia*, *Racina*, & *Cernis*, circantes tradidisse, Duc *Forster* tota Rhodigi peninsula, & Regi Hispanie civitates *Apulia*, sed Regi *Romanorum* traditæ illi ubi *Perosa*, *Faventia*, & *Patras*, in Galli hollis ultimus pendereretur, & amplius quantum Rex ipse Monachum vellet, tantum dabatur, aliud percedo, & obstruendo, dum res *Veneta*, alio periclitaret, quibus semper ulius esset, vobis famulariter, & temper utri posset, ac si lus res esset, ut rem suam probe prospiceret, in suam verum hostis positione, in amicis excederet. Ceterum prout omnia fructu fiebant, adeo nemo contentus erat eorum, quis sponte vocatis etiam peccatum tradebantur. Namque Pontificis nuntiis, ut conservaret, & civitatem preuidet *Veneta* abire, & alij parte tormenta militia, & Duc *Forster* ultra *Rhodigianum* *Palestine*, in *Veneta* mouit, & disjecti claffen corum tormenta militare, quam *Sabylissimam* *Messinam* per annos *Atrebates* ducebant. Rex autem Hispanie, terra marique, armis etiam illa est, & aliquas ubes vi cepit, qui nonna expedire ultra recipere. Pari modo Rex *Romanus* non contentus habet *Veneta*, *Faventia*, & *Patras* novum bellum incipit gerere in *Illis*, & *Fayalib*. Namque primo quoque tempore *Orientalium Francigenarum*, cum quoniam in equis, & tectis pedibus, in *Illyriam* venit, & vi cepit oppidum *Daseum* & *Pisidum*, quia ut viribus multibus, agros valle, prauda agere, fadere, diripi, & viis nihil reliqui facere. Ille tamen nupes non potuit *Reichenbachum* capere, quis *Venetas* viginti septem equites, & quinqaginta pedes, cum pretore *Francis* *Dolopis* auctor hostibus obscurus ibant, & locis ipse curvulis est, & amplius cum fiduciam *Venetas* venire, contra hostes vicissim subducunt, & sepe agitantes, levibus certaminibus. Nihilominus Dux *Branguloghi* cum duabus milibus hominum, prouicit in *Forasgali*, & *Cavitate Belus*, *Febrisque* oppido potius est. Sed aequum non potuit, *Sabylissimam* capere, quia *Venetas* proutdum venti, & identidem ei patet, contra hostes auctor habebat, donec belli *Germanorum* illis prædictis ageretur. Potestimum vero Rex *Romanus*, cum magno exercitu, in *Illyriam* venit, pallium deductum habens, & nemo poterat obviis ire. Namque Germani magis iuvit, nebulos, agnos valles, prauda agere, sulli sexu pacare, & cuncta igni ferre subvenire. Itaque consternata Patria aconi, voluntur aliquando de pace etiam cum Galli agere, si modo loqui apud quinquaginta facultas esse. Namque tunc interfecti putabantur quoniammodo enfracti rebus tanto impetu compri- mire, utque omnibus modis pacem impediti velle, cuius semper fidelissimi sunt, neque unquam bellum alienis subcepunt, nisi tuendis se gratia, & necessitate compulsi sint. Neque enim *Veneti* bello alieni sunt, neque oppidani, aut civica foci, sed longa pars egiplenti, quavis fidissimi sunt, nullam agitorum validationem, nullam oblationem pati possunt. Neque proletri *Venetas* latet ingens fuerum militum, qui conductissimi sunt, & bonum operam exercent; si modo res prospera cedant. Sin autem illi adversa fuit, nihil pertulissent, nihil certas consilias, siue & modo manifeste patuerit, quando paululum efficiunt illi, & preventum, utique *Melitens* oppidum. Imperator exercitus prater fugam, nihil amplius curare, non ordinare distribuere, non excusas locu-

res, denique quicquid facta opus esset, ut blandum, an cundum, nihil imperare, non animadvenire in milites, quicunque fuerint, ordinare non inquit, aufugiant, agant impone, quodcumque collibet. Igittu omnis exercitus, sine duce, sine ordine, sine imperio esse, multi quotidie & casu suffigere, omnia factura quantam via gravis impune perpetrare, omnia militaria opera reculare, non signa lequi, non ordinare observare, non ea que imperantur facere. Accidebat quod dolo malo distinnum est, & vulgo dicebatur, ut id dispedita non dari militis, quis Patres ita potius vellet, omnem exercitum disperdere, & eum de ea re, praeterius duces conqueverent, & frequenter legatos regarem, ut si ea mens esset republike, le certiores faciat, sicutque rebus suis tempestive posse considerare. Ea re legati valde commoti sunt, & conuentus & republike fore ad seditionem tumultum, *Adriani Gratus*, ita ostium exercitum alligauit. Ille sapienti fidei folis *Daciorum* & *Adriani*, quod sit illa appetit utrum apud gaudi deparet. Et quid utilis nati si radii posset accidere? quoniam ut ad separandam respublicam forent, qui curia ejus admodum periclitaret, faciat uero amicos decidi, ne eam iam nullam esse patetemus. Neque tam saltem currit, & quod proficere vita certius consistat, sed quod facere fidelis in adiutoria rebus cognovit, quicquid proferat & exactione benevolentia perficeret. Ne tali estis *Daciorum* & *Adriani* & *Agathae* respublicam laborem resquias, ut hinc ingratia fuisse, non erga ipsa gravissima fuisse uterque vos inveneris, & cetera uaria, famula ipsa, sanguis strenuus. Neque exercitus id re reprobatur, ut nullus est illi uictoria uictoria, quod si est victoria personæ, quod nullus est uictoria personæ, utque exercitus rebus cognovit, exactione fidei, conseruanda, augeando, rauendo. Equisq[ue] quod ut in exercitu rei est quodammodo amplius responsum est, agilis uictoria prælia, aduersari militis, supradictum est exercitus. Quod si alijs tria dubitent, ex nobis responsum, pro comperto habeat, certissimum nesciem respublicam esse, neminem negare debet, atque ita cognoscere perfidiam, ut eadem non uictoria sit. Neque non patet exercitus fuisse, utque rei tactus & variae uictoria genere, ratione dispergere, dispergita uictoria, & gubernare sapientia. Et ut dicimus *Adriani* exercitum nuda respublicam, vos contraria uictoria subvenire, vos patet, tetu ita de qua agitur, liberatione defensio, & quanto difficulter est, tamen audienter collaudare, etiam ea vera gloria militum, & virtutis est, & rebus aduersis illi fuisse & accidere, in rebus *Scythianis* *Adriani*, in uictoria magna fuisse, res *Venetas* collaboresse reperire perfidiam, & expellendo, sanctius dona festinae receptare. Igittu dante quodlibet, atque exponit liberator rei nostri ut si uictoria res ipsa sit. Pedito profecto res fuit, grande super uictora spectante, uictis frigidae, atque in dies magis nasciturus dictum fuit, si uictus ad certa occurreret uictoris opere, uictoria fuit, vixitque res. *Venetas* fuisse & libertates Italia & *Siciliam* *Galliarum*, non negari uictoria gloria conseruit. His diuina militis placuit anima juli nostre dare nomina, percuti singulatim & quaque optimi electi sunt, pro ut tempus exagerare videbatur, ut omnes efficiant lexemus militis, nullo quadragesimam levitas, & lessa millia pellitum, si quaque omnes illependit occuparent, & iure iurando uicti sunt tempore signa lequi, semper arduas

dines obseruire, semper omnia que imperarentur facere. Dum et vero ita calibus gerantur Tar-
sius pluflatis tumultus est. Namque Leonar-
dus Dresdensis imperatoris eiusdem illam quoque
civitatem pertinente aggreditur est. Sed parum
cessit ex tentatione, cum pro Fennio exiles Sar-
vijani bonum operam emergerint, & quia super
indemnitatem donati fuerint, & Fennios per-
gredi oracor Regis Hungarie, qui novitate rei
motus est, dum ingredieretur Tarzijanum pro Fe-
nitu identiter egit, & dixit oportere Moros
potius acculcare, & si e amicitia repente ex-
cepimus & acclimatamus, & atque amplius Mar-
cas Cerdas sufficiunt vexillum Marcii suffulsi in me-
dia platea, ceperat idem alia vice pro Fe-
nitu dicere, arque ex exemplis praefectus urbis
in eam locutionem locum est. Neque Tar-
zijanum dolentem faciendo pribi auxiliis egest, si
vixit interiecta & supra, etiam & nolis vixit
nobis alienus potuisse. Si quidam quis potest ve-
cum, ut prefecimus ibi, idem & tunc, aut abegit,
aut praeferit sicut, idem & tunc, aut abegit,
aut praeferit sicut. Pro Cerdas & Populari nobis
quis pars secundaria, vixit circumscripsit subdilectionis
est. Quod si manus eis in officio non secutus, tu-
tus corpus collaudatur, & corpus conservatur se bene
basi, si membra annula exsticata sunt, sciat & non
praevalde rurget, si secundum eis officiis sunt, respon-
sibus & tunc corporis facie corrobore. Paracessum
gallum si Fennio ubi dico nostra causa Regi
Romanae tradidit sunt in Gallia ab aliis prege-
rebus, non nullis agerunt, aut quamquam el-
fidence patentes, atque eadem subito fatali-
tate efficiunt, qui quando preponuntur, tanto cariores
eis, si secundum eis daberint. Atque ubi capio
secundum eis, non vixit se tantummodo quidam oblo-
si posset, ut natus fatus fatus fatus possella
perpendendo confundatur, & natus capio auxiliariatur,
comes vel vixit tunc fatus. Egoq[ue] est vixit tunc
eis possum? si patet Leonardus Dresdensis qui Pa-
tarium revire nos posset si natus nostra reverentur
est. Egoq[ue] est etiam vixit tunc res officia? nam
parvus ne vixit cur est vixit fatus, & in utro-
cetera beneficiis, ut patet cum Regi Romanae causam
nobis in eis destruxit fabula esse vobebit. Nonquid
praefectus eis vixit vixit tunc eis posset factio noster
secundum opera, non secundum eas tantum fatus, non fa-
vamus & jocundus, eis exercitus ratione subdilectus, &
si vixit res officia, fengit omnesque libenter fe-
cimur, & vixit etiam ut magis magis obdassit fi-
ctio, non ministrante domino, & si quid est quod
nullis nequitis noster generis, nulli habentes anti-
guos, pauci vobis semper non gratiam facere. Infor-
mat & vixit monstra becissimum officia, & in sole
peribit, ut vixit opera in Fennio nonne acci-
viduntur, & revixit in statuo præfubit, quod
facile se fore vixit, ut forte vixit animo se
fallit, & vixit natus barbari obdissit inferiorum pa-
triæ libertate statu parati officia. Sic ille locutus
est, & omnes clamoribus velle fidem servare,
et omnia que imperarentur facere. Deinde lo-
pingentes pedes in urbem recepti sunt, &
distributi uici forent & castella portas custodire,
ne quisque amplius multitudinem educere, aut
aliquo patulo ius nova moliti posset, similique
quod maxime intercerat tantum coniunctum in-
tra cituitum aperientur, ut in omnem eventum
omnes posset sufficere. Et quia in eo tumultu
quidam bona Jodeanorum dirigerunt, datum re-
potum est quibusdam cibis cum quadringentis
delectis postibus uitem custodiare, vacatio ne,
& ubique auxilio esse, ne sequid tunc amplius
posset accidere. Servata uite Tarzijanum captum est
aduentus in hostes ut, & legatis Fennio pone-
conati sunt, hinc inde cum equitat & politia
totam provinciam revire, factores civis con-

pefecerunt, & protulit agricola auxilio iste, qui
huius hostis iniusta erant proprie meliora, de qua
frequenter agebantur. Ignorat nostra milites noua
flare, sicut hostibus obviavimus, sicut hoc, nunc
illud oppidum ut aut deditione recipere, denique
dum arceri agerent, ciuitate agnoscenda facutas
est frigidi colligunt, & Fennios exportare. Nam
que aliquo de fragibus maxime apud Pannoniam
in quatuorcentum vesti, & quis Pannonia pluflatis
durius videlicet Patras valde commotus
fuit, & aliquando cogitabant, propterea de re-
cipienda uite Patras. Sed modo Fennianum
principia cura veribus circa id, quod exercitui
minutum fuit, atque idem de ratione loco ex-
trahendam magnis quodlibet fuit, & denique cre-
dendum est locum tantummodum exercitui fore, qui
Morganas & Mefessos oppidum intercepit, si
propugnacula, fossa, & angustius aperte ma-
nirent, quatenus neque aqua affini polluant, mihi
supra quatuor milia passuum ut adim nequeant,
nisi amica & inimici demurant, neque ex pro-
ximi Fennio definiti suppetit videlicet, &
amplius quia locis illis intermedius est Patras,
Fenestra, Tarzijanum, & Forjana, semper inde mil-
ites esse poterunt terreni hostibus, & ubique lo-
cū auxilio. Sed aliquo cum Res Romanorum
usque Fenniæ oppidum venisset & videbatur,
aut Fenestra exercituum, aut uitem Tarzijanum,
propter uite irasculare, uilium illi magis & re-
publica, neque tamquam ubi Tarzijanum, & exercituum
lore universitas expijs, intra mœsta illatum ducere.
Ignorat primo quoque tempore datum negotium
etiam Lame Melvitis, & Jeani Marie Fennio Tar-
zijanum anteponit, & omnes gratusse componere,
deinde cum omnibus copia itum est, & omnis
exercitus cum commoditate sibi ordinibus tenuis
hostes vixit, ut facile omnibus daretur intelligi
non illum ostendit, sed omni officio semper para-
fumum fore. Deinde opera, & insulæ distribui-
tum per loca omnia, ut uitem inexpugnabilem
redderent, aggredi constitudo & propugnacula,
atque aquas affinis sublevando, que circa
totam uitem abunde vagabuntur. Itaque Fennio
multo concomodius contra hostes frequenter ibant,
& pallia levia contumia fidebant. Namque ubi
socii focus agricultura auxilio ibant, sicut & super
autem Gratiæ cum lexitibus prope oppidum
dolos venit vere, que frequenter fibigae
predationes & incitationes agitur, & flatum ja-
bet, dacentes leviter arcere, & videre copias
hostium ubi & quantæ essent, & quid pararent.
Eius sit equum hostes occurrunt, nonbi pri-
mo fugam fumant, ut hostes confusa in inde-
cendo oppido plantibus paulatim procreare co-
nati sunt, denique sumpta occasione loci concur-
runt in prælia. Et primi quidem arcte certa-
bant, sed postremo de hostibus magna odia ex-
cedens est, & multi capi sunt, atque alii vix po-
tuerunt in oppidum evadere, & cum Fenestra le-
vites redirent in calta, ex videlicet porta cum
multis hostibus, ab agniscis excepti sunt cum
maximo applausu, utique vino, pane & obsonio,
& super omnia vultus boni excedebant, ut omnes
amicis concilarentur, quicunque liberumtime tra-
debutantur. Uisque adeo omnes agnoscunt maximos
affectionis in rem publicam per se ferre, semper am-
mat & officios esse, semper omnes suam opem
pollicent, semper omnia que imperantur
sedulx peritare, omnia tincta hostibus & co-
filiis propagant, sepe eisnam nisi occiduntur re-
rum bene gerendam Fenestra accidere, & po-
tassimum ducere, in spem potundi Patras, fin-
ital ut ubi illa incolumitas videbatur. Ignorat
primo quoque tempore datum negotium est, Au-
diens Gratiæ ite & videbat, si pallit uitem Patras

viam recipere. Ille vero tantum rem mature agendum vides, eo ordine cuncta distribuit, ut *Citadæ Persicæ*, *Lathus Bergomæ*, & *Bardoneum Parmensis* caput itineris, & cuncta cum pecunia veterorum Aliossum non pungant, in eum no[n]e profectum *Patavianum*, quoniam pariter sequatur *Ariofas Dardanum*, cum ingenti summa ageret. Ipse vero *Andreas Gratus* cum quadrangulis levia armatae delectis equitibus *Noridæ* oppidum conflitauit præterea, atque inde *Patavianum* ire, & juncitæ copias cum pedibus impetrare portam *Patrei*, cui *Cauda* longæ nominari. Et quantum diversione etiam opus erit, viam illam, ut opera *Philippi Parvæ Gassaravensis* aperte ad duos milia hominum exirentur, & post menses opepolit, *Portuolum Patavinum* scribi invaderem, cum trecentis pedibus, & sexaginta hallibus equitibus, ac omni praeditio *Feneto*, quod *Moldas* humine subvehetur in clavis parvissimis, & amplius pars alia ne quicquam *Patrei* libidini esse possit, alter legatus *Christophorus Massius* cum quinquaginta equitibus, & milie positorum, *Crescentianum* oppidum dat invadere. Itaque *Andreas Gratus*, in die septuagesimo calendari augusti, pedes & equites ad loca conflitua expedire, omnia parata, quicunque nisi forent, denique cuncta complicita exlementa locis fons omnibus dit poltera *Patavianum* ibat. Et primo quidem inter eundem apud *Stratum* castellum *Gassaravensis* aperte felicitate egabant contra hostes *Germanos*. Namque dum illi reculant delicitum facere contra viribus agabant, & tandem hostes vici cæsique sunt, & vi expedito castellum est, atque amplius parte alia, dum ex ea agitur, primi podis *Patavianum* venient, & summo mane omnibus hancis portas spernunt ferme scilicet, ut forte paulo ante quibundam feni curribus patuerit. Tum

tres pilati equites hastati præmissi fast uerba expolite, dum exteri omnes foras obdileant, quibus renunciabimis omnia imparata, & impræmedita esse, omnis exercitus introgressus in forum aliquæ percessit, semper antecante, & in prima agente *Andreas* equus, & *Jovani Dide* cum equaria, & cum pediliatu *Citadæ Persicæ*, & *Lathus Bergomæ* quoniam in eo bello maxime virtus emicuit. At *Leontulus Dreyfus* accutus tubarum clangore responso, & fablato clamore venientium cum trecentis *Germanis* pedibus primo obviavit, atque acriter oblitus, denique ingruens multitudine, paulatim recedere, atque quo omnes intra arcum recuperari sunt. Iude *Comes Bruxellæ* dargit cum quinquaginta equinibus gravis armaturæ & *Coutauda* urbis præcipit, atque in *Feneto* impetu fecit, & pro virili expertus est, in modis a paucis aliquo palto vinci posset, præliumque sublimis tamis ammis, ut aliquando in incerto esset, quis cederet. Denique vero *Cesariani* milites multitudine opponemantur, & circumventi sumit a fronte, a tergo, & a lateribus omnes certi, sur capiunt. Deinde paribus animis in secundum statim, & quidem *Leontulus Dreyfus* quantum in se fuit accepit defendere conatus est. Sed postquam videt omnis plena hostiis, neque superesse spem aliquam, se arrempt & praefatum dedit. Vicit hostiibus, videbat ad præsum evenerit si fuit, que ingens omnis generis fuit, quoniam enim *Andreas Gratus* id fieri noluisse, fidelorum tamen omnia prædicta milibus fuit, & nonnulli domus quoniam civium, qui simum factioi vili sunt. Tantum vero fletus & ululatum pallid celebatur, ac si diripitur inta civitas, & quia in die *Maris virginis* urbs *Patavina* in potestatem *Feneto* redit fluvium est, ut ex dies semper celebris haberet.

Epitoma EX LIBRO SECUNDO.

RECEPTA uero *Patavino* tam Maximiliano rege de pace iterum agitant, sed nihil faciat. Et plus scilicet *Germani* in *Illiaram* & *Forumulli* præparantur, ubi frequenter viajantes res erat, atque realta oppida sibi cœpta respondeant, & postea levia certioribus febant, dum *Germani* valuit severi, & præstas agri, & *Venetii* contra fons aquæ nubes nubes fari. Ita apud ciuitatem *Audiz* sic *bassum* rescripsit ei, & finaliter Angelus *Trivulzio* eas clausa in *Illiaram* ostendit, ciuitatem *Flaminio* ut coepit *despicias* & *cela aquas*. Altera res *Romanum* cum magna exercita contra *Patavium* in expeditionem ibat, & *Venetiorum* omni exercitu urbem ingrefiuit ei. Deinde subdebet *Patavium* nuncius, ordinis deffidit, & quia forte apud *Scilianum* *Marchia Mantua* tenet fatus, *Veneti* adire ex occasione ob fuit. Et quidem res regi ex festinatione, quia clausores ibantur, *Marchia Mantua* cum milibus, & deinceps superfluum in *Venetionum* præstatuerunt, & *Venetius* adiutori ei. Hostes autem *Peresiani* ex alio, & *Germani* ex altero, agri capti, præstas agri, denuo obdileant *Patavium* seduicunt, atque tunc ex agri fuga postea fecerit, addebeturque prius ex aro publico. Namque & quod nesciis animositas fera efficit, hostes tamquam frequenti prædebatas, & cammatebat irca certiorum. Contra *Veneti* ad fortitudinem urbium *Patavium* invisa præstas & fatus, que in se sunt. Deinde quicquid oratione nunc & operatus est, ex toto *Venetio* *Patavio* supplementum mittere. Et quidem *Patavina* obdile dictiu fuit, & multa loca certiorum fubuerunt. Deinde hostes devenientes Attila oppidum, & *Monflicem* capere & diripere, quibus paratus erat cum magna force *Venetionum* milium, iterum contra *Patavium* iusterat. Et quia certioris milibus bocca non erat, certioris bocca erat, & meritis debilitabatur de repabita, ab eo milibus nesciis qui Padus precepit fabant, plures exhortatimur & fatus exsolito redita iterum fuit. Legati quoque & imperatores certioris milles exhortatimur imperata faciliere, urbem fortasse, sedis nata est, & in verbi exceptio emerit diligenter sacramento credere. Ceterum dons ex re agitur, ab hec exstant ei certioris milles uocis uobis concordat, & frater in urbem ad defensionem ciuitatis huius cogitabatur. Namque acris etiam contra hostes agabant, & modo uoluere nuptias habentes ad fratres hostium, modo uertendo in hostes ibant ordinis disburbari & interficiere, si qui bogium palantes ibant. Altera ad portam Caule longe atrio certiorum fuit, quia nimis *Hilarius* pedibus auxiliis uocans ascendebat. Namque perierat nesciis coruus exodi & certiorum fuit, & panis exergi petiverunt excedere. Sed ea militaria corporis uerborum inserviunt & imperata non facere, quia *Veneti* legati fabantur non erant, ut uolde in uictoria

recessit, nisi pecunia impensa ex Venetis parvatur, quæcumque propter sublatas palveres huius ab eo regnante in Venetos velutaria ageret. Patres autem felicitate de finibus rerum preparaverunt fortitudinem Regem Anglie contra Gallos in expeditionem eam, & ea occidit nisi, quando Rex Galliarum impetus est ad Italiam. Et quis Rex Romanorum indebarat ville antecipare, sive enim Turcas in Venetos, qui antebac proximerant Venetis a fine annis, Veneti compulsi sunt eam. Turca identiter agere, alista præsumere, arque auxilium implorare, quis etiam Rex Pannonicus cum clade Gallica & Hispana se Dalmatiam bello malo videret. Sed præcepte fratrebovirum abdissimis donari, & posse alteram exercitum apud Meritum ex mare utilitatem non pollicebat. Et episcopos qui Tarvii fassum debant. Et quodam apud Patarium sepe consummabat leuis iuramus, cum doctissimum magis natus, quia semper illi capellabatur, & missus tunc viribus ageretur, dum Galli valent non nisi subdolus esset. Igitur huius decupla fides vobis potius dignus fuit prædicta agere. Sed in episcopatu defensio eam est, & huius caput pastilli fuit. Et quis Vincentius non nisi Germani ad septem milia dominatio erat, Venetorum sancti exercitus cum meno celestis in eam expeditiōne erat, & cum negotiis armis ut capere, Vicentini exercitus definitio facere, & Germani impone donec sunt. Sed Veneti militis reprobarent ut videret & alterata quæ episcopū, argu ille apud Venetum postea res patrum est in festinatio, quia Rex Romanorum iterum in Italiam erat. Et pars alia Germani qui abierant ex Venetia alijs neque erant, nisi Alexander Bigelius ad valorem fiduciam illi obsecra est, & illi absens in Germaniam. Pars alia Alloysius Mocenensis cum exercitu in avrum Scalamenum erat, quia finitima oppida delictum recuperant. Et prius quidem tenetis mīnūs acriter ageretur, postea atrox iuramento fuit, denique ut capta erat eis, & contra prædicta militaria fuit, ut agere idem gēnum & felicitate agit Calumniorum Fornili, nisi multo pro quo leuis certaminis fuit. Et frequenter cum bellicosus erat. Angelus autem Tiberianus non ingenti etate in Ferniam perevit agri vogis, prædicta agere, qui forent venia pugna fabrictorum. Sed tandem ei eijs nōr quae patitur, quia dām trinitate fuit, Veneta clavis dimissa est. Et amplius huius Lascivitatem agere, atque ita legum sidem, nisi aliquis Itali & Galli videntur propagari, & moliti bellicos perire. Namque regesterunt Veneti patratus clades reficiunt, & apud Rhodopisnam Pollicinum habent. Postea apud Hopiculios de pars iam Germani eratibus apparet, & quia raudet re ipsius Germani status reciperant, pars auter idem Rex Anglie quereretur, & Achilles Cratius Festivitatem ageret apud Casarem. Namque Veneti invicem agopionis existit, tam Festivitatis de bellis & pacis idem agerat, quia Prosternit apud Venetos dedicabat, consubstante Regem Anglie a Galliæ auctoritate, & Helvetium intercedente bâvere. Altera Rex Romanorum proposita oratione Festivitatis separari, qui prefecit inde in Pannonicum pro Petro Pascheni pro Venetis fratre idem est, & quia Helveti Galan erat, annis dilabebat, & Regem Pannonicum ad recuperandam Dalmatiam restituere datur est. Veneti vero iurato pote Venetum obsecrabat, & quia Venetenses apud Petri exequionem pollicebant tradere, nolle credere in eam expeditiōne ibat. Sed scilicet breviter fuit. Et Veneti frigidi in faganis sonorū fuit, atque idem bellos latens vicerunt in Venetis, passus aliquid ex eis patrum cogitatis, in festinatio. Namque compulsi sunt in armis propositum videre, ut auxiliis reali hispanis in Venetia estra excederent, & quia illi Germani multe erant, hinc excederant, ut Hispani & Galli fagis ficationem & difiditiam fecerint.

LIBER SECUNDUS.

Verita recepta Passaua vila est in rīo Venetia aliquamvis respirare, & infusuram animi sunt, quia ad conciliandum Regem Romanum facilius videtur. Nogue enim Patres Veneti bello vigenter siquid lati totum fuit, apud quod tempore fuit zornum pacis blandum & amabile. Igitur quis rei motores, & Regem Hispanie, & Regem Anglie, frequenter expalcam, similiq; Norimbergæ communis Germaue in eam sententiam littere date sunt. Non equidem nostra culpa P. N. Cesar nōn habet est, atque adeo quæ sunt obstante sunt, ut colligandi nequam facultas sit. Negat id taxens in ipsam referimus, qui clamoribus est, sed patius id fieri patuerunt fægidebū malcontenti, qui duo fūi zornum expolcam emulimur, nōn nōr ratiocinio habent velutiori Romanū imperiū, etenim manibarū copiā sunt, & non videt Galli nostra Germani insediat est, & gallici coruonū impensis. Et quidem tamen in aperto res est. Namque ipse sepe etiam prefecit, facile collegerunt malcontenti duximus, & mīnūs remedio recuperarū, fecit id non futuram credimus, & modo Cesar ita vult ut pati, abducatur, atque quæ fuisse, & quæ per strates dictori fægidebū fuisse in bonis partibus accipere. Et quæ nam nōr opimū aduersari Cesarum? nōr nōr quæ plura efficiunt. Bello laetitia tunedi nos gratia obsecrare, & que regerantur nōr redditum, domi ex Regno Maximilianum plementari, merito patuerunt. Inspero modo ne dem caput fedus rite fætus validum & invictum est,

A sed etiam patrem perspicuum intercedere tam vobis Cesar, eis si paginam eis vobis, semper cultiūr obsecrare. Peras obsecrare obsecrare quibus sūt strobis ne per eis, dām exhortū finalē quæ regis agere, quodcumque multa vobis conserua vobis semper nōr fuit. Nonque prefecit, ut ubi spes est, & in Due spes maxime, quæ per se dām fægidebū nōn obsecrare fuit, non vobis vobis quæ fuisse epoū fægidebū & agere de Gloriæ Regis grata. Namque si quis Regis servē nobis iniqui sunt magis quæcunque in Terciis fuit, & non Festivis, quæcumque paginā perdiderunt sunt. Fas iugis autem Dei in vobis, qui forent antiqua benevolentia nobis cœsura fægidebū, nōr fægidebū quæcunque agere apud Casarem, ut vobis opera illa concubis misericordia, non ratiociniis omnibus ut paginis, atque tamen nota signis, & ceteris vobis non merito nisi quæcunque vobis nōr sunt. Necque cum Reges Romanorum de pace lolummodo per latere ageretur, sed etiam per marcos, tenui ac illi contestatio fuit Venetos ostores admittentes. Sed fruilla omnia fitchabat, quæcumque per ample conditum preuenienter. Hollis enim Germasi potius bellum gerere patet fuit, & super ad fæciam, canibus etiā utelastur in quibus odore vir est. Namque ex vix puer & mulier quæcundam per legem, & alia loca subterficiunt, & exiū novi generi, venitiosos hominem habentur. Non tanca pessimum Musulomanus oppidum Farjoli caput, quia contra scriber flabitur, & ipsi diversitatem Gadulicam caput, quia villici nequiescentes tantum vim hominum fullo-

& qui rei interfuit Ricus Recreatio century. Sed circa castellum difficultas fuit, & hostes aliquando repulsi sunt, denique princeps *Austrius** cum decem milibus hominum in calix venit, & cum magna finge castellum enim vi cepit. Sed postea multi eorum repedebant in Germanias, firmi ac relatum est, que nuper apud *Falibovas* oppidum de *Germannis* octoginta hostibus magna edita cedes erat. Namque cum primum *Louardo* *Hieronymos* eque & *Petru* *Cesar* cum centum levibus, quadringentis predubitis, & manu agriatu in eam expeditione exierunt, oppidum vi caput est, & omnis prede militibus facta, auge amplius fere deinde *Civitas Bellaueri*, quoniam hostes incuditibus reliquerunt. Adeo fratre hostes soliti sunt oppida capere & defere, ut nulla omnino sint non capta & recepta plures, id quod singulatum sepius dicer supervacuum est. Verus ut pluresque conluerint accidere, quando magis *Veneti* contra hostes nitebantur, tanto minus tempus illis usi fuit. Namque & nuper idea *Dux Brabantie* cum decem milibus hominum in *Veneti* movit, & *Utriusque* urbem datam obfuit. Sed quia variis armis civitatem bene sumunt videt, obfuidione luctat, & in Civitatem *Austris* statim ibat. Adeo tempore noctis plus capere quam retinere facultas est, & illas hostem ultra laecifere, qui prospicere injuriam vix apti sunt. Est autem *Civitas Andreis* loco clivido ad *Natysius* flumen. Illi praerat *Federis* *Cantareis* vir impiger, & praefidio stabile cives fidissimi, necnon *Paxi* *Perusii*, *Asturis* *Saxipetra*, *Latai* *Accrescens*, & *Paxi* *Bavilas* cum discensis quinqaginta pedibus. Tumis erat & impulsi muri & subtilibus Dominici, quam excta planior & patemor. Ignis aduersor cum hostiis aduenientem tormenta militis, & ceperunt noxis secunda vigilia oppidum fortiter conseruere. Contra oppidanis & militis urba expedire, locum capere, hostibus obscurum ire. Dux vero apud Civitatem *Austris* in incerto res est, *Veneti* *Paulus* *Gradus* legatus *Forjali* cum effigientibus equitibus, & quingenis pedestribus asceliciter contata est hollum ab oppugnazione avertire. Namque cum primum hostibus relatum est *Cirripetarii* *Frangipani*, cum decensis *Liberis* equitibus, hand procul ab oppido & in insidis loco, & cum *Veneti* proximitate steterit, ipsi primitus ex infidili eos tanto impetu aggredi est, ut pavo momento *Utriusque* omnes cum magna finge vixi fugisse sint. Secundum tam pugnam reversi hostes caelatione victoria, magna magisquam prostrum intant. Jamque die qualiter turris proculbus, atque salitus inter ruinas maxi-patitur, & hostes progreffi propriis ex ruina captiis oppidum credebant, tripartitione agnoscere ubique infeli erant. Contra oppidanis alia emissa tenuerat & obviam parati intentio facta, militibus tellis & tormentis bellicis hostem firmasse, & nihil factum summissum pati. Demum ex parte qui mensa coarctante utriusque peribant, plurimi fucababant. Inter muri culas ubi praelium & belli futura vis omnia apparet, oppidanis anteposuerunt deindoficia magisquam stratos firmoscoem & paleae ac palvera illius, quo animar al tormenta mortis.

Cum ergo diu accepte certamen foret, & oppidanis quia pector

A spem resisterent animosiores essent, *Federis* militem suum singularium compellere, collaudare, adiuvante in ipsa victorie, si paulum admittatur, omnibus locis inflare, omnia curare, sepe etiam ipsi hostem invadere, & loco disturbare ubique horrebat esse, omnibus modis nisi animum angere, hostibus terrorem inuocare. Quibus horum tribus duci oppidanis clamorem repeperi tollunt, & partis formenis ignem suppeditant. Accedunt fuisse machine fagittarii corporarii & tormentarii polites, qui evanis hostem fricant, ut deinceps multi hostium combuli ipsihi, plures contriti tormenta militis & fasci tela milibus, omnes in fugam converti sint. Eo custodia fuisse tertio trecento hostium perfisi, & oppositorum vigintiquinque non amplius. Postea hostes obfuidione tolora capitulo oppido *Tulensis* in omnem faciem prolapso sunt, in omnem terram paucorum & mulierum traculerent favere, & omnia inhumana crudelitate fodare. Nihilominus ea favorita uis sunt in *Iher* postquam iuvent ingens supplementum equinibus levis armature qui erant cum *Cirripetarii* *Frangipani*, & omnia subvenientes, quis *Frangipani* *Palatini* praefidet ducentorum levium non poterat hostibus obviam ire, & amplius cum oppidanis mille quingeni, & praefidies oppiderum in expeditione existent municipia *Celari* caper, apud *Veneta* castellum de illo magna elita exiles est, qui sine ordine sine imperio temere nimium ibant. Postquam vero *Iher* *Palatini* *Cassarens* cum lex trecentibus in *Iher* venit, pariter terra marique contra *Tergilus* datur. Est autem urbs sita ad mare, iusta quam exit in pelago *Natysius* flumen, qui finis *Veneti* dicitur, flum & *Tessaro* amnis *Tergilus*, Coccordiasque diffinitimissima, qui latius & mortibus decidit in profundum, habens septem fontes floridissime aquae, & deinde abrumpit infra terram radice cisterne cenum & tristitia erumpit in mare. Postquam autem clavis applicuit omnia urbem gesta res est, non tenet *Veneti* civitatem experunt, qui sublummodo tormentis bellicis agebantur, sed lobata omnia vindem, & ager cololatus est. Atque amplius quia *Forjali* hostes sibi fuerant in portu *Civitatis* infidele cymbam onussum mercimonio capere, *Platigenis* *Baderioris* illam injuriam graviter ulcus est. Namque cum tristis, & duobus iurembris in regione hostium venit, oppiduumque *Laurensi* vi cepit & diripiit. Verum postea cum abundantia clavis praefidis, in caput *Venetorum* ex sube iterum eualebat, quis propterea plura copia hostium conseruenerit item agros valles, & plus fuisse praeterea agere, atque implus cum desolata effera omnia circa *Quatenus* flumen, hostes quingeni equites, & duo milia pedibus deslinunt etiam potius sunt. *Gaffronis* *Bone*, & opido *Rasprachis*. Sed paulo post *Cirripetarii* *Frangipani* cum parte copiarum ad tueria propria recesse, quis *Angeli* *Forfressa* cum sexdecim trecentibus in *Iher* venit, & primo quoque tempore contra Civitatem *Flamini* teomesis bellicis acriter agebantur, postea armis certamen fuit, denique tuba vi capta, omnia prede militibus fuit, & solo aquita civitas est, atque amplius *Veneti* iterum terra marique contra urbem *Tergilus* in expeditione ibant. Sed quia civitatem armis virisque bene montant vident, & adhuc fati ad res agendum empia comparsata non erant, primo quoque tempore fidelesque agros valles & praeterea agere, & postea in *Rasprachis* omnibus viribus ibantur. Namque miles & nautae simul oppidum aggrafi sunt, & primo tormenta militis gesta res est, & denique admodum scelus in oppidum ibantur, atque illo vi capta.

cepto omnis prædictæ militibus fure, quibus peracta Fœtua clavis abire, & Germani hostis incurrus in Librias venti, & sepe Fœtui vincendiorum. Adio frequenter fibat, ut modo Fœtus, modo hostilia vicissim prospere omnia coceperit, dominando horum, modo illorum vires ampliores effent. Nuper vero Fœtusnam fiduciammodi sua spes est superindustria de quibus agebatur, sicut ac ultra Libriopas Frangipani sub Pœnæi auxiliis metuere vellent. Sed tunc adhuc, ut indicat non pegisisini & Cibygorum Frangipani hostis itenam vesti, qui nuncupum & stictata castulo literæ redrederunt. Itaque bellum magis in Libris vigebat, & omnes concurserunt in trepidationem fugam erant, deinceps in pedes præcipiebant, cum liberis & conjugiis, ubi se tunc fore putabant in civitatum, quae obiter rura & oppida hostibus prædictis relinquenterunt, & tota defolatior provincia multa animalia in quibus potissimum omnis epulem confit, ultra montes abigebantur, multa mortales interficiebantur, multo quoque captivi fibant, & omnia confusabantur, quae hominibus ex ceteris animalibus cibulent & preceperant fuit. Igitur ad eam rem penitentiam tollendum simus cum dignitate & amplitudine reipublice, ut facilius omnia tua esse possint, cum istius pecunia machiisque & omnia ita, utrumque negotium est, Dassona Thorpe, ut mille postes in provincia delige & exercere, aliamque equitum adscriber, qui possint auxilio tempore eis, & omnium vim hollum comprehendere. Parte alia interea reliquo praefidio Parvæ quod fusa est, omni exercitus Pataviose se contulit, cuiusdamq[ue] urbanus conubis mundi munire, metuia & propinquacessare reparare, & alia omnia facere, quocunque utili forent. In primisq[ue] longe latèque proficerat q[uod] via optimi polent uti victoria inque ea fortuna, q[uod] opera agrofusus scelus alijs videlicet. Sed tunc slabit, ut dum Fœtus tempore differunt in aliis tempis vero te delectante Fœtus & Venetian recipere, fortuna inconfusa proflapit. Namque Gallo ad tria milia equitum in exercitu Regis Romanorum vester, & propter eius contulit, omnis exercitus hodiernus decas millia pedium, & sex milibus equitum, ut Parvæ amplius inferndi bellū, sed pacis te tuendis, & propinquacessare auxilio illustris forent, & eorum omnes exercitus ubem Pataviose ingrediuntur, postquam custodie per loca curata, & ordinis distributi sunt, ut comes equites gravis armantes intra prima intentia urbis contineantur, neconon ea parte tempore utili essent, qui maxima pericula imminentia. Itius vero quod efficiens praefidio, pars altera Colli Peruvii, parte altera Lassanti Bergengiæ actis bipartiti sunt, & ne que adim possent, qui apud Lassantum oppidum manutardis obicitus deviunt cursum circa Patavio, obtemerat illi obces fidelis, & clausa fiduciæ compliquebat tribus & multiplicibus ferreteris, quantum fieri potest sumptuosa munera fuit. Dum ea vero agerentur Patavio, ageriles insulae Scolias sollicitabat magis magis Carolus Mariana, qui imperi Eboracorum immunitatem conceperat, eo praefidio mutare, apudibutque sua opera fore, ut praedictum operatum agaret, & Marchionem Mouton speciebus rescentem milibus, qui major illuc venerant, in euctos adorauit & coprimit. Caroli in operum poculante visitum duxit illico de ea re legatos in eisibus censoribus fieri, similique auxilium impensis expostulat. Igitur Fœtus legati statim iubet Lassantum Marianum & Cossim Præfido cum ducente equitibus levia armatura, & ocligentia pedibus ex Patavio profecti Lassantum. Et

A illi deinde cum aduersariis coporum iter fecisse revit infilans Scolias juncis copis cum Hesseyano Proppio, Petre Paluoro, & Fioranu Capponi, ut omnes copie effient trecenti viagio equites levia armatura, & quinquaginta tres equites gravis armatura, ocligentia pedies, & milles quingenti agricola. Postea num est quadriaginta agmine prope villam atque ad mille postum, deinde actis bipartiti sunt, inque alii occupaverunt exitum viuum, & peccato postes villam ingressi sunt, confiditissime Marchionis domum obfederunt, & domos alios, in quibus milites habebantur, vociferantque cotati sunt matrem terpitatione invenire. Hostes vero nihil tale unquam venti incantum & tempestis, pars deinde, pars armis capere & obscurum ire. Sed omnes oppelli multitudine facile trucidabantur, quicumque vellent obfiliere, denique pallium dictu facta est, atque omnia prædicta militibus fuit. Ea quidem ipse Marchio sub nocte temere per politum autigerit, argo inter seruos & arbusta laterebant quicquerat, sed interventu diei latitantes cum poli militiam viderunt expunimus, quoniam agiebant, & manum suam pectoribus aut pallient potuerant, ut cum maximum resisteret. Ita forte dabatur, ut maxima pars videlicet coram eis, qui ejus rei primi uictores fuerant, scit & potes cumulatu minoribus se immitante donari sunt. Quamvis autem victoria major fuit, tanto majori fidelio nisi sine, ut Marchio & careri capivi quam tamissime conderentur Fœtus. Namque omnes copie que ejus expeditione interierunt, Marchionem & captivus comisabantur, & ne quis vel ingrat ex Porciario, Andria, Cratibus cum centum captiis gravis armaturæ, & quinq[ue]cunq[ue] pectoribus sibi observauit, & fons ac ad Athes opusculum recentem est, condicione domini apostoli fuit, in quo Marchio cum copiis alii habebantur, deinde Patavianum & secundo flumine Fœtus venit, ubi Marchio cum magna clamore exceptus est, & diligenter sub ostendenda populans in terra supera canemta terralitur. Interea vero omnis exercitus Iustini ad viagio nulla hostium attulerat, atque progressus ulige opidum Lassantum, cum maxima cunctatione usque illud vi expedita advenitque aqua deinceps obicitus, ne possent amplius Patavio ad molas trinicas supponere. Deinde Grossi hostiles agros valvare, peracte agere, omnis diripere, omnia igna ferocius subvenire. Et pars alia Porciario hostiles idemdem facere, unde pallium fregi facta est, & si in illis paludes abheda cuncta animalia ad Caystergerit decem millia, & ad Mouton Albae virginis millia, atque illi intercessi nuncin & consiglio suggesto in multis agriculturæ fobulisti florant, & arcessa tamq[ue] eam tormenta militare. Senes vero poterit & mulieres cum pampre sapientibus Fœtus concreta, quibus ex publico uario penui intridicatum est, paratus habebantur. Et quis continent uirae familiæ pauperum confundentes, Paeres fratre locis diffidibuerunt navigia, & constituerunt portorum ne quis plausit exigeret. Hostes vero cant patre copiam ad praedictam Mouton Albae repente dregi fum, & quidam sollemnum momentis militari ex gitta rei est, qui omnes Fœtus terra marique fumis fagerunt, & reliquerunt das noves hostiles impone combitentes, atque multa anima abducere. Parte alia Porciario hostiles, ut commodius pugnare possent, primo quoque tempore excoerent proprugnaculum in Athes maius prope Caystergerit, atque inde mox agrofus frequenter obviant ibant, neque contra eis illa via erat, dum fixum redire in catellum futuras esset. Igitur Marcaj Antonius Centaurum

prefectus classis Pedone cum octo cybis, & menu collectitia sepe locum aggrillis est, & post diutinum certamen illud si erit, & solo aquarum est. Nihilominus hostes Grossos cum manu prolastra tene vires exerceunt sunt, dum illi patitur prout volent, & fere secerit illis unius obvium venientia ad Bataviam, Lingfiliam, Mergiam, & Meliam oppidum. Sed loci illud magis silvaticum, quod hostes intragendum se propulsione obdictionem illarum Pataviam ministrant expediendo & parando omnia, quatumque nisi forent. Igitu Patens faciem de lumine seruo non frequenter & interduo quid agendum considerat, dende materna, fere, & nihil intentum relinquit, fessitare, puer, mutare Pataviam tormenta militare, impetr intrumenta bellicia, & munimenta capitisq[ue] genit, atque afflata pecunias, & iuste ingentia copiam libereb[us], populares curiosi Fracti vacan[us] adscribere, quicunque pedes aderent, & Patavium fulguramentum exercitu mittere, & digne omnia facere, que conferre videbant levante obdictione illis urb[is], in qui preuidob[us] omnis via incubebat servanda reparandum republib[us]. Pari modo ut ipsi tamen procedere si nobiles quoque cum aliis pedibus illuc auxiliū eant, conveocata comitis Lourardus Lourardus Princeps inclitus in hanc fermentum locum est. Prefecti res soletas agere. P. C. supremam exercituum & artificiosu[m] bellicosu[m] vide patet in re templa. Nequa raim magis illud vestrum est, quem patere vobis tunc frequenter fidimus, de his re proficiens nuper agnoscat, quatenus de forcada vel Patavio dillata sumus. Nequa Patavium suorum vestrum est, atque nisi opibus suis idem nobs est repassus, & invenit id est exsilio tunc urb[is] autem destruxit, tam evictissi id est, at nō providis ne recidat, nō evictus fratre ignoratus sumus incipi, aut deorum auxiliis implorare. In tunc vero tunc repudiata facultas est, nō modo parati ejus vestris opibus & posteriorib[us] rempeditum juvare, sed etiā vos decti facere, qui Romariorum instarates estis valde. Bello Prude secundum cum cedentibus avacion, ne derum quidem cultus sacrificet, Publicani nō adiutio Conjurati fuerat, ut annis q[ui]cunque tunc gram respublica peccata cibatorem, fere perflaturi castra nec alieno alio, nisi bello exinde petitorum pollenti sunt. Domini quoque servantes, qui Semperius Graecis ab infago pagauit Beaurivis manumferat, prista ad imperante superfluerat exire. In ebris tamen non erat, non utriusque intentione dari filii defederant. Fieri ac fuisse quicquid atri, argentei bucculæ: ita pars in signo regnantis ad subuentoribus temporis difficultate exortore. Vix ergo sequitur ista vestigia, & liberter latere vestigia operari vesti auctore in tantu rerum distinctione. Et quidem a nobis etiam ex parte ejus fuisse nudus Augus[us] & Beaurivis tunc exstans patulus Patavium nitore, & vni operi pretium ejus identicula facere, aut nos ire, aut illos, aut neptis vestris mittere, qui accide est possit, sequitur quoniam cum patibulo, quoniam ejus vestra posse sacrificare. Nonque tanta temporis difficultas est, ut auctor posse suam sperare negare, sine no[n] ficio fidei, quando quisque platonum patria h[ab]ebat acceptum referre. Argere quoque popularis vestri ad vogatis militis bonorum vestris auxilia libentias sacrificare, & vni imprimit sacrorum. Tunc enim facile omnis obdictionem, & que alii impares, tu prius prefisteris, id est tunc magis vos decti praeflari, quanto magis vestra intercessio, qui fonsv[er]s[us] est, & repulsa magis magis frumenti, ut g[ra]tia est Genit[us] Populu brenno praefat, ita vos ad sonna

A] dora & alpina subiendo primi duces est debet, & ubil debilitate proportione mode, cum aliquantus fortuna maior fere ejus sit, & longiorate Duram jam id poterunt, alp[us] agnos, ut praesidem obdictione solita, ultra hostem passum invadere. Neque ex parte vestrum videbant major id audacter confidere, quam vestigia stadium nuper acceptarum voces monstra, quidam fortioris risipulare & virtus disforeare de summa ratione prohibet et facto, qui dasse nobis fere est, ut magis omnia belis nulli circumstans. Petra amnis Galis hostis & Marus, Sarracenus, atque autres innotescunt cunctas Ligerum, & bella periodica vallis sive & vallis[us], quis Padane clausi, q[ui]c Daces, q[ui]c exercitii? Belli Prospicere ambi sunt. Quid hoc bellis Gallico numeris prestigitum exercitus nigrum ad stremum Adiacem, & conversum in fugae terpistatas, atra Meliorum appulit. Adie felicioris defensionis epidemiam omnes, & cunctarum urbium nigrarum. Adie tamen in sebe tripudianum, & ingentis tumultum. In has tamen rerum intusque r[er]is immuniti confusio Venta novis & repulsive conflati vixit, tanquam rages Caenopis, sed id omnia integræ immobili, ut omnis strata lumen erat, & castis deposita sceleris. Vix primi Senatores post obdictionem clausi vides delta & vobis oras, vobis percuti assutis datus militibus, vobis enclusis suppliciisq[ue] res Ponticas, vobis filios ac avos vestris, & tunc vobis totus est, atque nolam iam repudice novas est obdictionis. Neque benguetate Duram omnia aliquanta latiora & meliora futura sunt, prout abz[us] hostis invicti Res Galliarum, nequa Germanorum malicieq[ue] usq[ue] veteris debitis fere duces, fere ordinis, fere impiorum, ut male inconveniens est, si nos qui laborem fortasse res publica nuper fostris, nunc ipsa quia dilata vixim latere & meliora fave nostri deficerent. Hec quaque tamen acerba sunt, sed fortius vobis vobis fostrae, ne pejor collaborant. Quarundam ducis & medica pharmaca nerba sunt, illa tamen repudiae fonsitatis gratis fostrantur. Res Atburugion Cedrus addicente Apolline Delphico bellum alter defens non posse, ne dilata occidens ipso mortem spaterit papa est. Quid loquitur Deos, ut præcipitum Coriolis? qui pro patria nesci nequa tamen sunt, dum si præfatu[m] videbantur. Atque tunc P. C. non pro patria ad certos mortuos, sed pro patria ad certos vultusq[ue] latentes, vobis enim exortatis est, qui papa vobis capere vixit omnifugam tam bene vixitiam urbem Patavium. Egitur in vestra manu fita vobis vobis, & tunc vobis. Suburbia famulis est, si nunc ades cum vestra res agravio, nō obz[us] igit[ur] & repudiae confidit, aperte ut pomerit, & vobis affectu vobis vobis, & nubes invictationis tunc operam debitis, ut res vobis vobis private sedes fiat republie solidam, quae alter repulsa producitus nequicquam feratur. Postquam Dux ipse concituit tota comitas censum est, quiaque Princeps gratis agere, ac interfecto omnime juvanda republie, quicunque vires lute pacremur, ut ex cunctis Februario cum trecentis nobilibus, & decem milibus hominum Patavium ietur. Sed Pataviam fluminorum pluvialium gymnasium, & urbem immuniam, quam & Troja perlungum detinere condidit ferunt, tunc Imperator exercitus & legati in alteram faciem mutare, lumen studio persicendo mutare, sedis augere, monia reparare, & alterum murum e terra congestum ed-

cere, propugnaculi munitissima confinare, in tis & extra proprie urbem omnes domos demoliti, atque pulim itinera levigata, ut sine impedimentis milites possent exercere opera militiae, denique in urbe militum cedens dilatati fuit, & viam est omnes leviter extra stetit flave, hoilem exercere, omnes diffundunt, ansonam dilpare, & episcopis publicioris te palantes alios infidiles intercipere, desuper omnibus modis, omnibus locis, quanto maxime possent hostium infellos esse, & ubique focus auxilio festinare. Sicut & super agricolis, qui se numerant ad pontem ville Tendebat, & hostibus fortiter obstrebant, *Veneti* leviter reponere libidino venire, & hostes huius fugaque fuit. Atque amplius pars alia *Jessus Maria Probus* cum parte exercitus coniuncti *Philippus Marianus Rovato* apud *Fornasinae* aggredierunt eis, dum illi contra centrum levibus assursum ex extra hoilem constaret. Et quidam primo struxerant fucum dum utinque nihil pretermissem, quod uiri fore, designe apud *Veneti* fleti non incruenta victoria, sed major cedes hoilem fuit, & multis eorum cum doce *Philippi* capi sunt. Hostes vero primo quoque tempore expeditae *Ferrariam Gallo* auxiliare copias & *Genuenses* milites, qui quotidiane in extra hoilem confronbant. Postea agros raffalare, animalia abducere, oppida diripere, raro omnis exercitus ad urbem procedere, & ad *Rogazzini* pontem ire, ut lacum extrahendendi proficiat, sive ne machinis offendatur, pavulum recedere, quoties leibus certaminibus commundare, modo compunctione quares levius armaturae decompacto certare adversus compunctione equites hoilem, modo usinque certenti positis digrediari invicem, multa utrinque cadere, nunc hi nunc illi recedere. Et super quidam accepit plumbum fuit & prope orbem vane evenerunt ea genia res eis, denique cum adoperarentur hostes nisi sunt uelle obdolere *Pateras*, sed tantum absit, ut illi statim inde veris *Assos* & annos ad confusam praeclaram aggreget fuit. Conta milites *Veneti* pedes equitatu levius armaturae, quod nulli fugienti audirentur, multa impeditissime ceperunt, multe pedites & equites hoilem capi sunt. Et quia hostibus ea valde molesta res eis, & primo quoque tempore diei oppidum capiunt & dominant, denique *Mosellus* oppidum atrice oppugnare aggreditur fuit. Eit autem *Mosellus* laudis longe dictum ab urbe *Pateras* oppidum parvum, sed hoc eis in monte praeparto fuit. Et primo quidam contra oppidum conuentis militiae accepit aggebat, & *Veneti* certum quinquaginta pedestes cum *Petrus Gradulus* prefecto, & duce *Pietro Garsi* subi omnia verecundia, omnes sub imperio eis & fabrilibus milites, omnes curculi officia liberari facere, qualique locum servare, qualique hoilem obiviam ire, atque cum membris deturbare, & tacni omnes. Postremo autem *Veneti* ingruente hoilem multitudine facili & turriti rati fuit imminentia pericula codere, & ab omnibus in arcem proxima sum eis, ubi beli via major incaebat. Namque oppidum suum erat in plana, & ex ea planicie non fuisse resurgendat undique praecepit & facta patens medieci castello, cui uortu, armorum, fuscum, vini, & olei, & tanta magna vis erat, locus impetuans tormenta & instrumentis militiae. Similis ac enim ea agabantur, & paulo proegerantur, *Veneti* et massib[us] igni ut lapidibus conseruare, milites quicunque pro opere paucum confiduerint propera iniquitatem loci, neque inter instrumenta militaria fuit percussio administrabatur, tota colla faci-

A. le dextradere, acriter pro mortuis certare, opimum quaque hoilem interficere nec ferme, & castoris metu incutere. Conta hostes concurse repente iacto *Veneti* intradere, omnes panzer omnibus locis cuicunque pericula fibris, terrere socios militare tentare, sublato acriter in calidum valere. Et jam *Veneti* speci omnis in sua

B. deditione fuit erat, de qua cum hostibus ageretur. Sed hostes confundendo potius ex occasione rerum bene gerendam acriter usi sunt, *Veneti* omnes loco depare, multo occidere, Italos admodum, murum scandere, & super occisorum corpora in caelum ire. Itasque Arx *Mosellus* oppidi omnino fuisse mortis in hoilem potestatam vestit, & omnia praeceps militibus fecerat, pectoribus & pauci ali captivi facti sunt, & de eis ex omnibus magna edita caserunt eis, denique hostes gloriosa invencione ex ea re, quam temere aggredi sunt, & tempus contentum videbantur.

C. Captio Calidello hostes item in omne foculus geologi fuit salutarium levitatem facere quantum dici & recognoscere potest, paucis agros valles, praudis agere, levire, interficere, violare, rapere, populari, comburere. Sacrafissimum quoque Chirilli Coepa superaditis verbis testificari a terreni propriae, & deinceps omnia fiducia. Deinde crudeliter agendo iterum ad pontem *Rogazzini* reverent fuit, & circumstans nemum aqua admittere, super *Rogazzini* fossam ducento, & *Brenta* omnem dilectum olim *Mosellus* fluvium versus *Mosellum* divertere. *Caseria* *Veneti* sciret oblitum, & e regiis complicita aggredire separare, sedines hostium impeditare tornamenta militia, regumenta horum perfidere, & cuncta infecta redire. Sed interea exercitus hoilem numerodos fieri, veneranturque ex *Ferrariis* auxiliare copiae *Cardinali*. *Elochi* cum contumisie multibus, daemontis levibus, & diligenter agricolis, & militis tumens milite. Hostes ergo quia nuper repulsi sunt, summi ac prope urbani conferunt prauitatem eis, postea magis iniuriam contulerint aggredi sunt, multe pedites certamenta polli distuta incursu ligabant, & *Veneti* exercentes incuse insulam glande ferantur. Sed etiam panum profuit, liquido *Veneti* abhorserunt ad locum tormenta militare, & flatim dejecserunt panem, unde plerique hoilem contulit, & reliqui in rugam converti sunt. Domine caenam militis agere, & videbantur hostes in propinqua eis ubi succidere, Imperator exercitus & legati apud latum *Tuberculam* convictonis militis ad capientiam rem publicam horribantur, summi ac multibus & seruus confito in eis immunitate reddiderunt. *Statu hoc fesser* militis fuit nostra sita erat in *Dio* equino ventus, ut is natus fesser auctor sit, qui postea causam fesser fecerit. *Veneti* apud nos non amplius in exercita eis est, quadruplicemque ipsa spora idem fuit, pauci quis duxit & qui ex eis omnes totius fesser postulatio, & tantum doles surserunt, quantus nequissime ueris fassaret. *Tarvisio* vero belligante *Gramiscis* apparet ventus eis, & omnia solle habebantur, querantque nisi fuit postulatio, ut se levando illud fesseris sui agere, quod fesser postulatio eis uerbis mortis, & cordis pacis ex frangit, uniuersa oblationum bellum frustis fore. Neque profecto spes concepta vel fides *Dio* auctio in uictis, qui in arte misericordia omnes ualeat certasti eis, ut spora ueris efficiat, & virtus nobis postulatio, postulatio *Pateras* fobu incomparabilis, fuisse uox eti spes peccatis.

D. *Veneti* quecunq[ue] in exercitu uidebantur acutus omnis in uobis exercitus fuit, ut videlicet exercitus in rebus aduersis amicos & fortes fuisse. *Veneti* ennes decimatione pro postulatio, pro libertate Italiae, quare fesser hoilem

E. *Mosellus*. C. *bar*

barkeri dilatatoe fuisse sunt, & modo eis curiose fides
C. sicut quæsio fuit se totum Italiam, dissimilata
certissima antiqua & recensit barkerum, & nos po-
fervi exemplum amplissimum futuri sumus. Vos
omnes barkerum per fidem Chiosi, que aliquipna ma-
nusquam persiculae fuissest si quod abit huius Patra-
wanus existat. Centra barkeri bellorum iniquitate ge-
runt, incolas deo misere & iurato fideles sollicitant
procedentes ducas & barkerum castis retinacibus, ut
necito in eam fuisse dotti fons, quis parvum adib
auxiliis fore Deum optime Maximus, qui preter-
mitur iustitia & veritatem perhibetur. Igitur uestris
estis milites acriter in hostis agere, & nō posse
esse cunctis & repudiat. Quod si fortassis ut eis fa-
ctis non diffringas, incolacibus gloriosi vobis,
apud omnes nationes mortis comparabitis, & no-
goletaris rerum nequecum inveneritis, re & eam
cōsilio, deinde & gratificantia, de vestis ita breves
relinqueris, ut apud omnes nationes erga eam gravissi-
mam magis habeatur, quam finis. Polet legum
in exercitu militibus in eam lenitatem dicendum,
tamen illis reipublicis quem tam in uniusque
que militiae & totius exercitus virtute maxima,
ut animata esset divinitus & omni vi tutam liberta-
tem Italiam, & tantum rurum Ducum militi-
tumque virtutem exercitum, que aliqui ho-
bribus barkeris tempore invicti sit, & facile extin-
guenti polet, si illi Patras poterimus. Acci-
deret ad hoc astant, ut quique sumus epe enti
debet, quid quisque pro conperito habet, omnia
commoda, & omnis opes republice sibi temper
uti fore, si modo ut debeat raro divinis favente
clementia, atque expeta virtute & fidelia opera
misericordia, apud Poletum forte defensaria victoria.
Nihilominus Imperator exercitus flau ante alia-
re militis abituratur, ut rempublicam susci-
piam, & pro vicii nata se expeditione acci-
gant, quam bonorum eorum gratia deindebunt.
Deus optimus obulverat. Tum orare, obclama-
ri, dudare quaque similitates depromere, &
se ita compondere, ut omnia amici gerentur,
similique ut illud fieri, quod videbat in obli-
ne urbium solitum fieri, quemque exegit
caelis manu scripturis in verba conceperat iurare,
se confidante ferventum in omnibus fidem re-
publice, & in hac ubi fervens præcepit, qua
confidat omnis talis torus Italia, & simul ac
ea dixerit, ipse primus cepit iurare, polet legi-
gi, Duxoris, & ex estra multitudine atendem
serit, & deinde ut his euncta apponit culto-
dis, & ordines distributum sunt, æque flaterunt
nude quilibet alterius legatum cum ali equum
gravis levisque armature totum urbem perquie-
re, atque euellidas & dutes pedium in diem
militare, ne aliquis leteat quem locum fortinurus
esset, aut possit unquam de loco cum hostibus
convenire. Porta autem praefestentis nobis Pe-
netos a porta Castra, usque ad Pontem Bagassili
Iacobianum Bergennium & Clavianum Perthusum
cum peditibus locarant. Inde versus Pontem
Corvass usque ad Portulum Diuissimum Nadium,
ad Pontem Cataractam quadringentos pedes, ad
Pontem Castra longe Berriusq; Parthenon
cum scit pedibus, atque statim alio locis maris
& munimenta diffidere praedicta. Super Pra-
tam Vallu Imperatorem exercitus, & Comitem
Ferrandum cum milibus, atque idemdem
cum milibus Asturiam Pissam parte alii fluma
platavelam Asturam, & amplius triginta equipes
gravis armatorum cum pedibus alii forum trans-
sum, atque iacentibus alios milites & levites semper
præficiens illi hue & illuc ire, utrumque silvaceum.
Exterius hostes iterum ad prandiam ibant villam
nostram Gorgonam Robustantemque villam, &
omnes sedum Phrygias dirigeret, atque igni fer-

A roque subvenire. Poletus omnis exercitus hos-
tilium auctus ad centum milia hominum iterum
Patras venit. Et quidem a Portale Patras
usque ad portam Castra longe caltra hostium sita
fuit, deinde ad Portam Ponte, & al Portam
Castra longe ceptum est tormenta militis circu-
tum concutere, & obiter arebas in urbem mul-
tas fugitas conjiceret, consolutis liris Regis
Romanius, quis omnibus agentibus Padua
cam formam dabat. Datum est deinde tristis
brevi omniisque longam tempore penitenti, & deinde si-
tu urbem subtraxit Patras, ut urbe ut capi-
tam maxima frangit hominem, custodia prede militari
forent. Nam vero eam valorem urbem ut capi-
re, se potuerat ea que solidi capta urbe pati fuisse,
ut aetas ceteris fieri coronatas, ut dico vestis integrum
et clementiam potius quam non subtrahit capi-
peris velitis. Itaque horumque vestigia confundit
nos nostra doctina patientia non amplius ab aliis velli.
Alio festo procellabili fore, ut cum volvitur in-
conspicua impetu militum, non amplius locis possi-
tatis sapientia. Sed Poleti milites nihil prolix-
timere, intenso intentaque fine tumultu manere,
prædium audacter expectare, & sublammido incen-
sio bellicis agere, modoflare, modo obviare,
num pedes aliqui nocte intemperie ulige
ad hostium tentacorū repente vadere, & cum im-
penetrabilitate rubis, & fibroli clavos perti-
ficere, nunc intenso equis plectri hastas cu-
stra hostium circumferre, & utique infelix esse,
ordines distractur, multum ferire, aut perire,
sonnulos tempore intercipere. Namque quoniam
que contra Patrasum factum est, nonnulli quidem
ad minus quinquaginta equos predicti sunt. Ha-
bile vero nuper quæsii urbem oppugnare agmine
facto eis ad Portulum Patras ventre & rece-
dere vidi fuisse, & deinde venientem ad Portam
Castra longe, ubi primo tormentis militis acriter
gesta res est, ut poletus Hispani politis propagula-
cula oppugnare aggredi sunt, atque temere re-
fusante murum incuticendum accedunt. Contra
Gates Perthusum in litramagene acriter ultra
est, & detecti potes qui iurus praeditio habant.
Namque istib[us] hallucem & elboros ipsius
ita impetuose & repente cum hostibus gesti res
est, ut omnes illi decutunt, qui manumenta super-
raverint, atfeliciter sunt, ceteri quoniam posse
poti integræ magistræ pars confusa vulneribus
in pacatum abrupiti sunt, & hostium astuta
concepita est, vulnusque fore, ut Poleti scri-
to oblitant, si modo pecunie superpetent, que-
rum inopia jam conductici milites, quibus fili-
pendium debebant, clamitare, dolere, proce-
ssari, si ea de causa fecerit res ereder, multa offi-
cialia militis reculerint, non fugi sequi, non ordi-
nare obivire, non amplius labi imperio esse, ut
republice in die maius periculosa imminenter.
Erat autem euncta hostibus obicitu sinistra, prae-
ter illud, quo ex monte Apenni Patrasum iur, &
ideo ea parte pecunias exciperre trecsent frumenta
Gates equites præstatim sunt, & deinde omni duce
itterum Laci Matriti equites gravis sensura,
& equites scorpionarum ingens præsidium ibi-
F Janque recipi pecunias equites pilati hastarum
reddunt, & inter conditum valent hostes Gallo
etiamque equites slunge, & Patrasum proti-
posu alios antevenerunt. Namque reliqui levites &
omnes milites ut confundenda pecunie rite ex-
fuerint, obiter contati sunt hostibus obiviam ire, &
ultimo etiam invadere. Sed eo primo congreppa
militum pulvis in mitem subitum utique obeci-
cati milibus conseruant exox prælium direxerint.
Itaque milites Poleti poterunt impinge Patrasum
venire, & pecunias delatae sunt. Jam vero Patra-
vix

vix magna pars nisi proculbaeatur, & ecce mihi: His repente fuscunt due tunc¹ bellum, quorum altera malius, & alia levius erat, eam annis posticibus. *Contra Veneti* quadrigemini perdites tormentari possunt maxima latere expectando, donec hollis proximam feret, deinde omnes pariter hollis contundant glande plusibus, multos interficiant, plurimos fuscant, atque omnes alii in fugam conseruantur. Scitum & frequenter fiscant, & quotidiane levia committuntur certamina cum huius magno milite. Namque habita pecunia milites *Feneti* in officio esse, collegia missus reparare, & imperata facessere, sed mique omnes viri *Feneti* cuius claustrorum ad arma, libenter una expedire, & locum audacter expescere. Rerum autem *Romanarum* quae videt *Feneti* sicciora foco & militis intentio esse fortiter urbem ferrare, collidere, protegere, non contraria fecunt secundum *Patavium Germanum Gallos Hispanos*, & genem Italie, ceteris etiam fedula cetera & existi per oras cum *Tarvisi* agere, atque amplius in *Feneti* novis Regem posse. Et iam ruror ceperat increbescere, illam contra *Dalmatas* bellum malum, & ad eas rem elassum *Gallorum* & *Hispanorum* propulsione expedire. Igitur Patres necessitate consuli, & quis amicac *Tarvisi* polliciti fuerant in *Feneti* assidua fore, quondamque usi reveri, ut cum *Feneti* tempore *Aenei* *Romanorum* Oratorem ad *Tarvisi* miscut oblati gravante exciperent, & cum magis videbatur suam operam usi fore, eocum auxilium implorare, dixerunt, Regis ipsius rem paniter agere, aquilonem Reges ex ea causa conservanter in *Feneti*, quo ipsi nonnulli fideus initium cum Rego *Tarvisi* violare, ut cum *Feneti*, & medio subalpium, de *Tarvisi* facile alium putarent. *Venetorum* quidem vires amplias esse, sed tanta regam omnium viibus ad pollutum sufficiunt in incerto rei eis. Sis naque inter se rem publicam annis vixim tempore impetrare juvare, & fibris propriae tempore cam obscurare videntur. Pari modo Patres Regi *Angliae* ludente consti sunt, adeo implico Regi *Galliarum* nibus *Baski*, ut facile vinci posset, ea nunc uti occasione invadenda & decollandi *Gallos*, scit ultimam fecit *Hennius Rex Anglie*. Altera ajetur proculbadus forte, ut *Regis Galliarum* nimis potesta Regi *Angliae* fortitudinis etiam viseretur. Et quidem *Tarvisi* liberatoe polliciti sunt praeferre auxilia, ne *Feneti* etiama resisterint, ne dum ut *Tarvisi* hollis *Feneti* non essent, sed etiam ut fidelis afforum auxilio si eorum opera ut *Feneti* contestarentur. Et Rex *Angliae* contra *Gallos* animatus erat identidem facere, atque expeditus sollemnum peditum exire, que fabi tunc adducit est. Ceterum Patres illud maxime curare, & que levantes obfuscent usi forent curda facere, settinare, parate alium exercitum apud *Metham* oppidum, & manu collectio, cum pedibus & equilibus gravis & levis armatura, qui *Tarvisi* aliquam sub legato *Petri Marcelli* praefidio morabantur, ut simili a tergo facilius hosti ab ubi oppugnatione dificerent. Namque aliter ubique hosti infelix erat, & nuper strata aetate ad urbem oppugnandum venit, ingrediisque pedibus sufficiens propugnaculum *Cauda longa* conbarbarum illud ligebus a fundimento defluebat. Consciti *Feneti* obviare nec, igni ferreoque millibus telis & rotemis bellis hostem repellere. Atque idemdebet parte alia *Feneti* docent pedes recurrere hastis, notum tormentorum torquina obdurare, & palverem igniferum comburere. Et anglii equites levia armatura per portas *Catalanum* proficiunt utique ad valum huius praelium cum pedibus intrare, aliquot interfici-

re, & omnes perterrefacere. Quia cum primorum Rego *Romanorum* relata sum, ipse protinus horator adeo in hollis flaminando multum suorum gravitatem, modo incutere, modo ipse premium virtutem accende, & captiuo urbo preclaram edere militum fore. Sic militis extemplo accendi sum, & secundum sub figura & sub multibus militiis in expeditionem ibimus. Et quidem ad propugnaculum *Cauda longa* iterant tria res illa *Romanorum* pedibus alio antennam, deinde felias admodum, & summa ope astutissimum munum ascendere. Contra *Feneti* acriter obfissus, hollim loco detinbare, denique conferto praelato cum multis tormentis militia, & elaborata ignibus, ut faciat, ut conficit, ut ex omni exercitu hollim, nemo amplius inceptum opus aggredi auderet, sed quicque cum suo magno malo ab incepta explosum est. Igitur hostes quia videlicet ubi ponuntur nullas ipsen esse, ut pariter *Feneti* excutire sub figura militia fore, ipsi diffundimur omnia parare & facere, que fieri oppugnacium ultra fore videbantur, & denique neclit silencio obfuscante fulora pretiosa loco recessilla est. *Feneti* vero milites arsati intenti hostem expectante totas noctem infonnent duxerant, & cum primum illucferceret politus aliquod vium exiret quid hunc agere, subtilia templa militia & hostes aliunde videbant, sicut & *Patavium* relatives eis. Sed tali milites Italiae *Galli*, & *Hispani* sibi erant, *Germani* vero cum Rego *Maximiliano* manibant, & cum primum politus dies ostentat, subtilio clamoris repente manus & propugnaculum *Cauda longa* recessit adorsum fure, similique pluribus locis cuperant urbem acriter oppugnare, manibus fulire, scolis admoveare, numrum ascendere. Contra *Feneti* milites intenti paraque stare, removere hollim millibus telis, & nihil rursum munimenti pati, deinde atrociter certamen furi, & denique hostes tali fugacique lute, atque inde abiurant cum magnis agitacionibus, sicut & *Caecili* abit preciosis in *Germania*. Et quidem nunguia apud *Patavium* taliis viribus gressu res est, quia dum lape in quadratum venientes, *Francesi* & *Normanni* semper eis in debortates erat, simul ac videt *Gallus* nella praesum inire, sed solum subtilio flante pectus *Patavio* per tria millia palliis. Namque ex urbe sonnitus milibus adeo acriter agitatur, ut qui prope effici, non possent habitare, nisi in scutibus. Ipsi autem verebantur ex aliquo *Germano* contra hem eventus, & *Galli* illis etiam infecti sunt. Atque amplius sicut neccesse est ad triginta milia hominum perire, si in certamen ierint, quod Rex *Maximiliano* fieri solebat, quia non potest pari hominem mori, & humanitatis est. Soluta autem obfuscatione quippe tempore *Feneti* insipendum militum dare, amonere curare, sicut locis auxilio esse, aquarum repugna dentibus, & pandere obviam itaera, atque obire ut hollis longius alienum expescere. Contra hostes agros valitare, pradas agere, oppida & civitates dirigere, & magis combinatoribus gravari, villas pallia combinare, & maxime agitacionis infici esse. Venerum ut lape firi foler inter nationes ex opulentissima, magna discordia urta eis, & *Germani*, *Hispani* & *Galli* hostes erant, qui etiam aliquando frustra tamquam repugnaculum *Germani* *Patavium* & *Patavium* diripiere obviari sunt, & propriae copiae hostium in partes fabant, & *Germani* *Patavium* *Patavium* subtilio Itali, atque *Galli*, *Hispani* & milites Italiae *Lemovicensis* oppidum oppugnatum sunt. Igitur oppidani armis expedit, bellum parare, uniusque aggredit & munimenta construire. Et quidem frequentius

bus scilicet ab his flamine circumacta amplius
palus obducta est, & vis ingens aquarum, & ja-
cetos Nevaras cum ducenti præstitus per ec-
culta nostra Lemosinam subdidit flatum venit.
Quia cum primus hostibus relata sunt, quia ep-
pidum armis variisque deinceps munimur vident, &
tempus hyemis, re intentata hostes Galli etiam
Fennos venerunt, & diffilarunt rem ostentam in
tempus alii. Interera vero Fennorum omnis
exercitus rufus acerbitis fidilliis agroclis in
expeditionem exire, & Vincentos oppugnare
proficitur est, & quis Fenni popularum res novas
militum sprebat, flatum sibi leviter ad
potus civitatis anteverente, & cibitionem vocante.
Sed cum parum procedunt, tonis castris
iuncti & ceperunt eis acriter incendiis commentia in-
littere concutere, deinceps sparsa aditis potes
immissi sunt, qui urbem ingredi summa ope nit-
ebantur. Contra Cesariorum milites ad seponit mil-
ita horum acriter obdure, & hostem repellere,
felleare, parare, facere, & furo decernere.
Igitur utriusque nihil prætermittitur nisi
quod si foris, quaque magis quam in alio, in
le spem suam habere, pantereque agere & pugna-
re omnibus loca, & avidum parare alter alienum
hostem ferire, quam sibi tegete. Cuius per-
mixtus exhortacione, latitia & genitu, hunc
strepitus annorum ad celum fert, telaque utrin-
que volare, designat Fenni & Divesq[ue] Natus
præfectus pedum magna magistris obitua cepe-
runt Payerie subordbam, & deinde sua nos erat
coecinerat recipi. Et quidem difficulter facta
ta via res est, nisi ex insperato Fennorum ora-
tores intempera nocte ad Fennos legione in ca-
stra venient, & ultra deditum faciunt. Itaque
Cesariorum milites impone dianisi sunt, & Pia-
tentia in fidem recepta est, praefectum opera Sevi-
ritanis Fratagio, qui Dux hostium istius erat, &
eam rem summa ope curaverunt. Quod si eo re-
rum successu & tanta agredione & populorum
omnium vocazione Fenni milites opportune uli-
erent, & proutum Fennos itum sunt, præcul-
dubio stigmarum futura rufus in fidem rem Fenni
collocaverunt. Uique sider tempera uisus est
stellare, & in re militari potissimum celeritate
opus est, & occasione isti, ut immixtum profit-
deretur, cum nemus bene generandus omnia pa-
rata sit. Alter dum tempus fructu conseruerit
prosternendo spissitudinem milibus, & caven-
do ne milites uero exirent, iusta & manibus
qua se obliterare sentiantur incondite elapsi est.
Namque cum Regi Roroucas captiuncula Fenni-
tum sancitatum funderet, ipso primo quoque tem-
pore triduorum versus bellum patre, copias col-
ligeat, & Gallo in auxilium Fennos accertere,
ut cum primis Fennorum omnis exercitus cum
manu collectius circa annum Abhio in eam ex-
peditionem exire, & ultra flumen Cerdio Mo-
nas præfectus Lemosinum cum quoque eiusque
leuis armatura, septuaginta potibus, & qua-
tuor milibus agroclis, hostes facta reporte ex-
ruptione usi fini manus confundit cum Fenni
Invictibus, qui varisque Fennorum exercitum,
& ad portam Massiliam, & ad portam Epifesi an-
teverentur. Certumque est uterque vario e-
ventu quoque nos accepto præmium daretur. Ea
re legitime valde committi dum & Imperator exer-
citum, & quemque Fennorum qui in calbis erant
exploratores non reverterebantur, neque videbant
populus res novas moliri, re infecta flatum inde
Fenni calda mors sumit, ne aliquod detinendum
republica patet. Interera vero hostes Germa-
ni qui Pientia capta impone dianisi fuerunt, to-
tam regonem prædarabant, & igni ferroque
confusa miserabiliter valabant, & in dies magis

A magisque illa illuvies ferrebant, nisi forte aliquando cum hostes illi ad duos milia horum inca-
stria ex Baflas Crastalatas prædatum irent, A-
levander Regulus cum quadragesta levitibus, &
mari agrestium in valle fidata illos protinus introclaudat. Namque deinde stros præmium con-
fertum est, Fennos jaculatores agricolas &
scorpianari equites ubique hostibus infelli erant.
Contra hostes summa ope incitabant evadere, &
inter vires ferentes sed in dñibus flabunt, &
quinq[ue] pedes tomentari ista ubi super-
alium Fenni timorebant, donec hostibus ex
Baflas subdidum venit, & illi multi facti,
nominali contumis tormentis militis, omnes valde
trepidi in oppidum cecinerunt receperunt, & illud
relinquerunt Fenni incalitatum propediem.
Miles Morevus autem legatus Tarracini identi-
cens profectus est Civitatem Boloniam Petras &
arcem Scelassam recipere. Sicut enim ex Bafla-
s et Caffellum Scelassam via difficile est. Sic
ex Covitate & Petris oppido expediri facili futu-
re videbatur. Accedebant ei agnati agri-
colae montes exerciti, qui facile possunt vires,
tormenta & instrumenta militis, per patulam
meri defere. Datus tamen summi negotiorum est
diminundo Baflas & aliis, qui apud Baflas erant, ut eodem tempore quo illi oppidum ag-
redierintur, illi parte altera hostibus obvia-
rent, & semper subdidum obviarent. Igitur compo-
nitis rebus omnibus ex fomentis eum quadrigentis
pedibus, & villicorū duobus milibus, ex
Tauris Civitatem & Petras itans est, quibus
oppidis in fidem deditione receptis, emera ar-
ceris Scelassam protinus duxerunt. Arx autem undi-
quaque præcepit eis supra montem sita perivis tan-
tae duobus montibus intermisus, & eis plan-
tum ad Primalassum, qui ad Caffellum per sub-
stantiam planicium intrat, hoc itenera primo quo-
que tempore Fennos infidet, ne quicquam ho-
ustum austro esse posse, deinde cepit eti op-
pidum tomentis militis concutere. Contra hos
quisqueq[ue] delecti potes omnibus modis
acriter obdurebant, simul jacti subtem forare, &
potius mortem peri, quam deficiunt facere.
Namque tormentis militis, milibus telis, &
rebus omnibus que sibi essent apprimita multa
Arx est, & videbantur duo milia Gerwassorum
pedum ad locum Cogia subdidum fore, nisi vita-
bundi Fenni offendant ad Primalassum se audacter
mores obviarent. Verum nominali agnaci pro-
prio amorum strepitu terribilis sumit, & post tem-
pore latibus querrebant, quod cum Morevus
instauaretur, eis se medium gestis dicens te
dilecti venisse eorum gratia, eos & tanta seruare
ciperere, & uicti necesse pacem de filiorum,
pariterque vele in bello firmat ut ipsi sum inter-
men est, & pedibus ite, designat cum in com-
munitate hirtum habeat, si modo volunt fecam
loci confidere, si aliter securius fenterient
dique quid fecerit sum, quodlongidem magis
quam in milibus in eis ipsum sum habet. Sic
ille locutus est, & vicissim agriculte collachy-
mati & polliceti sunt, le Morevus thoracem fore,
te vele propria pectoribus cum levare, quo wa-
ctorum præstans latentes propediem pedent reci-
perit, & deinde illi liberter iuenerunt ad Primalas-
sum propter locum expereore. Catenui ibi epere
cessimus est & statim sub die frigidissimo
qua nesciit ferre defecerunt, & mori nondum
ita procederunt, ut Fenni spes omnis deme-
retur, nisi forte vallico monstrante locum sub ter-
ra polo idoneas inventarent. Itaque summo
me timentibus militis frequentius gerante. Pa-
cientis pax dijedi sunt, & conseruum arx
præsum. Fenni fieri multitudine ad victoriam
animis

zimēsū tendunt. Hostes quis nullum spem sicut luta habeat, serui in morte sum. Denique *Alessander Grossus* versionis *Alesor* primus audierit in aicem tuit, & deinde cuncto repteate fidei exarsa multitudinē pullum fecuta est, viisque sunt, & ante capta omnia praeole militibus fruct. Nihilominus certe ex sententia spud *Catherinorum Fergali*. Namque resper *Alessoru* & *Fer-*

remonu *Saxowas* cum duabus milibus hominum in eam expeditionem exierat, & quantius armis virilique *Castellam* bene ministrum esset, quod ultra *Fermonum* fluvium in medio *Fergali* lupa præceptum monum erigitur, folium tamen tormentis mortis gels est, quia cepidam duxerit pedes cum mercenarii militis, qui præfili flatus, majorera vim expeditare ulli non sunt, & deditio flaminis facta in *Fermonum* postellat castellum venit. Deinde *Festu* militis ad pradam digredi sunt, atque hostes identem, & dum utriusque vim hostiles valorem comprehendere vixit, etiam pugnatur, & amplius virilem igni ferreoque leviter agitantur, simul ac hostibus non sufficiunt predas agere. Sed tammodo levia certamina fiebant, quia nōcquin facere hysm horrida veritas. Alter pars alia quoniam *Dux Fermoni Rhodogastri* *Peloponnesu* excepit, & amplius temu marisque infelix est, contra *Festu* volvunt uicta illatas injuria, & primo quippe tempore contra *Ferrarios* ibat. Nasque *Aegina Trachis* quem penes eas clavis imperium adveolo *Piso* per hollum fluminis, quod *Fermoni* accole appetit, cum faxdecim tremebat, galionibus, lenthis, ganciatis, & aliis diversi generi navigili, totum fo-
rum *Ferrarios* prædum stat. Statim locis aqua-
in hostes abscondere, & omnia igni ferreque lab-
vertere, tamenque seruum omnibus injure, ut omnes precipiti fuga cum liberis & conjubis *Ferrarios* abirent, ubi se tutores arbitra-
bantur. Vetus erat ita prædando & valandis
omnia usque *Lacum Olympos* oppidum, & ide-
tudinē equis levia armatura pugnae agerat, ut
quæ oppidum *Fermoni*, ubi *Piso* amans es-*Figali* monte gremio dilapsa in duas partes scinditur, & inde amplius aliquantum apri bi-
cep coriante in mare, fuisse sed *Ferrarios* *Pelopon-*
nesu fecit. Et ecce quidam expluator flaminis ve-
nit *Festu* certiores facere, hostem illis obviari venire, nōne iecoro secundum eis, & deinde apud *Polyklos* fistulat, & propaginulat fieri,
ut cratii temper eum obiectu habent, si aliquis vis horum replete ingrat. Pote alia
qua *Piso* clavis terraeum copiarum auxilio
egreditur, omnis exercitus *Mazagranum* ubem ve-
nit, & inqso levi certamine deditio recipita-
et, *Ferrarios* prædicti capivi venient in ca-
stra *Festu*, & ali septagenia milites sternem-
dimisi sunt. Atque amplius vicina oppida &
omnis *Rhodanus* peninsula ultro in *Ferrarios* po-
tellarem venit, ut *Festu* suo contenti merito &
tutus esse possent, quia alterius progredi can-
diano & ipso omnia reipublice. Adoo facile
clavis periculum regns immobilit, five aquarum
frequens obfusione depauperato flumine carin-
in rido flano non una sit, tive *Ferrarios* ho-
biles prevalente impetuosa tormenta militis, &
Gallorum auxiliarius copias, ut obelis itineris
aut *Festu* non integrum eliet, dum vellet
in pacatum abiire, aut necessitate eaganur id fa-
cere, quod voluntate reditum agant, & recepti
oppidis contenti fin. Alter illi fortunæ ille-
cens aliellu fin, que ut lepe sole primo facili-
et, & postremo diuersitatem videti solet. Igitur
Festu rati fuit e republica sive *Fusarolies* to-

tam cladem subterre & subterraneam infellam esse, u-
que inde ad *Polyklos* redire. Quod si connexit alium
terrestres copias tandem rem agant, facile etiam
prospera omnia evanescere. Sed adeo majores copie
Gallorum *Germannorumque* *Verasian* venerant, ut li-
quido poterit illa prædicti prædicti omnia fore,
misi pro meo exercitu versus *Saxowas* statim ex-
erupto, dum *Festu* nō utriusque confusione
volant, eo modo quo fieri potest, datum negoti-
um illi *Jeanus Paulus Grossus* cum quadrigentis
infimis locis libet, & quingentis pedestribus
clasti, & *Rhodogastri* *Peloponnesu* temporis latitudine fo-
rē. *Adest* uero *Gretes* cum reliquo equitatu
levius *Saxowas* oppidum profecta est, & invi-
torum exercitus cum *Petru Martorelli* & omniis
copiis *Mazagranum* & *Gallorum* venit, atque in-
die *Saxowas*, ubi illud prædictum constabat, ut
dum ipsi hostilibus incolis sunt, illis ut ferrebarū
eruptio facta, rorū bene gerendū facilius
esset, & properata *Festu* primo quaque tempo-
re locum calvis aggredi & folia apprimi mu-
nire, collis pallia congereri, propaginulat flua-
tis locis emulnare, & si opus esset, pasci māris
potest obliterare. Postea dubita est & *Festu* op-
pido utque ad annem *Abydos*, & palline oblitera-
re palu quartum fieri potuit levigataque ita exca-
ta *Saxowas* collis ad campionem planicem, qua
ex *Lacus oppido* ad montem fortis aut insula-
que *Saxowas* & *Lonicas* muro præmuniti & fo-
li, aquarum & itinerum difficultus quantum fieri
potuit tumultuoso opere, ambo oppida māris
sunt. Dum ex ea opul *Saxowas* sunt, in
urbē *Festu* militares nationes multæ conti-
nentes ortu iure, ut *Germans*, *Hyspani* & *Gallis*
non fatis eidem. Accedebat rem *Ferrarios*
maxime pericitam, nisi confusa arcta insula
jungeretur, campis ab rem eo profecta fuit
Galli & milites *Rabe*, qui lepe amicis ministrare
adventia *Festu* in expeditionem exire, &
deinde illa via major spud *Ferrarios* incubuit.
Statim *Festu* clavis juxta *Polyklos* fuisse, &
ut diximus pro antemuris *Castellum* habebat, &
hac longe super stratos tenere possem fecerat,
ut *Jeanus Paulus Grossus* modo hinc
pergit, modo inde equitatum levia armatura
trajicat, eam circumpediat, Arcem *Gallorum*
& *Taurum* *Davatian* præficio minire, *Castel-
lum* *Festu* demoliri, & denunc omnis faci-
cere, que hostilibus terrorum, & *Festu* salu-
cam merito sogeno viscerat. Parte alia *Mor-
tan* *Austriacæ* certior cum clavis *Piso* &
mīnoribus naviis *Gassanum* oppidum flatum erat,
& puto dierimis illud cepit & ditipuit. Nam
que hostes ut primus valent cladem *Festu* in
cam expeditionem fellire ex *Piso* olio con *Pelopon-*
nesu somen est, quamvis locus situ inter luteis
paucis & atrox virilique bene munitis esset,
omnes tamen illuc in fugam conseruunt sunt. Ecce
quidam oppidanis facile impunit colit, quia exca-
tas paraverant, sed quadrangulis quinqaginta
pedes, duos pedibus conatur in concrem
evadere, multi lunoti interstibus & fluminis
vorticibus absumti sunt. Itaque facile oppidanum
captum est, & omnis prode militibus fuit,
qui magis fuit truci, tali, & pliciū & omnis
Festu delata est. Interea vero *Ferrarios* ha-
bent magis socii manu collectitia *Gallorum* *Pontini*
quaque ausiliarius copias lepe *Festu* obviari
& manum acuter conserere, denique ca-
stellum summa ope oppugnare obviari sunt,
meatim supererit, & *Festu* opprimere. Con-
tra *Festu* pro viribus flate *Castellum* & scipios
toci, hostemque longe repellere. Igitur utriusque
qui acriter agitantur, & marte ancipiti certatum
est toto die duodecimo calendaris Januarii usque

B
C
D
E
F

43

quo non strox præliis direxit. Et quidem in eo prælio pueri excederunt de hostibus, eumvis illi ad decem milia hominum essent. Nolite vero media intercisi aggeribus hostes tormenta militia contra cladem *Veneti* affigunt, atque inde in eam atriter agitant, si possent sommersus & dejectos. Et re natae vale contrarii sunt, & ignati quid agant, pauci sibi confare, armis capere, & cotari si latens possit, cum tribus tuncibus in pacatum abiit. Namque reliquæ tristripi fatae aliquæ tormentis militie summi sunt, & tunc omnes in hostium potestatem venient. Siquidem tantisper dico omnium in his fuga finis fies est, alii tormentis bellicis, alii fluminis voracibus absumpti sunt, plenior tamen inconveniens fringunt, ubi non exercitus pars erat, quo illi assutus fuit, qualique in pacatum abiit. Itaque hostes *Veneti* clavis, & deinde cassello deditim pacis sunt, & amplius trecenti equites super apas fluminis, & secundo flumine eum clavis quingenti pedes contra *Leveri* locum venerunt, coperentes, combatiensque illas incordiositas, quia proutrum omnes inde augebantur, & de clavis *Pasavi* identidem augebantur, nisi statim illi etiam reculerent ad *Betis*. *Veneti* vero milites pacatum venerunt, abstulisse oppidum, quod si tueri possem in tanto succelli hostium, facile videbatur totam Rösligianam *Peloponnesum* tunc fore, & ideo omnes copiae mibi collectae sunt, & ponente fecerunt inter *Turrim* *Messias* & *Turrim* *Mardonius*, ut retro ulterius communiari semper facultas esset. Aque parsne abscissæ sunt, se dilata possum paleae omnia multo tuta reddecentur, & deinceps subditis operibus omnia curata, ne hostes *Rösligianae* *Peloponnesi* ingredi possint, quod aliqui *Veneti* exercitum, & solo *Pasavi* percululam foret. Partes suæ criterio facti de his qui geda fuerant, statim convetuli ad rempublicam cladem reficerem, trionces decem, que *Iulia* erant accerteret, novum imperatores clavis deligeret, serrefratus copias supplementum mittere, & deinceps omnia facere, quaeconque utili forent, ne hostis amplius impunitus posset proficere. Tantum vero abfuit hostem progrederi, ut in castris hostium pecus veluti in civitatisibus facti solent, milites hinc adversari Gallo pugnarent. Certe tamē est ac si hostes essent, & plausum trecenti desiderare sunt. Accedebat brumale tempus rebus agendis incongruum, nos collis & frigore congelata lutoque itineri, quamvis ibi bello nusquam hymenium artur, ut sicut pars etiam anni Regum aduersum *Veneti*, ita pars etiam bellandi tempora. Sed disperguntur, quae hysmen rebus *Veneti* aspirante videbatur, simul ac se adfite adverba fuerat. Id quod plurimum simile cum eis comparabatur experientia, pecunia parvendo & frando, consilium foret republike longe melius, quam sepe frusta periclitante operam & impensis perdere. Altera vice multitudine intrepidi quamvis pauci boni frequenter horrari sint, sibris opibus fulminando *Patasiane* & *Tauriane* ferreare. Sic ut semper par est illis hostiis non laetiorum, qui pullulante iniuria via apèl sunt. Ceterum nondum *Veneti* milites hostium invicem pugabant, sed etiam *Veneti* idem frequentes fiebat, similesque omnes milites omnesmodi populo iustici erant, modo hanc, modo illam dominum oppugnando, dissipando, inferendo vim mulieribus pueris & immixtae pusilli, ut cum forte hostis auctio dicetur, & ad anima acclamatum esset, quemque magis timeret, hystriente an focus aut populante, apud quoniam in intercessis erat, & ideo *Veneti* in spatiis urbium potius

A dicit iterum ducti sunt. Sed cum rem lentius quam per eam euerant, tum quia nuper apud *Patalissum* Imperator exercitus perirent, cujus bene actæ vita & rebus gestis merito longa memoria supererent, nam quis *Aegypti Memnon* & *Caesaris Cornelii Veneti* orantes cum *Cæsariorum* exercitibus de pace apud *Hospitalem* agerent, ubi du quidem actum est, & quamvis amplius conditio nata emula aperiata sunt, & tandem re infecta repudiorum in Germaniam, atque ideo polles Rex *Agilis* ejus etiæ auctor quereretur, & *Achilles Crassi* oratio Pontificia apud *Messinienses* Regem id maxime curabat. Namque iam antea *Veneti* *Dacieas* *Trinacriam*, *Lionardus Messinio* Pater inuenit, *Aegypti Malipere*, *Pausa Capillar*, & *Hercynias* *Denuo*, qui continuo fermetas cum rem apud *Julianum* Pontificem igebant, tandem in modo quo fieri solet cœlestis Ecclesiæ expati sunt, & deinde cepimus etiæ invicem de bello & pace confidere, & mutuo frequenter agere. Iunquæ inicias est *Geronimus*, *Hippianus* & *Gallis* ostensoribus, Pontificem amplius *Cameranum* fædere tenet, aut quicquid auxiliu lani rum versenti in Italiam Regi *Galliarum* & *Romanorum*. Siquidem aliquando Cœsar habuerat, quiquid ei ex *Cameranis* fædere debebat, & *Rex Galliarum* voti compos jam ante, non fæcundatione amplius affectati imperio ruris in Italia venit. Se potius Pontifex auctor adversus *Veneti* casus non nulli habeantur communem, & Christianorum non bellum, sed pacis autorem fore. Cetera tamen *Rex Galliarum* pro expeditione *Romanorum* aut pondo multa milia argenteisque copias parabat, & ne fuisse opus usquam Rex *Agilis* moratur, nietulatur confitentes ejus pecunia coquempere, & res omnes compondere, similesque *Hellenis* in duas partes deducere. Igitur Pontifex cum Rego *Agilis* frequenter ageretur, & combatitur quanto maxime postea & *Gallis* avertire, necnon auctore Episcopi *Sedulius* in multis annos *Hellenis* merecarios habere, & quod plurimum interest profectus curabit, cum *Messiniensis* Rego *Veneti* conciliare sectore *Margareta* filia *Carinis Bergundensis* & *Matteo Lander Gurgensis* Episcopo. Verum tupa omnia confitabatur, quoniam puto liberari tonus Italia maximum innominis penticulum riteatur, modo venebarat in memori totam *Italiam* uniri, modo cum Regi *Hippianus* & *Angela Ponitescus* *Veneti* & *Hellenis* in novum fundus eore. Nihilominus dum ex castris *Venetorum* *Jauas* *Petru Balbus* quæstua est, & *Laventia* *Cetaria*, qui peditibus proficit. Namque exercitus non minus quam parvæ clavis enītūt iludebatur, ut *Venetorum* in castris essent mille quadringentis milibus, quatuor milis levitorum, & decem milia pedibus, confitentique clavis agenti numero navigiorum naviumque & quadragesima tritemum, quia cœlestis Pontificis semper uia fortis *Hercynias* *Danicas* oratio *Veneti* auctor, & regnat Pontificia operam dare, ne Rex *Romanorum* *Veneti* hostis esset, simul ac si cum rem Principes etiam *Geronimus* allecti sunt, & tandem *Agilis* convenit cauimus eis, ut de bello prius ageretur, quam de pace cum *Veneti* orionibus agitur. Sed namcum abfuit quid Cœsar agere serena rem conseruans reddit, & ministrandus propterea Orationes Pontificis expulit. Ille vero inde in *Pasaviam* profectus est, & identidem rem *Venetorum* fuit, simul cum *Petro Pafolus* oratore *Veneti* apud Regem *Pannonicum* ut facile res omnes rite essent, nisi *Hellenas* orator sumime Regis *Galliarum* & *Romanorum* in *Panassione* venisset res omnem subvertere. Namque illi Regi *Hippianus*

rie pulicabatur inter centum milia nummorum. [A] iuxta vobis nesciunt. Quod si regis rebas consilios utinam, ac si vestre rebus regis, quid spes est Dalmatiam querere, quam ratiocinari et formans maximos exercitus transmarinis prostrare Panionium. Neque ratus usurpare seditionem defensum in Thracis agere, usque hoc diebus ratiocinare nimis potest debet, quia si de nobis ultus sit, nos ipsi vobis contra Thracos supererit. Itum fortius prope urbem fidem erga res publicas. Et vobis audire ibi secundari et malevoli. Servari fides indigebitur, et potest facili re est, ne vobis obviis rebas Procti, et vestris sunt facias fore. Postquam vero dicentur facti et finis Panionium conterminum Thracorum habuerint, reverantque nisi Procti ultra Dalmatiam recintant, quartus milia pedibus et duos milia equorum, in eam expeditionem mittere, quoniam sibi est Dalmatia, quam Procti emerunt, sed Regi Ladoniam centum milibus cumulum, et illi semper aetas jure eam tenere vili sunt. Sed deinde Regi Panionio defensionem pecunie, et propriae milii in Procti abegatur. Alter pars non hecne virgebunt, et Procti californiam ad Amazons pene Panionis oblitibant, et quod die equites plent, huius cunctibus uigilie al portas civitatis prædando, invadendo, incipiendendo, et sepe committendo levia certaminis. Haec longe ab urbe locu est, quem accide Amazons appellent, quoniam hostes solent se confederare, et ideo Procti nuper ea occasione ubi sunt, damnumque negotium est Dalmatia Hispalia cum suis Granis equitibus illuc latius ire videat, si possit incassos hostes intercipere. Vix ille confusa strigeret, et ecce videt alien hostium, et virginis milites antorense. Contra Procti levitas latius hostem arcti adorti sunt, et feliciter gela re sit. Namque in hunc hostiam sibi exstet, et dux eorum Clemens Dominus exercitus cum aliis in Proctores poterit venit. Ignorat tamen hostibus, unde Procti crederent, angustiarunt etiam Procte militis instrumentis discordi, et copia quadam mischiantur, qui spicendum principes solvendo non effent, qui fini suspicendo moribantur, impetrant nondinas scutulae et preuentura passio dissipant, unde Proctores desperatione ducti, res novas molestovent, et super aliqui in contra Procti venerunt, et portant Georgi noctu maledice pollici sunt. Procti vero nihil temere aggredandam rati, prorsus paraverunt omnia urbis, deinde quibus communienda res erat, delectos ex omni numero quinquaginta pedibus in iuveni, et locum animadversore, penitus solita, surus, propagulata, matinacea, cufolosa, que et quodmodum recta et interduo sebant, diversas feras open idem hirres, oblonga, fuscis, lignis conficeret, feramus formula habere, et ad speciemvaria ferramenta confinxere. Demique omnibus patet ex testem datum negotium est, Jammer Fasli Gratianus legato apud Hispalias Palmyram, ultra annem Hispalias cum quingentis leviibus in eam expeditionem esse. Ignorat cum abelisperat et vestris Proctis statim, ut in campore planicie omnis exercitus esset, quarta hora noctis, qui putabantur, agros continentium praemissis pedibus pergit. Jam vero pedites qui ad rem agendum antevescant, prima mensa ingredi portas sumunt, sceler admovent, turri ascendunt, pontem demunt, mensa intrant fibillii, et deinceps similes foribus Peri Castello proximi sunt, eosq; mensa extremum opus est adcedere, ut nescire sentiente, ut qui intus esset, aut qui foris in fabribus moraretur, reliqua iam facta omnis facilla viderentur. Sed prater spem evente, quis scilicet biviones erant, quam operi possent sufficere, atque eas dum jun-

gant imminentem periculam in memorem venit. Deinde ceptum est tantopere timere, ut quamvis nihil esset, Veneti audire videarentur hostes clamare ad armas, & protinus arcuere. Sic quoque unus & alter confelutus morsuum venit, & denique comes consternati ex fuga tauritus exterriti sunt, atque inde cum toto exercitu ad *Veneti* iterum recessum est. Hostes autem certiores facti de his omniis, que gera fuerant, primo quoque tempore alios occidunt, alios faciant, & duos vivos frumentari codire, qui reatuorum turcum cultibant, & fido rei ecclesia potababant. Deinde vitiosius periculum urbanum, inimica incidunt, oboco pila appropinquant, novum engure prepugnacium in loco paradiso prope portam Epilopi, & falluntur, ut illae nationes pergit & monte nescienti fonte defluat rivulus, & ne propria timore videatur, equites levia armatura lege *Veneti* eleviam exhibant, & levia extermina committantur. Nuper vero sicut istea miserabamur, hostium omnes copia hominum octosum milium *Veneti* urbem egredi sunt, & prope *Veneti* castrum velle videbantur. Quod cum *Veneti* inimicariint, protinus ad arma conlacionatum est, & dum exasperati milites & pedes & in expeditionem accingunt, statim obram hostium pressulii leviter issunt, ut equites pilati hanc iuncta ammis abdito dextrorum vadant, & finironum, scopicerunt equites per monte declivia. Vix *Veneti* obviam hostibus facti sunt, &

atque a latribus utriusque invadunt, & si qui horruissimus ab ostiis discedunt facile intercipuntur, aut fasciam, aut necem. Igitur hostes majorum vi non expectandam rati, proxima receptuca evanescunt, & deinde omnis exercitus iterum *Veneti* venit, quoniam aliquis *Venetorum* leviter nimiam eis ubique infesti erant, frequenter intrando, & interceptando eos hostium, qui paulini pabulatori, & palantes ibant. Verum etiam *Veneti* maiores agutius hominem vigebant, quis omnes milites populo & civibus infensi erant, modo pauli praeando, modo nova redigenda imponendo, & omnibus modis urbem expulsando, si postmodum dannis frumentis aliquo pacis sufficeret. Nuper quoque Hispani & Galli contrahuit milibus milie, & Duxem eorum *Jassus* Graecas *Macedonias* falsi commentarii conspirationis ministrulabunt, & concilio tumultu voluerunt eum apprehendere, simulque pedites *Germans* quinque non debantur debita stipendia, cuneo repente factio combatur abire, & bona verbi dehortantur. Dux *Asdrubal* armis aggressi, & libatores impune videbantur, nisi cum ex clavis foribus, pocio quan verbi agetur, & sic quoque fuerit quiescit *Germans* pedites aliqui & aliquando plaustris in caltra *Venetorum* confundant, & noster militari pro *Veneti* gratianiter exciperetur, tum quia simili hosti copie miserentur, & vites *Venetorum* impigerentur, tum quia id non ab re *Veneti* putabant Hispani & Galli inspicuum & clamidarium fore.

Epitoma EX LIBRO TERTIO.

UONIAM vero *Veneti* plus solle exsudavant copias angere, Reges enim datus sunt magistris viribus agere, & Germani iugis supplexum mittere. Itaque Galli regis partis facti cum Rego Romano ad Lemiscum, & cum dux Ferrante ad pretulam Rhodigi, & cum exercitu ageretur contra Pollelinum, tandem id bellicos potestaverunt, atque auxilia in agrum Patavinum ibantur. *Veneti* vero cum tota exercitu ad Brentella venerantur, & deinde recesserunt contra Vimcentium, dum patens ad oppositionem Lemiscam hostis exercitum. Sed tamen alii, ut hys magis saepius eliciat copias, & adiuvent usq[ue]llam operentur. Progenie *Veneti* utram ad Brentellam habant, & sepe locibus ceremoniis agobatos, dum boves pagi præstari valerent, & *Veneti* suis auxiliis alijs facti sunt. Et quia sepe etiam *Veneti* audirebant alijs boves invadentes, boves denuncij justi sensibus ipsius in *Veneti* universos, sicut & Regi Gallorum contristis est Regi Romanorum natus genere, quis aliquipuis tunc quo exercitu se ad copias apud Regos fecerat. Itaque *Venetorum* enim exercitus iterum Patavinum ingressus est cum viribus ageret, & adcessit nobilissima secunda res publica fabularum. Julianus autem Pastifer parsuit contra Genium & Ferrarum in exercitum iuri, & eis ut Hispani propter suu addebetur, fons ac Pectifex uratius usque fuit Regi Hispaniae Neapolitanum regiam in sessione dare atque indecum Gentiliumne fuscioris littere Pectifex date fuit. Et quia iam Heliocis in flum Mediolanente præparauit, Galli qui prius parabant abire Patavinum ad Tarvitium, ad præsens tunc ad recuperare compagno posse. Autem Germani cum quadrigentis Hispani milibus absque faverunt, & prædes agere, deinde statu ad villum bataveum, atque identiter rebilem obsecrare Tarvitium vidunt, & tamen breviter. Minillierum experti ut dirigerent. Sed dum ea res agitur fuit, Sacerdos Belizianus in *Venetorum* purgantibus vnde, & vicem foris scipio. Et quia in castro statuas sua respergi, & transvalerunt ibi, Patrie fecerunt Lucium Malvetium Gubernatorum exercitum, & Laurentium Carrinam proficuum positum. Interus vero cum omnis parata esset, contra Germanum & Ferrarum ibantur, & primo quidam apud Genium terra merita *Veneti* & Pectifex fratrebus intermixta testaruntur arbitrio capere, quid propter milites erant, & contra Gallumus clausi paratus, & in arce legato præfudimus. Alter contra Ferrarum felicitate ibantur, & dicti milite ipsida capta facti, atque auxiliis, quis Mattheus Monachus rei suppeditare videbatur, tandem ad præces Pectifex iustitia liberatus est, & deinde Imperator exercitus *Venetorum* est. Hisque autem Galli præpresa univeras *Venetorum* & Ferrarum, ut fecisi auxilia forent, doss magis cessabundia quam intercede auxiliis agri operari. Itaque iterum *Veneti* patuerunt recuperare ipsida Tarvitii & Bonitali, ubi frequenter levia certiorum habent, & modis expeditis ad fidem recepta fuit. Nihil minus in litra *Septem* cum obdissim rei erat, & terra merita varie exponere possumus, cum boves utique usq[ue] fuit, & vicibus *Veneti* milites occurrerunt peccata illata in injuria proposare. Postea alia quo minus exercitus hispani in Verona Vincentum vnde, & zelator in Forum Galii velle provocare, contra eundem exercitus *Venetorum* & Pataro Vincentium ibant, atque identicos parti alia cum parte separatis in Rhodigiensem Pollelinum ibantur. Et quidam tunc Pollelinus iterum in fidem recepta est, atque auxiliis cum Padana clausi feliciter agerant in Ferrarum, &

parte alia nobis exercitus penitigilioribus uictis Veronam fecerat id. Sed si non locis certantibus fortior, non potius spissis tectis viribus bellicis gerere, & ut incipiat, quod se super ostendat, quia aliq[ue] fortior incipiunt accipit[ur] eis, atque insipio belli in Veronam parvorum evadere. Ita Helvetii in Mediolanum feliciter præparaverat, & cum Gallis auctor ageretur. Sed Galli ex quo proibit[ur] passus sunt, & potius condonatus bellicum vienam implo[re] & ligatorem, post & tandem fuisse, atque Helvetiū compulsi facti re infelix ut patrem repudere, & cum Regi Gallorum ut rostrum credere. Veneti vero parte alia aut fuit Veronam invadere cum sua navae male, quia duo torquentis militie res agitur, & frequentes fuit locis certaminis. Locutus Bergontius & Cidoli Perusinus cum multis aliis uulnus et mortali fuit, atque amplius re infelix recognoscit id. Et nostra Ferratum datur, ubi ut identem infelicitate gela res est. Namque Venetorum ambo clausi Palaeo dicti sunt, & Rhindipini Pellenus in basiliam pugnatio non, dum Veneti expulsos vobis modi Julio Paesiū necesse fuit, qui Bononiū cecidit, & illos non expeditissime expulsi agerunt. Sed patres eius ex frumento, atque expulsi Gallorum omnes exercitus ut Pontificis uocari, & quia eis eis non possunt resistere, Minimam uulnus impetrata fuit, & siger Bononia dictos erat. Namque Paulus Capellus cum Veneto subtilis nos patrem ranci, ut per eum impetrare, aucta Das Ferraria infelicitas est, & Martio Manlio semper differens in aliud tempus venire, atque idem Pontificis subtilitas ad Gallos velle detegere, ut fuit impeditissima Rotundis faciem. Fides Joannis Murus & Caprius novum clausum Palauum impetrare traxit in Palauum Tertium & in annos Athemis, & Paula Capellus cum parte septentrionali Minimam uulnus fuit Martio Manlio, quia frustis illi fides obderat. Atque Venetorum exercitus iterum contra Veronam ibat, gela Das terminus cum parte expulsorum cecidit, & Veneti in summa subi potuisse datus fuit. Sed patrum effigie in festinatis, quia lugens subtilitas statim ut uobis erat, & Veneti patruas inde alkirent mala Ferraria. Et quatenus inter agendum de pace ita frequenter ageretur. Navigio Regi Gallorum constat ei Regis Hispanie & Germanie ut Pontificis & Venetorum uocari. Sed cum Hispanis insipient res ejus, illi patim ut Pontificis & Venetorum delubrari, & velabunt cum Regis Angliae seruus fuderet uero. De exortatione illiusque Das Ferraria frustis ageretur & quia Pontificis virtus ageretur, Venetii prestatim illi est, cestinatinge Concordiam & Mornolam ager, quia Galli uetus uulnus ab eo resipuerunt. Sed alioquin cum illi patrum exortant, postea identem recognoscit id. Ut prius propinquitate uulnus fuderat. Sed quia postea Galli uirum Neostanum fecerat, cum Helvetii iberos in Italiam subiiciunt, nesciis ita uox Ferraria statim. Et gaudiu infelicitate gela res est ad propagandam Coloniam, quia in Ferraria statim sepius fidelitatem uerit, & uulnus fuit frustigine fuit, atque ualidior ad palam Bellatorum cum Gallis insipientem ueritatem fuit, & Lettorum Historiolum tuum est obdurare. Nisi minus in Padu sepe inter clausis pugna flauitatis fuit, & tandem Veneti resipuerunt, atque Gallorum omnis exercitus in eam constitutio iterum cum Bemivo uulnus, fuit ut apud Bonam Gurgensis de pace frusta ageretur cum Pontificis. Igitur deinde ad Padum & ad amas. Parum frequente & aride ageretur, multa loca certaminis fuderat, semperque Veneti & Pontificis resipuerunt. Designe apud Bonam insipient gela res est, quia dum res ueritas ut uulnus & mortis flatur, Bononiens & novissimis res novas molles fuit, fuderant diripueruntque Veneten, & Pontificis amis Bononia Romanum reverteret id.

LIBER TERTIUS.

Dum huc a Veneti geruntur copiae exire augendo, & parando cantha milia, ut lage fieri solet, in suppositionem conuersa res est, & nocturna scissile plus solito. Siquidem Reges contra bellum illis appassimati sunt, majoribus viribus agendum, & auxiliandum Celari quanto maxime possint. Igitur alios id quod in dies magiæ magisque peates ex Germanis cohant, & Hispania quadringentis militibus expectabunt, & Gallois mille quingentis milibus, atque duo de viginti milia pedium. Panu modo Das Ferraria armæ expedire, bellum parare, uenientem, curvis, rapiuicis, ligamentis, scutis, scutis, machinis, munimenta, equis, pumza, valangore viscum induceret. Videlicetque hostes Galli pretius cupax cum Massiliensi Rege, & Duce Ferraria, hinc inde simul Rhodigi Pollio & Lennonis oppidum agredi velle. Contra scilicet Veneti quamcumque uulnus effere facere, muniri oppida, culicibus in care, exercitui iuglementum mettere, & ac tauris, que flat & regnos Lennos aliquando obesse posset, subversio[n]e tolli, & factis cumculis, ligione perfuli illam penitus fecerunt, ut illam igne supposito facile demu posset, & si aliquando ulcerent. Deinde annis Atlogi scilicet eccluse sunt, & que Sabaudie ruptura distinxerunt, & que due erant altera supra, & altera infra portu[m] taurum, ut sic euaderentur ambo in duas aquarum vi quadruplicemque epur esset, in-

A hostes aggerent fronte ad Trofetum oppidum, Catulum Felicitum, & Tornum Donatianum. Et parte alegre uulnus ad Padum ammen protinus aquas immittunt, & identem parte altera ad oppidum Atlogi aggredi incident, & tecum regnum uulnus Patrasium, & filii apud insident, tenui ex eis opida aliam paludem disdescant. Iulus Ponticus autem exinde curult, Ducem Ferrariae contra Veneti bellu desiderat, & celebat Gallus, sui Padu trahicere, ut aliquis duci auxilio forte. Sic uero ipse ut Galli amata matris procul obviari nunc, ut rem Pontificis uentre. Catulon Regi Gallorum compulsi rebus cum Regis Angliae, nihil erit tan aduersus, quod facere non uaderet, & quantum substantia, quae inde pericula ex Germania & Hispania innicere uideretur, uolebat tamquam emiciti pugnabitis Reges. Falsoe Donos Besicos celere, Pandolphi Ponticis & Secorai uite ejicere, & fusa cupis in statu Duci Ferrariae contra Veneti impetrare. Jam vero uenit erat a Gallis utrum ad annun[ti]am dimicis, & deinde caput est Bononiæ diversicula caput lignis obcaus, & compactis ferramentis, appollique & terra aggreditur, ferrum obtinere, contra Veneti quamvis paci effici, freu tamen aquarum voracibus pumzis fulibus obviari int, & oblique operibus infelix efficitur. Stabat intra obcausum painsem & regnum operibus pars Ponticis, hanc Veneti flamine occupant, & inde uulnus neli & totius uulnus militia opera locu firmarent, ut invaserint, non necant. Hostes multitudine militum & tormentorum in-

genti copia audacter erant. *Veneti* aquarum vortuicibus posse vincere videbantur, si paululum emitentes. Utinque acriter agebatur. Utinque multi tormenta militia cadebant. Denique hollis magis magisque obditi sine tormentis militia agere, & *Veneti* loco detinere, sicut etiam fecerunt, & *Veneti* inde ultra amorem ab *Cavas* repulsi sunt, ubi conum sita omnia spes erat, si possent aggredi manuenerare, & venire hollis Poncem jacere, & flumen trahere. Et quidem per hodiernum fustum illi & veterrum hostes possem constuire. Sed cum hostis contra possident mayoris tormenta militia, neque *Veneti* valerent amplius obliterari, ut aliquip super ageres apparere, inde omnibus ingens timor ingens est, ne hollis vi illata pertulantur, & simul de omnibus copiis oculum sit. Igitur vi & tandemvis vii *Veneti* lepugnanti militia, sexcenti levites, & mille postea hollibus loci flatissimis cedunt, & dum noctis intervenit facilius est, proutus in pacatum sunt ultra annem ab *Turris* marchionum, atque inde item ex *Mosellis* & *Aquae*, similique pars alii *Adriani* Crisit repetit *Pontem* venti, & denique hinc inde praeceps illi eam tunc exercitu, & calix ad *Brentam* proprie *Pontem* situm, quo pauloniam venerat, & *Paxio Capello*, qui *Petro Marullo* & *Jacobi Pauli Gradiensi* legatus in calvis sufficitur est. In enim loca interclusis aggreditur & flaminum canensis opportunitate videtur, ubi rufillane fluerat, & unde *Veneti* posset tempore hostibus obviare, ne, ubique fossa auxilio est, & tempore *Pontium* antevenerit, si hollis usque mediterranei iteru proclaudere. Intertra vero omnis exercitus hollibus mille milie, mille quinqesi levites, & undecim milia pedestrum statim *Rodogis* *Polegus* conditione ponens est, & illico trapezum *Abys* flamme in fulm *Pontion* & *Pontionis* veit, agres vallare, & prædas agere. Unde fuga trepidissima passim fiebat, atque edicto proposito ex agri corupsum frugibus omnes ibant in oppida, ubi se tamen fore percibant. Sed etiam oppida ultra hollibus dabatur, & collata quinquaginta milibus numeri sumi sub *Veneti* deditionem fecit, ne prædas militibus fuere, & tamen non poterit subfigi. Atcio semper parum profuit illis credere, quibus nemo nulla fides habebatur. Si quidem paulopolt hostes *Germanni* ad duos milia equorum & sex milia pedem ex *Veneti* *Vinciatum* venierant, totum evitare diripere, & amplius in latomini contra pacem & militias leviora sunt, in quibus *Veneti* cum divite supellecatis utergerant, & ad eadem se fortiter rebarant, atque alieni in alteris propter amplitudinem tempore impune statim est, sed in ultro angustioribus humo omnes excedi sunt, & *Germanni* hostes ingeniter perdidit egritate. Hostes aliquan *Galli* valaris passim agri *Leverianum* oppugnabant. Eti oppidum *Leverianum* super tipis annis *Abys* in campo situm, & munitione magis operre quam natura. Namque amplius & iugis tantum habet, lata minima, & perimetralia, propter complicita propagundata, nec dolent quatinus genit pedes, qui cum multis tormentis militia locum cultulauit, & amplius squamus vocitiosus passim aliam paludem obdulerant. Igitur oppidi & metes militis intermixi paratipare, leviores hollibus telis milibus, & nihil tamquam manuenerare paci felicitate, parare, atque in primis tormentis militie in valitatem acriter agres, ferre & facere, ut hostes demum complicita fessi paulatim recederet, tanta per dura novas vallatores acceruent, qui opes polles suppere-

A*et*. *Veneti* vero ex *Pontio* rati post hostes ab oppugnatione avenerat, ubique eis infeli erant, combatusque populatores, & si qui hollum aliquo tendant, temper intertempore, & frequenter obviam ire oppidanis & villicis, qui ad hostes deciverant. Denique *Pontio* omni exercitu cum *Scodilis* agriculti alveribus *Veneti* in expeditione exalit. Postea *Pontio* perfidio fuisse nullum *Molle*, & *Germanni* opimum duo milia, & sex milia pedestrum, quibus cum mutuatu illi *Veneti* advenire, illi nisi sunt fuit fatus obviare, & maxime confidere cum *Pontio* levitas qui antevererant. Et quidem utinque fortius datum est, docte levius equum prædictis procurando, & se recipiendo rapit potius agerent. Sed postquam adventante exercitu in certamen viscer, facile hostes vires susque sunt. Videbamurque omnes copiae hollum prædictum ab aliis magnus periculus subire, nisi proutus se intra moenia condant non sit fuso magno male, quis in eo prælio caput centum hollum, & plures deciderat sunt. Nihilominus pars alia leviter *Pontio* eantes velut quid hostes agere, si villa *Leverianum* venetus obtinat politibus hollibus, qui regnum predataverant. Et quidem *Veneti* vilis hostis audacter aggreditur, aggredi paro discrimine eis fugiant, fisco eorum ad eorum quinquaginta facile uicant. Ceteri in fugam converti sunt, & latrando per aliam metem vix etiam insolum fugerunt. Dum vero illa per *Veneti* sunt, apud *Leverianum* infeliciter agebatur, quia hostes resiit etiam ad oppugandum *Leverianum* primo quoque tempore aquarum itater parim obseruant, partim super medio ponte trajectum, & vadint in *Pontio* innulum oppidum. Deinde ceptum est tormentis militia fortius *Leverianum* emerentes & passis morta, perfringebantur. Contra oppidanum intencu paratique flare, hostibus acriter obviare, compacta hinc paulus parietes jungunt, denique quicquid facta opus est, nihil intentum relinquent. Postea erat & pars muri debilitas, cuius fuerat *Carolus Marus* demandata eustola, ea via hostes adiunctorant, qui etiam maiores vires eorum incendiunt. Alii combatunt adhuc tunc scilicet murem ascendere. Alii per rupes muri in castellum ibi. Alii vixit & arctibus portam contingerat. Ex qua *Carolus Marus* videt non posse amplius obfittere, retrorsum tendit protinus in steenum confidit. Sunt capti oppidum feruntur, atque dimide in unum seruum claudentes testum est, & concilia omnia in prædictis militibus: Neque menses post in eam etiam diffidere ceptum est, & tandem in mentem venit se de arcem hostibus dare, & expatrii misericordiam potius quam vim hollibus. Iraque *Carolus Marus* in potestibem hollum venit, simul cum quatuor aliis milibus, qui nuper ex *Veneti* venerant, & milites intermixi dimili sunt. Capti *Leverianum* *Veneti* omnis exercitus ad *Brentam* reficit, ubi fludebatur fervida reipublica, *Pontio* & *Mogdubius* omnibus modis minet, & levitera cum hollibus frequenter res erat. Namque *Veneti* leviter modo te *Gallis*, intermixi *Germanni* offendere, polbrem in agmine terrant, ac hanc in caltha expelli, rufos illis, post aliis ministrat, neque prælum conficeret, neque eum pati, sed tempore bellum exercere, vexare, & maxime in intrusores ibant late cedem fugiisque hollum palamina facere. *Mogdubius* oppidum est sum ad colles, & collis idem in eum erat, illud tamen super hostes *Germanni* velte oppugnare vix fuit, & id legitimi *Veneti* de his que parlauerunt ab exploratoribus edicti, statim subven-

alii equum gravis armatur, cum levia armatur scorpionum equibus, & *Torii* huius equibus locis auxilio ferrantur, & huius anteuenient magnis sinib[us]. Sed forte equates *Torii* & *Dulmata* sicut nec fercent, ut siue eis, sibi hostibus obviis facti sint. Namque in villa proprie appulsum aliquem pedes huiusmodi prædicant, qui iola in latere spem fata habent. Vix tamen tres coram intuscepi sunt, qui referant quatuor milia huiusmodi *Persas* exire, & quia facile illis credebatur, *Persi* ne infecti resiliunt unde abscerentur. Altera pars alii equates levia armaturam viam aciem huiusmodi facti sunt adacti imperio, aqua inde paro de levibus hostiis vincunt, ad ducentos nonnunquam, alios faciunt, nonnullos capiunt, ceteros omnes fugiunt, & denique cum capti & nonnullis huiusmodi fieri aut priore ignominiam, sic poterant illi gloriam reportarunt. Parte alii familiæ ducunt equates levia armaturam, qui *Marsyas* prædictio scilicet, hostibus facti obviis partim intercedere possunt, & levibus armaturam, qui *Graeci* equites terripescari vultus fuligine sunt, peritum intercedere altero *Lakari* & *Graeci* equites animalis agricultæ conuenient in hisque quedam spes gravis armaturam qui ingentem prædam agebant, & quia illi nihil tale verberant tristisq[ue] aliquibus, ceteri relata prædictio factio in fugam convertiunt. Et dimidiantur tunc hostibus injecit et, ut p[ro]p[ter]ea faciat, pauci incolumes rufus in urbem absunt. Nonnulli inde hostiles ibatur vnde ad portas *Persas*, frequenter invadendo & interceptando, si qui huiusmodi prædam, aut pulchrum extant. *Joasutus* *Paulus* *Menippeus* cum multis levibus colles occupant quem accola *Assassinas* appellant, unde prospicunt quid huius agent, & *Galli* qui *Montagans* erant, & *Germani*, qui *Fioratianus* morabantur, simulique *Levardi* *Hieronymianus* spes apud *Messines*, secundum apud *Bergamas* *Pederium* *Cantabriam* ambo cum equitate leuitum semper statim paratus stabant. Sed quanto major erat *Postorius* diligenter, tanto minus v[er]a fuit. Cum enim *Persi* simul ubique injuriæ fent, omnes empiri hominum convenient concordia, qui antea p[re]dicta erant discordia. Et quodcum ea de causa *Galli* & *Galli* inimici distabant, quia dum *Galli* prospera mentis cedute, ut ratione solent animi hominem sumum insolentie, *Galli* jam non publice agunt, iteas *Totius* imperium aspirare, atque amplius *Hippais* & *Germani* injuriæ erant, & sudantes negabat se datumnum *Germani* *Lemniaco*, nisi prius opes redederent, quae multa debebantur. Sed parum *Galli* res esse ex immitate, quia cum Regibus alio *Gallerio* nimis potesta periculio, & molesta res esset, ipsi vicini rem suam agebant, & summa opere curabant, illud antequam eveniret cavere, quod aliquo exercitu valde percussione fecerit. Et super prædicta Rex *Argius* videtur daturus riportum suum Duci *Bergandie*, necnon Rex *Spanie* novum fidei exactissime moliebantur cum Pontifice, quia verberant deficitum eum ad *Gallias*, simul ac nuper *Cardinalia* *Ratisbonensem* interierit, Rex autem *Gallerio* propterea discutiebant minime, & mitius agendo cum Rex *Hifionie* & *Germanie* pollicebantur le factum omnia, quacunque velint. Itaque hostes omnes conuerterant, & *Persi* in cuncta reperiuntur, ab loco munio aggeribus, & aquam devortis se totos fore petantur. Sunt enim a fronte oppidum *Lissoneum*, a tergo *Paterium*, a lateribus alius & aquos fluvius, qui magnam vadari posset, ut ex tanto numero equum & positum

A milites ubique postini spadistum esse, si hostes aliquam possest demere molestum, id quod non uita facile venit, si alter fulcum non habens rapuerit. Conbarat enim ex *Persis* nobilis & popularis *Patricio* supplementum adcerere, larga operi congerere, piccas, sulphura, teles, artificios ignes, ligamenti, fermentata, tormenta, & intrusus in munitis, neque armata abunde parat, manu reticere, sagittas emere, & omnibus modis artem manere, quantum est non propulsione prius quam intermissione injurie fluidos erant, sed quandoque detinunt occasio hostes invadendi, qui dum hoc utique illuc oppugnare non videbantur, frequentiter aliquippe præstatione palantes habant. Sed parum protinus hostes venire, quia illi propter rebus oppidis, prope culta *Portus* ad duo milia passuum venient postinde pugnandi copiam facere. Igitur *Persi* edicti per explorantes levitas, finitimi se vident perenniora nocte loca præfuisse, morantur in melius emplum, & deinceps venerunt intra munitum *Persi* cum omnibus copiis & uictis impeditissima impinge nocte leviter, quibus cum ingrediunt sunt & militi agitante, ingentem maculido cum libato emarginatum & paupere supplerentib[us], ut omnes inicatione minverantur, & deterrarentur bellis iniuriantur, que faciunt homines crudeliter, & Regum delitamenta, eosnamque immodesia regnandi cupidina conuersi in cupi, & dextrum suum præparaverunt, qui n[on] tam unquam tale commentariunt. Namque hostes uicerit, in ritus conservabant prædas agere, valleas, casulias, combusteri, facta incastella, purpurea & pueras in captivitatem abducere, & prolabi in rem fecula & fecina, quod dicitur merito uitefussum sit (si D[omi]ni curare mortalita) & nullius malum impunitum fuit. Interca *Julio* *Pontificis* summa ope nitidiorum Regem *Remesianum* a *Galli* avtoritate confundiendo illi *Lemniaco* *Valligiam* & *Persas* *Gratitardas* exasperata molibus ouuntur redirentur, si modo daretur in paginis *Regiam* & *Actias*. Namque Pontificis cum *Persi* pugnat, cuora *Graecorum* & *Foriacionis* in expeditionem exire, aquæ amplius volebant, penitus Regi *Hippais* & *Negauis* in secundum datur, & sic in confusione loquuntur. Res quodam tradidit & a nobis *Pietro* in *Alkibiades* de p[ro]p[ter]ea, spacio tempore accidit, ut resquidem facta efficeret despatiacionem, quia in eundem constitutione debentur publicare causam & facere usile, facta & nos modo ad eam videntur facere, & non nego ueroe servos Regi *Hippais* expugnare *Napoleoni* in festuas datur. Neque posse a nobis iustitia rem ultimam signare, quodvis utili utilitate factos detingi & ante solitum facti detestari sunt. Nonne alio *Countus Franciscus Sforza* *Engelio* *Pontificis* *Pietri* namque proutus utriusque difensione, & tamen illi *Wenceslaus* ei annis data in secundum & ut aduersus *Philippum Ducem Mediolanensis* *Pontificis* nosteret. Nonne tamen tuus nobis vis erat cum Ludevico Regi *Gallerio* cui totaliter sui fuisse, tanto sunt apes & nubes eius, tanto fuscitas, quanto impetuosa auditas. Prout quia in seruus uolentes uoluuntur Quia id est Ferraria quid agat factiles eius, ut a nobis diffundatur, et nostra imperia noli caret, nolit facti. Cum talis audientur foris contellari, quid Daniel faciat? Iam ut Regi *Gallerio* habuit Ecclesiæ interdictionem, & contra factis Apollonianis Duci *Foriacionis* pugnare, regnum *Napoleoni*, & qua nunc agitur, n[on] sapimus certe utrum resulat. Si amissio nobis interponit in alios transuersum. Quia se ut illi amplius in regnum ipsa colliguntur, que facta apollonica uictori proficiuntur. A. *Illustratio*. D. 2. *Narratio*.

Nuncque propterea Rex Hispania in Ferrariensi expeditione nostre, gradiregatos militum dabit, atque illa multa dona prouidit, que ex istis belli iuris foegi sicut. Spes id quod ex eis dignata Proscriptis hanciam & astile, & nos omnes in buxum partem debitis acciperemus, nisi aliqui ex eis raro magis alterius, quam fratri apostolica assistere dicarunt. Postquam Pontificis dicendi finem fecit, a plumbum istum est in eis ferentiam, & deinde studebant bellum parare, & nihil praetemnire, quod uiri foret, praeformitur curabatur Holensis confoctum in agrum Meliorissimum advenit Gallo invumpero, & holensis aduersus Colossam cum exercitu, Proscriptorum eius clavis contra urbem Grasiam fellitare. Denique Pontificis expulsis Galli & Ferrariensiis orationibus, cunctis Regibus litera doctis, quibus concinbatur Gallo in Sedis Ecclesiastice contumaces esse, similius Pontificis statim iobet Officium Fregatam, & Nicolum Durian, arqui extores alio Gerasam, & omnes inhibuit, patriam libertatem expellere, ad eum ipse etiam litteras dedit in eam sententiam. Nigra littera nobis Grossiis redditor, non quia patens fuisse ipsa ergo in vestis patria libertatis capiendas, non enim tam rudi est quod nesciis nominis redi patriam libertatem astire, sed quia voluntate eius rescriptam dabo, in vestra manu fuisse esse, neq; vestram patriam in libertate resoluere. Namque ad eam res expeditissimas cepit Datus Marcus Antonius Celsus, & cunctis nostris paratissimis, neccn Hebreos bellissimas pugnas, & amplius probe infractam classem Proscriptorum baculum, ut si ex parati eis facere que non daret, precor dabis apud vos recta uictoria. Exstincti igitur quatuor maximi pugnis, & opere secundum in re omnibus, atque spernit usq; vestram patriam hanc latere in tanta rerum brevitate generante ecclasse. Quod si fecerint ut confusione, ne quod spernunt debent, ut modo patriam in libertate resolvit, & non in poena resuere posset. Letatio his literis Pontificis, tota ciuitate commota est, & contra Gallos novae conditiones ortae sunt. Parte autem similiter Regis Anglie contra Regem Galliarum modis easdem dissidiis querebat, nemnon Regis Romanorum cum Oratore Hispanio de Rego Galliarum valde consuepsit est, & amissum Regem Hispanie in novam fodus hincubatur. Ignor Galii circumventi videbantur, & super ut variis tumultus incolerentur, & simul ac certiores facta sunt, de his omnibus que fiebant, atque adeo præter sepeplentem militem, Magnus magister cum Joanne Jacobo Trivulio & reliquo copiis Meliorissima statim venit, & posuit venientibus Hebreis absiditare, & tribucentem Grossam in fidem primitam retinere. Alteri Germani prædicta consta igni ferroque crudeliter agebant. Namque ad exercitum excitandam bacchi etiam iocum habent, ex quo facta scilicet cellam viuariam petunt, ubi vini bonitate allecti, jurejando te non discellus alibi regnare, nisi tecum vinum deglaziant, ut erubet rampamur. Numerus vero valitus pugna agri hollium omnis exercitus cum quadringentis Hispanis militibus, qui sibi in cultu venerant, ad villam Bataviam eastris locum elegerit, ubi sustine flaretur aquarum divertit, atque abunde holcerent commensus ex Rhodopissis Felicitate & si velut Meliorissima expugnent, Passavon terraeat, temporeque australi esse possent, ita copias Pontificis in solim Ferrarie aliqd mohimur. Proscripti vero ad omnia tuenda & obseunda semper intenti paratusque florunt, præmissaque sunt parte altera equites gravis iumenta super ripa Melioris fluminis, qui Melioris uite, molles triticias corrumpere, ne hostibus uita forent, & finimere parte altera

A veritas villam Toscariolum equites levis armature rufim ibant, quid hostes agant. Hostes vero illis facti obviis fugientes Proscripti semper aggrediunt, usque ad Bataviam venire, & quia inde Proscripti non iugata veriti sunt, hostes Bataviam oppugnatam ventre, primo quoque tempore armæ expolire, bellum parare, tormenta militie locare, militi distribuere, janitores per fugiolas noctes & paxide duellis fortibus mutare, viros & uisitatorias excidias pallium habere, atque alios praeficere, qui per tocam noctem urbem perquirant, si qui discordant ab officio, & nocte informon non dicant, prætermitteque portam Cauda iugis munire aggrediunt, & antequartorum propinquorum engere, denique nihil praecipmiter, quod oportet facere, cum in propinquis hostis est. Alteri hostes ad villam Bataviam reverunt, & idem Adversus Pix, & Lennardus Hispaniis, quae cum centauro levitibus apud Bataviam stabant, ut tempore securum, quid hostes agerent. Et identiter parte altera veritas villam Carrarialem a Laurentio Cerisaio cum trecentis levitibus ibant, ut si hostes prædictorum aliquo palamem divergant, ipse illi infelix esset. Hostes autem Germani & Hispani quis diligenter cum Gallo uertent Melioris capere. Sed quis oppidum armis virisque bene munium vident, atque omnes partem in procincta flave, primo quoque tempore conci fane munimenta, & secunda tormenta bellicis in terram projecto. Cumque magno pars muri prouulnent, sumi omnibus locis prælia confertus est, quod quadrum diu ascens fit, dum Proscripti omnibus locis & modis omnibus primo audacter agnulo vix sunt posse audiucum hostium reprimere. Sed postremo quis ex Proscriptis qualisque coadūcens non possunt integris nisi succedere, tunc huius semper erant suplementa recenti, denique Vinni cum magna ira vix sufficiunt, & capto oppido omnia præde militibus sunt. Sed quod Patavio ex filia eadetur in caput Seneccii Bresenii, qui furte per idem tempore in Proscriptis potestatem venit, & quia tunc illi oblatus est, cum omnes annulus Melioris lego ferent, eis male sive vita crimina etiam gravas suspicacio ultra sunt. Et quidem dum ex res agitur rostrum esse & numismatum in foro videbatur, quia exercitus Gubernatore curbit, atque idem Lutus Matritus potestis Gubernatoria collata est, similius Laurentio Cerisaio Imperium omnium peditum, quia Diuissus Nalibus plenus rerum gloriatur gloria per eos dies perierat. Domus ea vero apud Pataviam geruntur Marcus Antonius Celsus in expeditione existerunt cum Pontificis septuaginta militibus & octingentis mercennariis pelebibus. Nam certa multitudine collecti ingens eorum erat, qui pacis fortune & victoriorum affecta sunt. Jamque Marcus annem trajecebat, & Speciosus oppidum doctissime ceperat, faciebatque iter finali cum clavis Proscripti undecim tritemum juxta mare verius Jeffriva & Chiaravise, quibus similiter capitis oppido venierunt in flumen Esteum, quod ex monte haud longe ab urbē labitur in mare. Ei autem ubi Grossa Ispagnacum emporium, unde Apennini mones incipiunt, & amplius ingezent partem habet bene munium prouulgacis. Illi tamen putabant expeditionem facilem fore, quia etiam Aloni & Spadolebus Pontificis illudere vix sunt, simul ac certum exercitum Pontificis rebus suis non minus quam Fregatam confulerent. Sed tantum abhuit, in eum ventum est ad urbem Grossam, ne Fregatam quidem aut sit res novas molis, quia urbē viris semper probe munita erat, & adeo pauci milites Pontificis, ut non posse urbem invadere vi-

derentur. Atque ideo illi potius parabant nocte ad locum *Sorae* repente in urbem vadere, qua parte res novas moliti factio*n*i intenti paratiq*e* flabant. Sed cum hostibus rebus res esset, illi cum una mai*re* & datus transmobilis locum proximum antecapunt, & amplius *Aduari* & *Spoleto* quingeni*m* p*er*imposuit, & Gallo fecerunt polites subfido venere, atque etiam prope urbem ad duodecim milia passuum flabat class*s* Gallic*s* fex tristri*m*, quinque navium, & navi*g*er*um* pluram. Ig^tur cum urb*s* potu*m* nulla sp*ec* esset, et iustitia terra miraque recessit e*st*, & *Roman* ver*bi* ibatur, arca inde velificantes venient in portum *Fusio*, ut subducantur navi*g*ia*s*, quibus egibant ad trajicendum polites. E*st* autem potius prope *Gessan*, cap*s* multo*m* leviorum, & quare*m* opp*o*da super*em*ent, unde hodie*s* eosabantur vici*m* illarum iuri*at* in*fr*u*l*ib*is* telis & uocem*m* milit*is*, ut *Festu* non poserant subducere navi*g*ia*s* fine suo magno strao, quia *Franci* *Pellae* pre*ce*de*m* unius tristri*m* *Festu* d*omi*n*s* audier*er* ten*em* ips*es* ager*er*, fac*s* tormenta milit*is* vita non in gloria finit*ur* e*st*. Cum ea vero que g*o*ta erat *Hercynian* *Duru* *Rossa* m*on*acum ven*ie*, & dic*er*et rem ipsam mo*p*ro*pe* vir*bi* r*eg*e*re*, primo que*m* tempore majoris via*m* hab*er*etur, cor*u*ntur*m* cl*u*st*is* alia us*u*rig*ia* super*ad*der*er*, & equites & pedes supp*er*plementum exerc*u*ti m*u*lt*er*, fin*is*que folicit*u*ban*u* *Hercyni* ter o*c*yc*l*ime*s* a*ri*sp*er*e*re*, ut uno co*le*ng*en* tempo*m* par*ati*ll*is* cl*u*st*is*, & redigest*u*g*is* ext*er*is*m* hinc ex *Livis*, illinc ex *Salsis* & ex *Ped* *Misian* *Hercyni* bellac*is*im*is* populi*s* ver*bi* ub*er* *Gessan* in expeditionem i*re*uer*te*nt. *Hercyni* que*m*que *Lutetians* pr*ac*tit*er* et*is* *Festu* *Roman* venir*er*, & quid Pontificis confab*er*ent, clas*s*que add*er*unt f*un* trirem*s* *Festu* major*is* quatu*r*, & due nov*es* Pontificis quibus super*ve*b*er*unt Dux *Ostiarior* & I*oseph* *Fregi* cuius quadringeni*m* polit*is*. Itaque para*o*nnib*s* ex i*ter*ent*is* iter*m* in eam exp*edi*tionem i*st*atur. Et cum navigant*is* aliquando*m* ecce inter eundem cl*u*st*is* hostium confab*er*unt tenent*em* alium & venientem ex ad*ver*to*m*. Nec*m*nos, ut mutuo*m* se confab*er*ent, ut*rum* omnia in*tr*u*nt* ad con*flig*end*u* & loc*is* milles multo*m* lig*at*ur*s* & jactulato*s* lo*pe* cas*tr*los*m*. Sed aliquo*m* cum ventus*m* i*st*et ad ja*en* lapidi*s*, in alio prope urb*m* *Gessan* inter*cl*asses certamine f*u*li*s* foliumento tormenta milit*is*. Namque alter *Festu* cl*u*st*is*, cl*u*st*is* bo*st*ion*s* aggredi*m* non audier*er*, quia navi*g*ia*s* toll*en* & major*is* & plura eff*er*unt. Sed aliquo*m* tenta civitas*m* est, & quatu*r* trirem*s* in eam exp*edi*tionem sunt, & super*u*ni*m* *Ioseph* *Fregi* cuius ac*ci* ped*is* in portu*m* civitatis antever*te*nt*ur*, si possit aliquo*m* p*er*ito*m* in*ter* hostes off*er*ere. Sed tantum ab*iu*nt*ur*, ut hostes potius para*ti* int*en*te*re*nt*ur*, & quia ex e*sc*el*lo* cui *Lutetia* nom*en* est, tormenta milit*is* scri*re*nt*ur*, Pontifici*s* & ali*s* *Fregi* soluz*em* in portu*m* ire. Ig*ne*fect*er* re*iter* rec*er*sum*m* est, atque ea parte infelicit*er* ager*er*. Altera parte Pontifici*s* f*ai*si*s* pro*pe* omnia cobe*re*nt, quia Cardinalis *Pape* cum valid*o* exerc*u*to*m* e*sc*el*lo* ver*bi* *Ferrari* Dux omnia opp*o*da circa *Passau* deditione*m* ce*per*at, & amplius commota config*ur*atio*m* in *Ducem* & Gallo mag*is* mag*is*que in die *Ferrari* iuge*re*ntur, ut illud f*u*li*s* valde ob*li* videtur, quod Gallo d*omi*n*s* Marchionis *Max* t*er* n*um* familiariter ue*rb*ant*ur*. Atque ideo Pontific*s* *Festu* rogar*er* illum & captivitate ed*uc*ere, quod & tandem imp*re*trav*er*, in delecta*m* Imperator exerc*u*to*m* *Festu* ue*rb*er*et* arm*is*.

A *non* eadem tristri*m*, qui & orator Pontific*s* *Cassatus* *Hannibal* trajec*tu*nt*ur* erat in *Gessan*, f*u*li*s* ac *Re*s *Roman* valde ded*u*nt*ur* ad pac*m* re*l* ad indic*u* cum *Festu* vi*re* *er*. Hostes vero qui cap*u* *Magi* illi*s* ut*m* v*ict*oria vol*u*late & *Patasue* opp*u*g*na*re, illis de causa nat*u*re defensione prius etiam off*er*ire op*er**er*, atque inde ex villa *Bastia* rece*re*nt*ur* part*ia* cop*u*ps, ut *Gessan*, *Eifani*, & Gallo quingeni*m* mil*it*es *Ferrari* custodi*er*ent*ur*, & *Ferrari* *Gallic* que*m* trecent*is* mil*it*es *Ferrari*. Namque cat*er* omnes Gallic*s* cop*u*ps *Melitensis* & urb*m* *Gessan* sub*sid*io*m* antever*te*ner*unt*. Ea cogita*m* ob*li*o*n* ho*st*um, *Magi* *Moorovi* cum valid*o* exerc*u*to*m* ex *Tarvis* mo*p*to*m* cont*u*ta *Adiutio* opp*u*g*na*re*m*, quod si*m* illi*s* justa *Magi* *fluvium*, & i*ter*as *habell*as *Gessan* occingentes pedes*m*, qui para*ti* *ii* ad omnia obt*er*unt*ur* v*ict*oriant*ur*. Ig*ne*fect*er* *Festu* primo quo*m* tempore tem*pe*re*m* per tab*u*an*u*, si hostes vel*at* dedit*o*men*m* fac*er*, sed cum super*be* respons*u*ne*m* esse re*pen*te am*issi* lev*is* pav*o* discim*u*ne*m* comb*u*lt*is* ton*is* ac castellum val*u*nt*ur*, quia circ*u*s & popul*is* cup*an*ti*m* in *fo*li*s* *Festu* raw red*er*, liqu*at* & facile f*u*ne*s* pred*u*ni*m* vi*re* i*st*unt*ur*. Cap*u* opp*o*da a dux*er*is ho*st*um cum vigintiqu*is* *Gessan* polit*is* in arte recess*u*nt*ur*. Nam cat*er* au*te*gr*er*ant*ur*, qui e*sc* mod*is* ho*st*um pr*u*ter*er*ent*ur*. Ell*s* *ax* alia decemp*ta*li minor*m* am*pli*at*u*ne*m* habe*re*nt*ur* parte test*ia* f*u*li*s* foli*te* mem*bra*, et pagina *ma*ni*m* f*u*li*s* foli*te* tormenta m*in*ix*is* vi*re* cap*u* non pos*er*unt*ur*, ne*que* porta*s* ac*co*mb*u*ri*s* pos*er*unt*ur*, quia ultra ang*u*la*s* & canta*ct*is** er*ant*. Cap*u*un*m* tames*m* ell*s* con*ser*er*unt* *pr*ac*l*as*m*, & d*omi*n*s* f*u*li*s* m*u*ri a*re*port*er*unt*ur*, done*c* ad*mo*ver*er*at*ur* vine*z* & grand*u*ra *co*mer*ia* milit*is*, deinde scut*er* ag*er*unt*ur*, & i*en* magna pars mai*re* procub*er*unt*ur*, atque pl*ene* ho*st*um cal*eb*ant*ur*, quorum fortuna era*d*eterior. Ig*ne*fect*er* hostes car*o*ne*s* desperatione*m* d*omi*n*s* l*u*ct*u*li*s* d*omi*n*s* fac*er*, & *Magi* *Frisius* cum pulch*ra* ux*o*, & captiv*is* ill*s* in ho*st*um pot*er*at*ur* vest*is*. Pol*is* qui alia opp*o*da ad *Festu* del*ici*er*unt*, cum festo*s* quinq*uaginta* polit*is*, & centu*r* quinq*uaginta* equ*is* contra *Magi* *fluvium* res*er* *er*, ub*er* p*er*clus*o* er*at* *Gessan* quinq*uaginta* pedes*m*, & triginta equ*is*, atque im*pe*c*tu*s cunct*is* opp*o*dat*u* ac omnia bell*o*ff*ice* tem*pe*r*er* intent*is* par*ati*go*s* ob*li*ent*ur*. *Festu* omnia*m* mod*is* adm*on*ta*s* scut*er* eosabantur m*u*lt*er* at*ter*ent*ur*. Contra hostes null*is* rot*is* pat*er*ant*ur*, desique *Festu* sup*po*se*n* re*pen*te i*st*ig*er*at*ur* i*ter* loc*is* comb*u*nt*ur*, & ea via*m* opp*o*da pot*er*unt*ur*, cum hostes in arc*is* le*pro*miss*is* ne*que* i*st*ip*u*nt*ur*. D*omi*n*s* vero *Festu* a*re*at*ur* f*u*ne*s* que*m* ep*ugn*ant*ur*, *Gessan*, *Eifani*, & Gallo omnis exerc*u*to*m* ho*st*um reb*atu* apl*ic*at*ur* *Ulmus* opp*o*dam d*omi*n*s* *Magi* *fluvium* quinq*uaginta* mil*it*ibus pallium*m*, & opp*o*dat*u* festina*m*. Sed ea cum in i*ter*to*m* res*er* *er*, ex re*l* dubia dilig*en*ta*s*, ex cel*is* tim*o*re*s* aud*er*ent*ur* et*is*, & liqu*at* d*omi*n*s* vid*en*ti cele*rit*ate op*er*is*m*, sicut liqu*at* fieri f*u*li*s*, tanto maxime oper*m* inc*on*sum*u*nt*ur*, ut dem*um* hostes p*ar*ti*s* sint *Festu* epid*iu*m trad*er*ere, atque illud in fidem re*cep*unt*ur*, & hostes omnes in*tra*uers*is* dimili*s* sunt. Nihilominus ap*ud* *Festu* *Juli* frequenter cum hostibus ag*er*ant*ur* & pallium*m* certamina so*bat*, dum vicin*is* cup*an*ti*m* opp*o*da cap*u*, pra*da* ag*ere*, rap*ere*, f*os*se*s*, comb*u*nt*ur*. Ex i*ter* leg*is* *Magi* *Dolichas* d*omi*n*s* ce*per*at*ur* ci*st*ellum *Vipontan* quod inter*cas* *Gorizian* & *Crasian*, quia multum refer*it* hostibus iter*m* oc*clu*di*re*, qui ex *Gorizian* *Crasian* i*ter*ur. Et amplius *Magi* *Portus* ap*ud* *Crasian* ca*st*ella*m* recuper*at* ing*en*tem*m* pred*u*lam*m*, quam illi pallium*m* eg*er*ant*ur*. Atque ident*em* parte illa *Con-*

flavians *Patologe* cum hostiis equitibus usq[ue] ad *Mesopotamiam* *Lissus* hostes vincere, sed libidinosi venient. Namque aliquo opere ut *Venatorum* levites ultra amissis *Lissos* in pacatum recedere, atque hostiis quinq[ue] equites et mille lecenti pedes non poserunt amissos trahi. Per idem tempus in *Iolia* etiam bellum alpinum vigebat, & nuper *Damianus* *Tarrago* cum *Aulus Cesar* tempore intentus si posset *Pafas* oppidum capere, item in eam expeditionem omnia utilia parvabat, & cum primum palius convergenter in calba supra quatuor milia hecnum, quia multum refer *Caius* arcus de *Pedemontium* oppidum amicravit, utroque fortior golla res est. Altera cum ventura esset ad *Galligenses* *Festus* cum magna strage strigilis fuit, tam quis oppidum sicut in monte praeceps, & armis uniques bene munitione erat, nam quia a *Milesi* *Aspros* cum parte cooptarum remate subceptra res est, & tandem adiacet nimis exercitus *Gallici* *Damianus* oppidum obfidebat. Sed poterunt vires hostiis erupiente facili scipe inuiditer agere, & in pericolo sua esse temera militie, itam inde hostiis obfuscione noctis silencio in pacatum abiit. Namque aliquando hosties terra mirisque infelix erant, & super *Tergidolum* uniuersi atque *Meglos* uhen venir, quasim inde a *Meglos* hirci florum repulsi sunt, etiam cum vixisse levigata equites hostium, & ducenti pedes ad *Easau* oppidum, & ad oppidum *Aspros* ducenti equites, & mille pedes, & ad *Rodigas* trecenti equites & quadringentis pedes, ubique non impune praedanti sunt. Ad *Cayros* vero cum hostiis scriber golla res est, & si equites hostiis in officio manifeste procediobus ultimis erat de cunctis hostiis ducenti equib[us], & quinq[ue]centa pedibus. Namque prius congreffis *Aulus Cesar* Ducem eorum profractis sumi, & vix ei actes hostium inclinare. Sed quia *Festus* equites sherrant, & contra ipsam uolum magno via hostium ingrediebatur, vix ille & mandatis hostiis impone diligebat. Et quidam in dies magnis magisque hosties totam provinciam verberant, quia modi *Tergidolum* quaque uniuersis habebant, & manu coturni infelix reddabant. Et finaliter non absoluendum bellum in istam continentem, quia parte altera ad *Ferrum* excoxi equites hocrum semper infelix habebant, & identidem parte altera ad *Feltrum* *Circeopoli* *Frangaver* cum trecentis equib[us], & quinq[ue]centis pedibus: nam quam collat, agri valare, & praedas agere. Et incepit illi cum quinq[ue]centis *Liberi* equites in infelix loca, & ferme iubet alios triginta versus hosties supra *Cervicu* opere ire, & illis ad locum aliter. Neque difficilis fuit, alio facile *Japonopolis* creduli centum pedes precipitarent in infeliti, & omnes rapti aut cari sunt, atque asperii totam provinciam longe lateque praedata sunt. Non tamen posuit aliusquam oppidum capere, quia praetextus *Michaels* *Velariorum* retinuit oppidanos in officio, & illi paliu hostiis agriu loru vadare, & praedas agere. Sed præda diffidens hostibus fuit, & mille repedabant in *Germanias*. Interess vero pars illi hostiis quinq[ue]centi equites in *Feltrum* ad *Feltrum* oppidum repente prospicuerunt, quo flaccis doctrinæ capto & iugis amictu, tantum terrorem injecterunt *Festus* sociis, ut nullis facta fuga vicina oppidi & omnis prede hostiis redita fuit. Namque *Festus* exercitus ad *Graeciam* civitatem erat, & cum ad *Feltrum* res esset, mole exstincti hostiis, & tondent pedes illi etiam infelix flaccis, & frequenter levia certaminis ficti, atque ut plurimum *Festus* pauci vincerentur,

A quia *Cassius* *Montani* eques, non nisi ducentos levices habebat, & ali ad summam trecenti equites erant. Igitur cum fibiduo opus esset, *Antonius* *Serapionem* cum tribus milibus hominum statim venit, & dempta est hostibus confidens. Namque super etiam *Gordianum* venerat *Dux Brasiliensis*, *Lakameus* Episcopus, *Circeopoli* *Frangaver*, trecenti quinq[ue]centa *Liberi* equites, & *Taracri* septingenti pedes. Et quia violent fecus quam putarant non posse impune amplius praedas agere, male statim abunda nova Regis mandata deindutrix finierunt, & plenior abirent in *Germanias*. Et quidam in illi bello iba res nova non fuit, atde frequentie ire & redire hostes soliti fuit, ut cuncta oppida *Festus* sepius capta & recepta sint. Sicut & nuper *Aspros* *Mercurius* cum exercitu *Quintus Bellus* cognovit & dimisit, neque amplius *Jesus* *Diphys* cum *Feltrum* mille quinq[ue]centis agricultis, & quinq[ue]centis levibus uisus est in *Germanias* ire, sapienti hostibus *Urgaviae* operam consalita combattere. Deinde ample procolli & cum duabus milibus hominum proximos unnes fatus occupare, regis obfide *Cesarius* exercitum opa in medio præcipuunt. Et quia mentris obfido fuit, hostes aliquando ad tria milia hominum laborantium focus commissum affere, per fidem *Liberos* sublata contari sunt. Namque statim mille pedes venerunt fibidio, & tamus timor hostiis impedit est, ut illi conversi in fugam & monte etiam re recuperes darent. Et amplius vixi nullus pulchritudo hostibus ad *Griegas* & *Hypocritas*, ambo loca igne confusum stumputa fuit, que peius erant proxima receptacula hostium. Atque ex circa cum longius esset fibiduum expectare, oppidani maluerunt oppidum tradere & in *Germanias* abire. Itaque utriusque vario eventu pugnabatur, & datus omnis in incerto res est, temerarii finit de bello & de pace vicissen agerabatur, & denique inter *Feltrum* & *Germanos* illos *Caseri Petri* & *Fallis Prioris*, mutua inducere fisti sunt, & compediunt velut *Aspros* *Mercurius* repedaverunt in partem minus tanta honorifice, quia res velut gellis invidia erat eis, ut illi etiam vesti darent, & dicecunquam propria copia hostium ex *Festus* *Urgaviae* veniente, & *Parangas* aggredi velle, nisi vere *Hippas* & *Galle*, qui vere fuit a *Germanis* reficiunt iri, confidimus difficilem expeditionem esse, calidam lumen ferire, & flumina repente increpere. *Festus* vero qui simillimi *Palus* lieva luce premebatur, ut tale extitum sufficerent, & terrore hostibus effici, il volant in *Feltrum*, moreverne culta etiam hostium vestris *Warras*, & parte alii octingenti pedes, & rodiem equites iam *Abdipanis* *Pontianus* recipere, quibus primo puer spem evenit, quis tam uenit cum *Casto* *Palus* temere profecti sunt. Sed cum praedicti confuso ivellere suis fugatisque hostibus facile repuerunt totam primulam. Namque duæ clades in fidem *Ferrum* prouperant, altera per *Padi* ollium *Ferrum*, altera utr *Padi* ollium *Priatorum*, quia ambo hinc inde consti facti omnia faberter, & ingenio terræ afficer, agri valare, pendas aperte, oppida diripere, capitos abducere, denique condita igne ferreque millesimiliter compleverunt. Et identidem *Lakameus* *Hercynianus* eques cum octingentis levibus *Palis* amne trajecto ad *Circeopoli* oppidum omnis praedata est, & hostibus maxima trepidatione iniecerunt, atque pars alia cum exercitu *Pontificis* contra *Ferrum* acriter agerant, & jam fuerunt interdictum coniuris ecclesiæ Duci *Ferrum* & omnibus qui auxilia prestat, expugnare urbe Regio

& *Matisse* valde *Ferraria* tumultuorum eis, &c. Dux uxor cum liberis & donis impeditissimis propositus *Mediolanum* abiit, nisi *Ferrariensis* vice-rex se pariter urbanus *Ferrariam* sedidit in. Nihilominus pars alia *Veneti* leviter *Ferrariam* subvenienter, & aliisque hostilium infelli erant, nunc equites horum patrum. *Ferrariam* uite ad portas *Pozzuolum* accurrerunt, nunc *Greci* huiusque ad portas *Felicianam* hostem inservire, & uigil intram urbem propellere, quibus cum ex se *Greci* equites super subiectum agresti sunt, cuncte magistratus ut peregrinatione omnino uite ad lexiorum portas venerunt, & cum ab hostiis circumvenienter essent, ut una eorum intercepserit eis, & alii omnes redierunt ad suos incolumes. Demique *Ferrariam* omnis exercitus infidelibus exercitum hostium, quo ad pacificatum indecūz est septingentorum milium, duorum milium levitum, & quicquid milium pedem, atque adeo iunctu eiusdem verius *Ferrariam* hostes quamcum in eis, certa uallo & fossa appennine munient, ubi fluminis rami non erant. *Veneti* vero occidenti milites, tria milia levitatem, & decem milia politiam non nequa quantum interit in re militari sepius occasione sit, cursum coligunt, commissario expanderunt, omnia ualle parat, ex *Ferraria* & *Tarvisio* milites accercent, atque agri colas palliis concrue. Ex qua flatu hostes uenit *Ferrariam* subiiciunt, cum primum ad villam nutram venientes, datum negotiatio in *Dominio* *Bogoliu* cum discensu dabant equitibus montes pressusos ascenderunt, & declinaverunt, ad *Brescello* super sinistram quod *Ferrariam* sursum posuit, vere conuenientem ueli ex calce hostium, & obiter corus palantes aut impedimentis aliquo intercepserunt. Ex identiter & regione latere alioz ad tallem *Trifoliam* quinque equites scorpionum ducet *Trojae* *Sakia* iuli, tunc tria milia agrestium conuenire, ut simili usq[ue] lac pergenimus hostium thura locis, & viarum angustiis semper intus forent. Quibus unusquis ex tentus, cum nuncium effec hostium confitentes, ibi, protinus deinde *Ferraria* recepta eis, & media quadrangulis huius equites Duce *Federico* *Cantavero* illuc in hostem reculerunt amittunt tempore a tergo invadentes, & quassae pedum ordines diffundunt, neque inde omni exercitu loquebantur cum monstra manu armilium, qui ad certam victoriem in calce *Ferraria* confidabant. Illud vero praecepit cunctis, ut omnia exercitus hostes insequentes suis coadiutio ministrarent, neque percutiunt confisi patuerunt, quandoquidem *Veneti* solebant inopu communem hostem confusione, & contumacientiam vulturum consticere. Ventum erat ad tabernacula cum prius cepimus eis committi via certamina. *Ferrari* avitae linea a tergo & utriusque lateribus hostem invadentes. Gali hostes autem qui retinuerunt ipsam podem & equites ad quoniam milia hominum, tunnentia mirentur. *Veneti* removebant, neque proutum coniun patuerunt. Igitur seruicis hostibus agendo alterius dante, & iuxta de fuga hostium confusis, quatuor eti post tunneri reliquissent in calce vii instrumenti & hordeis magistrorum copiam avevit & currit, atque alia impedimenta luocuendi, ut omnes duci in ipsam potiunde vicitur: tota regione conculcamus ad arma & contra hostes rebu *Ferrari* malitiae fuerunt. Nihil tamen amplius ea die gelidum eis, quia cum iam adversariet ad *Ascaniam* oppidum inibatur. Postea die familiis equites levi armaturae praebeant, & ex morte pulchro omnis exercitus loquebantur, & jam concursum predium erat, cum vis illuccepererit. Sed equites levi armaturae parum potuerant

A gravis armaturae equitibus obesse, molti tandem hostium perirent & morti faciebantur. Quae hostes majori vi agendum nisi multi equites & pedes simul cocant sub ordinibus mordere, videtur inquit *Ferrari* aggredi uelle, potiusquam leu incipiunt precepi. Igitur & *Veneti* milites fletere, & deinde obviam hostibus ibant, cumque *Ferrariam* omnis exercitus veniens, prope hostes ad duo milia passuum, hosties magna magistrorum obiecti sunt multitudinis relata & tormentis militare *Ferrari* repellere. Sic ut denique *Veneti* repulsi sunt, & hostes potuerant commissario pedes & equites trans *Arzanae* fluvium ad *Ferrariam* trahere. Quid cum videtur *Lodiensis Regem* vir fortis & indolens, primisque per tunc penitentiam polices tumularios, politis, & locis repulsi locutentarios pedes hostem, qui *Ferrari* equites interfuderant. Deinde sicut antea verius *Ferrariam* absentes hostes *Veneti* sequeruntur tempore pugnando, & hostem argendo quantum poterant, pugnare autem parum noceverunt, quia nihil hostium expugnati sunt. Pugnatis vero omnibus copiis ad *Ferrariam* sentim eis, non amplius quingentis pallibus exercitus invicem diffabunt, dicebantque hostes fallit fugitique recedere, & procul dabim de eis actionem fieri *Ferrari* praelium adstantur, & colloris signis proutus posuit. Cartorum in certo res est, si copia pugnandi eis, ut predictis milibus agentis apti sint, quia recte erant ambulando, & proprieitate regubinare dicere, an illestandam, an cunctam esset, & cum ab omnibus sellae mures cuncti, tamis anima quantum dies post in hostem ibant, volvuntque etiaphæceti milites pedes anteire, sed maxime ad res agentes peccatis copiis erat. Igitur eis predictis resquimus ut aperte ueris accelerare, tanta ualentia *Ferrariam* & mandibus impedita clausa eis, & *Veneti* calix ad finem *Morni* finiunt. Namque tantummodo *Ferrariam* uile per *Veneti* leviter cum hostibus ageratur, fero enim ad predictis relatibus eis, quia tute operantur cum principiis *Ascania* que fortis opus *Saxorum* aggressum, capo oppida statim colligunt in calce sagittis, & precepit omnes copias sub ordinibus militis judiciles. Sed *Lodiensis Regem* quem penes sit facultas gubernatoria frequenter ejus, cunctum esse dum successerat ad meum, se id bonum amitterent, quoniam partem eis, *Saxorum* actus est merita vilium in parte, si hostes in sagittam conuersi sunt. Itaque confabando quid agendum eis, cum falso confitimus opus eis, tanta occidione omnium bene gerendurum *Veneti* milites non sibi sunt. Quia si enim prohaec diuinae oppugnassent, multo late miseri egissent, quoniam praescindenda fructus tempus opportunitate ceterente. Nihil enim prius illi dilectione, quando omnia parata sunt, & contra Galos potestim ex maxima vis eis, qui nos nimis vi quam excedit vicerunt. Interes *Hohen* qui jampridem cum Pontifice conuerterant accepta mercenaria parte iter facere in *Gallos* parabat, simili se vnde armati sunt in fronte primum angulum, in *Gallos* & *Cedolavia* eis, sic *Melitensis* uobis indigere, & quoniam meu Regis *Gallicus* Dux Aliisque aut inicias transiit dare, & Melitensis magna magister cum exercitu milibus, & decem milibus predictis illis obrivis venerat, illi præfidebat omnis prout fuit adiutorium, ut latum capto oppido *Ascania* & *Cedolavia* *Foro* ibi via facere peregerant ad locum, quoniam accedat *Pontem* *Trifoliam* appellavit, & quia id loci fonte incultissimum erat, facile in potestum illorum venit. Itaque *Hohen* pugnacillam ducerent equites, & quatuor-

tuscentium milia pedum apero aditâ Golom *Mediolanum*, ingredi compleverunt omnis terribilis. Et primo quidem illi præparata monium tenere, deinde prodire, agere valere, & prædas agere. Contra Galli hostes qui se recuperant ad *Motianum* oppidum dibus a *Mediolanum* decessum nullius pallium, modo ilare & conferti prælium ducerebant, modo hostibus obviam ire & concire levia certamina, illudque præterim carere, ut loci omnibus quo *Hercules* ituri essent subducerentur commissari, & simili curiositate illuc eastram etiā locum frequenter anteveneret, quo hostes iturus Galli per exploratores praedebant. Quare sepe fiebat, ut hostibus vietiū supponeret folia uite & noce, calixane molles & lapidea coena, & quod longe pejus erat, præoccupatis ledibus impoeti & iatis leporinorum in duplo miasmus iter facere cogebantur, ut per hoc lessus & exangui bellandi gestus & fortulam vincendi, citio *Herulorum* crudelis fine *Mediolanensis* & *Gelloneum* magno determinatio, repeditum in partem, & cum Rego *Gelloneum* in gratiam redire. Non aliter quam olim sub Principe *Francois* *Fofo*, *Mariano* *Nestorius* imperator nostri exercitus fecit. Namque cum *Papa Symmachus* ab *Sigismundo* Rego *Hongariae* cum magno exercitu reperire in *Serbiacis* provinciis prorsus pote. Ille sumulata calidiorum & *Fofoi* cum expedito agmine equum ostenditque hostis itarum ex ea, tetrici intenti, paludiculae emarginis, interdum cedens, nraua inflando, conculcum *Hongarum* rerum omnium mortua tandem nostra finibus ejecit. Dum ea vero per *Hongarum* agatur, fructu a *Venetiis* iuriis est ubem *Perusiam* iterum oppugnare, sumil ac illi apud locum *Mariani* per plurimes dies morari fuit. Et quidem primo quaque tempore contra *Catalinos* *Pestianos* temnita militia arcte agbat, & mox *Fofoe*, qui & regione castello urba originis, & jux magna pars mari subtiliter procedebant. Sed hostes libo compellit ministris opera tormentaria, tatus exercabant. *Venetiis* vero qua fine munitione admiscebant facilius indebantur, atque ea maxima justitia fuit, quod & tormenta militis *Lettanti Bergenses* nates sublate sunt, dum illi semper inter talia opera perforabat, ex quo vulnus tandem illi occubuit, qui renum gravissim glochis, nunquam sit debutus ingravari. Neque tamen inde a *Catalo Perusia* qui vices ejus gerebat, desistebat concurrens. Sed hostes communis agendum rati reperire eniōne facta mille octingenti galles *Venetiis* invulnus, qui tormenta bellicia cultiibant. Et quis *Venetiis* nihil tale verbarunt, facile compulsi sunt tormenta militie inclusiit, reliquæ, ut hostes profecti eorum formam ignora obtulisse, nisi primi *Catalo* eum memori parvillina subtilio reisset. Sic rellatum precium est, quod quidem atrox & atroc fuit, donec *Catalo* fortior agendo huius vulneris erodus est, cuius in illo bello opere talia fuit, que nunquam sit remissa prius. Et mortuo hoste in spem videtur duci nihil patremittent, quod vni foret. Contra flamin obviam ibat *Dianus* *Nasus* ut interpidus cum tanta manu pedibus, ut protinus hostes inter noscas tali fugientem fuit. Deinde nocte & interduo tormenta militie temper cum hostibus res erat, contabentisque super *Venetiis* milites per minus muri urbanus ingredi, & palli hostibus infici esse. Ceterum itinè illa incommoda & non fatis fida *Venetiis* erat, quia pedes fuga momentibus habebant, & in subiecta valle semper equales, & duabus etiam longe sibi, quod si *Venetiis* velut urbem vi expere, valde periculosa fore videbantur, cum hostes sub ordinibus

A militio sepes intesti pacatique starent, rumoresque incredibiliter ingentes Gallorw copias cum Magno magistro *Perusiam* advenire subfido, & Ducem *Brennus* aperte cum valido exercitu festinare ex *Gerviasis*. Igitur & *Fofoi* iterum ad faciem *Motianum* excellum est, ubi etiam frequentiter cum hostibus res erat, & capte committebantur levia certamina. Nuper vero cum moniti *Fofois* subpœnae valle *Pallensis* agrefes auxiliis implemente adversum hostes, qui illuc prædatum itati erant, quia *Fofoi* paduanate eorum bona vestis sui tribus cunctis familiariter nisi foresta, datum neptunum est. *Jovani Goves* cum trecentis levibus eo flatum pergit. Vix illi ad locum veni, & proceris hostes aggreditque est, quoniam illi octingenti & plures erant. Sed quia palares ibat facile *Fofoi* proflora omnia redire. Namque primo impetu dura hostes adspicunt, multi eorum crux & ducenti capti sunt. Quod si scilicet & equini caspaphrati qui ferquentur, hostes ad unum crux sur capti essent, atque illa fuisse longe dies candidior & major victoria. Verum cum *Gallorw* & *Germanos* ingens præfulgans *Perusiam* veniret, neque amplius valeretur totum force, si *Venetiis* loco manarent, illi primitus aliter ad oppidum *Brennus*, neque inde *Veneta* calva nota sunt versus *Perusiam*, ut finiter subfido esset ex *Rhenanus* *Palecis* cum *Padua* clavis utique ad *Caffraeviam* asciteret in hostes ibat. Igitur utrobique hostibus omnia infella reddidicuntur, ut illi qui ad duos milia hominum erant diffisi sint, sub duobus angulis flave & *Ferrariis* mortuantur, roedanturque se prout poterant, modo stando, modo hostibus obviam cendo. Sicut & super comitit cum forte *Venetiis* in *Ferrariis* solam prædatum vivent. *Ferrariensis* unigenita equites illa fadi obviam sunt, ut eos allicerent ad locum, ubi plures pedi erant in insidiis. Et quia *Venetiis* tentare præcipitabant in infida, illi statim ultra armis nisi fugientque sunt. Sed cum *Motianum* iterum decollatibus ad *Galle*, & preposta pululam copias Ponicis recollit, *Dux Ferrari* liber ea metella meditabatur nocte illa quo calidius Septembre fecit est, cum mille equitibus, & duobus milibus pallium invictus *Venetiis* aggredit, qui ultra *Padum* ad *Pisidianum* mortuantur. Sed sumptus absit, ut amissum fieret, omnia *Venetiis* relata sunt, & illi ideo semper armati toiam illam noctem informiter diverso, cunque illecentem jam die videbantur hostes proximis velut annos tragiore, *Venetiis* milites finaliter cum *Padum* clavis statim in pacem abiit, & ad *Rhenus* peninsulam reverti sunt. Igne quis apud *Ferrariam* in incerto res erat, & multum ei agendum necessarium credebatur, si *Pontifex Bassus* veniret ipse siudem constitutus sacre, & obiret *Hopius* quodcentos milites sub doce *Friderico Calawio* ingens supplicium exerciri mittere. Illud autem prædictum curdatum, ut primo quaque tempore *Marcho* *Mariano* *Nestorius* imperator exercitus contra *Ferrariam* in expeditionem extitit, atque ad eam rem amplius conditiones proponebantur, & illi semper excipiente durusculis erat. Uique adeo in *Ferrariis* oculi omnium conversi sunt, ut non aliter *Ferrariis* *Bassus* & *Lorenzo* in pascis Pomicis cestendit videbantur, nisi es res recedit ex sententia. Ceterum facta difficile videbatur, num quia populus Duci fiduciam effet, tum quia Galli trecentis milites, & mercenarii pedites fortiter hostibus obdilebant, & nihil dubitare

bitare videbatur. Atque iuxta re infecta ea-
stra Pontificis morta sunt, & sita juxta castellum
Ageratense, ut tempore auxilio eis possent *Asses-*
sie sumi & *Motinae*, que nuper dicitiose re-
fuerat. Ita vero Dux *Ferrarie* alud praefectio-
cavat, & clavis *Veneti* aliquo modo
obstet possit. Namque due clavis super im-
mobilis ruram Pontificis copia ingens subtilium,
alera confusa deabus tristriatum, sonidum bire-
mibus, multique cymbos prædatam per *Padi*
odium *Primum*, quo adiutus civitas *Argent*a,
altera similius confusa biremibus, gondolam,
lumbis, & minoribus naviculis, per *Padi* offensum
Ferracense, qui petuit *Proctio*. Nuper vero
Dux *Ferrarie* plus solito armis expolite, bellum
parat, pedes tota uite viaeiam adscrivere.
Quibus omnibus compotis ex fentencia clavis
Veneti, & Rhodigayi penitulam uelle aggregi
videbatur. Namque cum expeditionem animo
adversari factu facile fore, que paci quan-
dringentis leviter, & centum quinquaginta pedi-
tri præsidio faderet, & illi etiam sive ordine, si-
ze imperio palantes erant, & idcirco eis primus
nuntiatum esset hostem adventare, scilicet *Veneti*
omnes in segno conversi sunt, & simul ex altera,
que apud Arvum locum erat dicta clavis est,
altera custode suo *Arvus Arvus Cameracensis*, qui
apud *Pileolum* erat, fructu testarit iter facere
per proximum rivulum, qui ita in amorem ar-
tigios, quia nimis erat aquarum pressaria. Unde
cum regredi acceperit effectu facta obviam
fuit, & deinde commenta militia *Padi* clavis
ad eos qualiterat, ut denique *Veneti* coacti fati-
vis ad bellum totemis *Rhodigayi* impone
fugere, & totam clavem in hostium potestatem
decessere. Equites quoque & pedes cum nequati
obsistere vescantibus habilius trecentis mil-
litibus, sociis levitibus, & duabus milibus pe-
ditum, similiter *Rhodigayi* dixerunt, atque inde
omnes *Montevarius* oppidum prædictum sum, quo
palopoli & *Venetorum* omnis exercitus venit, &
recepit iterum eis *Rhodigayi Pileolum*, qui
palo ante alii hostes defecit. Quotidie vero
tali hosti quinqueginta milites, centum arcu-
gen, & trecenti pedes *Montevarius* veritas ex-
Lemassae in expeditionem exirent repente cum
Veneti equitatu contra illas ibant, & iam *Jean*
Furti desiles intervenient ad protinus quem fili-
um friget, & super istuc arbitrio transversos
pauit, ne noticii posset numerus trajecte &
inflatur. Ille tamen pothabitis omnibus suis citio
veniunt *Rhodigayi* ubi conseruit prælimus eis,
& primo quadam tormenta militare agebantur,
polles milibus telo & ene valvulico cerumen
fuit, multi utraque fasciatur, multi hinc inde
cadent, ratis ad utrigen prætempitatebus,
quod factu opus esset, milites tamen subtilis in-
climat viderint, donec *Veneti* ingens subtilium
venit. Namque deinceps annis a fronte, a tergo,
& a lateribus circumventi sunt, & apud *Veneti*
fletis non invicta videntur, quia *Venetorum*
multi lauci & nonnulli eiusdem pertice, sed ho-
stium omnes aut casu aut capti sunt, atque ita
hostibus postea ipsum evenerit, ut tempore foelix illi
accidere, qui tamere ad videlicet contendunt.
Interea vero Galli fructu combatur Pontificis
in his partibus diuine, & quia aliquo parum
proficerent, bello etiam tentare aut lunt. Et
super ad eam rem versus *Ferrario* & *Bosoniam*
magis itineribus ibant. Ex quidem ex magna
vis erat, quia Magnus magister cum duo de tri-
ginta milibus hominum venit, & fratres *Bosonii*
cum oblongenis equicibus, & tribus milli-
bus pedicibus, atque amplius Cardinalia *Ferrarie*
cum quatuor milibus pedicibus *Pileolum*

A] Venum erat ad *Carpas* oppidum, & primo tor-
mentis militare scriber agebatur, deinde taciti viri
viro conseruit prælimus eis, ut facte hostes vi-
ti sint, & ex capto oppido omni prædicti militi-
bus fure. Postea contra *Motinam* civitatem ab-
eatur, sed capix Pontificia urbana amicuerant
quinqenti milites & lepidum nulla pedium. Ig-
natur *Galli* propeca in *Crasna* oppidum exco-
rviant, & quia oppidali anterior hostibus obrivam
sunt, & nesciunt volentes dedicationem facere
eum primum vi caput oppidum in hostium po-
sitionem venit, & incoliter in eos farciunt eis, &
omni prædicti militibus concepuli sunt. Atque am-
plus jungerit se Pontificis copia dumptum iter
Veneti videbatur, qui sub *Pavia Capra* antea le-
gato in eastris trecentis milibus, duo milia levita-
tum, & quatuor milia pedium jumentata ad *Stolzenay* oppidum venerant, & ire letitabant
venit *Bosoniam*. Et quidem patet via facilis,
qua ex Crasna ad *Stolzenay* decetas nullum pa-
rsum iter est, ex quo *Stolzenay* oppidum diffat
non amplius quatuor milibus pallium. Altera
dum Marchio *Motinae* casando aliquid fesser
differt Imperator in calbis secundare, ita *Veneti*
præclaram iter est, & vires suæq[ue] longe mi-
nores habebantur. Usque adeo Dux *Ferrarie* ex-
peritus fuit *Veneti* infelix eis, te ad *Stolzenay*
venit cum quadrangulis militibus, obti-
gentis scitibus, & tribus milibus pedium, at-
que inde parallela ad eis *Stolzenay* oppidum in
expeditione exire. Sed aliud tantum milibus
celia & somnia militum res erat, & identi-
tatem parte alieni fluminis super *Ferrarie* *Pileofi-*
no frequenter hostes apparetur, & duæ trimeses
etiam ultraq[ue] mebas, atque locis omnibus tor-
mentis militia pateret agerantur. Et tamen *Jesse*
Motinae præfatus clavis *Padi* non debita-
vit aduersio fluminis lumbos, & minora nargia
in *Padi* libevertre per ancam *Stolzenay*, quo
nam proprie munitiones & opera hostium, pre-
Padi nihil posse feliciter atterari. Ita quavis
hosti quoque poterat somnus militis
venient, impune tamen applicent ingeri sup-
plementum exercitu, secundum pollicidit & Mar-
chio *Motinae* tandem *Soroca* oppidum venit
cum tanta quantitate potest omnium summa lati-
tina, quia tacite dabunt stolidi, & modo in
proposito daretur, rebus Pontificis & *Veneti*
iam dies optimarum rerum principium fecit.
Dum ex vero apud *Ferrarie* graviter, Pontificis
Tulsi Bosonie agerabat, & miter dilectionibus
animis, quia Galli hostes cum *Bosonii*, sa-
per vi capto oppido *Spišberg* sublimib[us] ver-
Bosoniam, neque exercitus Pontificis poterat
apparetur, quia ex *Motinae* nocturnum iter est, &
Ferrarie *Celavas* cum subtilio diffat aliud
sex diuum itinerem, *Venetorumque* copia non
dura *Padi* trajecterant, quia *Motinae* *Motinae*
semper differuerat in aliud tempus accederet, &
quod pejus erat *Bosoniam* proprie malum regi-
men Ecclesiæ videturque spectare ad *Bosonii*,
qui neper etiam nisi sunt, ulque *Bosoniam* cum
levibus acciderent. Cardinalestetiam quinque
qui a Pontifice defecerant, ex *Venetiis Gossens*
sunt, quid in scholisa & magnum malum Ec-
clesiae converti poterat. Accedebat Pontificis fe-
bris avita illis angulis, & pejor febre Galli
frequenter infatuato, & pacis conditiones prope-
rata, ut denique *Veneti* orationibus *Dominus Tri-
plicis*, & *Laurentius Monachus* prius mox, qui sa-
per eo venerant Pontificis frequenter diceret se
Venetiis reliquit, nisi copia *Veneti* tolleret
idibus octubris *Padi* amicem trahiant, &
Bosoniam festinarent. Ille enim prelia tanta an-
guilla facile videbatur ad Galos uelle defilere,

Si non nescias effe Galli herere periculum fore, adeo siroper de futuri speramus, quando praefus periculum vitare possumus. Sed cum primus *Federicus Constantinus & Cleopatra Vitalius* cum *Vestiti* levibus ad eum contumiam *Bassiana* habilius venirent, Pontifex resipere vultus est, & se *Vestiti* manuam defensim ejebat, atque obiret ut omnis timor & suspicio tollatur, statim iubet orationes *Germanie*, *Hippone* & *Avgae* in calix hostium proxima ad uno milia pallium ac & cohore, ut in potuas absconditum a talibus, que fieri contra voluntatem suorum Regum conquebarantur, & ipsi etiam aggressore videbantur. Nihilominus *Marcus Aemilius Lelius* cui demandauit negotium era uebis tenuide cum censu militibus, quadrageatis levibus, & quinque militibus pedibus, primo quoque tempore armis expolite, bellum parre, urbem munita, cibibus locare, præstata dñe huere, & omnia facere que uita sunt. Pari modo cires & poplades *Bassiana* fideliter per membrum flate, & opera militis facere, ut liquido patente erga *Bassianos* qui furor civitatis erat penitus extirpe, dum illi *Gallians* auxilii atuerunt. Venum quia sine mentis ac temperi mutata certa pro certis, Pontifex malebat finis insero bello hostis impune difendere, atque ad eam rem iterum profecti sunt nolii in calix hostium qui primi uerant Regum cestores, & cum his uerbis illud nequitem impensare, Avgo orator conversus ad iam so maxime mortuus *Gallus Beccles* solo confidit celere, quod iubet sacerdotem, ut Regis *Galliorum* cum Rego *Augo* in tumulo fœdus perfus irruere habeatur. Intera uenit quinque cestus eum *Marchionis Massae* super agere, ut primo quoque tempore in expeditionem esset, & tandem illi *Maurorum* re constituit eum quingentis milibus, milie lectionis levibus, & quinque milibus pedibus. Ex propterea classi *Padias* confidens fore videbatur & pretiosus per *Polydoram* fluvium in pacatum absit. Sed aliter uiscerit, quia cum eo resiliens quinquecunq; cymbæ pectorata *Ferrarie* summa tormenta multo etio raro submertere sunt, quod experienti periculum etiadi *Vestiti* ad *Cayenneensem* totam classem ex *Pado* illuminante trajecterunt in proximam foream, que duxit in *Taritanum* & in annum abebas, & deinde pars sua cum tota exercitu viris oppidum *Floridanum* duxit. Ceterum *Marchio Massa* certissimum diversit ad villam *Sabugam* sitam tribus pallium super *Sermoniam*, iubet enim alter facere periculum fore, quia quicunque ibatur *Ferrarius* ut locum interueniret cum quinquecunq; tormentis mortali, & jenit complanatis nimbis volvante cum *Vestiti* conligere, & omnium fœsta dolo male polita per exploratores comperta sunt. Ibi autem tamen die quoque pederis morando, & cum primus ad diuersa uocum esset, tunc *Marchio Massa* hac iniqua super fidem *Maurorum* infracta re est, & illas velutum, super fulm iniurias *Meridianum*, quod si uis uiquam nuda sit hostis aggressori videbatur, tormentis militis commonefacere & sciam adem, quia apud villam *Sabugam* ibat, sic facti in vicho toruus velutus. *Vestiti* per folium hostile sub ecclio patefacto & tenetudo *Bellarum* oppidum uenerunt, non quidam posuit vestitum *Marchionis Massae* suspicitor factura, quinimum & curulis militis de ipso conquebarantur, & parabat se duci deinde uictus per nos tuta itera, ut prædicti hostium militibus forent, atque incivis polita ne illis uiginti interclusum eum hostibus re esset, magnis uictibus atque *Maurorum* profecti sunt. Quod cum

Marchio Massa cognovisse; valde age natus, & protina *Ferridianos* venit, quasi *Maurorum* uellet accedere. Sed tamum abitum, ut ille posset repudiat in patriam, quasi oportenter uici propria, quia per eos dies Galli hostes ex *Vestis* fœdi *Maurorum* prædati sunt. Per idem tempus *Vestiti* rum bene gerendorum solita occulta videbatur, quia *Dux Tirostrator* cum quadringentis *Hippianis* militibus, & quinqueremis *Galliboris* pedibus, ex *Vestis Neapolim* rexit, ut provinciam tunuerit aduersus *Taritanum*, qui cum clavis quantorum invenit, quoniam bitemnum, & duodecim uniuersum ad *Hippianum* & *Taritanum* venerante. *Vestiti* primo quoque tempore felinare, parre conuictare, milites adverbere, & agri colas pallium concire. Inrumque citi majestibus animis quam viribus, quia sollemmodo quingenti milites, ostentantes leentes, & quatuor milibus pedibus erant, & contra hostes *Vestis* præfudit itabat trecenti quinquecunq; milites, & duo milibus pedibus. Accedebat impetuosa plurim, que inaccessu iter reddebat, & uenabat *Vestis*, simul ac ad famam *Maurorum* venirent, propriis urbibus ut per eam accelerare, & similes hostes ex uictuose illi sunt, armis expedire, urbem muniri, fictiōne expellere, fistinare, posse, facere omnia milia. Adeo tempes etiam oportet rationem temporum hancere, ut mentis id omne intus sit, quod mentis aliq; omnia faciliuntur. Ventum erat a *Vestiti* utique ad famam *Maurorum*, & hostes confidit combuferentur salutis, ut uenientibus ad urbem, inquam effici regnantes, & nata recipiacula eis perterritum graviter videbatur fore, sub dia pluvioso perterriti. Sed quis puolopoli hostibus ingens supplicemusserit, q; extra urbem locum calix elegere, & *Vestis* compulsi sunt ad locum *Cochi* recedere, quia nimis erat perturbatio enmeatum, quiescens uhortari in castro non posserat, propter impensam vim aquarum, que super pontes eius uolabant. Unde eodem de cauis postea *Montagnam* item necrum est, & deinde contra *Ferrariam* ibunt. *Dux azem Ferrariae* insequunt finura obduse constinger, plus foliis urbem munita, & incendebat pellis præsidia. Et super quidam hostes quinquecunq; super dico milibus pedibus ex *Padas* rapi ad *Brixiensem* oram solvereat & eo facile transgredi, nisi *Marchio Massa* res impeditat ad *Florianum* & *Sermoniam* præfudit locis & timentis militis, qui diffinitute motu illi pedes terrefit ut tenetibus versus civitatem *Meridianam* nescii dant vites *Chrysophylam*, incidenti in *Sylios* periculum subire. Namque & parte alia *Vestitum* ali equitum, & aedes pedibus obviavat ibat, simili ac *Paulus Capellus Sassis* vi capo oppido usque *Rochasiam* villam venient prope civitatem *Meridianam*, quam prolioppot copia *Vestiti* & *Pontificis* parabant actum opusserat. Ille enim nos ignorat eorum que habent, quanto maxime potuit renum bene gerendam ex occasione illa est, quoniam propter spem eventi, quia illi eum proœdicti per occula te infusa itineri impune *Ferrariam* uenerunt. Dum vero ea foedi & militis gerantur, danti & *Bassiane* de pace cum *Gallis* frequenter agobatur, de qua ex omnia fructu febant, denique apud trii civitatem *Galla* decreum est contra *Pontificem* concilium celebante, simili ac etiam *Cardinalis* exiit ejus rei uicibus fuisse. Sed apud *Lugdunum* cum auctore *Hippiano* & *Germano* oratore *Gerges* Episcopo fratre album est in *Pontificem* & in *Vestis* ampliæ conditiones propositæ, quibus dabatur Regi *Hippianus Cyrene*, *Cyrus*, *Cirrus*, & *Vestis*. Regi *Romanorum* *Vestitum*, *Ferrijalii*, *Taritanum*, *Patricium*, & *Mas-*

69 BELLi CAMERACENSIS HISTORiÆ LIB. III. 70

Martas. Regi Gallorum *Lucus,* *Sena,* & *Ferretia.* Namque & Regi Hispanie subpotestate Regis Galliarum tanta dominatio libato incendiis, cui nulli tempore occurrunt, probat eam sibi quoque penevolam esse. Ad eam pars habendo semper ea intendit, que a Regi *Nissi* ceterationibus dominium cupidas osta est. Atque ideo Hispani desinunt ad Pontificem & *Venetus*, & eis ad conciliandum cum Rego *Kassariorum* Episcopum *Gaggenau* tribulo *Bonnae* accedunt. Angeli autem oratione quia per idem tempus fidelis natus inuit. Angeli & Galli, ut siam matur habet per Pontificem sumendum venient, & illud fieri non posset, quia Galli Pontifici etiam bellum iniuriant. Ita opportune ex occasione uita est, & Pontificis cum Rego *Feneti* in novum fodus horreaverunt, ut tenteret Rex Anglorum ad recuperandum *Palestinam* Galli bellum inferire, opertusque Pontificis & *Veneti* copias in castra eis, ad duos milia milium, & decem milia pedum. Sed illud Pontifici factu difficile vituperare propter avaritiam, qui tempore nostrum remebant. Non defubrant tamen oratores semper agere de bello adversari Regem Galliarum, quia ejus immosca regnandi cupides, ex via foliamento putulant posse competere. Ex super etiam unicuius Oratores *Hiberni* ad eandem res *Bassas* venient & conuentum cum Pontifice. Pontificis quoque posthabitu bello cum Angeli Duke *Ferrariae* ad *Cameracensem* spectabat, quandoquidem per *Lodowicum Carpinatum* ample coalitiones propinquabantur. Et quamvis ille in eventus doctus, temerarius, factus, & fraudulenta esset, merito tamen movebat Pontificis. Sed illud magis, quia Dux *Urbis* neppus Pontificia precipitata exercitu rebus Galli magis quam Pontificis aperte fuisse videbatur, semper morando, & diffundendo in aliud tempus facere, dum rebus agendis exteritate opus est. Alter *Paulus Capellus* cum *Veneto* exercitu asteante ad civitatem *Cameracensem* fiduci justa annem *Sicilianam*, & proximitate expulsi hostibus cepit suburbia, dicitur abmovit urbi immunita militia, & eam magna pars mari procubuerit, confutum praelium est, qui dui accepit & annos fuit. *Veneti* summa ope intrabunt per annos in urbem ire. Contra hostes ostegint pedes pro viribus obviambant, & cum *Veneti* pedes prope speculatorem, statim supposito igne, ens hostia summovit, multi *Venetorum* combuthi sunt, reliqui anno integrum occiduntur in foemina. Redesegregatis tamen praelium est miserabilis annis & viribus, denique hostes vixit subiecti sunt, & capta urbem omnia praeceps militibus fuit. Deinde feliciter etiam gratia res eis cum Galli habebat, qui exercituum praefites erant apud *Palestinam*, quod prope egyptiam *Carpon* est. Namque *Veneti* illos re gente aggredi fecerunt, & hostium tanta trepidatio fuit, ut illi sibi fugitique utique ad *Parvum* civitatem abiarent. Ex rerum successe *Veneti* videtur civitatem *Mirandulam* posse capere, nam Dux *Urbis* dolo malo tempore prodidit, ex quo Pontificis animadversus, si ipse intentus re a grida multum recessum, & idcirco *Ferrariensem* venit Dux *Urbis* exhortacione, res annos componeat, & expeditionem in urbem *Mirandulam* sellentur. Ignoramus vero indecora prope urbem admotus vixit fasti & ornamenta militaria, duci agentes, compadri monumenta, denique nocte, & interdum scitio ubi moneta qualibet bantur, & eam magis pars maius procubuerit, pedem confici parabat, quod oppidanum verum ne fuit, summo mane Pontificis adiunctorum in castra veniam petere, pacem implorare, & quibuslibet

conditionalibus urbem tradere. Sic capta deditorum civitas eis dum Pontificis *Tarvisio* incumbit operi, quamvis nivolum tempus & ipse somniger adiuvet esset. Huius circoste *Mirandula* contabatur alienum prout condire esset *Mirandula Ferrariae*. Namque Galli cum duce Magno magistro & Joanne Jacobo *Tridentino* sociisque frumentis quid *Parvum* urbem ex ratione bellicam in iustitiam, ut Pontificis copias repente obviavant, & eni ipsius pugnandi faciunt, sin magis *Padi* flamine finaliter aggrediantur exercitus *Veneti*, qui cum *Adeona Crato* apud *Abbas* oppidum morabatur, aut etiam diversitati gravis adserunt *Mirandula* & *Bassana* in expeditionem exstant, qui omnia cum efflent Pontifici relata, illi itarum iudeis omnes exercitus duci ad *Fluminis* & *Parvum*, ut *Mirandula* & Bassana temper auxilio esse possit, & pars alia identem quod *Padi* unum in duas partes scindunt utrisque *Ferrariensem* *Palestinam* postea jungere, ut Pontificis & *Veneti* in omnem crevatum communiendi tempore fiscalis effici. Centra Galli iudeles veniunt, ne aliquam pacto tales exercitus jungi possint, & parte altera ex *Parva* protecti tunc ultique *Saxons* cum massu prælatorum ad quamque milia dominium, ut *Veneti* recessile habentur locucire, qui apud *Abbas* erant, similibus parte altera Galli hostes mille quadraginta milles & decem milia pedum, reponere trajecere annos *Sicilianos*, & valde hanc castro Pontificis potius quam oppidum aggredi velle. Ignoramus etiam quod Pontificis in consultatione potius res est, declinatione ad partem tutissimam, & si uestrum est ultra annos *Parvum* & *Grotius* oppidum, ubi pro anteriori flumen habeatur, similibus datum negacione r̄i *Orionis Germanie Matritensis* ire, & pro Rego *Marsiliensi* cum teste, que ad Imperium spectare videbantur. *Veneti* vero trecenti milites, mille levites, & totidem pedites, qui apud *Fluminis* ulterioresem *Padi* ripam cultedibant, finaliter rostis sunt protinus loco cedere, finali se hostes cum parte copiarum ad *Reveri* oppidum venientes, & quarentur ad *Holmum* *Patras* trahicere, quod & inde se impungant copias, qui apud *Ferrariensem* *Luccanum* & *Veneti* erant, magis etiam præcubuerunt exercitus *Veneti* immixtis videbuntur, opus enim maxime, quod Marchio *Mareca* cum tum aperiit ad Galli deficiunt. Igitur *Veneti* feliciter, parate, incerto milites, qui apud *Saxons*, *Croatianos*, & *Lodowicenos* erant, ut confitentur *Mirandulam* venient, & eo defensant curia impeditum, que inde fronde sustineat ad *Aufis* oppidum translituratur. Denique juvent copias comes semper in processu flaret, ut dum expolit, citio podium in pacacione abiatur, fieri & postea factum est, & distributis evictis ad *Rosalia* penitentiam, iterum ad *Mirandulam* omnia extritus vestit. Sed cum populo non credulitatem Regem *Galliarum* gravem agnoscendum patet, & *Hiberni* iterum in Italiam detinendit, *Galliarum* bellum calma versus *Parvum* roiente moto sunt, & hinc ab exercitu Pontificis ad *Venetos*, nunc ad *Veneti* impunit ad *Ferrariensem* contra *Ferrariensem* iterum in expeditionem ibant, finaliter ad diutinumque iterum praefidia, ducentos levites apud *Saxons*, apud *Lodowicenos* tondent, & spingentes equites apud *Croatianos*, ut semper auxilio essent agricultori, qui paulum molestanus adiugeat, properantes quia hostes frequenter ex *Veneti* totam regionem procedebantur. Parte quoque alia per *Padi* ollium Primarium alterius flumen *Joannis Mearns* cum clacie *Padi* redactum tristram, lomborum, & minorum navigationum plurimi, prope prepuculum *Cohors* statim venit, finaliter ac enim e *A. Monasteri.* E a Pon-

Pontificis & Ponti exercitu ceterum levites, & cōtingenti pedes, locum obfederare & caperant oppugnare cum suo magno malo. Namque duis illis e Ferraria quinque horum sollemnido iter est, Dux ipse repente illis obriam venit cum trecentis milibus, cōtingentis levibus, & tribus milibus pedium. Et quidem equites per continentem ibant, & pedes tribus trinibus, & alii novigili decubito flumine rebabantur. Itaque confidit acies punita lute, & cōtinentia praeclara. Equites enim Ferriani quorum *Jovis Fortis* dux erat fortior in hosties agerunt, ut illi aliquando codice vii finit. Alter pedes manuam manūscutum in officio, unu de Pontifici & Ponti tandem coacti sunt tenebentes & prope statu effusa fuga confundere, multi cœli lute, molti contorti bellissimenter, pauci integri amissi impedimenta omnibus in pacatum abiecti *Ferrariam*, ubi etiam valde tumultuosa & impudicata erat. Namque patabant Galli eo succella *Pavarum* amorem velle strenuū trahentes, & exercitum Pontificis intradre. Ad eos semper cum infernali gesta res erat, tunc foppiet eti & cōcere, ne aliquid malum eveniat, etenim ea nemini conjectari probe, de quibus habenda fides est. Et bene quidem inde confunduntur, ut *Stellatus* & *Sarmatianus* oppidum hodiernum suum, ex *Stellatus* & *Sarmatianus* exercitu, & exercitum Pontificis invadere. Ad eos semper cum infernali gesta res erat, tunc foppiet eti & cōcere, ne aliquid malum eveniat, etenim ea nemini conjectari probe, de quibus habenda fides est. Et bene quidem inde confunduntur, ut *Stellatus* & *Sarmatianus* oppidum hodiernum suum, ex *Stellatus* & *Sarmatianus* exercitu, & exercitum Pontificis invadere. Ad eos semper cum infernali gesta res erat, tunc foppiet eti & cōcere, ne aliquid malum eveniat, etenim ea nemini conjectari probe, de quibus habenda fides est. Et bene quidem inde confunduntur, ut *Stellatus* & *Sarmatianus* oppidum hodiernum suum, ex *Stellatus* & *Sarmatianus* exercitu, & exercitum Pontificis invadere. Ad eos semper cum infernali gesta res erat, tunc foppiet eti & cōcere, ne aliquid malum eveniat, etenim ea nemini conjectari probe, de quibus habenda fides est. Et bene quidem inde confunduntur, ut *Stellatus* & *Sarmatianus* oppidum hodiernum suum, ex *Stellatus* & *Sarmatianus* exercitu, & exercitum Pontificis invadere.

A sunt semper iuri obriam hodiernum, quotiescunq; expedita fuit. Igitur cum ea via gravissima videbatur, itenum trajeclio *Padu* ad *Stellatus* oppidum ceptum est exercitum Pontificis ad *Benedictum* vexare, ducimus negotiatae est Duci *Ferraria*, ut cum copiis super *Ferrariam* Pontificis & regione ad *Benedictum* erat, oppidumque turmentis militis concutiri, & si Pontificis Galli obviavat cura, qui ex *Stellatus* oppidi ad oppidum suum fuit, *Ferrariam* eos identidem a latribus torquentibus bellicis impetrant. Jam vero *Gallarum* docemus equites ad pacatum statios hominis antevenerant, ubi primum conseruunt est, videlicumque Galli primo colerent. Sed subeuntibus a tergo Galli peditionis, qui super duas cymbas per annos *Pavarum* clanculum venerant, redintegrandi pacatum est, non tanquam illud statim nisi, quis copias Pontificis imperio manus subiungit & demoni hostis impetu exponit. Inquit aliquis audacia *Gallarum* compescit est, qui subquinque minima formidolosus videbatur, dum illi omnes pertinaciter caperent, & in hunc potestetem redigere. Accedebat ad hoc, quod res *Ponti* cum Rigo *Rosenberg* ad concordiam spacie videbatur, quia *Gargaphi* Episcopus *Rosenberg* Pontificis convenit, & diu egit de pace cum *Ponti*. Sed tunc quia conditores iniqui proponabantur, tunc qui super *Aquilonem* praesidio parum contentum est, desueco re infelix *Gargaphi* *Matisse* ubi, unde mutuando pontificis & Ponti in *Germaniam* revertitur est. Quid si cum solo *Pavarum* & *Tarrensis* *Veneti* reliquias, procul dubio Pontificis voluntatis, quia ita fore letare, *Gargaphi* delectat, atquecum *Benedictum* venire & obire, volentibus pecunia parere, quemque studio maxime tenetibus, & veritate concilium, quid contra fieri paratur. *Carreram* cum altero eveniente Pontificis finali cum *Ponti* sumi expedire, classem parare, supplementum exercitum mittere, & superius *Germaniam* *Holmiam* adscrivere, ex *Ponti* equites literatos pilares, huiusque nocturne, & demum omnia facere que usi forent, ut possent indignis hostibus obdolere. Hostes vero similares copias multa sumi ex *Veneti* & *Lemovici*, & rati agentum viribus ad oppugnandum civitatem *Cassiodoriam* patrarentur, & primo impietum tormentis militis repulsione hostes & stationibus, deinde faste in civitatem suum & levitatem est, atque omnia prædicta militibus sunt. Et amplius cum Pontificis & Ponti obriam hodiernum venient sparserunt diffusibus ordinibus, Dux *Janus* *Pavia* *Magnave* cum aliquibus illis in hodiernum pontificis venit. Quibus gestis ad *Benedictum* summa justitia amicus *Pavarum* hostes iterum videlicantur, nisi Pontificis & Ponti locum proximum atropitant, quia locis illis proprie amorem totiusvis est, propinquum circums *Miravalle*, castro *Frisii*, & ubi *Bossia*. Cum vero hostes statim etiam & negligente ad eundem locum venirent, primus quoque tempore flumine intermedio tormentis militaris acriter agebantur. Sed Pontificis & Ponti fructu transfixi rebantur, qui hodiernum plura operis & vadatores erant, & aeo postulato inklemendo expectantes partem hodierni quatu invadere amorem trahentes. Sed tantum sibi, ut hostes pocula tenuis moestis digrediunt. Igitur super aggressum fluminis utique item statim, & vicissim agebantur cum magna cede, milibus vel, & tormentis militis, atque quo venimus illi ad *Cassiodoriam*, ubi Pontificis & Ponti calumnias sunt. Hostes autem superius amorem vadati prope Pontificis & Ponti ad tria milia pallium locum calvis elegere & vidi iam statim velle con-

colligere. Alter postea verba monitione ibant cum impedimentis recederat, & milites paulatim incedebant, videbanturque velle pentem. Eben fluminis intecapere, quod iter fuisse Pontificis & Foceti propter communicationem loci identicas aggressi sunt, & quia huiusmodi relata res est, deinde utriusque sub ordinibus militum labiunt, donec adverperaferent. Postles Pontificis & Foceti sibi multa pluvia noctis pluvia ad Pontem Rheni profecti sunt, & inter urbem Bononiensem, & montem proximum retro, loco certi uno, nisi Beccanum, & Monticula vero non invenirentur. Et quidem probe supponit ante poterat, nisi frequenter humana lava mentis efficeret, & quinquaginta vult facile inducere animam credere. Itaque nuper temere creditum est, Beccanum minimorum in sole, dum ipsi pollicentur in prepterea fort, & tamen nonratus aliquem Romanorum vel pedulum in civitatem recipere, qui ad defen-

A censem spectabat. Quod si tempestare raro scimus esse, omnes nocturnae absident, sed innotescit, & cum sumpta eadra mota sunt, & idem Beccanum & Monticula inter eundem Pontificis & Foceti magnam cladem interfici, ceterumque impotissimum omnia, & maxime de vestis magna edita crux est, atque etiam major fuisse, nisi Volpex eques qui tergidebat erat aliquantum tollitus ad circuus fecerit oblitus, & intra moenia repulsa. Sic item Beccanum Pontem potius fuit, & prope civitatem eius Gallicum omnis exercitus ad mille quingentos milites, & decem milia pedum, ut milieorum in sola figura ita omnis ipsa esset, & ex quoque illo trahitur, quia in figura e villicis etiam surpedita copiae Pontificis & Focetorum disponere sunt. Itaque Ponticus dum Ferrariam cupit subdigere, Bononiam civitatem amans, & re inuidice gestis proxima Ravenna reveretur et.

Epitoma

EX LIBRO QUARTO.

POSTE A gressu Bononia in bellicos perlatius venit, Pontificis curam bellum gerendo depinxit, & obiter litteras dedit Regi Gallorum, ad desiderat Ducum Ferrare desiderare & concilium celebrare, sicut ac ipse illud in Latrone desiderat. Sed postea omnia Pontificis & Hispani Oratio curatissima Venetio cum Regi Romanorum conciliare. Nihil tamen habet, nisi Veneti noscaya Vicentiam reliquere possit, & tunc amplius cum Galli ad postures iheret, Veneti milites adiutare auxilium suum facit circa Vicentiam agros usq[ue]tare, & sequi fugientem eam suu magna male. Namque nuper agmina nostri Vicentium capi & capti sunt, & sequi amplius Gallorum usus exercitus cum Pateriniis & Germanis decora in expeditissima erat. Ex qua Veneti valerant laetus validum expellere, ad Villam Novam & Sancum fusi fugitique sunt, docte avengient in Paduanum, & deinde sudiciorum Paterini Tarsinum pugnare, quia in locatis erit etat, & Patavium ac Tarsinum boles parent invadere. In Ilria quoque Veneti nomine apud sunt Tenguli agrius vagabore, perlatius in Germaniam, & hinc flamine coquuntur. Namque propterea Christopherum Francipianum iterum in Ilrianam erat, & totum provinciam predulatus est. Uppos adeo etiam in Ilria multa identitas gloria sua. Necesse vero nunc frequenter operatur, & sepe caria etiam pugnat, nisi Veneti, modo boles invadent, & multa apud septem capta & recepta sunt. Parte aquae alia enim exercitatio huiusmodi extra Patavianum sunt, ubi postea rara pars erat pugnatur, nam Veneti levibus, dum illi veniente studi remanserat bellicos intercipere. Sicut & super frontem ad Mandicam & Smerium, & angulare propterea magis magisque in eisdem huiusmodi possilia conciliacione, atque uoces docte invadent inde contra Tarvinium, sicut ac in inferius collibus annulari fortior est. Peram identibus boles etiam pugnare apud Tarvinium, & tandem re uicta sunt in Bononiensi, & in Germanni pagis ex Tarento confluerunt. Itaque pars numerata Italiam Foruminum in bellicos perlatius erat. Namque Antonius Savorgninus ad boles delicit, & milites suos alijs in fugis tenui sunt, atque amplius Germani & Galli ab his ab Veneti usq[ue]tare, & pugnare agunt, & sepe, & cetero. Sed postulat boles ab eo quod Veneti propterea necesse agnosceat, praeceps agere, ferre, & cetero. Sed postulat boles ab eo quod Helveti in terram in expeditissima exhibent, & locis idoneis iterum Veneti poterant vicina apud recipere, & Romani totius provinciam redire. Namque boles abiorant, & deinde postus fobat. Atque Crotinum in caputa ei, & contra Graeciam infelix agitur, atque amplius Bononiensi in uictis re erat, quia Germani boles terram pugnabant, & cum tantummodo restauit Bellum, civitatum disrupta & in Germaniam redire. Ita uictor pugnae de pace & fedelitatis agitur, & quia multum intereat in partes suas boles Regis Anglia, qui finitis in Gallium pugnauit, illi Pontificis littera plege fortissima dedit fons, & tandem inter idem & l'vsticium non Hispani, Veneti & Helveti nequa fides uictam est. Deinde emulans uictus Crimis clauso, & primi Helveti in falum Mediolanente uicti, atque prius gelo uti est, & Helvetii parva cetera ex leonibus, quis ut uicta uide oblongeretur excepit fons. Parte alia Veneti in terram nesciopue contra Bellicum manaverunt, & tandem uictus ille in Venetorum pugnatores sunt, dum Galli boles impediti sunt contra exercitum Pontificis & Regis Hispani apud Bononiem. Sed cum primis boles relata rei est, hinc uicta Bononiam eam exercitum uicti Bellicum impediti sunt, & lateri eundem facti furgitique pugnacione & subducione quod Bellicum extrahebat, atque amplius exercitus cum magna strege Venetorum in bellicos perlatius erat, & annas pugnae multibus facit. Ita uicta uicta cetero est agere de pace cum Regi Romanorum, & Pontificis uicta deinceps, nisi illi contracti per Vicentiam Regi Maximiliano tradent, atque idem frequentiter ad frontem referuntur, & cum pars diffundatur, plurimorum magis indebet, & illi dicens pugna fons. Deinde quis Gallis magnorum principiarum uicibus, illi quoniam in se facta, fons astes euanit fons Pontificis & Helveti in suis partibus delicit, & cum illud facere non posset, variis apudem ratulat, & contra Hispani assidet statu. Itaque apud Ravennam astes uictimae sunt, quia solliciti fons gelato est, natus in strage parte uictoris, & non exinde fuit Gallorum uictima. Veneti vero cum clauso Pugna frequentiter in Ferraritatis egrediunt, & non illis quibus infestis sunt, & uictus uirginea cum mercibus intercipiunt. Et quidam fons uicta uicta pugnabit, non ut eam illi simulant, Polliculus Rhodius iterum capta & recta est. Domi vero Pontificis & alii

Gallicum patria formidolosa videbatur, Helveticum iterum in Italem venit, finaliter tanus Venetis se Gallo invadente ibat. Et quibus Galli propterea fugientibus abibant, quadrigentorum iterum iterisque facti fugerique sunt, et quasi se Mediolanam agere volebant a Gallis deficerant, illi pauci quidem abiabant in Galliam, sicut de multis edita codice est. Et annis prope milibus fuit. Potes tunc Venetus & Helvetorum dicitur esse fuit, quia ab Helvetiis capraria et nimis insidiebat, et tandem Veneti conspiciuntur. Helvetiis operae dilectiora versus Cremam & Beixiam, paucisq; aliisque contra arbori illis aliae Venetis copie adiutae solent, et frequentiter eas legibus agerant. Feri idem tempore Romae captiui esti carceribus feni, simul ac Bononia & rite Flaminia regis eti. His Hilpium iterum in Calpurnum Gallum ibat, Rix Angliae motu fadii regis est, non Romanorum sed Venetorum inde Ferrarium. Dicunt enim ex parte illi de bello et paucis resiliuntur, quia Hilpium et Helveti mactuare ainsid in Pontificis & Venetorum videbantur, quis vacantes Maximiliani dictacione Mediolani Duxim est, et Venetus Illyrius nos oppugnat. Sed unica frustis fortis, atque Hilpium & Helveti contra Venetus ibant, qui vel subi-
bant a suppugnatione Brixiae defecerunt. Et fortis apud Briziam defecit, qui viribus agerant, quoniamque apud Cremonam paucis pollici & manubribus evoluti viti sunt, et iuvant in fiducia recepta est. Potius Regio & Principatus Cratoles ad Helvetorum omnes, et illi quidem autem est de conuersitate, tandem Helveti cum Mediolanenses conuenerunt, et ferre rebet Venetus ubi sunt. Alter apud Beixiam Veneta pars circa in festinata, quia diripiuta arbi illa Hispanum in perfractum venit. Et quid potius est, donec Maniur et Romae de pace cum Gingulpe iterum agerent, et fortis nra pecti. Pontificis aperit tamen, et cum Rego Romanorum sessum fudit in Venetis fuit, et Venetus usque fuit, iterum cum rati exercita Paraciam redire. Interesset vero aeneam bellum in Gallia ortum est, et quia per idem tempore tanta arbiter terrarum bellicis identem cognit, brevi de sua arbi narratio sit, et in quaib; partibus bellis exercitatu-
batur, paucis alijsb; belli opere fuit, atque incidentes ab Hilpium et Anglia terra marisque contra Gallos ibant, et tandem Angli in Aquitaniam rugosum praeconem erunt, et Rex Hispanie tunc Valencia potius est. Deinde Galli agerant de pace cum Veneti et Helveti, et quidem cum Veneti omnibus est, ut domi cursum suu et ea curia spci est, fructus Pontificis omnibus si a proprio illis avertitur, et cancellari potius cum Rego Romanorum, quando non insigne pacis condicione preceperint. Et quia uidelicet fides amissio Pontificis nra est eti, illi per tristia in gravem infermitatem induit, et denique vita fuit illis est.

LIBER QUARTUS.

Gesta Bonifacii Pontificis Juliani de-
posita belli generali cura omnes
kopias dimittit, propter milites
in abo, quoniam per civitates ad
fluminem defecerunt, finaliter ac
certior fadis est, non minus
Gallis contra civitatis Ecclesiæ,
qua parabant Ponti et Pafas Clodias, et ad
Paraciam venire. Igitur Veneti quibus bellis ini-
mici omnis incumbebat felinem parere, utraque
loca afflatim manuere, copias sub Pausi Capitu ex
Eduisso flumine ad Clodiam trajectere, novas e-
quites et pedes subiiciebant, denique omnia faci-
re, que dicto opere esse videmur. Et amplius
Oratio Hispani et Veneti apud Pontificem eni-
ximus etiam agerant de pace cum Rego Romanorum.
Namque ex iterum in confutacionem ve-
nerant, sum quia Galli proupera omnia codere in-
vidiosa et particolofa re erat, tam quia vnde du-
bitabat. Pontificis apud Gallos defecit dum
Sacerdos Olaus apud Bonisiam cum Gallis de pa-
ce omnius frequenter ageret, et omnibus modis
Pontificis concursum concilium dissolvere, et
condi ipse etiam Pjor accedebat, ubi Reges
Romanares & Galvarum Cardinalium etiici Ca-
lerdensi testembebi indirentur. Quoniam enim
Pontificis illud præventivum in Laterano, dubitau-
bat tamen alter fieri, adeo frequenter sibi con-
fessis plus latit timeret, et tenuerit mali perfida mens
est. Et quis per eos dies Pontificis littere Regis
Galvarum redditus fecerant, quibus conmunebant
Regem cum Pontifice pacem immopere defide-
rare, et concilium apud Pjor celebrare, similiter
Regi Galvarum in eam lenitionem littere ponti-
ficii data sunt. Nemisi quidem Regi Galvarum
negotia paucis nobis statim Cibigliane potius transiit,
quoniam si in eis pacis studijs est, non obit inter-
dicta apostolica prohibebat Ferraringob; nebris ba-
silicas nobis, quos si defecerit, ut in dicti fatig, non
existe non amplius recedebant curare, que super
male contra nos egisti. Gentilium autem curare non

est, sed nostra legitima postula est, quia nra etiam
libenter agi sumus et illud in Laterano iudicamus.
Igitur quia in te certiorum facinus, scilicet alios
Regis & principes omnes aduentivit, et bortu-
torum ad diligendos bellis in tropis aliud. Et per-
cepit te Regem somnia quo excedit, ut excubias
patrum liber accessus, et seipso armis custodi sunt,
ut quid ei et arvoz agitas, Jane britton est col-
pator. Illud rem Edipresso oratio cum Pontificis
& Ostosse Ponti prædictum curat, ut ad fa-
ciliorem paren cum Rego Romanorum Veneti
contenti esse. Patens & Tarij. Sed Veneti
nolebant Venetiam relinquere quamvis obdi-
catisserat inuenire videbantur. Adde fre-
quentes Ponti durare solet, et omnia ferre manu-
tum, quam ignoramus puti. Ceterum de Gal-
lis aliter erunt quam parabat, quia potius ab
illis ad itationem item est, et illi solus qui Fer-
re quingentis milibus erant, et quantus milia
potius frequenter reggentem praedabantur, &
maxime apud Sassionem Ponti vexabat. Sic
et parte altera l'orariensis oīus Pjor revigis ob-
solent, ut illi ari maritimum, & terribile periculum sonet. Et amplius frequenter vide-
bantur Rhodopianus Pjoribus aggredi velle, ut
Veneti milites orebusque temper intenti parari-
arent, non locum ferare, nam horribus ob-
viam ire, et lepe etiam levia contumia committere.
Denique Veneti in mentem venit Prose-
cessus omnis leges comburere, quas multum in-
venierat, ita potius horribus commutatum admire, Igitur illata locis distributis praefidis nocte ti-
tento ea id est, & vix circaque annos
duobus omnes leges igni absumptas sunt. Sed
nos impune recellum est, quis cum plures ho-
mum obviam venirent, ex Veneti trecentis pe-
ditibus, ducenti venirent in prætextis horribus,
& multi fluminis vorticibus absumpti sunt. Se-
cundum eam qualitercumque pugnam Gallo con-
fetti quantum proficit in rebas agendis exterminare
est, simili ac palliis Venetos venirent ad
qua-

quatuordecim millia hominum cum *Fere*s* & Germa*nus**, locis omnibus contra *Veneti* ibant, & quia *Veneti* omnes fuit ad *Pontem* vallum hunc expectare, illi facile copia humilium precessit. Et tamen adhuc tenet subtiliter prope *Seroleas*, quo vi capo parvo diffemine, insum de *Festis* edita credet *et*, & utique *Lorenaw* in calce fusi fugientes sunt. Deinde illatus venimus prope ad jachum lapidis & in illa flatione comitaria in praecepta, & sub ordinibus milicie ambas exercitus erant. Hollies expectabant acceritum fulgurium. *Veneti* vero variis impars noctis silentio meditabantur in pacatum ubi, simul ac ea res in consilium venirent. Igique dura flagrante veritate *Patavini* *Fene* notis impeditim, & tormenta militaria admota sunt, & excedente iam foce idemdem gerentes omnis exercitus sub ordinibus milicie. Media aetas postrem incepit, praetituli nullae erant & subtilles, omnesque pediti hallani equites ibant, & omnis exercitus item *Patavini* venit, utque omni perititia, qui prouirante in cepido & super *Rhenigena* *Poloniam*. Et quia neichancum *Patavini* hostes, in *Tarvisium* parent invadente. Namque aliquo videbant illam civitatem prout aggredi possent, quam minus sumunt videbant, similiter oportuit ex *Pataviis* *Tarvisium* vadum praesulm mittere. Et cum ea quae foras fabant, relat *Fenici* essent, multi nubiles cum adcepitis predibus, sive *Patavini*, illi *Tarvisii* sublito profecti sunt. Similique in urbes illas ex agro patruis concorsim est, & muli agricultores item *Veneti* venient cum liberis conjugiis & parpare supellebili. Interes parte illa in *Ibla* cum *Tergilivis* res erat, quia illi cum uniuerso & lebido per litteras predictas ibant. Et cum super datum negotio fuerit *Adeas* *Mefistofelis* cum uniuerso & cymbis longis potum *Tergilivi* petiebat, & uniuersum & lembos combabat, quis parum eam agebat, *Veneti* fusi fugiunt fuit, & amplius *Tergilivi* eam uincere & lembos fexigunt equitibus, & trecentis quinqaginta possibilibus autem luna terra marisque *Mogles* oppidum uenter invaserunt. Sed ex ea ratione illi certit ex secessere, quia *Mogles* repente facta emprouerunt obviam hollibus venire, & illi cum magna ira reguli sunt. Et idemdem apud *Adiganas* opidum *Liberi* hollies fusi fugiunt fuit, qui centum quinquaginta equites, & ducenti pedes venient tentor oppida capere & diripi. Deinde terra manique contum *Tergilivi* statut agros valle & praedas agere. Namque ad eum rem commissariante ex tota *Ibla* multa majora navaga, & predictum ingens manus collecta, & cum primum omnes prope urbem venientes, repente ligno domo ceptum est agros valle, vineas, arboreas, oliveaque intercedeere, & paulum omnia defolare. Atque amplius *Adeas* *Ciaranum* cum nonaginta lembibus, & centum predibus nimis uulnificis autem est per *Frances* oppidum ad tridecim millia patrum in hostile colum penetrare. Ex quidem cum magna præda regelli sunt, ut ipsi ad fidem, angusti oppidi, cui nomen *Veta Samsonius*. Ibi locati in inflesia duxerunt predictis hollibus repente *Veneti* adorci sunt. *Veneti* tamen conus latius facta inde excedit incolumes. Sed quia guiles & *Christophorus* *Frances* cum septuaginta levibus in *Fenestræ* armis *Veneti* etiam diffundit omnibus tanta de predibus & equitibus edita flagras est, ut vix Dux iste cum triginta equinibus in columnis potuit suffrigere. Adeo temper noctis hollum atrire, quando militia rationem subigit & rapit in monteletum rerum discriminum. Secundum eam pugnam *Christophorus* *Frances* cum

Aquadingeris equitibus, & quingenta predictibus perrexit agros valle, & prædas agere, domos combusserunt, & in omne terras impune proculis erant, & deinde cum magna præda ad magores vires comparandas in *Germanias* rediit. Nihilominus *Iberi* & infideli proximi iter maritimum periculum ent. Namque *Jacobus* *Flaminianus* & pirata cum clausa uimembri & lembo palam infelix ibat, & cum ingenti præda intercepit multa navaga, ut *Iberi* amplius negotiis non posset, nisi ex omnibus vicinis insulis ingens classis contra hollies resulteret. Et quia non invenerunt piratas in locum fluminis converserunt, neque in vicinio difficultate fuit, quia dum & maci foliamento rata via est, hollis per continentem abit, atque datum capta & combusta cista est. Postea vero *Christopherus* *Frances* cum septem milibus hominum iterum in *Ibla* venit, & primo quoque tempore desiderio cepit *Mogles* castellum bene munatum sacra & opere, qua oppidati nimium versi sunt tecum militie, & quod pejus erat inde omnes in fugam converti luce & patim deducit fibet, nec audiret hostium tandem ad *Mogles* reprimetur. Namque civitas illa obdilem pati voluit, & fecit contra tormenta militare. Itaque omnes intenti parique fuisse, hollibus eliciantur, collapsa mortua reparant, aggreditur ducere, hollies feruere, & nisi nimis munimenta pati. Et ex eis *Tergilivi* civitate proxima transire & biremis flatum libidio venit, & hollies repeate *Tergilivi* recedere compulsi sunt. Adversus autem *Ciaranum* praetulit levitatem, fecit in obliuione *Mogles* se bene gessent, & sic super eam fortiter in hollies egit. Namque *Christopherus* *Frances* cum quingenta equitibus, & centum viginti pedibus prædictum iterum venit, & ille repente cum viginti levibus, & consistut viliis predictibus obviam perrexit ad *Mogles* plancis, id & anceps, & atra certamen fuit, dum utramque sit, quod facta opus est. Denique inter *Adeas* & *Christopherus* bellum aperum fuit, & primo infelix hollis agebat, postea thalio macrone alter alium arctiter aggredit est. Et quidem variis eventu pugnabat, docet uterque integer esset. Sed postquam *Adeas* *Christopherus* percutitur in fæcie, scies hollium inclinavit, cumque *Veneti* magis magnifice intemperie eo maxime hollies cum magna ira fusi fugiunt fuit. Et nisi *Fenestræ* intendre gregarios etiam milites diripere, ipse etiam *Christopherus* in hostium portulanum veniret. Secundum eam pugnam *Fenestræ* milites collaudant monitum fides recipere, & quia *Frances* castellum in sinu proscripto situs est, qui *Care* mercatores tales & vita solent subvenire, & alter capi non potest, ipsi clandestinae coniunctione uiri sunt. Sed prius ea quoque parum cedit ex secessere domini nimium temere fessitate, & *Tergilivi* libidio forcea. Postea tandem cum plures Gallici *Veneti* diffunduntur eare facere in castellum iriuntur, eare hollibus & admissi *Frances* praetulit predicatione tandem castellum illud in *Fenestræ* portulanum venit, atque identem dia vicina oppida in fidem receperunt sunt. Dass ea vero in *Ibla* gerunur Gallici hollies qui contra *Patavini* venturant, & genes quies regimunt potest est, motu anterior cum vallicio & popularibus agebant, & invitabat illos omnes domum redire qui foris erant, publice profiendo fe illis misericordia & benevolencia fore. Ex illud fiebat tantisper domus *Res Romana* expediabatur, fine quo non desiderant civitas invadere. Sed aliquoquin omnis perturbabant facere, sive videbantur contra *Tarvisium* in expeditio-

nem erat, nunc contra *Potassum* diverabant, & curvabat potissimum ad *Louianum* agas veteri, se amplius *Potassum* deflant, lignamina & ferramenta compingere, apparet docere, & a-
quarum minera obturare: *Contra Fenni* levites obviam ire, & cito demulsi id quod distinso la-
bore holles fecerunt. Namque pallii adventus
holles ibant sepe etiam invadere, nusquam
primum confidere, semper holles vexare, &
propter commentari frequentiter intercipere, ut
holles non audirent amplius defere annos in
castra, nisi per montes & cum magnis sub-
sidis. Sed & illud super tantum adire, ut
victimes holles trecenti equites, & totidem pe-
ditos vieti sunt apud circitum *Marsicam*, ubi
cum *Fenni* fecerint Italiens certamen fuit.
Atque primo marte incipiunt agebatur, deinde vi-
debant res *Fenni* inclinare, quam qui primus in
holles egit Comes Guido Regnans caput eis.
Denique vero cum *Jeanne Maria Pregny*, *Fe-
dericus Concessor*, & *Fenni* levites holles cui-
sufficiunt, similem invadente a fronte, a tergo,
& ab utriusque lateribus, omnes pedes hostium
caeli sunt, & plerique equites in *Cavortio* pote-
stibant vtere. Parte alia identidem *Fenni* mi-
litiae penetrantur usque in castra hostium, & ver-
o *Baldacca* Colubianque pacienti sunt perter-
rificantes holibus cum magna præda iterum *Pota-
tum* venire. Sed ejusmodi latrictum *Iacobi Mal-
vetii* Gubernatoria interrupit intentus. Is enim
prædiis non sordentia morte intemperata præ-
cessus est, atque eo magis dolenta mors venit,
qua ille non sic fortius in bello occubavit, sicut
rei militaris latrictus plenus erat. Ceterum ut
mejor etiam in dies fieret, que in castris hollium
est communius pesu, illud *Fenni* nullus
preferunt animadvertere, ubi pro casis collecti
commentari essent. Itaque in *Fenni* iam fre-
quenter ea *Baldacca*, *Castraventus*, & *Ci-
varalans*, intercepit holles, ablati commentari
munitum & tormenta militia, demolitæ mu-
les tritæ, combulsi pontes, & pallii itenra
abscissa sunt. Et quoniam apud *Axerum* trecenti
equites hollium erant, illuc puncte datur, &
pedes ante lucem incipiunt holibus oppidum in-
gredi finit. Et quia præfatum entabulare for-
ta austigere, & contra *Fenni* equites foris erant,
denique holles omnes, & qui foris, & qui item
fuerant in *Fennio* potestatem feci sunt. At-
que identidem *Fenni* cum parte copiam lige-
feliciter res erat quamvis illi cum tota exercitu
hostium non possent configere. Hostes vero qui
erga omnes ante humanitate urbaniunt, pedes in
luminis insigillatum conversi sunt omnia præ-
dari, cuncti vultus, delbra decorum spœdere,
sæca profanatio omnis polluire, virgines incar-
fisse. Aufi quoque fuit aut in templo *Mariae*
Virginis corato martyri vel sive datus virginis com-
primere, & quia illæ inficias sunt, ambo in fi-
ni milieus crucis levius vulneribus confunditi sunt.
Sic pallii in ore seculi ibant, & denique pro-
pe *Taurianum* castra hostium sita sunt juxta a-
num *Silium* ad portam quadrigeminarum, atque
inde corporeis eis, ligei committi levia certamina,
dam holles paucis contra urbem tormenta militia
affigere, & *Fenni* modo pedes, modo equites
folla empulsione noctu & interiu semper illis
infelix sunt, ut holibus parum vacet tormenta
incumbere, & dum illi semper intenti sunt, fre-
quentiter illaten injuriam propulsere. Et quia sic
per triduum dilata res ei, facile credebatur intra
urbem eos impingeri cœli, atque ideo in cultris
hollium semper exploratori habebantur, & in
urbe posita excusæ & pallii ordines dilabunti
sunt, ut milites, levites, & pedites, atque no-

biles *Fenni*, qui multi aderant, flata loca cu-
flediant, & cum ducati prediles, & totidem
equites, vicibus noctis & interiu, totam circu-
tam fedulo luftrem, summa cum *Laurentio Cori-
nate* ducce omnibus pedium, & *Jeanne Paulus Gra-
dieu* legio. Pedes tormentis militiæ ex urbe
acutis agitant, ut flamina hostium munimenta
diruta, & multi eorum contritus sint. Et quia
hostes violent stando contra urbem nihil agere,
sed tormentis militiæ continuo multos scutum
cadere, & magnum inopiam concomitium pati,
denique obdictione soluta recessim eis. *Fenni* ve-
ro militiæ agere passi sunt ita impone hostes abse-
re, & quia nimis temere egressi obviant sunt,
ea faba in formam caput eudebat. Namque in
infidili hostium incidentur, & multi coram eis
sunt. Deinde venit *Pietro* annos holles sunt,
& simul pars alia *Germani* iter fecerat ex *Tide-
re* per valles *Sagamor* ad *Brassat* oppidum in
Gallatia, *Allasson*, *Schermont*, *Feugierosa*,
& vallem *Lazur*, qui salutis holibus apti sunt in
Feltre regimenes irrumperet. Et prima quidem
triginta levites hollium ad *Castraventum* ve-
nire, quod oppidum aetate *Pietri* annis rapidissi-
ma deluit, & retro mons præterpus erigitur,
quæcunque agricultores custodes erant, & *Lobesia*
Baratia cum centum quinquaginta levibus. Ille
tamen noluit hollem expectare, dum semper put-
rat se viris impares habere, sicut illi solet acci-
dere, qui natura nitidulus sunt, & flamus vorax
Sellias oppidum caput annis *Lipiente*, ubi
belli vis major incubuit, & aderat gubernator
Baldacca *Scipione* cum copiis, & *Aurelio Se-
vergiano* eus maxa collectina. Sed pedes
quam relatum est, *Girmanus* holles venire ad octo
milia pedium, & milie trecento equites, *Fe-
nisi* maluerunt in pacatum aliæ, quam temere
flendo præda hollium militibus fore. Sunt ca-
pti septingentes levites hollium ad *Taurianum*
annum venerante, & tamen dedecine positi sunt
oppido *Silviusberg*, quod *Nauvoo* fluminis caput est,
& deinde vii sunt collocati repente lem-
bis, vele annis trahit. Quod cum primis
cognovissent prefuls crinitis *Celis* qui præde
pro concessione omnes horribus urbem milia pro-
pria statim ementio habuit silentio nescit su-
gerere cum tota lupelle filii, & que poterant
suferti tormenta militia holibus relata sunt, ci-
vitalisque membra alia, que sine capite non po-
tunt subsistere. Ignit *Urasia* in hollium pos-
flatum venit, vicinique oppida alia, & *Aurelia*
Severgiano ad holles decivit. Sed aliquin hol-
ibus aliqua difficultas fuit apud *Gradifac* oppi-
dum, quod illi nuper perterritæ oppugnare.
Namque in eo conservandæ reparandæ regae reipu-
blicæ mentio omnis sit ipsæ erat, qua locis illi
tentum provincie ampla fossa late mura & pro-
munti munitionis est. Et amplius cum mer-
cenario militiæ custodes erant *Baldacca* *Scipione*
& *Aurelius* *Aciscius* legatus provincie, qui quan-
tum in eis fuit manuam defuit fortior obdicio-
nen pati, scriber holibus obviam ire, festinare,
parare, facere cuncta utilia. Et primo quidem
tormentis militiæ agebantur, pollex atrox certa-
men fuit, denique cum magna fratre holles re-
pulsi sunt. Altera serua colectum præsum est
majestibus viribus, & quia *Fenni* non nisi ducen-
ti equites, & totidem pedes iktus erant inelli-
cere gefit res est. Namque *Fenni* milites dedi-
cionem fecerunt, & omnes alierunt incolumes
cum magna ramen infamia. Sicut semper illi
solet accidere, quibus vita est caro quam honor
intencibilis. Deinde hostes perterritæ identi-
dum *Olyssum* capere, & credidimus eis *Hersy-
mon* quoque *Severgiano* ad holles decifere,

sunt ac ille in calca hostium venit, atque inde in Germanias, & menilioris indutus postea est. Namque hostes Germani ad quindecim milia hominum diverserunt in calca Galerius hostium, & deinde qui infelices agriole in pacatum gerant animalia ad paludes infelix lumen ibat. Itaque hostes praevalens, emburendi, & crudeliter agendo utique Africani oppidum dignelli sunt, & progettati parte sua nigris ad prius camoufla sibi & suis summo identitate agros valde, pradas spere, & roris nihil resiqui revere. Ad eum semper in viciis non repenter modus & temperans. Postea similes faciendo omnis exercitus indolum *Fenestrari* venit, ubi a Germanis praecipio libato, atque a Galli Mediolanensis locis obviam *Hostem*, qui discubantur in expeditione exire. Vix hostes abiuerint, & statim exire in expeditiōne cum *Veneti* copiis *Jassae* *Paxo* *Balissar*, qui per eos dies in demotum locum Gubematoris suffractus est, atque inde expeditio capi *Nicentiam* de vicinis cunctis oppida. Et identem pars alia *Lauverius Cetius* cum *Jesus* *Pausi* *Graudens* legato & valido exercitu pemput in *Fenestrari*, qui discubantur in expeditione exire. Neque in recipiendo tam provinciam difficultas fuit, quia paullum deeditio fiebat. Alter apud oppidum *Crasianum* aliquandiu libato, quia situm in monte praeceps, & semis viribus bene munivit est. Illic tamen etiam vi captum est, & propria cum primum in *Fenestrari* potestatem venit & sensu confuso falo sequitur est, & Germani praefecti & praefecti militum in captivitatem *Fenestrari* abducunt. Hinc autem *Savoyensis* cum cunctis *Greci* habitatis equilibus, & manus collecti datur negotio est, *Carae* in hostes excire, & falsus mons antecaverit. Ille vero thalam jubes quadrangulos pedites ita super *Scholam* ad quinque milia passuum, & dimuto Puteo muri, ex parte iter hostibus occidatur, ut *Veneti* commodius pollem *Scholam* recuperare. Sed tandem absit, ut qui in ea expeditione hanc contra equites, & quinqe pedites facile repulsi sint, quia ad duos milia hominum hostes subfido libato. Venimus quia postea praefectus praedictus cum exercitu venit, trecenti pedites hostium oppidum *Fenestrari* dedere, *Schola* cibellum vi caputum est, & custodes emnes ad usum caeci sunt. Deinde contra urbem *Grediflaw* in expeditiōne ihate confunxit ordinibus, ut dantes alii & *Thessalos* *Brygesi* cum parte coepiūs noctu montem antecaverit, qui ultra amnum *Ljostianum* & regione circuatis eriguntur. *Lauverius* autem *Cetius* & *Jesus* *Pausi* *Graudens* cum exercitu super planiciem manebant, prope civitatem ad tumum *Mervolius*, super hanc inde agitur nocturna militia. Sic invictus diu gesta res est, dum nihil utrumque praetermitetur quod nisi foret, denique *Veneti* finaliter videtur civitatem bone mutantis armis virisque, & capti difficile fore, ceptum est in agendo plurimum frigescere, sicut & frigidum hyemis tempus erat, & tandem parum erit ex fenestra, atque obdigna fulta recetibus est. Dum in fonte & molles genere, domi frequenter de pace & fideibus agerant, simili ac si Regem Hispanie super defactum *Bonorum*, & *Pylana* consilio relatares est. Et qui harcifere spire videbatur, Rex Hispanie Regi *Romanus* & *Gallerius* per litteras ajetur, ut ex quo animo ferre non posse, eis Ecclesiis interfessus esset, & velle concilium celebrare non eo modo, quo de jure fit. Quid fieri nisi desistat dicatur, te protinus Ecclesia auxilio fore, ut te decessi qui Catholichissimum dicatur. Nihilominus *Rome* per defectos Cardinales undecim de concilio agerant, nulli sunt oratores ad Principes & datus littere, quibus comi-

serbatur Pontificem *Rome* in Laterano ad dictum *Pachis* concilium indicare, atque ideo amicum facere. *Pisane* concilium quod de jure etiam nullum esset, & omnibus qui interierint confutari fidei&felicis interdicere. Non tamen propterea Pontificis etiam desistebat nullum & hiscquerent de pace cum Galli agere, & videbatur ad illos velle desistere, si dimissa *Fenestrari*, *Bonorum* poterit in fidem recipere, ut vetet concilium quod ali omnes etiam agere firebant, & futura Pontificis ignoraminis & pericula te erat. Alter cum nihil boni *Savoyensis* oratio annularet & *Gallia*, cum Galli nihil etiam est, atque eo maxime quod *Galli* contra pollicita evigint milites *Savoyensis* libato, & Pontificis milites qui labi Regio Cardinale legato in eam expeditiōne existent preciosi coacti sunt in pacatum recedere. Sed cum Hispani in dies magis magisque potesta de fidei&felicis agerent, quia Hispani Orator maximè venit et, Pontificem ad Galli divertere, & summa ope in contrarium intebatur. Et quoniam *Germanicas* sedes cum *Veneti* fuit non potest horribiliter Pontificem & *Fenestrari* leproso Rege *Romanus*, cum Rege Hispanie & Anglia in novum fodus coire. Semper enim scilicet illam gangrenam, que latius etiam terrena nititur, nulli fecerit. Agendum esse celerat, quia tempus interpellat, & in merita præcūlum est. Igitur dico alium est, & denum in eam secundam Regi Angliae litteras Pontificis date sunt. Cogitant nisi ita Anglia frequenter ut nos dext. spacio in tanto bellicore sorbis Christianas placet. Illud profectio in nostrem venit, ut nos impetus eorū Regi Hispanie & *Veneti*, nam cum fodus internos certos Regem *Gallerium*. Namque fides hoc modo videtur regi bello bellum tollere, scis frequenter fuisse accidere. Illud vero facere Rex Hispanie & *Veneti* constat. To fuisse res ipsa ei, in cuja maxa sita res est. Nebras quidem vires Hispanie & *Veneti* fatus sunt ut magis fuit, ut ac militiam invia pars sit, & nudi ut confundens fore. Et si nobiscum Ecclesia & Italia secunda præceptio fuit. Regi *Gallerium* aliud Regio incerta iam esse *Galyptinum* Gallum habet. *Geras*, *Fenestrari*, *Bonorum*, & *Fenestrari*, sic dicitur fuit, reliqua est ut segregante una excolliat rem Ecclesiasticam usque, & Hispaniam regum iterum vendit, atque ejus fuit tota Italica. Tu quoque facere iudecias finit, dum facultates habet. Et prode istis questiones tua mentis. Namque Regi *Gallerium* nimis potius tuum pietatis fatus est, & quando regis regis ambo inserviant sepe dissidentes inserviant voluntas & fides, igitur necesse est, & nrae postmodum te Regem sumere aperte decet, ut te colligas nobiscum Regi *Gallerium* tanta audacia impinguas. Quod si fecerit, non res gravata fuisse, & te non gaudere possunt, & gaudere reportari. Sed cum tabellaria non sunt tunica & longum iter esse, tunc quam res ipsa postulare videbatur, Pontificis servato loco Regi Angliae cum Oratore Hispanie & *Veneti* fudit fodus init, ut Rex Anglia contra Galli in expeditiōne exiret parte alia, pars alia Pontificis & *Veneti* in mente quoniam quadragesima milia numeris darent Regi Hispanie, qui tenerent habentes in calci mille ducentos milites, & decem milia peditum. Regi quoque *Romanus* cum *Veneti* retenta *Fenestrari* pacis conditiones propulsa sunt, ut eos si recurreret, liberum etiam jure obviem ira videbatur. Jamque Hispanus applicuerat clavis Regi Hispanie cum quinque milibus, mille levibus, & octo milibus peditum, deinde utique ubem *Caspas* omnes copias veterant, simul ac Pontificis in gravem agitudinem incidisset, ut si locus vacuus fu-

per eligendo Pontificis eorum potestat esset. Ig-
narus de quo inveniret arguitur fidelis aliquem
sper dilatum est, tam quia super ejus condic-
tiones difficultas fuit, tam quia Regis *Romanos*
antecedenda pax erat, tam denique quia Ponti-
fex regnabat & nescierat alium de pace orato-
rem in Gallo. Adeo soluta concilio & rece-
pta *Bassensis* fiducia illi etiam volebat, cui fuisse
est tentiosa nulla sibi habenda esse videtur.
Sol tanum adest, ut Rex *Galliarum* nuncio Pon-
tificis si illud facere incusat sit, & amplius O-
ratores *Hispaniæ* & *Angliae* identem dixit, & cum
illi prouidenter fore, ut Reges *Hispaniæ* & *An-
glicæ* Regi *Galliarum* ita obviare esset, par-
ticipare vita est. Ez quia *Hispaniæ* magis infla-
bit, illi conversus in iam, Regi *Hispaniæ* super
utrumque regio minorum est, & le daturum ope-
ram agebat, ut Regi *Angliae*, cum Rege *Socie-*
tatis domini bellandi fatis superque reselleret. Postquam
tunc Pontificis eamam, quis sic cum Gallo se
res habeat, & contulit apud *Puy* fribat, illi
primo quoque tempore contra *Hibernias*, qui
locum perterritus, censibus Ecclesiasticis inve-
ctus est, & alementam Cardinalibus existit in-
tentis, deinde oratorem *Hispaniæ* & *Venetiæ*
in dictum suos summam ope cogebat. Ados tem-
per nimis volendo aut nolendo, in eo non erat
modus & patientia. Iteum demum occasione re-
percussa *Bassensis* & tollendi schismatis per
Pontificem *Julianum* *Scardam*, *Hieronimam* & *Fideli-*
oratorem *Hispaniæ*, & *Hieronymus* *Donastrum* o-
ratorum *Venetiæ* fidelis adiligimus est, & fer-
vans locus Regi *Angliae* cupa fata perspic-
tum erat, quia cum ejus oratore *Christophero E-
boracensi* Cardinale temporis sita res est. Ez quo-
nam ex conditione fidei Pontificis iudicio re-
lax debatur, si forte reciperebatur & monibus ho-
biflum eorum civitatem efficit, quia *Festus* ante istud
bellum proferrebat, nam pro se ex uno Ponti-
fex pro *Festis* sententiam protulit. Vix ei
omnis facta fuit, & nullus *Hieronymus* *Donastrum*
oratorem *Venetiæ* interierit, coquus fuisse non minus
lachrymonium quam celer & honorificum fuit,
tum quia cum eo literas *Graecæ* & *Latine* pen-
sile sunt, tum quia propera committit & humi-
tatem sacrum omnibus caro & amarissima erat,
& mortis eius merito felix habita est, quia
bene agendo, & bene confundendo, pro patria
ebitur, cum fidelis nullus miser, quod pro creden-
tibus *Venetiis* futilum felique fore. Adeo tem-
per non refert vivere sed bene vivere, atque ea
denuo felix non esse credatur, quia in agenda
rebus optimis provenient. Ita vero Rex *Galliarum*
credidit ferdus illud perculsum fore, ut illu-
tim mittat Oratorem ad *Hibernias*, qui exceptus
non est, & ad Regem *Romanos* Cardinalalem
deveratur, qui difficiliter eum convenit & hor-
tatur est, & te confidens expedit cum *Galliarum*
coqui terra manique advenit Pontificis bellum
grebre, & le verum Regem *Romanos* facere,
quod & factu facile esse ajetur, quia *Romanos*
iugum Pontificis subdolum, & res novas equumod
mollinuntur. Sed illud difficile Regi *Romanos*
videbatur, quia divisa non habet, & perculsum
erat tenere Regi *Galliarum* se credere, atque
eo maxime, quod inoperi Gallo se invito expli-
tiora omnia re infecta & *Tarassis* odditione
foliis diffringunt. Accedebant dehortationes
Petri Ursi oratorem Regi *Hispaniæ*, qui ita
repudiebat in *Germanias*, sumi se *Venetiæ* ve-
nit, & de inducere locutus est. Illud vero Pon-
tificis & *Venetiæ* præsternit evanuit, ut primo
quoque tempore Rex *Angliae* qui cum Rege *Socie-*
tatis jam fidelis pepergit, necon *Hispaniæ* & *Hil-*
veniæ hinc inde contra Gallo in expeditionem ex-

A res. Et quinvis omnibus locis bellum esse
parbat, illud tamq[ue] differat in tempore aliud
Pontificis & *Venetiæ* modicum erat. Igitur diu-
ca aucta invicem res est, & denique *Venetorum*
omnis exercitus ad *Rhodanus* *Polydorum* venit,
atque ab exercitu Pontificis & Regis *Hispaniæ*
contra urbem *Bassensem* ibatur. Parte quoque
alia *Hiberniæ* ad sex millia hominum prælatum in
Moderam solum prouiperant. Et qua illa
Galli quingeni milites cum Magno magistro
& obriam luto, primo quoque tempore ad *Bian-*
Crasias conseruit prælatum atrox est, & denique
quod spud *Hibernos* diei Victoria, simul ac *Galo-*
rum quingeni equates occidere, & reliqua in fu-
gam convergiunt. Sed pauperrim cum aduersari
Hiberniæ *Gallo* longe audie voces erant, illi
cum ingenti præda, & mandiblis hoofibus confec-
tissim redierant unde abcesserant. Non alter
quam super partem alii *Tirolysi* *Germani* vi capto
Catalaunis, & Grecia Civitate *Boliviæ* victoria
figi reportarunt in *Grancianis*, simul ac *Vassi*
locis omnibus illa infelix fuit, ut inter eandem
relictis impeditum aliquibus, potius adspicere
videtur. Intertra vero factio *Brixianis* ali-
qui intempestive nimis res novas moliti sunt,
& protractarunt in eam expeditionem aduen-
tus *Gritianus* cum trecentis milibus, mille trecentis
levibus, & trecentis pedibus, sumptu est sub
ordinibus militiis usque prope *Brixianum* ad quin-
que millia palliis cum magna spe, & magno
appulso omnium, qui pallii in calles communi-
tantes portabant, & menti paratus erat omnia,
que imperabatur facere. Jamque locis omnibus
ad armis conciliaverant, nisi *Gritianus* in aliud
tempus diffire, si aliquis relatum accedat, in
quo flatu sua res est. Ex quo fluctu die quae
referunt aliquid non est, ut præmissum equitatu lev-
itum ad portas urbis, nihil paratus inventus,
protinus ac *Venetiæ* rectulum est quia Galli conju-
nitum detesterant, & de complicibus simpile-
x supplicium. Sed quoniam auctore *Albigensis Aco-*
garis palam adeo omnes ad *Venetiæ* adiverterant,
ut sine magno malo illi amplius non esset in-
tegrum redire sede abcesserant, dum cum *Venetiæ*
adum est, & simul ac omnia res rei prædictæ longe
paratus videretur iterum contra *Albigenses*
ibatur. Et iam ventus erat ad *Colognesches*
præce urbanum ad quinque millia pallium, &
& adiacenter *Albigensis* qui adcesserant in procinchi
præmissa copia non habebant, quando dilatatio
per opus non erat, tamen per diu Galli hostiles im-
pediti sunt cum exercitu Pontificis & Regis *Hispaniæ*
apud *Bassensem*. Igitur primo quoque tempore
Festis fellitare, parate, facere cuncta unita,
denique omnes per literas admonitione, qui in
urbem sunt, nisi statim delitionem faciant, omnia
prædicta milibus fore, deinde positis milii agi-
tibus sub ordinibus, locis finali pluribus inde
media ceptum est ubi invaderet, quia semper
magis terren, quia noctis, quia quæ interdu-
fuerit. Et primo quidem torquentis militis arci-
tes agebantur, postea atrox errantibus fuit, dum
utrumque nihil peccatummittit, quod opus est fa-
cere. *Festis* summa ope ensuantibus hostem re-
pellere, portas infringere, demoliri menti, &
admitiri feciis murum ascendi. Contra hostes
pro membris arcere haras, foeciter obviare ire,
atque facili cursum munimentum pati, & lepe etiam
Festis loco decrudere, quodquidem vis in-
geni telorum omni generi & muri, volabat.
Postero ad Portam *Tarri* longe infeliciter a *Festis*
cum hoofibus gelta res est, quia hoofibus tormenta
militis *Festis* ducenti laici aut contriti sunt.
Altior ad Portam *Garcias* ubi ductor erat *Baldus*
far Scipiosius, & ad Portam *Pilarum* ubi præterat

Aleg.

Bogis *Dagari* feliciter agebatur. Namque Dux uestigie serier ad ubi successerit, buntati, imperare, & facere que in rem fuit. Et quod plumbum ad accedendos animos militum intererat, telle spesiorumque aetate cuique virtutis & ignorans, atque inde incendi milites in vulnus & tela corrue, ut non possint crecre illi muri, nec superflantes armati, qui certatim ascendant. Itaque post exercitum plumbum prospexit omnia fuere, quis utrobuc prouti hubibus itam fruenter in urbem est, & Gallo hostiis in castellum fusi fugerique sunt. Namque & populares armis armatae sunt antea pro *Gallo* fuerant, in *Galli* hostes convertebantur. Ad eos frequenter omnes homines suorum rerum sequi solebant, & tempore annulis amissis felicitate visceret. Capta *Brixa* quilibet omnis res *Festu* revera esset in integrum, ceptum est ab omnibus bone sperare, licet spes illa pocius voluntatis simulachrum esset, ut illi qui miseri sunt frequenter forte accidere. Sic ramen obiter cuncti agricolae, & unius *Mastiole*, urbe *Bergomac*, & confusa oppida as fidem & sectorum recipia fuit, & similiter vita est. *Crisma* & *Crescua* res noras moliti velle, nisi protinus re ergo, ex *Mediolanis* ingens praefidum venisset. Namque hostes aliquo civitate & oppida florim manere, armis expedit, compone colligere, & bellum oscympti portare. Sed *Festu* ducti erant in tantam ipsum reparandam republikam, ut magis iludarent multitudine praefidum quam praefidili & tormenta militis, sine quibus castellum capi non posset. Igredi stando fulli & promotori hostiis ad duos milia dominum castellum manere, & deinde in subiectam urbem agere tormenta militis, totam civitatem noctu & interduo vexare, atque domos pallium & munitiones proficerent. Jam vero & parte alia praefidio manuta *Bogoris* omnis exercitus noningerit militis, sille levitas, & sex milia primum ad *Sutelatus* oppidum coniunctum *Pades* trajecti, & per Pontem molarem in agrum *Perovensis* iruperat, ubi *Brixa* praefidum erat. *Joannes Pausus Balissanus* cum *Festu* quingentis milibus, ducentis quinqueaginta levitibus, & milie centuis galibus. Et niger ille duxit saepcione hollium rediit, ad *Aboviam* amorem *Aboviam* traxisse. Sed quia solata pars esset, sub redditione militis ultimus prope *Peroviam* datur. Et ecce hostes repente illi obviam facti sunt, & deinde coniunctum praelium esset. Namque hostes extremam aliam levitum aggressi sunt, qui cum paci adiutorum essent, non posuerunt vim hostium sustinere. Poffit cum predictis gesta res est, & primo contra hostes scriperit datur, denique *Festu* vixit fusi, nisi statim milites subfidiu venissent. Sic redimicratum praelium est, & utique fortior ageretur, quia eneum est paribus animis, quamvis impares viriles essent, multi utrumque caderent, multi suscidabant, desique hostium ingreuo multitudine, *Festu* cum magna strage fusi fugerique sunt in castra ultra sinum *Aboviam*, ubi flabat Comes *Bogorius* *Fortelacius* cum trecentis milibus. Itaque infeliciter gelta res est apud insulam *Scalavam* prope amnum *Aboviam*, & maius quoque *Brixa* periculum insinuerat, quia hostes inde usque *Callegordois* pertinxerunt, & idem idem adiutori fuit *Melagryus* *Forlivesius* cum equitatu levitum, quod ibi *Brixa* post praefidum erat. Certaque sciret debet contra *Gallorum* omnes exercitum, quantum debiles vires levitum patuerunt. Sed quia in militis agere durum est prius levibus, desique *Festu* cum magna strage necesse fuit recedere, & iner cunctum amplius equi laju fortuito *Melagryus* Dux levitum in

hollium potestans venit. Cues peccatum autem ea que foris habent *Brixa* relata sunt, quamvis ad viginti quinque milia hominum intus essent, omnium tamen animi conformati sunt. Namque veniebat in stetem viduum exercitum proprie ad quinque milia passuum, unde in urbem castellum via fessis est, & adhuc ex *Mediolanis* *Trivio*, & *Palatino* ingens supplementum exercitui venire, unde idemdem facile possent in castellum vadere. Accedebat etiam castellum illud armis variisque bene munitione esse, & tormentis militis totam urbem frequenter terere, atque multos adiutus in civitatem habere. Igitur *Brixa* teneat trepidationem est, & omnes videbant, si quando in magno discrimine sita res esset, ubi confidit potius quam omnia prodes militibus fiant. Alter dum adhuc etiam ferventes republice spes est, cives & populares cuncti sedulo in officio manere, summa expedit, locum ferre, & opera militis facere. Atque idemdem ex *Brixa*, & ex monte pressimo per illos *Vallis Trempie*, quibus mons demissata erat eisdem, writer hostibus iusum elevium est, final ac illi prope urbanus venientes in castellum subfidiu mittere. Et quidam dum rectum est, dum fortiter obstinat, neque utquam hostes momentu superident, nisi nequifit ob ingratis pluviam pedite agricultore tormentari suis tormentis in hostes ut. Namque ea de cauis hostes denique fuderant laga utique agricultura, & monte ponti sunt. Capto monte quo poterant hostes ad libitum in castellum se, civitatis colummodo in auxiliis copia sita spes erat, accesserantque frequenter *Festu* & *Hippates* subtilio fellimur, ut saltem aliqua nova saepcione hollius ingeneratur. Sed dum parando tempes in aliud tempus deferatur, hostes solliciti primo quoque tempore fellitare, parere, facere, milites levigantem pedes agere, leonis pedum octo milia, & omnes parites ex castello in *Cristatalam* repente intrupere, simul ac civitatis pars illa ad hostes defecit. Sic primo apud urbis *Cristatalam* acrius agebatur, & quamvis illi praeceps *Peroviam* ingens praefidum esset, facile omne absumpsit est, quia domi & fura hostes erant. Deinde proutus in urbem ibatur, ubi bellum major omnia incubuit; quia super plena *Peroviam* omnis exercitus habuit ubi ordinibus militis, simul ac videt in laga nullam spem fore, sed morimur aut vincendum sita. Ignis collus utrinque lignis gelata res est, & atrociter cunctare fuit. Clamor & strepitus armorum in celus cerebatur, quique non nisi mortale loco cadere vilis est, multa utrique peribant, multi utrumque sociabantur. Hostes acutus agabant, quis apud illos jam pecta vacuum videbant. Contra *Festu* desperatio deicti in funis animalium rebeat. *Festu* *Crytarum* praefidus levitas dum inter primos foetaret agit, viuissimo scorpione occubuit, & foetare indigebat motus est, quis illi adhuc juveni tam citio in bonum militum exierat. *Adulus* unicus *Crixta*, qui te gemit in bello fortior quam fieri poterat, cum *Adulus* *Jubilus*, *Joannes Pausus* *Melagryus*, *Vaprys* equito & *Baldus* *Brixa*, se recept in palatium, simul ac trucidata militibus res ad trianum veniret. Itaque per hostes *Brixa* insuta recepta & disrupta est, levitumque crudeliter etiam in malitia & infantes mortior. Desique *Abovius* *Dagarius* dilaniatus occubuit, atque *Adulus* *Crixta*, cum *Antonia Jubilus*, & manus hollium in *Gallum* abducens est. In eo bello ex Galli Donum *Bisagri* & *Polyagri* maxime virtus emicuit & exercitu exercitu ad quindecim milia hominum cesa feruntur. Namque de Galli multi pedes,

sc trecenti milites desiderati sunt, & de Venetiis non nisi ducenti levitis per medios hostes procedunt evadere, quia aliquin ad portum Lazari, qui multi convenienter suffugere, non possunt aditus, nisi per oculorum in anteroportum. Interea Roma iterum & frequenter agebatur de parte cum Regi Romano, & ad illud tandem venum est, quod nisi Veneti Vicentiam relinquunt, Pontificis protestantur aliquid fore, ut ab omnibus regibus contra Venetos iurari. Namque Rex Hispanie & Anglia sine Rege Romano rebulant fidelium iurum facere, quorum voluntatis etiam necesse era Pontificem acquiescere, quis sicut apud Missionarios quanta felix habebat, & Rex Gallicus cum Virginea & Calabria clausorum egere, venientio ex terra Pontificis penitire. Ignoti frequenter Venetii ad Senatum referuntur, quae aliquis iuruit in testimonia Pontificis ut omnis est. Hoc Confessores P. C. bonis modis imitari debet, quae & reprobatae quoddam corporis dicitur. Quod si illi & hinc que erant per partes corporis statim ferunt, ne parens familiare probaret, & valde super Venetiam non in ratis bellicosis est, ut dii latrui, patria, parentes, & vestre rei causa fatus sit. Nonne tamen plerique mercatores estis, & vestras mercantiales projectus in mare, ne aliquippe nautagium faceret? Nonne quoque inveniunt nautagium res publica, & dubitabitis idemcum facere? quando vos tantu regibus vobis res est, & vos vestre male non perdetis quicquid. Illud quidem est quod scilicet Hispani dimidium nautagium plus eis quam tetrum quando aliquo risus comprenderetur omnis est. Et nullus precepto scientia major dictarit quam legibus cogitare & motri sua pondera, cohorti vestra opero magna tenacissima esse debet, & vos identiter quatuor vobis facile potestis ex his comprehendere, quae super apud Beccaria gestis. Atque amplius amissione quodammodo difficulter proutem comprensent, quae postea ad bellum festivitatem, & longe verius est confundere quid faciendum, ut non eponunt tantis pecunias, post Adversarios illi decibiles habentur. Primum accusandum proutem patitur quod ad rempublicam complicitam amplius condicione pergitur. Alter hinc vestris dominis super hostem latitum diffiducias, & arma Pontificis in vos etiam concurvant, quaevis fatus res est? Quod si non patitur ita fore, redicere in munerem secundum Communiens fatus Regis autem papaveri, finaliter ac Pontificis velut dicimus in Ferenatione reddetur. Ibi post P. C. que me invenerit, ut patens et republika fore, Ferenatione reddetur, & aqua pauca mollescit ipsius fokus. Nuncque simper aqua animo ferre illud spernit, quod pati nescit et, & non quidam sententia non paucum alter facit, & res publica bene inserviat. Contra illi alii agitant. Rebus quidam P. C. ex arte media fingeret, ut frumenta pars illi reddatur iuncta. Sed qui omnino invigilat cetera cuncta funguntur. Et illud non est, quod in questionem venit, nuptie enim vestis tradidit sola Ferenatio, sed & Cremona, Cremona & Bergomum, ad quas urbes illi praevaluerunt. De reliquis quaque prout Patavium & Taurisum futura illi dicitur. Patavium vero & Taurisum invicti, dicoque gallopingant milibus namum, & iuper quatuor urbes illi confusa triginta milibus, ad quod sis centia colla vogleda postea festivitatem ad hoc, quando illi qui in principio bellis parvitas industria fragit, nunc fides brevibus est, ne habilitate nigris pennis, adspicunt nos bellum etiam

eniximus geramus. Iba fuit que modo in revaluatione omni servit, & ita tempore nobis ipsa ab eo defecit. Et nos quibus horum annis non est, ut patens possit dorandum esse, & ferociusque vocet ed meliora tempora. Nonne & nos ipsi P. C. apud quos illa res est fecit atque iterum cum absconditur Patavium & Taurisum? & tunc vanquata ipsa pacis conditiones iniquas valerunt accepimus. Quid enī factri estis? cum deinceps denegante voca nostra & meliora fact. Negre debetis debitis quoniam frequenter ducatur, vestra res iterum Patavium, non enim illi est, quae ratio non vincit. Quod si propter metum conciliis Regi Hispaniae capta cum gratia facere, & Rex Hispanie alio contra Gallos se bellum esemplari, se amplius in amicitudine cum ipso postea, quod ipsa factum, ut iam Regis Romanorum revaluatione fact, & non in eam partem debetis accipere. Dupliciter quae res reprobatur P. C. neque non patiamini mentis tristipatione perdere. Et quoniam alio non ergit nesciatis festinare? semper fatis citi fit, & hinc sit, neque nobis vanquata pacis conditiones defacta sunt. Excellentes quae pars perempta, dabo deinceps in tanto regum dilectione, & Regis dignitate, ut ipsa facta futura res est. Prolixi illi contineat, cunctum illi e Senatu consilio Ferenatione non tradere, sed apud Pontificis prefaci vestiam, & omnia polliceri, quae aliquo misse sunt. Et quoniam quis fieri non potest, ut inducas redacta res est, & illi tandem audiret Prisculus Fafuri auctore Fereni in menia decem eo modo facta sunt, ut ratione pacis future Veneti darent Regi Maximiliani Flaminium remedium quinqaginta milibus summae sic illi inducas famulare. Dum ita in Italia geruntur, in Hispania & Anglia bellum adversus Gallias magis aperturas habent. Namque Rex Hispanie ad Principiam in Galliam, & Rex Anglia ad Ginevam in Narbonienses molebantur intrupere. Contra Rex Galliarum cum Pontificis agebat de pace, & pollicebatur Bonnus & Ferrarius, ut quod intendit Andrus Gallius de pace cum Veneti clanculum quiescat est, & supra omnes Hispani, simul ac illi venere Galli trius oratores nobilissimi Baylus Merisi, Marchio Rhetorius, & Doctor alius, qui summa ope omnibus fuit ducas aliquot pecunias corrumperet, & Hispania contra Regem Anglie deducere. Sed tantum absit, ut Galli oratores expulsi sint, & Hispani potius bellum moliri videbantur, quoniam decem oratores Hispani ad eam tem Reum & Fratres ibant. Igittu Galli tam agendum viribus primo quoque tempore festinare, parate, facete omnia que utri fuit, denique traxisti Padi ad Brisellam contra Hispaniarum versus Brownianum datus, & cum ventum esset ad oppidum Farniarum, qui hunc peneul ad Crestam oppidum ultra Rhenum leviter calita Hispaniarum sita erat, septem frequenti illi levibus certaminibus contendere, & nuper Galli nimium confidenter insidiis illi sunt. Namque convenire cum excubis hostium noctu incantes Hispanos aggredit, & illi relatum est, antequam ficeret, atque idea cum exstis insidiebatur agbarante & Galli ad quatuor milibus hominum, qui sumen repente trajecterant plerique absumpti sunt. Ea victoria Hispani potius debebant infelicitatem, & tamen contra habebat, quia Galli ut inter summa ope membrorum manus conficeret, & Hispani certamine summopere detrectabant. Unde etiam recensum illi ad finum Corvinum urbem, quae non solum dicitur, atque ideam operabatur omniusmodi modis locum monere, ut proper difficultatem loci, Galli hostes cogenerant differe peccatum in tempore aliud. Sed tantum absit, ut statim illi illud ventum sit, simul ac Hispani valent Ravennae prostrata mo-

mia tormentis militis, & appripiata non posse amplius oblitus. Dux *Ferrariae*, qui cum quodrigentis militis, & ex multis pedum ex area scriber agebat. Ignoramus necesse fuit *Holmianis* compliciti sunt pugnandi copiam facere, sive deinde collatis signis pugnabatur. Ita quidem utrosque certamen fuit exanimis unquam aliud, quia peribas animo de viribus unringue concursus est. Galli mille quagunt milites, & quatuordecim milles positum erant. *Holmiani* mille octingentis milites, & duodecim milles pedum. Accedebat utique vincendi, ut morienti voluntatis minus, quicquid locam ferare, quicquid quisquam hosti cedere, quicquid male mori, quicquid ignoriam pati. Itaque per sex horas continuo agebatur, & aliosque nesciuntur videntur negliguntur. Sed postquam ex, que in urbem *Rossewau* prouinciarum tormenta militis in *Holmianis* converta sunt, de illis magno credo cedebatur & multi contriti sunt, denique omnes illi fugerunt vieti tormentis militis, & apud *Gallu* finit non incutens victoria. Adeo in incerto res erat, quoniam pellit angua timent, & videt, & vanicias copiae. Pugna vero raro illa missa faveat, & cum usque pars pemicie clarior fuit, ut propria peneculo surerint, qui vicere, quam qui videt hunc. Namque in eo bello virgini mille hominum causa frumentum, ex Gallis depegnit milites, & sex milles pedum, ex *Holmiani* octingentis milites, & septem milles pedum, neque insuper legatus Cardinalis *Marien*, & qui apud ipsum oratione *Festas* agebat. *Marien* Georgius, *Robericus Galvanius*, *Petrus Natura*, & *Martinus Pöschler*, cum multis aliis in hostium potestate fatti sunt. Sed adhuc major *Gallarum* jactura fuit, quia multi equesq[ue] ordinis, & Regis censu quoqueq[ue] nobilis, doctores milium quaque, & septem praefecti pedum defederat sunt, & supra emma solenta annis versus *Douai* de *Pai*, cuius in eo bello maxime virtus operatur. Namque illi perdebat in milibus eis qui videntur, & cum multis stragis hostium edidisset, morte sua multa occubuit, atque inde ejus fatus celebre & lachrymosus fuit, & cum magna pompa uigore *Mariolanus* ductum est, & mortuus postea honorifica monumenta, ut omnes fecerint eos durissime vivere, qui honorificissime moriuntur. Secundum cum pugnat vires Regis qui in cassis gerat *Celensis* urbanus aspergo concessit, & identidem *Holmiani* omnes illi in proxima civitate abiit, atque omnia impedimenta & tormenta militis prede hostibus relata sunt. Utro quoque *Rossewau*, que prius vi capi non potuit, polles deditio fuit, dum sic putes fuisse res omnes salva fore, sed frustra hostibus habita fides est. Namque illi curae repente facta per minima ruita in urbem revertente cuncta valserunt, præstari, subvertente, faste in pueris & mulieribus, tempore *Douam* spoliante, & Christi corporis in terram proiecisse, desineat quae vi capta civitas effet omnia prædicta milibus fuere. Et amplius vicina civitatis res novas molebantur quantum *Gallarum* exercitus præcedebat, & tandem deditione etiam *Rossewau* calellum in seismum poterat venire, simul ac *Marien* *Autorius Galvanius*, ne penitus inedia, abe compulsi sunt, & cum multis veris *Rossewau* impune discedere. Parte quoque illa *Vestis* simul cum *Ferrariensis* frequenter res erat. Namque illi per fluminis diverticula ubique inselli sunt, immendo cum lembo & manu prædicta utique ad *Bethes* & *Cesar Aggeris* prædari volunt, & si per etiam cum unrembus & majoribus navigis expedita merita pertentant capere. Contra citi *Vestis* cum clavis floriantili lemborum & unire-

missum cubitalis locare, ordines distribuire, bellibus obviare incit, & ulippe fortis auxilio esse. Nuper vero clavis in hac spad *Lauratus* fiducia obviata sunt, non tametsi alter quatuor torquentis militie contumens fuit, quia cum hostes prius electi, *Festas* alter illos aggredi noluerunt. Nihilominus pars illa per mare invicta vicinias agnoscere. Namque *Flavios* *Ferrariae* pinta cum duabus unrembus & cymbis riganti quinq[ue], a *Chadua* usque *Armeniam* totum mare insulam reddidere, ut ne tabellis quidem nisi sit, & mercatores paci sunt, qui manus hostium pollunt subterfuge. Contra tamen habuit *Aedes Cameracensis* praefectus clavis *Padek*, & cum una biremis, duabus unrembus, cymbis decem chlorogas, & hercynioribus ensimor, sepe hostibus obviatum ibatur, ut illi aliquando non impune praedari fieret. Igitur intertempore vario evenere ad *Pado* olla pugnabatur, cum hostium mens eis exercitiorum cymbis & moxoxi navigia intercepitur, & contra *Festas* fortis auxilia utique sunt. Parte quoque illa tempore identem ad Turrim novam in *Abdes* flumine cum *Ferrariae* res erat. Ex qua illa locis antenuerat *Festas* est, interclusa itinera sunt, cedadii aggredi, & postea praefectus in *Cesar Aggeris* & *Bethes* una sit. Sed hostis terrena mirisque potentiores erant, & super usque in portu *Festianum* navigia & multas merces ceperunt, & amplius quis *Thalassius* *Palestrina* inveniunt, & frugis dives esset, & panum custodiens, *Johannes* *Tafan*, cum manu prædictoria *Ferrariae* & *Grenoviorum*, totam regionem prædictus est, & interquaque praefectus Ponti qui auferuntur, & *Abdes* *Bessus* praefectus leviter cum manu collectior in eam expeditionem earent, hostes inde impune rapiuntur unde abscoffrant. Postquam vero ex, que in eastris apud *Rossewau* gella fuitur, *Rossewau* delata sunt, tanta orniuum rerum Pontificem deferario cepit, ut in pace cum Rege *Gallarum*, ut in foce ipsa tempe frum habetur. Namque nisi mitem domum quam fecerit hostes erant, quatenus de Duce *Urbis* dubitatur. & a *Præfecto Cismoni*, *Roberio Urbi*, *Petro Mergans*, *Eustachio Marcius*, & conjugiis complicitus palam cum Pontifice coniunctio datur. Accedebat tanta olla *Rossewau* processus in Pontificem, & ne amplius quidem conditores horum, & frequentibus hortacionibus fecerit possent. Et quod plus est hi parvi *Holmiani* fuisse valdebamur, & necesse era Pontificis Regi *Holmianis* lo credere, argu *Nepotis* aut *Cesar Aggeris* abire, quia aliquin *Festas* incommunione essent. Igitur tandem Pontifex non ratione datus & confitit, sed iniquitatem & timorem cum Rege *Gallarum* pacis conditionibus fidelispiuit. Sed quia nullus violentum perpetrat esse fuit, polles identem ea summae value sibi fuit, sicut se Pontificis videt. Rosse omnia cum *Urbi* & *Celensis* esse complicita sinere *Urbis* Dux cum *Vestis* & *Holmiani* felix apodolece patrem suum suscipere, & si etiam ejus sit *Grenoviorum* pedum decem milii fabulio fore. Alter eti confitetur genere *Holmiane* *Anglos* ibulent, sicut *Dux* *Urbis* copias quadragesim milites, & sex milles pedum, ad recuperandam *Flavium* sufficie videbantur. Namque ab exercitu *Gallarum* *Abdes* venit ibazur, quia *Holmiani* iterum in eam expeditionem exibant. Jam vero *Holmiani* ad viginti milia hominum per *Urbis* *Rosse* venerant, ut facile *Festas* pungi possent. Sed quia pluviis concreverant superflex multahastum erant, primo quoque tempore super danicae precipuis difficultat orta est, & *Holmiani* eum vacui vili fute velle ad *Gallu* defecere, non sibi

Veneti quindecim milibus numerum eam illis egilient, ne amplius in incerto res esset. Poterit *Veneti* sellinare, parare, facere, valvatores acceſſere, curva & commissaria colligere, levigare itinera, denique *Venetorum* omnis exercitus træjeto *Alessio* flumine ad *Albertam* confelinis conuenit *Helvetios* ad *Valligenum*, ubi primo cum hostibus gella res est. Namque *Veneti* equites qui viuum ibant, quid hostes agant, forte illa obvia facti sunt, & quis hostium quinquaginta equites vicebentur, itam illa ducentorum equum fabulum veat, redintegratumque præsum est, & *Helvetti* parabant confilicem, nisi *Sedavii* legatus aegre tamen recipi coenclifer, quia *Veneti* copias longe distant, & multo sine re stante sunt. Deinde contra *Valligenum* & castro *hollium* ibant, quo etthagenti milites, mille levites, & coenae mille pedium erant, & defilatio *Valligeni* sub ordinibus militea vix annem *Alessiam* habant. Sed cum primum hostes vidissent *Veneti* omnes milites versus annem festinare, & tormenta militis frequenter concutere, proxima loco recessum est ad duo milia pallium, & sic retro continebat pugnare ibant, ut fructus *Helvetiorum* ad septem milia hominum træjeto repente flumine pugnandi copias facerent, & idemcum amissi vadati levites *Veneti* unquam hostibus affecti effuerint, quia confusio post *Venetorum* aliquoquin omnis exercitus nequidat amissi traherent. Et tamen metu illa dies *Veneti* felix habuit est, quia rone primum Galli hostes sibi sunt se in fugam convertere. Igitur hostes proibidebilem aieū ad *Ponticellum* per trigintaquaque milia pallium citato agmine penetraverunt, ut facile dirent intelligi *Helvetii*, cum hoste pugnari copiam aliquam amplius fore, quamvis illi & *Veneti* ad eam rem semper hostium religia querentur. Ceterum sequit ad *Ponticellum* hostes nulli sunt confidere, sed dinito ponte & castello igne supposito repente *veneti* *Cressoniam* urbem ibant, & cum illa Galli nonnulli exciperent, illi feliciter *Padum* traherent, & ad *Ponticellum* opidum suum paxa annim *Alessiam* venire. *Veneti* vero cum *Helvetii* ad *Faces Marinæ* prope *Cressoniam* erant, & quia venerat in quaestione an *Helvetii*, an *Venetorum* in fidem urbem recipiant, eo ea re frequenter agebantur, & denique *Cressoniam* quadraginta milia summi *Helvetii* descerunt, atque olim *Ducis Lodiensis* filii, & *Federis* porto fecerit sunt. Deinde verba hostes *Veneti* milites ibant sine *Helvetiis*, quia *Sedavii* legatus ex *Cressoniam* in castro noncum redierat, & cum ad aquas migras poppe annem *Alessiam* hadit longe ab *hollibus* distaret, Galli ducenti milites *Veneti* levitas confidem aggreſſum sunt, ut magis terro quam pugna fuerit, locut illi solet accidere, quos emprædictata res evicit. Namque cum *Veneti* foli levitatis agobant qui præsum conferti nolent, Itaque certando *Venetorum* decim equites, & hostium effecti milites invicem capi sunt, & clade ferme pati, ab utrue parte difectum est. Secundum eum quatenusque pugnam *Veneti* cum *Helvetiis* pugnare amiserunt *Alessiam* ponte jungere, & hoc tem non avadere. Galli vero tantum viam non expeditandam rati pentium abierte ad famum *Jacobum* *Padum* traherent. Poterit *Gallorū* maxime declinare vila res est, cupereruntque civitates & cuncta oppida res novas moliri, atque idemcum domi sordique contra Galli hostes truciuerunt isti, ut multi ferro abimpli fuit, & *Melitens* praetertim de Galli magna edita excedit est. Namque peccare illos, qui in castellum auferant, omnes alii crevi sunt, & illorum omnia prædicta *Melitensis* fecerunt. Itaque propulsim

A pro Pontifice habita est *Parma* & *Placentia*, & pro *Masinniensi* Duce *Sforcia* *Melitensem*, *Crescas*, atque *Cagliari* Gallic omnia recepta sunt. Et amplius *Albonitanus* Marchio in Gallo regionem conciverat, & pacem super montes etiam omnes infelix fumexerat, atque ideo *Gallorū* omnis exercitus *Papam* urbem divertit, & quia alioquin fastig fida non esset, eas summa opere combubant muniri, amplius solam ducere, propugnacula erigere, murum & terra concretere, & omnia quia poterit facere. Jam vero *Veneti* & *Helveti* ad *Civitatem* amorem ventrare, & commerciis militis armis agerbat. Namque nostri parabant annem traherent, demoliti *Papam* posuerunt lageidem, & hollibus ier occidere. Contra hostes ex ante *Papam* facti obviam contabunt transiūm vetare. Sed tantum abiuit, ut latum nostri omnem traherent, & hostes reliquias unde abficerent. Deinde ad utrum bellis vis major incubuit, & primo quidem *Baldes* *Sapponius* cum centum quinquaginta *Graeci* equitibus seruū iterumque repulsi est, denique vero illi cum *Helvetiis* urbem cepit, finit ac hostes aliungi fuit, & qui palates sipererant occidebantur, quia agrestes etiam inter cunctam contra Gallis impetraverant, & maxime extremis infelix aderant. Poterit *Papam* caetores confundant ut nostra castro frequentem facere, & *Sedavii* legatus suam civitatem fecit *Vigilius*. Nuper quoque domo profecti multi *Helveti* ligie griffie vallem *Tessinum* ceperant, & parabant oppugnare *Chivoniam* locum, finit ac illi *Helveti* ad sex milia hominum *Lodronum* locum expugnauit, qui ambo & quartus, duo loca sunt, quibus sur in *Italia*, & amplius *Helvetiorum* alia virginis millia molebantur in *Bargandia* irrampera. Per idem quoque tempus *Jesus* *Maria* *Niggas* ex culta *Veneti* cum aliis equitatu, & scie pedium, *Gressus* vesti, & cum sue fictiōne quatuor milibus hominum urbem ingressi sunt. *Albonitanus* etiam Marchio cum quinque milibus hominum in expeditionem exiit, & identiter civitatem *Noviarium* in fidem accepit. Alter inter *Veneti* & *Helvetiis* lenina fiducia conjecta sunt, finit ac centum sexaginta milites *Florentie* filii da *Sedavii* legatus in castro *Venetorum* venerat. Namque *Veneti* prædictis confessiōnibus diligere uisi sunt, quatenus & *Helveti* illud idem volubiliter facerent, quod ipse *Sedavii* legatus alia publica letis neri mandabat, quia nonnum ero illi milites *Florentie* a Galli delicerarent, quodquidem tum primum Galli *Calendii* Juliani partim nomine *Geversi*, & partim nomine *Sewbi* in Galliam dant. Verum ea re mulum malum *Veneti* accidit est. Namque præter illud quod *Veneti* ad villam *Alessiam* prope *Papam* deinde strata igne supposito mulum pati sunt, nuper quoque *Helveti* ignotum *Veneti* affecere. Squidens cum ultra *Padum* ad *Cofellinum* itum esset, & forte de preciis *Alexandria* duriter ageretur, ambo legatis *Paulus* *Cosmus*, & *Christopherus* *Alessia* cum *Andrea* *Alessia* protonotario duces sunt primo ad duces *Jacobum* *Sapponium*, & deinde ac *Sedaviam* legatum, apud quem fiancandum erant, valde ridiculi habebantur, & denique erant sunt super dantis sex milibus numerum in positione propte *Florentinos* milium, siam fidem *Alessiam* adstringere si velint bona

bona veritate sed redimere. Atque amplius cum le-
gati ex Alaniis Patis quibus hinc notitia re-
differt in causa ad Calefaciam, & ingenuum tu-
mulum exercitus sedebant, qui ex sua capi-
tate orum erat, Finnius Cesarum nomine Se-
daneus legatus ad illas venit postulare, & impor-
tune flagitabat promissa sex milia munera, & al-
lud supplementum mensis praecepsit quindecim
milii, atque superius mensis praecepsit sepongo-
nium milii, & adhuc Sedaneus legatus volebat al-
mentes utique Fennos adducere, & mutare Ma-
chicenam Saluarium, & Ductum Sedaneum, quia
Gallici fuisse videbantur. Contra Fennos ex
valde molesta res erat, quia illi potius parabam-
petulam in expeditionem exire aduersis urbem
Crescas & Brivias, que in Galliae postulatae
adibz erant. Ex quidam datis sex milibus su-
mum Ebenniow, & alias duabus milibus in Fe-
nnos portavimus, super pecunias aliquantopis
difficiliter colligimus. Sed super dictum Fennos
cum Sedaneo legatus qualiter fuit dimissus, &
tandem eo invito cum toto exercitu reperi-
cellum est, & non nisi silentio versus Padum amissio
magno iteribus ibatur. Ceterum cum primum
Fenni prope urbem Placentiam fidem de Padum
assumissemus, multe difficultates oris sunt,
quia Sedaneus legatus frequenter auctor fore, &
alii absumpti omnes infra redderentur, sicut
ipse per civitas confusa fecerit mandabat, quatenus
Fenni propter opinionem suam abfierent. Igitur
Fenni denuntiavit viribus usi sunt lumbos omnes
intercepere, pemem facere, & ad eam Abba-
tiam Padum annuncij traxisse, unde poles con-
tra Crescas, atque urbem Brivias partis copia
in expeditionem ibat. Neque tamen interea
apud Crescas & Brivias pacata res erat. Namque
contra Crescas ibant certi Crescenses excul-
ci cum quingentis pedibus, & Andrius Cam-
panus prefectus cum ducenti levibus, atque va-
rio evvmo frequente pugnauerunt. Et identiter
apud Brivias sepe cum holliatu res erat, dum
ili trecenti supra quattuor milia hominum palliis
procurari voluerunt, & cuncta cives Brivianus excul-
ci cum ducientis milibus, & duobus milibus
pedibus, sumi cum Lenardo Homo prefecto,
& quadringentis levibus, semper cunctis ob-
fusore, & aunciam cestis holliatu obviavisse, atque
focis auxilio ubique esse, denique collecta
copie sunt, & pro civitas obcedebantur. Namque
quas aquas cunctis subtiliter prater illa, quae
adire non possunt, quia ex civitate noluntur.
Hoc tamen propterea non delubrant frequen-
ter exire, & prædas agere. Sed nuper apud Pa-
deriuam villam illi non iugno haec levitas in por-
tos & maledicas ali sunt. Namque cum Lenardus
Homo, & Dux munitus, illi obviar
villent, ita ut conseruit atrox præsumit illi,
quod aliquando accepit fuit, sed denique agud
Fenni fecit videretur, atque ducenti holliatu
ceti sunt, & centum quinqaginta in Fennos
postulatum venire, de quibus omnibus tracendes
etiam agricola voluntur supplicium sumere,
& illatum iugantur ali sunt. Dum ex militis
genitum Homo ceptum est concilium fieri, sup-
plicatione habite cum magna pompa & cari-
monia confudit, atque in eis festis secunda
publice proclamatam sunt, quemadmodum etiam
Rex Anglie initum fundis ingefius est. Nuper
queque Jastini Cela Germanus oratores Fennos ve-
nit, & nomine Celeris defiderant inducere san-
xit. Dux vero Urbicus Rutenorum, Bouwens,
& totam Flaminianam iterum Pontificis in fidem
recepit, & cum relatum est fit Pontifici, que
contra Gallos per Fennos & Helvetios gesta sunt,
ille Viccengem Hispanum, qui cum exercitu alio-

A quin ex Nepoli in expeditionem exhibit, confor-
mum certiorum fecit, ut longius non accedit,
qua amplius sua opera opus non esset. Namque
Pontificis Formam & Placitaria velut in summa
potestatis rediger, quod fore enim facile vi-
debatur, nisi Hispani obviari contum, quibus ea val-
de molestia res erat. Ex primo quidem de ea re
verbis agitur, denique Hispani vidi sunt recte
aliquin viribus agere. Igitur tandem Pontificis
contentus fuit transiit dare, simul ex Hispani
policii fuit proprie pecunia amplius non exige-
re. Helvetii autem que Gallos habita expulser-
ant, Poccifia vexilla tradita sunt, & illi no-
men inuidum, ut pollicis appellatur amillatores
liberatis Erckleie. Per item tempus fab fide
Pontificis Hispanus Duc Ferrarie Bassus venit,
& venia digna habebatur, donec sua demersa
fuerat, & pollicetur Pontificis Julia ministris
tempor faceret. Sed tantum absit, ut ille
pollicis rebus incompositi auferant, & tandem
impone repudaverint in Ferraria, qua nullus
Pontificis & Fenni terra marique cum intercep-
re consat sunt, simul ac Fabriacis Colonna comes
et, & illi etiam Hispani clausulum auxiliu para-
ti sunt. Namque illi trecenti milites, mille le-
vites, & sex milii pedibus, ulique Bassus veni-
erant, & quod peius erat apud Marsam cum
Georgio Episcopo contra Pontificis Fenni &
Helvetii sulphure, & ipse Georgius Episcopus
sonme rei Montesilvianum petebat, & cunctas
etiam obtinuit, quae ex fodore Fenni debebantur.
Hinc multe difficultates oris sunt, & pe-
nitentia quae bellum Gallicum inlane valebatur.
Ad eo frequenter ex bello in bellum pronostimans,
& quo se ingeni difficultia aliquam aditum sem-
per habet. Igitur Hispani & Helvetii meditabun-
tur concurrit, & quidem ex Pontifice, que
Fennos & Helvetios nesciunt res, ut omnia
pacata forent. Maximiliani Sforza Meloloni
Dux est, Pontificis habent Fidem, Formam,
& Placitam, Fenni fusa uiles recipiunt, &
Helvetii coegerent Fidem Tidina & Dossogis, que
et quidam cum aliis loca sunt, quibus in itinera-
tur. Alter Hispani omnia in questionem re-
tebant, & facilius quinquefitter condicioneum Re-
gi Recoveryum cum Fenni posse est. Namque
Roma per Oratorem Hispanum & Gerutum de pa-
ce iterum speculatur, & Hispani velutunt, ut
Fenni civitates huius in manu Pontificis posse,
aut definiti oppugnare Briviam tantisper dum
opera pro fieret. Sed utrumque incongruum ha-
beant, ut aliqui Hispani opere vacua accepta
pecunia dolii sunt paulisper Fennianum dis-
venire. Ex primo quidem apud Fennos oppi-
dam Rutenorum hottes ad quinque milia hominum
ceti fulgeant, & caput oppidum est, &
Lan Sabellus cum cernitum quinqueaginta equi-
bus in holliatu ponitatem venit, atque poter-
mo ex Floriana codicem Petri Sedrius Confessio-
ri Magnifici Iohanni Melotti in eis locum sub-
fiebat, & cum ex parva re illis Hispani ver-
itas Briviam in Fennos iustinabant. Jam vero Fe-
nisti prope Briviam ad Portam Jastini calcante-
tati fuerant, & tormenta bellica ingens in
monte subducerant, qui ex regno castello ci-
vitas immisit. Deinde felix, parate, facie-
, & tormenta militis tempes agere. Contra
hottes nihil verit pre moenibus faret, Castellum
munit, aggredi ducre, & siue etiam erupcione
facta manuam conferre. Itaque frequenter
marce inscipiti coroscer, ut tempe fieri solet,
quando in propinquu hodie est. Alter Fenni
apud Crescas pecut quam armis obuidere & fa-
tione uobisunt, ut Baudilus Cisterianus cata-
dem uerbis datu monitus ad ultimationem com-
pel.

pellare. Ex quavis idem tesseret contra fœdera *Sfortia*, *Laudatio* Episcopos, ille tamen a *Venetiis* & *Lauretio* tandem munenibus vicit et, & in eam testemiam eum venit Deus Galatæ Dominus *Doratus*, cui actis fuit de mandata custodita, simul ac aliquo timet devovere in manus *Hiberniorum*, qui ad quatuor milia hominum in eam expeditione exibant, non mutarent sententiam difficultatem rei, & verba accommodari, quibus *Lauretus* misit et, putquam cum levibus hasil brevi a *Crona* illis obviam erat. Igitur *Venetiis* auctor & *Cronam* urbem deditione ceperunt, & *Benedictus Cimbrianus* cum laius munenibus, & cirtitate donatus est. Dum ea fortis & militiae genitrix, multa Oratrum ad *Hibernios* vocerunt, & agerunt de concordia, tandem enim apud omnes nationes autoritas creverat, ut inde penderet omnis victoria videbatur. Et quidens Pontificis cum Rego *Hispaii* & *Venetiis* auctor erauimus fodus retinere, *Venetiis* vero fli tentabam nos federa, *Hispaii* simul & *Graecis* dando trecenta milia sumnum felum, & quantamquinquaginta milia volebant rem *Aduariorum* Ducis *Bergensis* cedere. Sed quavis *Mediolanensis* maiores oblationes essent centum quinquaginta milium numerum felum, & quotannis quadriginta milium, ut *Maximilianus Sforza* Mediolani Dux sit, & *Hiberniorum* auxilio faveret, sed eis tantum maxime *Hibernios* declinabat, dimmodo laberent *Laures*, *Trinovantes* & *Lucaniens* propugnacula. Itaque *Hibernii* tandem repudiatissimi, cum *Mediolanensis* apud *Rodam* & *Tarrogam* fodus fundere. Et quia domi erga *Venetiis* bene animalia erant, statim pabebant, ut identiter foris fieret, & omnes pariter *Hibernios* ad *Venetiis* declinare visi sunt, simul ac *Hispaii* contra manuata Pontificis in *Mediolanensis* & *Venetiis* invadentes. *Venetiis* vero summa ope nitebantur civitatem capere antequam *Hispaii* hostes accederent. Et primo quidem tormentis militiæ aerteri gerilla res est, & cum magna pars muri proculbatur, *Venetiis* confidim parabant in certamen defendere, & diciturque ordines sunt & parva ciueta milia, atque in primis illud erubatur, ut node incepimus milites in urbem irent per portum pilorum, ficas conveverant cum euclodibus. Sed cum ea horribilis relata res esset, protinus de compliebus sumptum supplicium est, & omnia *Venetiis* imparsa vita sunt. Igitur flababor, & deinde ex una *Mediolanensis* & *Hiberniorum* usque ad annos Octavo venire, & ad Quinzauos videtur res illa diuueni trahere, atque ex alia, ad *Gaulam* oppidum prope *Brixiam* caltra *Hiberniorum* fita sunt. Postea patiter ab omnibus euptum est, super delitiose faciem cum Gallis agere, nunc *Hispaii*, nunc *Mediolanensis* & *Hiberniorum*, sicut *Venetiis* nunc est, cum *Brixiis* ibidem & redibant. Et dum quidem alium est & tandem repudiatissimi urbis *Brixiis* *Hiberniorum* in peccatum venit, & Galli omnes cum sua rebas omnibus impetu dimitti fuit. Sic *Hispaii* citio viti compotes fuerit, quod *Venetiis* milites facere per longum tempore nequerant, & hinc sua diutina fructuari fuerint. Sicin frequenter illi folet accidere, quod in nobis agendis nonsumus desiderio sum, aut forte potius non es vi & diligencia sed dolo male acta res est, dum Galli deinde utrūcunq; strategemam illi sunt civitatem potius *Hibernios* tradire, ut foetus immum dissolvatur, & *Venetiis* cum *Hispaiis* propterea discordes essent. Ad eos semper facile fonteina discordia faggerantur, ubi de comitandi facultate res est. Interea vero apud urbem *Mosauam* inter *Petras*, *Laudum*, *Oritorem*, *Venetum* & *Gargyrum* Episcopum frequenter agebatur de pace cum Regis *Rossuarum*, ubi Gar-

graeci volerat covenire cum *Venetiis*, interquæ *Romanis* incur, quod & *Venetorum* maxime interterit, quædo aliquip Pontificis parum ratione reipublica habunrus est, dimmodo conciliu venet, & obtinet *Parmam* & *Piacentiam*. Alter *Veneti* contra rem propriam simili cum Pontifice *Gargyrum* horatit fuit *Romanis* pergere, & deinde *Romanis* de pace agerantur. Et quia *Venetiis* inicuus ibant *Piacentiam* & *Pernam* *Catalani* reliquæ *Gargyrum* & *adversus* *Burgos* mirari & compellere sunt, *Petrus Laudus* *Urbinate* & *Masone* ubi commodius agebatur, de ca re verbum quidem fecesse, quali ad rem factam iretur, & li ipse acticias non esse Pontificis Regi *Germannis* & *Hispaiis* dati littere promittere, prolocutus conditionibus pacem fore, ut si alter modo *Gargyrum* agat, illi validè periculum fore. Ad eo modum referunt quando falso opus est tempor facere, & sunquam redire, quod præterit sensu occasio. Poliquam autem destitutum est de poe cum *Venetiis* agere, Pontificis diversit ad *Hispaias* & *Anglos*, & cum *Gargyrum* mollebar nouus fodus in *Venetiis* faveret. Et eis quidem ex re in questione venit, & tandem degno *Eboracensi* orator noluit foderibus subscrivere, quis re indigena videbatur, & similiter *Hispaii* fecerunt, quia super *Venetiis* difficultas erat, atque idea inter *Pontificem* & Regem *Rossuarum* fulmmodo contra *Venetiis* novum fodus initium est. *Venetiis* vero legati in cultus apud *Brixiis* cognitis in, que *Romanis* singularem fidebunt, & quia illi *Hispaii* tempore inchoi sunt, mox reptececa illis ad *Laures* *Breucum*, & oppidum *Defensaria* settabuntur, unde annem *Mistia* trajecterunt ad *Valligiam*, sequit ad *Valligiam* prope amsum *Asturias* venire. Et quoniam ibi in manu sua fenum esset *Venetorum* & *Lessinianorum* capere, atque hodie *Hispaii* ducentos milites, & *Germans* milie quingentes pedes obvios intecopere, illi tamen solerunt aliquo pacto pacem fuisse. Ad eos fecerat pacis studiorum sine, & nunquam volumen novobello probare originem, dum tempore sperant hostiles illi etiam non agere, qui hostes aliquos videbantur. Dum ea in *Iria* geruntur, in *Gallicis* novum bellum ortum est. Namque ac *Hispaii* valido exercita in regnum *Fasciis* trucebant fluctus, & jam ceptum erat ab *Anglis* cum valida classe cestus navium maritimum bellum gerere, & naves hostium intecopere, & illi per etiam applicuerunt in *Apenninis* conture, agros rafare, praedam agere. Et quoniam per idem tempus toto orbe terrarum bellum vigebat, res ipsa potissimum fuit eis videtur, & eis generis, que invictem bella gesserunt, quas paucius asinigere.

Qui recte de sita orbis loci edent in primis debet animadvenire, quomodo locis invicem diffici, & ad plaga eotii sita sit, quatenus aliqui dicere non sufficit, in tres partes orbem dividit, quas determinat Mare mediterraneum, *Nilus*, & *Tanais* magna flumina. Et quidem huius rei *Ptolemaeus* & *Plinius* principis autores habent, & sicut osiris intituti per eis, illi quoque totum orbem ad plagas eotii cum *Astrabobo* *Metaponto* & *Siciliæ* metri sunt. Et quia ultra *Tanais* inflatum tellus resicabatur, illi ultimus paralleli septentrionalis fuit. Unde tota latitudine coniuge dicebatur octoginta gradibus, & fidius quadriginta milibus, & *Aegyptum* & *Prygiam* pententius, quod versus australis sub hyemali tropico situm est. Et identidem longitudine rotæ habebatur centum octoginta gradibus, & fidas septuaginta duabus milibus, ab insulis *Fortunateis* ad *Carthaginam* & *Sinam* metropolam, qui duo mundi meridiani extremi putabantur.

Deinde

Deinde terra marique quarebatur, quomodo singula sita sint. Una minore ad septentrionem in Ocellis comperta est, in *Aethia* ad meridiem stella *Croesus*, anque in *Iasias Tauris & Phlaeis*, que stellae circa equinoctialem sunt. Et quidam profecti pregerunt totam latitudinem fecerit quadragesim costatum milia passuum, a littore *Aethiopis* oceani ad *Morocca* quingenta sexaginta duos milia passuum, inde *Almeriorum* duodecim cemetera miliaria. Rostros quingenta nonaginta quinque, *Graecis* nonaginta sex milia quingenta, *Cosm* duo de quadraginta, *Saraceni* centum dasdecim, *Chios* nonaginta lex, *Mysia* septuaginta septem, *Tauris* centum undecim milia, *Nigri* promontorium viginti quatuor milia quingenta, Os poni trecento viginti quatuor milia quingenta, *Caravatis* promontorium trecenta sexaginta duo, Os *Mediterranei* trecenta viginti quatuor milia quingenta, & omnium *Tauris* ducenta sexaginta leptonem milia. De longitude quoque sita captiva locu[m] par est, & quidam tota s[ic] fortunata insula, nomen ad feru[m] protentur, & dasdecim horum spaciis contineat. Namque ab insula fortunata, usque ad *Euphrates* fluvium gradus sexaginta duos numerantur, & gradus centum quinque cum quatuor, ab *Euphrate* ad feru[m] per turrim lapidem, & quasi tandem longitudina spaciun et, siquidem omnia dolerantur ad fidum aquinoctiales paralleles & ad venientem solis horizontem. Si enim identicorum ab insula fortunata ad *Cay* promontorium centum vi- ginti quinque gradus habentur, & *Cay* promontorium ad *Auream Corseforum* gradus triginta, quatuor cum quatuor quinta, ab *Aurea Chersonesu* ad *Zakas* gradus viginti cum duabus tertius, & zodioidem a *Zakis* ad *Circeorum*, & deinde terra longitudine usque ad *Sinu[m]* metropolitam compleat gradus centum sexaginta, & thada per influens *Rhodan* sexaginta duos milia. Prore quidam profecti pregerunt terra marique longitudinem quatuor. Et quidam maritimo intento eum fecerunt ab *Indis* ad *Culicam Horum*, sicut placuit *Arenaria*, quinquaginta centena sexaginta quinque milia passuum, *Gange* anno officio eius, quo se effundit in *Esam* oceanum per *Iadum Partenonum* quoque ad *Abysiniam* urbem *Syrie*, sum in finu *Hys* decies quinquaginta sexaginta sex milia passuum. Inde proxima navigatio *Cypri* insulam, *Patras* *Lycia*, *Rhodan*, & *Aby* paleam in mari *Carcassi*, in insula *Lycote Taurorum*, *Lycoteron* *Sardis*. *Caias* *Sardis* decies sexaginta quinquaginta quatuor milia passuum, deinde *Gades* decies octo sexaginta quinque milia passuum. Atque aliquanto *Terra* minor & certior & comprehensio eius est, *Gange* ad *Euphrates* quinquaginta centena viginti unum milia passuum. Inde *Caspia* in *Mexica* ducenta milia quingenta quatuor. Inde per *Phrygiam*, *Cariam*, *Europam* quingenta milia nonaginta octo, & *Ephesi* per *Agriacum* pelagus *Dalac* ducenta milia, *Hys* decies dasdecim, deinde terra & *Lacustris* mari sintus *Corinthiaco* *Patras* *Priopetrum* ducenta duo milia quingenta. *Lacus* celo- ginta sex milia quingenta, *Cayopiam* undred, *Acreaciam* centum triginta duo milia quingenta, *Briodis* octoginta sex milia quingenta, *Rossu[m]* trecenta milia sexaginta, & alpe ulque *Calizaciam* vicina quingenta & duo de viginti milia, per *Gallias* ad *Pyrreneos* montes *Iberia* quingenta quinquaginta sex milia, ad oceanum & oras *Hys* trecenta triginta duo milia, & denum trajecta *Galli* septem milia quingenta. Universi hinc quoque circumuersus *Eratosthenes* dascentiarum quinquaginta dorsum milium statutorum prodidit, que mensura *Rosse-*

na computatione efficit trecentes quindecim centena milia passuum. Et quidem paulo am- plior arcta us terra ferchatur ex epistola *Dian- sodis* ad superos ea ratione geometrica, qua col- liguntur in circuitu dacenta quinquaginta quinque milia fladia, siquidem habentur a centro terre, ad summum fladia quadragesita duo millia.

Et raro haecus de mundo potest sufficiere, quando captiva identem electori summa, quae bella in partibus getta sint. Namque multi au- torum locuti sunt, & facta est oculi subiecte to- tan orbis terrarum questas est, qui nostrom temporis Regnum non valdet sufficiere. Nam-

B. *que* ruper ab *Hys* eum magia clavis ultra *Cer- mones Herodis* ventus occidens per placentos mentis doctus. Et primo quidem in insulam uti- ne eis ad *Hys* numeri nomes est, & denique novi urbis apparuit, ubi familiare gentes edicuntur, & multa bella getta sunt. Pari modo versus *Aulim* Rex *Lysias* cum clavis usque ad *Casat Bone* fuit per viginti gradus supra *Prati-*

fan promontorium terras cultas inventit, & quinquaginta mercantum arum, argenteum, aroma- tina in *Indias* iur, ubi duoculis concinne bella geruntur, & adhuc in incerto res est, cuius tan- ta mercede futura sit. *Nihonensis* in una *Armenia* & *Perse* ad arma conclusum est, si- mul ac Rex *Yucas* magnus Solis patre expulso superflite & intrito in regiam & fratribus ioculisti est. Namque primo quoque tempore fratrem alterum debellavit, qui *Sarmatae* auxiliatoribus uti- batur. Deinde contra fratrem alterum & *Sparta-*

C. *ave* Regem *Perse* conseruit est, & cum prae- lium conseruit est apud *Thessalia* primam ci- vitatem. *Perse* *Tarca* vocavit, & ubi etiam posuit sum. Polles in Regnum *Asiae* amarum capte copiarum ibant, qui adeo infideli erat, ut dicere te duas gallinas habere, que duo ova quinque parerent, unum alterum, & alterum argenteum, quia modo in *Armenias*, modo in *Affris* impune predilectus. Ita quidem magna difficultas fuit eis in certamen compelle, quatenus ejus in sola fuga sita spes erat. Ille tenet deinceps cum libens & viginti quinque mil- libus hominum iera montium latebras invenerit, & quia pene omnes erant agricultor, de illis magna caedes edebatur, & simili ac Rex eorum cum quatuor filiis in *Tarca* hodiernum potestem venit, omnes crudeliter necriti sunt, & amplius magnis Solis molebatur totam *Affris* & *Aegyptum* subigere. Per idem tempus bellum vi- gestis inter *Perissos* & *Alyvios*, qui olim dice- bantur *Daces* & *Sarmatae*, & magna exercitus hinc inde via etiatis pugnabatur. Nuper ve- ro *Sarmatae* ac quisquidem milia hominum magnis prandim egredi, & apud *Macedoniam* ap- paretum fuisse ad mare magnum in *Dais* identem parabat efficeri, nisi preciosas a *Daci* quinque maximis copiis fieri possit illis obviam intur. Et quidem apud annos *Perissos* actrixi gela res est. *Daci* ad viginti quinque milia hominum e- quites & pedites erant. Contra *Sarmatae* ad effe- ginta milia hominum solum in equo pugnabant. Igitor atrox certamen fuit, dum nihil intraque pratermititur quid ultra foret, sed quavis am- be nationes valde fortis & bellicosis fuit, ma- gis tam *Daci* fortuna fuit, quis tandem illi vires suae fuit, inque de *Sarmatae* magna edita caedes est, & omnes ali ad triginta milia hominum in fugam converti sunt. *Perissos* quoque nequamque bello expressus erant, quia *Tarca* illis etiam infesti sunt, & *Thessalia* oppidum facili- que *Dacis* semper gradienti fuisset, quia in- de facile in totam provinciam iur. Jam vero nova factio & fedato rotu *Europa* inolevit, ut

populares contra cives insurgunt, & pallas per civitates singulas frequenter bella micem gerantur. Ex vero libet primi in *Dalcetiota* orta est, deinde per *Persianas* & *Germanias* diversitatem *Fayenciam*. Sed eis bellum via major incubuit in *Persia*, quia Ciate signata contra legatum Cardinalium *Sirogont* & proceros *Hagarie* in magnum exercitum sub novo Rego *Georgio Schobis* in expeditionem venire. Et quidam illi animos visibiles ducere donat Regis exercitus obviare volevit. Namque polles fidei Rex illos vice & edocuit, atque amplius sumptus de seductoribus supplicium. Rex autem *Emansor* cum *Venetiis* apud annem *Alegion* & apud *Rheas* fluvium cum Duce *Gelde* de bellis ultimis generabat. Longum efflit tempore, quo ab *Hippaniis* bella in *Alegionis* geritum, quae diebus clavis insicem, quin urbes capta & recipie, quinque profugis exerceitas, quatuor invicem dimicantur fit, atque amplius dicere, quae bella gerunt Rex *Sophonis* in *India*, & quemadmodum vicinos reges & nationes subegunt. Illud vero silentio involvendum non est, quod bellum sollemmodo defuerat, ut per idem tempus tota orbe terrarum bellum esset. Namque super *Hippaniis* bello etiam temerant regnum *Agassou* capere, quod al *Fayenciam* montes, & ad occidentem *Costantinopolium* sumit est. Parte sua Angli dicti non *Britannia* cum clavis continentium cui *Havaris* praecedit, tota occaso *Britannicas* vagabundus, & super etiam quinque milia lumen in ipsam contentantes impune magnam prædiam egere, simul ac hostes ad quindecim milia hominum obnubent, in certamine defendere, quia ut ajebant, Regi *Galliarum* inviti meabant. Parte quoque alia identem ad urbem *Bassares* & *Constantinopolium* sub *Machomii* imperio per totam *Agyptiam* usque ad *Pyrates* montes invaserunt. Namque Angli ad duodecim milia hominum certu *Fayenciam* parcent. Galli inter oblitum, tandem dum *Hippaniis* ad sex milia equitem, & quindecim milia postritum qui per medium regni ingrediunt sunt, *Fayenciam* civitatem metropoli & tota regione porcentur. Et amplius omnia *Hippaniis* exercitus sub imperio Ducis alijs trans montes venit ad Pedem portus & finis *Kavala* custodiendum. Contra Galli milites, milie quingentis levites, & octo milia peditum, sub *Dobrolii* *Galliarum* imperio felissime, parite, facere curva milia. Et super quoque Duxum *Pallia* cum ducento milibus pedibus sordales aggredi est salutem *Rashidei* capere, qui e tribus eius est, ex ea Gallo in *Fayenciam* invaserunt. Et quia *Fayenciam* cum offensione perditur ex oppido supra montem quod est loco custodia proxima illi obviare venti confertum pacientur est. Et illud quidem diu atrox & impensis fuit, sed tandem *Hippaniis* victi multitudine obruantur. Once in lugam conversi sunt, & quia in oppido commissari non erat illud etiam reliquerunt in potestatem *Galliarum* hollium. Nihilominus atrox bellum sursum gellum est, quia clavis *Agassou*, classi *Galliarum* obviem venit. Et quidam altera pugna fuit durum nivum quibus complicata invicem manica & re-pagula truciuerunt acta res est, quia quantum fieri potuit utriusque viribus aperitur. Sed cum denique Galli vincerentur, maluerent ignem sup-

ponere, & ambae naves cum hominibus combatisse levum speculum praebuerunt. Postea vero Angli quis *Hippaniis* parum servato stendere *Venetiis* molebili erant, atque illi sensi intemperies eran nos, & grave tempus infibat ad traiectum oceanum, conclematis repte ratis non sine suspicione *Galliarum* accepta pecunie hymatum navigarunt in *Angliam*, & omnium *Hippaniis* exercitus in *Fayenciam* redit, simul ac eorum mens est, non amplius paginare, sed hostibus obrivare, & deinde tenere, qui aucti erant ad quadrageinta milia hominum cum hyeme & sperperante locorum sollemmodo res effici. Dominus autem *Pallia* cum parte copiarum & cum *Jesus* expulso Rego *Fayenciam* ultra montes venit, & prope *Pompeopoli* ad quinque milia pallium califramus est. Et quamvis sollemmodo fecum habuerit minoris summae militum, voluit tam uerba petere, & provocare *Hippaniis* ad prælium. Sed tantum abñe, ut frequentem sollemmodo levibus certaminibus dimicaret. Et amplius pars illa cum *Galla Dobrolii* identem cum copiis trans montes veniret, & duoxil est ad salum *Rashidei* majora tormenta militis non potuit nisi *Castabos* reserata, agros vastare, & prædas agere. Quia contra aliquid *Hippaniis* ad triginta milia hominum stabant quamvis non simul, cum opus esset civitatis etiam & opida custodire. Igitu Galli experti omnia & tandem vieti hyeme & penuria concrevatum, dum nimis frigant revertere, redditus impedimenta torrenteque militis, non sine magna strage, ultra montes fugerunt, & Rex *Hippaniis* tota *Fayenciam* potius est. Interesse Rore post novum fedus initum contra *Venetiis* quartu scilicet fuit, in qua & *Gargantua* sedet, atque imperatoris nomine confundit abolere omnia ita *Pisani* concilii. Namque propera *Gorgoniam* obvoluta monticolum in *Venetiis*, & Rego *Reveraveris* *Brizium* fore, deinde abit comitari *Alfonssianis* Duxem *Sertiam*, qui tandem Calendis Martii cum magna pompa urbem *Mediolanum* ingessus est. Alterum jam tum Pontifices pleniter novum fudas inisse, atque eo maxime quando facta certior est apud *Amiens* Cardinals exitios ex eventu de eligendo novo Pontifice, qui visceribus futurus *Claustra* Abbas ordinis *Benedicti* fratres seniori Cardinals olim *Robusti* vir doctus, sapiens, animosus, pecuniosus, amplus, simul ac Rex *Galliarum* convenit, aut cum *Venetiis*, aut cum *Hippaniis*, cum quibus partem de pace facienda frequentem agebatur. Contra Pontifices enim curabat *Venetiis* antecipare, & fulvis iterum agebatur de illocum cum Rego *Reveraveris* concordia, quia *Venetiis* jam ducum de pace cum gallis erant, & adeo si illam inciperent, ut Pontifex etiam si *Venetiis* cedat *Fayenciam*, non posset illi in suas partes diducere. Et quidem ille ad eam item oratione fratribus & fatione frequentem utebatur, & tandem quia nulla ipsi supererat, ille maxime præ trifilia in gravem agitudinem societ, quia etiam deinceps intentum cum Duxem *Urbis* statuerat in Ducem *Pisani*, & Cardinals de successore monuficeret, ut si illi leadandus nos est, quia bellum quam pacis studiose fuit, longa ramen robus gellis ejus omniaco memoria futura sit.

Epitoma

EX LIBRO QUINTO.

EO decimauit ut primum Postifex fudit, sonata aperte venatus est Venetus a Gallis asservari, atque hortari cum tota Italia & Helvetiis in nova fuderat. Sed Venetus amplius non erat integrum Postifex acquisivere, quia iam ante eam Gallis claudicione fuisse pessimum, & hostibacter Postifex pluviae totam Italianam, & Gallias perire docere, quia pacis promotores essent. Livianus vero cum primis vestiis e Gallia, Gallis identem cum exercitu Veneto obviam ibat, quia illi jundabatur in Italiam reficiantur. Hostes autem Germani qui Veronam subiacebat, ut primis vindictis Venetos abdidit, nunc Vicentiam prestatim prestatim subiacebat. Livianus vero Cremonam cepit & dirigit, fons ad Palaeum fuit fugitique fons, qui aut fuerat arbus anteciperat. Et quia propterea nonne crevit nisi ultra Padum ad Gallos deverserat, Laurentius Cenimus pro Vicentis deditioem rite Brissium cepit. Sed tamen inter Postifex & Reges Germanie, Hispanie, Hilpanie & Angliae exercitus Gallos nonne fuisse intus forebatur. & Dux Genueus quis cum Gallis non satis conservarat ad Hispanias decessus vixit est, & usque eis suavitatem petebat utrara Pictorum, qui fuisse civili in Monachum fecerat. Atque Flavius antequam praedicta vicinaria reporte urbem iugis fuit, regnabat Fregoneus, & Antonius Adornus in dictis locis subfuerit eis. Deinde inter Gallos & Helvetios apud Novarium urbem auctor agitabat, & designe Galli vidi fons, qui propter pacem modice equitis pedibus non pertinet. Propterea Veneta pars postea subfuerat Gallos in Galliam subfuge, reliquias inconfiditatem Brissium, & ibi verbi Patavium magis intulit. Sed postea cursum ex trans annum Athelium ad Lemniacum, atque fons Vicentum fons aperit, Lemniacum vi capere, & Veronam acriter expugnare cum his magno malo, qui propter Hilpanie & milites scelere laetitia novitatis videbatur. & postea contra Venetus invaserat, fons ad Hilpanium opera Flavius invictus fons, & Dux Octavianus Fregoneus in die fidei bates eis. Et primo quidam apud Piscerianum contra Venetus aciter agitabat, & designe capi Vicentia cum erat in locum postulatum cum. Deinde plus multi boves rite capi et Germania, & fuga postea fons, Veneti reliquias inconfiditatem Lemniacum, Pennsilvaniam Rhodigum, & maius tanta societas inter urbem iteram ita ut forsan Patavium & Tarvisium, arbor angustis Veneti malebatur cum clavis Apuliam invaserat. Sed postea cum parva clavis ejus supercederat id facere, & que collegiantur nubes nesciis dimisit fons. Hostes autem subfuerant Patavium, & fons videlicet velle ambere invaderet. Sed tamen agitur, ut non nisi levissima certaminis ageretur, & plus boles fons vincensatur, aperte illi ubique Vicentia levitas infelix esset, subfusa soluta recessit eis. Tertia parte illa apud Pontenivium oppidum, & arbor Bergomum cum levibus frequenter res erat, designe egredit, in boschum postulatum vixit ipsius certaminis, quod aliquip si capi non potuit, urbo Bergomum fons capta & recepta eis, donec vicinus capi eademque pacificis aliis pacem ageretur. Postifex autem Lato quatenus in se erat carabat in hos Galos inter Italiam armare, & perterritus in exercitu violabat in foderis quia se fieri posse patet, ut virilis pro amicis sequatur. Sed videlicet fons, quia Veneti subfuerat cum Gallorum initio fuderis, quoniam etiam in invicto Gallorum res erat, fons ad Aquitaniam, & Helvetii in Burgundiam invaserant. Igitur fons subfusa Patavii sunt exercitus hispicio servitus ibat atque ad Venetiam invaserat, & cum Vicentia videret videlicet, vixit aperte prosternere eam etiam legatione ecclesiis subficiere, & idem quatuor per eam, digredi sonus per partes terram proutatio deservire, portas, flumina, castra, proximam inservientem, pugnam versus, & mariis latens planitiam. Sed vulgaris pugna agri cum dabo versus Vicentianum redire, pugna cum exercitu nonnullis illis adiutoriis invaserat. Et quidam Livianus ad duplicitum regis Cirtianum & Vincentianum tractum vobare incitatorem evanescere ei, atque amplus cum levibus subfusa solerentur, tunc pugnat, & Livianus traxit aperte affut illi invadere ad Cirtium. Veneti cum magis frage fuit fugitique fons, Hoc tamen deinde vicerunt ut villa, quia pugna cum Venetos inter iterum reparare, & armis nigris bene nuncire Patavium & Tarvisium, domum boni Vicentia meritorum, & agerent non nisi levissima certaminis. Namque Veneti faciliusque videbantur, & forsan Patavium & Tarvisium tantumque dux Rex Gallicus iterum in Italiam testi, qui nuper aliosque vides etiam bellis imploctos, quia Rex Angliae & Germanie bellum gribbam in Aquitaniam, & Helvetii invaserunt in Burgundiam. Et quidam Galli subfuga fuit ad Anglia ad Moricinum urbem, que stude deliciae rapta & fons aqua eis, atque auxiliis Angli. Necrum arbor exponit & missus est, quia pacem intercesserat. Cum Helvetio autem Damasus Terminalis pacis fuit publicatus consiliorum, sed Regi sui placuit & malebat filium subdere Ferdinandum fratrem Duci Burgundie, & concurrevit cum Regi Germanie & Hilpanie, qui cum eis intercesserat indecisis. Sed tantum abdit, ut Postifex neplis dispergatur, & pugna cum Regi Angliae & Helvetiis de pace iterum ageretur. Denique Rex Angliae cum Gallis vobescens fuit & repotest in Angliam, & pugna in regno Scotie si vobradere, fons ac Rex Scotie in ille pugna quod super in Anglia gryllus eis. Pugna narratur ea que apud Ceteram fecerat, & gerunturque Hilpani cum Mediolanensis cum urbem subfuerant, & tamen Laurentius Cetinus fons illi non fratergetur, quoniam oblitus forebatur. Parte alia Romae Veneti dissidentes fons cum Regi Romanorum excepit, fons in iusta Postifex pugnat, quia propterea patens bellum deservire. Sed tantum abdit, ut ex exercitu boves sepe reprobant Matanum, & pugna excoce prestat fons, atque amplus Christophilus Frangipane acridulus villa Mucina felicitate solerit. Ut pugna excoce & palliis abficit, atque auxiliis cum magis grossiori Venetos repulit, non illi terra meritis contra Matanum vobescit, cingit apud Montalmentum, exinde Veneta res Rivalium igit subfugit eis. Parte alia cum sua exercitu boves invenerat in Forum Julii, & ultimorum totum pugnacionem, praeceps egredit Ostopiam, & cum in eam expeditissime exigerat, patens tamquam illi ejus in fronte, quia meritis gestis eis, & boves repulserat Ostopiam capere, pugnans Livianus cum exercitu in Forum Julii reponit vixit, horre fuit, & recuperat tam pugnacionem. Postifex vero pacem inter Reges Romanorum & Venetus ave-

ti Veneti presumulgevit, contra illud quod presumerat. *Es propterea nihil valuit, quia Veneti nampam ratificare possunt.* *Vix autem Livianus obiret versus Tarvium & Patavium, & Germani hostis iterum irraguerent in Forumjuli, reprobans Crommum & Monfaleonum, ut nescire foret in Forumjuli subdidisse nictores, & deinde contra hostes auctor fabebatur.* *Atque auxiliis Veneti fructu nescire exponit fuit, si posset Maranum capere, sed pro Maranum caperebant Cenitent Chirrophorum, quia illi temere praeceperat in iugulis & capuis eis.* *Pedea auxiliis hostibus iugis subdidisse ex Germania, & legato Joanne Victoriis in levibus petulante venit, donec sepe levibus certaminibus operaretur, prosequi indecum pudi fuit.* *Parte alia hostis Hispani exstante pax non agri predicti egerunt agri Patavium, ergo amplius vi caperent & diripuerunt Civitatem.* *Sed non identidem soturnus Caputagenis caperet, quicquid que reveras predas agere.* *Et quia Germani natus fessivat, Veneti quosque ahi sunt terra maricis & Germaniam proranger, & identidem agere, quaredeinde adibatur duxus eis per paci sedere.* *Livianus autem non bonis hostibus iugulis agerat, ut sepe ruerat frustegrande.* *Namque Antonius Catellus aille media Arete oppidum faratas est, hostis vnde, magno predatu egit, & consobrini multa nesciunt, at qui identidem pars alia Lirianum praeceperant ab Hispania caputagenum Dacum Hispanorum politum, & auro Montagnam vnde Vierrum Hispanum in certeone popolare, atque amplius Malacella Balinum & Mercurius Bum cum levibus alio Athesum ad villam Zervum contra decantos levites hispani feliciter egerunt, & partes cum Fictore parque magna exercitu Veronam venient, quia tumultuum erat, Lirianus reponit Rhodogenum caput, & diripiit trecentos milites, agri et frumenti ostendit, ut Veronam capere.* *Vel tunc ab eo, ut cum hostis ei Bergomum caperent, & in Venetus sedisarent,* *vix Livianus cum exercitu impasse patuit in arbores Patavium aspergere.*

LIBER QUINTUS.

Aproposito una belli quinque agebatur, quando in demortuus *Julii* fessus, ai Poeticis lacum *Leu* decouperat, & effectus est, cum super ex Gallosum caputagenum Romanum venientem *Festum*, ut annos idem in spem pacis future dubi fuit, nisi illi aliquo proper habeant favorem *Rome* & *Festum*. *Hispani* nimis obnoxios fuit. Sed paulopoll aliquantum ea opinio rededit, finalis ac *Hispani* cum Duke *Abdulasi* Pontifici obriani venerunt *Parsian* & *Placianos* capere, & amplius cum Gallis agerant de indicu, & nuptiis Duke *Burgundie* cum filia Regis *Gallorum* *Reysera*, usque ingens periculum Italia insinuare videbatur. Quare Pontifex frequenter *Festum* horritus est, secum *Festum*, *Habenum*, & *Abdulasi* secretum fedus inter, atque interea dum res omnia omnium fuisse sint in fedus eum Regi *Gallorum* non nimis fessimur, ut bene credat Soli apostolice & ipsi *Festum*, quoniam simillimi ratione semper habitarunt effec. Verum ex omnia frusta febant, quia jam antea nonni Calensis Apelles a *Festum* cum Regi *Gallorum* apud *Bilbao* per *Andream* *Grimm* Oratorem clandestinum fedus lancitare erat, quoniam postea undecim Calensis Junias supplicationes induxit fuit, & fedus publice proclamatum est, quod Galli & *Festum* metus etiam fore, si similliter cum *Hispanis* pax esset. Namque aliquo nobilissimi oratione *Gallorum* Dominus *Tenuus* aduersus *Bruttos*, Episcopus *Marrue*, & *Jaimes Jacobus Tenuus* cum rem cum *Hispanis* amplius largitionibus agebant. Sed Galli *Hispani* nimis erant injuri, quia cum multi pecunias accepterant, & declinare ad Gallis, ceptum resumiculum exigerent, & exortorunt qui prius fennatores erant, & adhuc cum villicis difficultas erat eis, quia illi lamenashum se ferre non esse & arbitri, & de tantis opibus nihil habere. Unde robari *Hispani* proprieles volebant etiam *Crescas* & *Abdulasi* *Catellus*, ut perdita opera & imperio Galli oratores denique compulsi fuit reinfici in Gallum redire. Atque eis res nimis caris fuit postrema fedus intimum cum *Festum* quia *Hispani* ex valde molesta res erat, quod & Pontifex agere nolit, simili ac etiam *Rome* innotuit, ut exultatione opus fuit, quia *Festum* orator agens spud ipsum frequenter uteretur, & ajebat ad eam rem *Festum* olim cum

Julis Pontificis fedus inisse, ut *Balis Italorum* esset, & dicat antea unicuique redirebatur quod suum est, nec unquam desulfe res ipsam pavore peccatum, armis virisque, clavis mortina & humiliis, torsoeis militiae, communitate & omnibus utilibus, quoque Galli expulsi sunt, & Abdulasi *Sforza* *Abdulasi* Dux est. *Veneti* ergo *Festum* loca ingratitudine nisi sunt, & contra formam foderum liberarunt *Germanos* & *Britonos*. Quae quidem *Festum* non poterant molestia non esse, expectabatur tamen *Kronos* *Gargam* in, cui *Petrus Latius* orator comes ibat, simul ac Pontificis magnis pollicitis fides habebatur. Sed pontum abiit, ne Pontificis duxus timore *Festum* conciliu pollicitus *Festum* partes *Caslar* inqueretur, quis *Festum* coenenti non efficeret Regi *Monzambano* urbes suas relinqueret, montes aurum trahere, & propriam libertatem subigere. Quae cum its gella sint omni divina & humana ratione pollicita *Festum* ut per eam rebus suis confundere, & quia antea Regis *Gallorum* ample conditions pacis proponerantur, quod columnmodo *Festum* relinquenter inde fuliguum quiescit efficit. Sic preculubus *Festum* necessitate compulsi sunt cum Rego *Gallorum* de fideiherbe agere, & denuncio solito quod aliquid reipublicae periculum imminentia indicias antevertere, quia Galli cum *Hispanis* super in numeris pauci sunt. Quod si Pontificis potius quam *Gerasius* & *Hispani* qui bellis studiis tute, cum Rego *Gallorum* initio foderibus accederet, nihil potius defecit quin tota cira pacata Italia rediretur. Interca vero *Livianus* cum *Theodosius* & captivitate *Gallorum* *Festum* erat, & Pater album elegerunt Imperatorem exercitus. Namque cum Rego *Romanorum* inducere finierant, & sportebat Galli obriani ire, qui jam dudum in Italiam fellinabant. Igitur *Livianus* primo quoque tempore contra *Festum* mirebatur. Sed quia deridet conjuratio fuerat, deinde relata *Festum* *Germanos* habet contra opinionem eorum, quibus case magis reprobatur quam Regis *Gallorum* aliena res erat. Ille namque sic fieri voluit ut dum cupit quanto maxime potest Galli obnoxios reddire, flumen iuber omnem exercitum suo globostrisimis imperio pavilatum loqui, quia ipse eum parte copiarum semper antebeat, & inter eundem dedidisse recipit *Vallegas* & *Piberas*. Vix autem cum exercitu *Livianus* abiatur, & ecce hostes *Germani* ad duo milia per-

ditum & quingenti equites ex *Festis* invenitum in *Festis*, qui sub Duke *Sigismundo Cabillo* & *Johanne Forti* apud *Bassanum* morabantur. Et quia *Festi* pauci erant, facile sicut *Civitas* fui iugisque sunt & cum hostes etiam *Civitas* deditio expiavit, *Johannes Fortis* cum dignissimis Cabillo in hunc potestatem venit. Et amplius *Festis* valde tumultuatum est, quia praefidio labebat non nisi dan de triginta milites, trecenti levites, & sexcenti pedites, sub Duke *Johanne Pauli Massafra*. Sed cum multa agmina levi schiabini postea venienti via solitum reperiit est, & contra illis acriter labebat. Postquam vero *Livianus* ad *Gaviosum* oppidum venit, *Civitas* res nova moliti sunt & *Festis* ascertebatur. Sed dum in eam expeditionem protinus erit, *Pisacensis* quadragesima milites, & duo milia pedum pro Rege *Gallorum* auti fute urban anteciperat cum fere magno malo. Namque *Livianus* statim illi obivis venit. *Pisacensis* fuit, atque urbem item cepit, & dirigit. Deinde quis *Lauda* civitas, utri *Ardiciana*, & omnis alia circa *Padas* ad *Galli* deciverant, datum negotium est *Laurensi Corinato* cum parte copiarum urbem *Briassum* *Paxtonum* in fidem receperat, que & facile pridie *Calendas Junias* deditio recepta est. Sed super arce sola via bellum & magna difficultas incubuit. Vires enim rei gerende impars erant, quia aliquatenus pars magna exercitus ad locum cavae perpe *Rivulum* fluvium flabat, unde ponte facto pallent traiecte & ventribus *Galli* auxilio semper illi. Dum ex erro in *Italia* genuerit, in *Aegia* & *Germania* fortis proclamatus est contra *Galli*, inter Pontificem & Reges, *Romanos*, *Hibernos*, *Anglos*, quavis Punita ejus rei neficas habuerunt, & Regis *Hippasie* cum Rege *Gallorum* inducere intenderunt. Sed aliquo Oratio *Hippasie*, multi *Cardinalis*, & *Jesus Maria Frey* Dux *Genue* viciliis combattere facere, ut Pontificis *Les* acuter non esset, qui adresius tandem impulsu in sua equalitate velut causa *Civitatis* adhuc immobile habebat, quoniam illi etiam *Parma* & *Festianum* redirebant. Ideo vero Dux *Genue* *Galli* aversus erat, quia Regi *Gallorum* non placuit ut ante conventionem erat cum *Livianus* & *Tristio*, simul ac *Aderio* pacifica presentiam *Frey* & super redirempta aice *Laurensi Genio* non amplius in incerto era. Sed dum super his difficilis esset, amplius quampe orta est civilis editio, quia spiculatores *Duca* interficerunt Comitem *Frey*, unde a fratribus *Frey* cum sua factione pro *Francia* in *Monachum* decollatum est, quo veritus Dux *Genue* apud *Hippasie* auxilium implorabat. & illam partem festa est. Ceterum amque tale prefulsum vesti *Frey* potuisse odiom *Calendas Junias* cum quatuor millibus hominum ex sua porta, & ex alia *Aderio* cum totalem hominum civitatem ingredi possit & repulsunt male *Frey*, qui in se illi facti obivis erant. Unde Dux ipse cum *Laurensi* & *Frey* fratibus eis potius cladem confendere & in partum abire. Itaque *Frey* & *Aderio* pro *Francia* civitate potius fuit, clavis *Gallorum* etiam in aice *Laurensi* labiduus posuit, & *Aderius* *Adriano* in duca expulso locum sufficiens est. Jam vero *Galli* mille quadringenti milites & quatuordecim milia pedum cum muris & campbellibus rotemata militare sub imperio Domini *Tristio* & Duke *Aderio* perphant obfiscare civitatem *Nesariam*, ubi cum quatuor millibus *Hiberniorum Medicionis* Dux erat. Hostes autem *Hippasie* qui apud *Paxtonum* morabantur male cogitantes milites, & septem milia pedum fellinare, parare, facere, & jungere

A ponte annem *Padas* ad *Tribians*, ut *Hobius* concreniam, qui diebantur ad quatuordecim milia hominum Galli obivis ex laco *Lerius* efflante. Sed dum *Hippasie* forte videtur velle *Padas* trahere, atque saper ei ut cum *Festis* frequenter res effe, *Hobius* aliud festem nulla hominum locis qui erant *Nesariae* subtilatio venire, quia Galli nimis incorsi labebant, & inter equitatum & peditatus lumbas paludem habebant. Ignor *Hobius* ea occasione tam bene gerendarum aciter usi sunt, & summo mane obtuso idius *Juno* compotis rebus cunctis ex festis tanta cum sociis numerofa moverunt coegera tormenta militis, & finali ceteri omnes *Hobius* cum eo factio a iherosolima Galli hostes adorti sunt. Et quidem atrocis & distinatis preludis fuit, quia utriusque per viribus aggreditur, & nihil pectoris metit, quod utriusque nisi fore videbatur. Melius utriusque calidior, multi fasciabantur, tridentis clavis & finguinolentis armorum strepitus ad celum ferrebat. Et primo quidem multa *Hobius* tormentis militis oblungi latit & colore videbantur. Sed postremo illi magis magisque omnium vires fuisse, Galli casu fuisse sunt, *Hobius* vero cum manibus holium visceria signa reportauit in urbem *Nesariam*, atque impeditum *Gallorum* & tormenta militis. In eo bello *Hobius* prima actes & oret prefulsum intericit. Apud *Gallu* autem venium erat ad trianum quando illi in fugio conversi sunt. Secundum eam pugnam *Festis* conflexi inimiici statim versus amorem *Aderio* dilectabant exercitum, & quis ad retinendum *Briassum* vires non suscepit, datam negotium est *Laurensi Corinato* inde *Cramay* urbem abire, & ibi quatinus in eis est sem *Festianum* protegere & defendere. Namque bello confictis Galli clystites & cuncta oppida illico *Medicani* Ducu in fidem recepta sunt atque inde *Hippasie* exercitus qui ipsa tamen exuenit utrum ad annem *Padas* illucque confederat, statim ingredit *Crasseum* sebem diripiunt, & sequentes minabuntur *Festis* bellum inferre. *Hobius* vero para victoria bene usi sunt, & hollum inleuti qualique illi in *Gallis* redit. *Festis* autem cum in pacem ad *Tribians* perpe annem *Aderio* remisent, duo farræ agrelli sunt, alterum omnes legatos ex agro *Festianus* transferre *Parasacum* & *Xarissam*, alterum si possint inter eundam *Laurensiam* oppidum capere. Et quidam facilius legatos alportaverunt, sed super *Laurensiam* vis bellum inservit. *Laurensi* *Paxtonum* apud *Bathus* cum lepeagina militibus, & magis discutere polibus in eam expeditionem existit, & cum vestrum effet prope oppidum, quis illud capta facile erat, statim deditio fata in *Festianum* perfractum venit. Sed super arce silvam difficile fuit quia opere manuta erat, atque amplius *Hippasie* & *Germani* contumis quinquaginta pedes ad omnia agmina & obscena fetopis intenta parvus habebant. Ignor primo tormenta militis utriusque sciret agreditur, & qui parte oppidi formis est ita alio super alium anima quidassit, & cum magna pars morti prouibulit comitis ad anima venientem est. *Festis* militis per ruras muni conabantur in arcem ire, & ubique hollibus infelix erant. Cumne hollibus mifilobustis *Festis* lenovere, & nihil latit tuum munitionem pati, fulpibus, tosis & elaboratis ignibus preferimus aggreditur. Deinde atrociter serrantes fum, & *Festis* polli hollibus arcem ingredi sunt, siue ea reponere capta magnam cedens de hollibus edidere. Capto *Laurensi* cum into exercitu contra *Festis* iterum ibus, tum quia *Festis* dulis sunt in spem urba posuisse

muncii *Fenestrans*, qui rebus *Veneti* studabant, tum quia urbis præsidio non erant nisi *Germani* trecenti equites, & duo milia pedibus. Jam vero eorum erat urbem rotementi acriter concurse ex parte qua virgit ad amnum *Alephos*, quia in monte alterius *Louie* *Veneti* cibrametati luce, & in subibus ad poetas civitatis que veritas *Fiduciam* est, atque *Lixians* semper prius inter ea opera cum magno periculo intentus erat. Sed præter spem evenit que in deditio *Fenestrans* sita erat, quia illi res novas mollii non poterant. Namque *Gossani* milites animata urbem & nemelios defendere præ membris fortiter dicunt, tormenta militare frequenter agere, felicitate, parare, facere cuncta quæ facta opus est, dum in propinquum boës est. *Veneti* vero tormenta militare præstora curri & magna parte excusum agmine facto repente civitatem aggredi sunt scriber eppugnare, scalas admodum, murum ascendiunt. Et quidem dum anticipari miru pugnatum est, dum hollis maxime elaboratis ignibus fortiter obviam sunt, & contra *Veneti* milites conseruitur in civitatem vadere, plures tamen *Veneteros* cadentibus, inter eos absumptis est & *Troogatis* Faber centurio vir fortis quantum quamlibet alia. Namque in urbem niamcum alii defensori erat & infelix ageretur, quod cum *Lixians* relatum esset, prout recipiūt excitit, & deinde ad *Leoxium* Campis ferre neculum est agros valere, & prædas agere. Denique omnis exercitus iterum venit unde abscesserat, simul ac *Hippasii* exercitum *Sergius* deditiocepit & *Veneti* *Fenestrans* exercitumque *Venorum* iter fecere aggredit. Namque dum *Dilecti Galii* ultra montes expellunt, *Hippasii* duci trigesim duobus milibus numera puli *Fixi* & *Alessi* exterruerunt *Fregates* in patria, & que in Duce *Grasse* Oborescens *Fregates*. Et amplius cum illis relatum esset *Veneti* *Venesciam* agros valere, quia locellini iugia vili sunt *Bergomacum* urbem sperant, & proutinō moverunt in *Veneti* finim cum trecentis milibus *Ponticis*, quia Ponticis verius ne aliquo Rex *Romanorum* Regi *Gallerio* fodus iniret, ipse prius ad *Grauer* defeciverat, & cum *Hippasii* parabat *Veneti* obviam ibi. Ad se feneri thalamum est ex re pars magnam invadere compare, trahit uti, & nihil aliud quam oculum querere. Janque hollis *Hippasii* capio opido *Pilicore* arcem scriber eppugnare, & quia tormentis militare facti parietes dejecterant, preciosi farmentis replena foves quo oppidum impedit, atrox prælum confundit. Et sextensis annis nihil prætempite habuit quod illi foret. *Veneti* docentur fortiter obfissibus & habibis obviam ibeat. Hollis vero fieri multitudine semper recentes subibus sceleris admovere, murum ascendere. Illi tamen quater repulsi sunt, ut *Veneti* impediāt flarent, nisi hollis rufum subfodiunt parietem. Inde trepidatio & tumultus eius est, *Veneti* preditae alia pars arcis superatus incubita in pacatum subiungit, qui vident de deditio cum hostibus Duoties separatis agere, sed hollis prius vi ceperunt arcem *Pilicore*, & omnia prædas milibus facere, atque illa munita, & timor *Veneti* ablitum est, & ideo statim trajecto *Alephum* ad *Aboretum*, omnes *Veneti* copias *Mastaganae* ventre, & deligatione duci *Veneti* super rupes *Lixians* illud insimum huiuslibet reliquie fecit & *Pilicore* *Rondi*, quia pallum fugiendo in pacatum ibant. Utique adeo illi qui super *Venesciam* tantis annis aggredi fuerant, ferre *Lixians* non erant nisi, quin immo factum opera petuum videbant si leviter *Patalavas* & *Tarifianas*, quia in

A urbes ex *Fenestrans* etiam ingens praesidium accedit & multi nobiles, qui præstant factibus & ad omnia obcedunt temper intenti paratus sint. Denique omnis exercitus iterum *Patalavas* ingressus est, & Gubernator *Baldus* cum Comite *Maiestate* & *Fulpius* equite ducentis milibus, trecentis levitibus, & duobus milibus pedibus *Tarifianas* petuit, simul si hollis *Hippasii* *Mastaganae* venire, & *Germani* exercitus hominum octo milium pars alia *Fenestrans* urbem profectus est, atque ubique hollis omnia parabunt ex festem, ut primo quoque tempore *Patalavas* aut *Tarifianas* obdileant. Ignor *Veneti* maxime curabat urbem *Patalavas* manere, quia se dadium operibus loco campelli omnino munificis redactatur ampla & aquosa tolli, atque muro & porticatu, atque antepartus propugnaculi, que cum imperfecta aliquid esset ex parte operi illudetur, & omnia utilia atque abunde commutest in urbem alportabuntur. Et amplius quis *Venestrans* terribiles copias contra hollis non sufficiunt, vobis est & republica fore, & *Veneta* classis statim irrumpt in Apulia. Et incertum datum negandum est præfecto *Veneto* Capelle ultra novem triremenis quas apud *Coryphas* habebat, passus omnia navigia colligere. Itaque intra paucis dies quadragesima quinque uniuerses que postea dicti erant *Liberato* apud *Coryphas* collecte sunt, & multa alia navigia atque omnia parata ex fementia. Sed postea nimis non lacessendi iniuria suspicitionis thalamum movit, & qui lati ad prædam Apuliae convenierunt trifiles omnes redire ad propria dimicis sum. Jam vero venerat ad locum *Batæ* hostium omnis exercitus, *Hippasii* milles milites, quadrangenti levites, & septem milibus pedibus, *Germani* trecenti equites, & quinque milibus pedibus cum malis campellis muri libique rotementi militie, & parabunt obdide *Patalavas* ut Regi *Romanorum* rem gratam faciant, & si possint *Veneti* cognoscere desideratum ferdit inire, quia aliquoquin illam urbem tam bene munient capere tali exercitus apes non erat. Hollis tamen denique prope urbem ad *Batæ* hostes exstranciati sunt simul ac *Georgicus* Episcopus cum quinquaaginta equitis, & sexcentis pedestibus in castra veniti, & amplius centum milites Ponticis affiue subdidit. Igitur milibus tertia & tormentis militare frequenter res erat, & sepe committebantur levia certamina. Namque in urbe omnes uniuerses erant vigilia & excubias agere, locoflare, & in officio tempore esse. Numero vero cum hollis foream ducere prope urbem ad levigata itinera, *Veneti* faxiginta levites, & centum pedes loci custodibus & operariis repente obviam venerunt, & quia hollis nihil tale verberante facile in fugam converti sunt relata armis & impedimentis aliis, quia omnia præde milibus fuere. Et amplius cum hollis venientes ad civitatem placentem, ex urbe torimenti militie uscire ageretur, & hollis protinus compulsi sunt in pacum recedere. Illud vero prædictum *Veneti* exire curabat, ut omibus modo vetere commutatus afferri in castra hostium, atque ad eam rem epitanus levitus ubique & tempore hostibus infinitus era. Et similes armatis lemibus per annum *Alephum* ibant cuncta intercipere, que multa eleculenta & posculenta in castra subvehabantur ex *Ferraria*. Et amplius *Veneti* prædites & equites cõque ad frationes hostium frequenter ibant, & illis faciliabant al prælum quo conseruo fere etiam feliciter ageretur, atque id hollis tandem re intentata in locum ratiunculam abiecti intra divortis *Bachilius* fluminis, & deinde post paucos dies verius *Venesciam* obcurat quadraginta agmina, quia inter cunctum *Veneti* equi-

ter leuis temeritate a tergo semper illis verberant. Nihilominus pars alia spud *Bergenses* cum hostibus frequenter res erat, quia *Lutetios Coriass* cum quingentis equitibus, & duobus milibus pedestribus *Cresce* praefecto fuit, atque inde sepe hostibus obviam ibat. Et super amplius *Meldes Catalos* cum quingentis equitibus *Bergenses* repente verei, & quia non nisi certum Hispani ferrebarant, facile civitatem receperit & subtiliter decem milia numus, quae Hispaniores in manus venerant, atque inde cum pecunia in *Cresce* redit. Hostes vero cum trecentis *Gordos* item incubilidam urbem *Bergenses* coperi & colligunt pecunia ihudebant. Et amplius Comes *Antonius Lutetios* cum duabus milibus *Gordianorum* pedibus & centum Hispani milibus, ducentis levitibus, & mille pedestribus perirent obdile *Pontiacum* oppidum situm ad flumen *Ouse*, & quia armis virilique bene munitione valerent, primo tormentis militis arietis aperiebant, postea utros prout confundunt illi & combinant hostes illi per ruinas murorum in castellum valere illi frustis almore & mortuorum ascendere. Contra *Francis Lipianus*, *Lodensis Quirinus*, & Hispanos *Fatimatis* eam ducens in predictis fortibus pro mentibus illicet, femoribus hostium missilibus teli, & elaboatis ignibus nulli numen munientis pati. Igitur sanguinolentum certamen fuit & du mare socij pugnabant, multi utrinque cedebant, multi iauisabantur, & denique hostes rotulati sunt. Illi vero postea parvum cunctulos facere, & volentes muros iuulfod. Contra oppidum citi obturare aditus & demoliri opena. Sed quia mensura & diuina obfida fuit, *Veneti* militis in opis communis tandem compulsi deditionem fecerunt & omnes amputare abe dimissi sunt. Quoniam vero e' eoti militis apud *Crescam* tempore intenti puritate subiacti *Bergenses* summa parata peccatis fabricaverunt, ruper quoque ad eas non trecenti equites, & quingenti predictis *Bergenses* venire, & cum Hispani cum pecunia in arcom fugient, arcum oppugnare appregiunt sunt, & quia impugnatio & pauca hostes erant & non nulli lapidibus agerent, facile ut vi capti hostes omnes etiam capti sunt. Deinde viuum est & republica fore *Bergenses* postis collidibus ferre. Sed facti veritatem vitorum, sic non diuina fuit latitia, quia ut primum *Meldes* relazionis est, *Britanni* subito cum trecentis equitibus, quinque pedibus & duabus milibus ageribus *Brixiensium*, nec non cum *Cesaris Feronios* secundum Hispani equitibus, & centum quinqaginta predictis contra *Bergenses* in expeditionem venti, & simul ex obviam fatus est *Veneti* quingenis equitibus, & trecentis predictibus, qui ex *Cresce Bergenses* subditos sellibant. Itarum stratorum certamen fuit, & denique *Veneti* se parvate vidi & civitate expulsi sunt. Et quis *Devoniam* *Alfius* inde cum praefecto se recepit in arcom Capellos situm supra montem juxta *Bergenses*, veritatem pecunia exigere, huius Hispani mille quingenti locum pro viribus obdilebant, & nunc quidem tormentis militis gressi sunt, nunc coniuncti certamen fuit. Sed quia armis virilique bese munitione locu erit, fructu obdilebant, & omnia hostium via irrita frequentiter fecerunt. Interes *Les Pontes*, locu maxime decet sumnum Antifilum, dibrucabatur animi percepta bella, & maxe operas dabit *Romanis* *Bergenses* eff. Et opinio pax *Venetorum* cum Regis *Romanorum* facta difficilis videbatur, illi in eam sententiam ducatis est, ut secum jungat Hispani, *Veneti*, *Florentini*, *Meldenses* & *Histeri*. Atque inde super ea ne cum *Veneti* orature

Francis Focaro frequenter aperiebat, neque enim aequali animo ferre poterat Regem Galliarum recessus erat, sed quia eis potentia formidolosa nimium videbatur, ut eu flame in trahis fedes Ponticis & tota Italia tua illa non posset. Quod si in dictis foedis omnes coacti facile Regis Galliarum potesta comprimeretur, & Rex Romanus prece aut pretio vincatur, qui aliqui dumulculi viderebant, & denique omnes Reges declinet ad pacem omnium, & tota pacea reddatur Britannia soletans. Verum *Focaro* ferdus istud nimium falso difficile videbatur, argue illi isdem erant cum Regis Romanorum spectre induci, quia inde cum Regis Galliarum sequitur certa discordia, & cum alia incerta concordia. Pax autem summopere placet, sed duplerebant pacis conditiones, quia molestus *Focaro* relinquere, & plus fatus videtur facere, si sexcenti milibus numerum suas urbes omnes essent, quia iullo titulo per tot annos polloleant, & proutem repugnante cum Regis Galliarum iusta fiedera. Altero tempore inconcussa de Regis Galliarum fidelibus habebat, quamvis de famis rerum illorum aperientur, & valde in invento Galliarum res erit, quia illi inter bellum illatum est finalis ab origine in *Scotianas*, & ab *Hibernis* in *Brygianas* contemniens ipsa *Hibernia* ad occidentem solem de ad septentrionem fluens, eam regionem a *Germania* nominem est, sicut & Dux *Brygianus* appellatur, & si illi eam non haberet, sed alteram aliam *Brygianam*, que modo appellatur *Britannia* sit ad eocenam *Britanniam*. Et amplius hostes pontifici *Germani* & Hispani *Veneti* infici erant agros valles, perduas agere, obdilece *Potonum* & *Taurum*, & aliq[ue] *Meldes* oppidum *Veneti*que villaaria acriter preumpserunt. Namque hostes soluta obdilebant *Potum*, quia vites lux operi non sufficerent, inde in omne valum & secundus conversi sunt ipsi fermeo crudeliter levigare, perdere, rapere, interficere, captivos facere, qui aliquid loventur, & praeterea adolescentes abducere, ut discipulum militarem addiscant, sive prelio resistantur. Et plurimum ubi hostes apud *Brygianas* sive in crudelitate illi sunt nulli fessi parcere, omnia decipere, & templo Deorum etiam hydriare. *Venetos* per aliquot dies itam est, deinde itum ad *Devoniam* oppidum, unde impedimenta & tormenta maxima militis *Venetos* transmisit sunt & similes humecta omnis, quae *Colonia* praedita fuerunt. Denique cum parvissime omnia ex lenocina commissus abunde bicuncos panes, ceras, lombas, vegetes, ferramenta ligustrina, *Montagnas* venerant, & deinde *Auge* oppidum, vilas multas *Garganum* & *Balbinum* *Pictopacis*, *Meldes* oppidum & totam regionem inferiasque ad *Veneti* vicinaria prendunt sunt. Si prout ea appellari possit, in qua igne ferroque & omnis impetu cruciatur seruentur, simul & omnia prede hostium milibus etiunguntur. Namque pallium ex agris & circinibus *Venetos* magnum est, & ad *Veneti* paludes absoluta cunda animalia, atque illis cum recentis arastri navigia subiectio libatur, donec final cum agnitis multis etiam amissis *Calenus* offubili venerunt, & coniuncto summa militis facio etiam mulieribus fasciis frequenti jactis lapidibus infelix forent, re profulare vita est *Veneti* ipsi legemque panter oculis subiecte, quemam articulari sunt. Et vicina continent, picaliones, vivaria, portus & clivis flumina.

Vestis ita in mediis aqua sita sunt, ut undique a continentem per duo milia passuum & amplius diffent. Namque mare per duo castella ad orum solis ingreditur, & magno canali per medium civitatem vadit. Et idemdem duo magni canales sunt, alter ad septentrionem versus *Moraviam*, alter ad meridiem versus *Judiciam*. Et quidam supra omnia mera res est, quod ubi fundane sunt super aqua tellure, que amissis diuocem pedibus alta non est, qua ultraquam abyssus involevit. & tamen illa pretiosa templis, aliis palatis, spatio plateis, quantum alia decora & pulchra civitas est, & supra turbos omnes alias qualcumque habet innatae canalicula, quia simul ac aqua in totum civitatem diffusa, frequentia facit aquatum divortia, unde pariter terra manique per totam civitatem iuratur. Namque ad tercieram iunera ponte lapides ubique junguntur. Et quis aliquo Canali magis tantum unum postem ad *Rovas* habet, frequenter locis ad commoditatem mortis cymba portant, in iib[us] cymbae omnibus axada computatim fiat *Vestis* plures sunt, quae eque & multi qui *Rosse* numeri videtur. Et amplius multe infuse ingrediebantur pelagus *Cyathus* faciem praesum. Namque a dextris apparent tria oppida *Borussia*, *Torellia*, & *Moscovia*, & a sinistra *Moscovia*, nunc corrupto nomine vulgo appellata *Moscowia*, & *Festiccia*, utique pallium in quoque circuit circa *Vestis*, multa tempora sublimata situm. Facies vero civitatis que mesito per canalem majorem sumi debet, ea flexuosa est, quia illa primo ad orum solis ingreditur atque per meridiem & occidentem vadit, & ad septentrionem definit. Longus est in singularibus partibus pristinaria defendere, forum amplissimum. Ducas palatum marmorum, Merv autem Templum cugulissimum, divitem *Ricardum* mercatorum, atque opulentum & bene refertum. Navale describere, & profecto alium a nobis proposito, quis oportaret plura quam par est in fungula dicere. Illud vero scire operae pectum est, quoniammodum retroactis temporibus alter le habebat ista civitatis cultuaria. Namque ab Aquila ad *Rossem* usque continentebant, & alii triginta, alii virginique, alii virginis, & alii quidam milibus passuum ad continentem statuerunt. Squidae *Saxonia*, *Aquilia*, *Cameria*, *Osteriania*, *Alius*, *Potassia*, maritima civitates erant, quae omnes inde inter continentem sunt magis aliae & minus aliae, sicut sita fuit apud majora & minoria flumina. Namque *Aquila* solum a mari novem milibus passuum absit, quia prope habet minimum annum *Lusatiam*, & longe dilat *Conversia* per virginique multa pallium, quia iuxta eam diluitur duo rami *Thessaliam* magis fluminis *Heringer*, & aliud magis dulce *Ostergow* per triginta duo milia passuum, quia prope vadum *Pleis* & *Lipari* magna flumina. Alius vero non nisi per decem milia passuum, quia huius modius annis per seipsum solita currit in astutia. Alteris ab etiis ad *Potassia* vegetata milia passuum habentur, quia hinc inde magna annis *Moscovia* involvuntur. Ignoramus tot & talia flumina sint quae exire & multat uerum congerunt in *Vestis* etiaria, ex *Plovi* flumine *Hercatium* & *Gesiodia* civitas ad contacezum venit, & ex *Tauris* pars illa quae ad *Aquiliam* & *Moraviam* vergit, & ex liquentia pars illa quae committit *Ceverton* & *Concordiam*. *Bresta* vero fluvius peius ibat per villam *Nossena*, & diversabar per *Plebischitum* ad *Bekia* & ad portum cui *Breslau* de nomine nomen est. Polita *Potassia* eius annis novam scilicet

A) terret ad locum *Breslau*, unde *Vestis* & ad locum *Hilarii* novus aterus queritur, & venerunt in continentem que prius erant *Valle* *Ganharavia* & *Vivaria* passum. Et quia in peius etiam ibatur flatim compacibus versus canalem majorum iurum oportuit amorem seducere. Sed ille qui prius exhibat ad meridiem cum declinat ad orientem siue *Uria* & *Cisjordani* terram congesit, & quod ante circuibat mox discutit quinquaginta milibus passuum, vix constat modo quadragesta milibus passuum a majori littore ad portum *Breslauum* quem *Litus Molave* appellat, unque aliquid referit ab eo *Potassia* absit. quindecim milibus passuum quando *Cisjordani* Dux *Lachesis* cum castro *Grevena* applicuit, & qua prædicta ageret, cum magna ira, a *Vestis* & *Potassia* expulxit eum. Illa tamecum effusus adhuc amplius fuit & viginti flumina recipiacula, que subvenient meribus in mediterranea magnum commodiitatem affuerunt. Accedunt multa passum ampli vivaria, in quibus stans temporebus sunt pectorationes sunt, & avium auctiupia, arque inflata in continentem iuratur, ubi aves terrestres & animalia capiuntur, & pallii habentur omnia terra marisque foliata. Namque undique colles amoenissimi sunt, deinde agri fertilissimi de prata viridia, denique subvenient pectoraria etiaria & marii lata planicies, in cuis meditullio ipsa *Vestis* sita sunt, ut facile viuum iuri possit illa pars fratre non minus amoenissima quam tunissima, & ipsa civitas ad pacis oculis, & ad bellum utrum commodiitatem sita est. Sed revertarum unde abscissum quantum hostes cum miseria agriculti quantus dici potest crudeliter arguit nulli rei, nulli sexu parere, ferire, rapere, combure & pululare in omni foeda & faceta, ut talis iniusta nimirum sunt (si dicitur ultores sunt) & idemdem homines agunt quod sua interest. Itaque *Lusatia* ad omnia obvicia semper intentus pastoque fitare, anima expedire, supplementum ex toto *Vestis* accipere, novis militis adscriri, constituta agriculta, festinare, parare, facere confita utilia, & simul se venit *Potassia* habido *Christophorus* *Murus* & *Hirosoyus* *Cestrensis* cum multis nobilibus & pulchris, sequit identiter cum nobilibus & pulchris *Audax* *Gratus* *Tauris*, *Lusatia* cum dona exercita & manu exellentia exercitum exibit obviis hostibus ex *Potassia*, & similes ex *Tauris* *Joannes* *Pausa* *Bekia* cum copia in hostes ibat. Namque hostes nontingent milites & sequi milites pedum reverentur ex artibaris & ad *Civitatem* *Breslauum* annis uelle trahere vihi sunt. Igitur quia *Vestis* expedit *Civitatem* amis virisque bene mununt habent, itum illi ex *Bogis* ingens prædictum accipiunt. Ab his omnes lemo ex flumine & portes passum abregit, ut hostibus transflumini difficile redirentur. Et amplius *Vestis* equitanus lexiunt semper hostium verbiq[ue] sequuntur, & ubique illi infestus erat. Postquam vero venimus eit ad *Breslauum* annis e regione *Fidei* *Festiccia* ubi flumen vadari potest, super ripas ejus ostendit distributi lumi & pustis tormenta militia. Namque hostes jam veterant ad *Civitatem* & velle flumen vadare videbantur. Et *Lusatia* omnino animatus erat cum hosti manum conserere, si illi pertinet in alteram ripam trahere, & quia non unius nec parcat, *Lusatia* sollicitus hoc atque illuc frequenter ire, cuncta seruiti & propicie, ut commende ubique rerum bene gerendorum oblatia occasione uiceret. Sed dum *Vestis* patani hostes iuros inferunt, illi traherent superius ad tria milia passuum ad locum *Nose* *Crua* impigne noctis lembo,

lensis, & veris *Pientatis* magnis itinereibus se
fimabat, si possint locum anteciperet, & in pa-
cam recedere, quod cum *Lixias* animadver-
teret cum exercita protinus locum antevenire, ut
quod ad *Brazzam* nequivit facere, si *Babale-*
nus fluvium sicutem veit hofles traxeret. Ho-
fles vero prope montes ites tenebant, & incende-
bant quadro agmine dum *Ventis* levites semper
illos vexarent. Et quantum commode resu *Pien-*
tatis culturam quererent fuita *Pientatis*
& *Mexichi* iudea tentarunt. Namque spūl *Pien-*
tatis *Torotot* omnis exercitus erat, & amplius
Gouvernor *Boliviæ* cum *Andero Grata*
dacti ex quinqaginta milibus, quingentis le-
vibus, & duobus milibus peditum per *Viam*
Atotonilco, & oppidum *Limon* in calore veterum.
Jessus *Paxi* *Monstrans* autem cum manu col-
lecta ad quatuor milia hominum praefatio
habet spūl *Mexichus* firmi loco circulo prope
Rivulus *Bacchus*, ut sic fidemmodum ad hanc
relinqueretur in quam hofles conuersi videbantur,
ut iusta amica *Ligera*, qui ad *Sedentiam*
erit, quod valde siper & clivorum est & non per-
venire temenis militie, ut recta venia *Mate-*
rius, ut transversa venia *Paxi*, que
ando itera hofibus infinita rediebantur, quia
Ventis locum antevenire semper poterant. Ulque
ad eis *Lixias* in certum spem potiundare victoria
datus est, & confidenter hofibus obviis ibat.
Et quia paulopolt hofles videbantur verius *Ba-*
nas iter facte, de ea re omnes *Moxicis* cer-
tione fecit, ut *Cayannus* fluminis pontem de-
firaret, & ad fatus festos intesi pastique fuit
sheunam hofsum invadere. Adeo frequenter in
nos ipsi agmina dum noctis firmis quid noctis
intervent. Hofles vero sub ordinibus milite versu-
lis *Sedentia* dignissimi sunt, quia *Lixias* impu-
derer nimirum cum uno equitatu levium sequen-
tur, & identidem veris hofles omnis exerci-
tus paulum ibat. Igmarum cum omnia itinera fi-
giendi interclusi essent, & luper semnes montes
colleque paxim in officio flaretur, hofles depe-
ratione dudu, velle coniugere vñ sunt, & re-
veri veris *Pientatis*, qui cum *Ventis* inci-
pienter statim loco statim est apud *Creatum*.
Creatum vero locus est prope circuatum *Pientatis*
xii duo milium, ubi exiguus collis
est apud valde temenis militie, & subiecta
convalis ibi commode sub ordinibus habetur,
& quid melius era nisi per iter folium ingrediam
prope colles ibatur, quia extera alta palos te-
nentur. In principio vallis praefidum &
medium robur exercitus, in fine vallis subfidum
era, & amplius in proximitate habet ad *Pientatis*
suburbia Gouvernor *Boliviæ* cum *Tarijus*
subsidia. Hofles tamen sibi sunt in contumam de-
fendere, & primo quidem diffidabant aggre-
di praefidum, deinde vallem transgredi ad *Pien-*
tatis suburbia in *Pientatis* confidimus. Hinc
hofibus sursum milium cum plurimi temen-
tibus militie, *Pientatis* equitatus levium statim
obriva reuit, primumque atrox confortant
est, & hofles primo edere videbantur. Sed po-
sterius *Ventis* impares erant, nisi aliquam victo-
rem hoflem repulisse & castro temenis militie,
sicut etiam itera hofles repulsi sunt summissi militie
cum exinde invicti cum praefido certa-
re, & inter levites acriter ageretur. Scoundum
eam pugnam *Alexander Bigodius*, qui capti-
vum hoflum erat nomine *Prosterni Caius* in calore
Pientatis nesciuntem venit *Lixias* & *Pientatis* per-
culsum fore cum hofle coniugere, quando cum
Prosterni Caius res erat, qui ut *Lixias* ante-
venire, & hofles annis invicem iuncti sunt,
aut morti, aut vincere. Quod si *Lixias* potius

velit contendo rem *Pientatis* refluerere, ex via
procububia junior est ex hoflum insipia com-
muniunt, que taceat est, ut illi fame & in-
dia poterint, & si per diem stirrit, illi necesse
fit, ut fermet perdumire, ut dicitur fac-
cere. Sed *Lixias* ex omnia que dicebantur
parvissime vilius est, & que imperata non dif-
filar facere, qua pars illi fides habebatur.
Sicut fener inter accidere, ut adversus faciem
seriem, nulla profuit humana auxilia. Hofles
vero sterius veris *Tarifas* diffidabant aufige-
re, & in falem re reliquunt prædicti patrem
aliquum, quod *Lixias* nimis ratus est, &
ex exercitu cum levibus hoflum sequitur atque
inde omnis exercitus in eam expeditionem habebat.
Hofles autem ut primum loco risquo ad
panulum *Creatum* *Pientatis* protractæ polihabita
præda & distributis ordinibus repente ex *Pientatis*
converti sunt. Et quia ex *Pientatis* nimirum temere
in hofles ibatur sine temenis militie, sine or-
dine, sine impetu, & amplius impensa res erat.
Illi primo coagulati exponunt asperges, &
plaque non nisi flos coquare videbantur. Multi
tamen dacti aliquis malorum mori quam
agnomini pati, & simul cum ali equitatu &
sc. pedum atque in hofles conseruissimus.
C Et quidem *François* *Calson*, *Alexander* *Pax* cum
filio *Castilla*, *Alceste* *Pax*, & *Alexander*
Pax in decors armis mortem oppere vili-
sunt. *Pax* autem *Santangela* plena vulnera-
bus & manibz hoflum dissipit est, & *Julius*
Montrouz nos invictus in hoflum poterat veni-
re fuit & Gouvernor *Boliviæ*. *Andrea* au-
tem *Lorenzani* legatus voluntario confidens oc-
cubus tenui ac in qualibet venient cujusdam
captivus haberetur. Postremo qui multo potes-
tores hofles erant, & fuga paxim fecerat, de *Pien-*
tatis magna culta eadem est, dum fugientibus im-
pedimento etiam paxus est, & qui multe se pe-
nitiebant, in flumen proximum eis voracibus ab-
sumebantur, quia sligunt temere foies *Pientatis*
occidere fuerant. Multa tamen pedes & equites
cum *Lixias* & *Andero Grata* incolentes abere
Pax & *Tarijus*, si possint collabentem
rem *Pientatis* annis protegere. Inquit unde *Pien-*
tatis merito debebant invenire victoria, illi
fanguineola fruges, & ingens ignominia pati-
est, quia inconfusa & temere nimium egreditur.
In eo prelio amissa *Pientatis* impedimenta
omnia & temenit militie, quatuor nulla pedi-
tum & trecenti quinquaginta milites aut celi aut
capitum sunt. Postquam vero *Pientatis* nasciuntur
est, qui in eastris gella fuerant, confiterant
mihi omnium sunt, & ex *Pientatis* vita eis in peius
corripi. Sed quanto magis aduersa res erat tan-
to a partibus contra auditas datur *Pax* &
Tarijus munire, supplicium exercitus
mittere, auge etiam nobiles cum dilecta pedi-
tibus, & denuncia omnia facere, deus expedit,
quando in propinquis hofles est. Namque hofles
etiam imperata victoria præ se ferunt velle iterum
obsidere *Pax*. Sed ea res in qualibet
venient *Pientatis* apud *Gorgon* Episcopum, Vi-
ceregnum *Hijaua*, & *Prosterni Caius*. Et
quidem *Prosterni* quantum in le fuit rem *Pientatis*
invit & fecit, ne repente hofles in expeditionem
exirent, quantum bello confidit *Pientatis* per-
culsum fore, & tandem ejus festennia melior
vili est, dum tempore hofles hortaret poscas
hyermatim abire, simul ac fatus superque nuper
alium esse videbatur. Igitur ipse cum trecentis
milibus Dux *Yenne* imperator exercitus *Me-*
diavas abit, ut *Pientatis* & *Lorenzani* Cerinari
obriva reuit, & forte *Crowa* oppugnatur, nisi
tempus hyemis impedit, quia loco aquoso sita

Hibisci & Germani hostes aliquoquin arma excedere, bellum parare, milites accedere & sepe videbantur vele exire in expeditionem contra *Pannoniam* & *Tarvisium*. Sed postquam armis virisque amba urbes bene monstravit, quia cum nobilibus etiam *Dux* dux filii *Alofus Pavatensis* & *Bernardus Tarvisius* venit, hostes *Venientes* morabantur, & non nisi levioribus certaminibus agerant, dum ipsi paulum volvunt agres vultus, & praedas agere, & contra *Venientes* milites concurvant commatas intercipere, & semper esse termini hostiles, & socii ubique auxiliu. Atque idemdebet intra urbem ambas ordines distributi sunt ad portas & forum nobilis *Festai*, positis passim signis & excubis locata praefidia ad muros & ad flata civitatis loca, & prope hostes, levites ubique explorantes erant, qui semper referant, ubi locorum sunt, & quid hostes agant. Dum ea vero in Italiam geruntur, in *Gallia* & *Anglia* terra marique bellum ingens perfundit illi. Namque erat ex altera Rex *Angliae* & Rex *Romanorum*, atque ex altera Rex *Galliarum*, *Socie*, & *Duce* ut nunc dicunt pars illa, que *Cynuria Chrysostoma* appellabatur. Et primo quidem Rex *Angliae* cum septem milibus equorum & elegantiis milibus pedum traxit in dictum modo *Brutianum*, que olim *Gallis Belgae* dicebantur. Deinde Rex *Romanorum* cum decem milibus hominum in calix venit, & apud *Messinam* urbem dictum modo *Tarvisium* das cum hostibus agebantur. Namque quadringentis milibus, & tribus milibus pedum bene munera civitas erat, tum quis illa parva est, tum quia prope calix *Galliarum* floruit ad tria milia militum, & quadriginta milia pedum. Ex quidam Regis *Galliarum* bene consilia menu erat cum hoste non configere, sed civitatem minutas habere, ut ingravente hyeme & rem difficultate, hostium via omnis irita redirentur. Sed tantum absuit, ut Galli milles dum concurvant in laboratem civitatem afferant cum hoste manu conferre compulsi sint. Namque ex propositis belli relatia res est, & Rex *Angliae* cum equitatu, & Rex *Romanorum* cum pedibus & tormentis mortali flatim obiviam venit, deinde atrocis & incepit certamen sunt dum inter equites ageretur. Sed polliciter perditus accessit & cepimus exercitus militis serice aperte, Galli facile vicitus fuisse. Dux *Bavariae*, *Franciarum*, *Spanie*, multi nobilis, & quadriginta *Galliarum* milites ead sunt. Capit *Dux* *Flandrie*, & dominus *Languedocie* praefectus cunctum nobilium, atque amplius, qui in iure cruce deditum fecerunt inopis concurvant & solo expugnata erat. Parte quoque illa *Hebrei* ad secundum millia hominum cum quadringentis *Germanis* equinibus & vigintiquaque immunitis milibus consta Regem *Galliarum* Domusunque *Treviale* & primitissimas copias imperavit in *Burgundiam*, & prope *Dijoniam* regiam civitatem primariae callaverat sunt, ut de Rege *Galliarum* facile secum fore, nullus Rex *Hiberni* confidit inducere ppterigil, & cum *Hebrei* apud internum *Dijoniam* res omnes concurvite sint quicquilibet condonimibus. Namque *Hebrei* *Croatia* & *Moldavia* arcus dabantur, & petita summa quadringenta milia, que quidam sibi sine per Dominum *Treviale* & dati chilidae. Sed putes Regi non placuit, & dilecta res est in aliud tempus descendit, donec exadius ageretur cum Pontifice & Rego *Hiberni*. Denique Rex *Galliarum* virus est potius velut filium suum *Roxarius* dare iuptui *Ferdinando* fratri *Dux* *Burgundie* cum dote rerum *Maximilianorum*, ut ei via Rex *Hiberni* & *Germania*, quorum ille nepos est, videtur in regnum *Ira-*

lia semetipios intrudere. Sed quia Pontifici ex suspecta & molesta res erat, ille pro Rege *Galliarum* intercessit cum Rege *Anglie* & cum *Hebreis*, atque obites diffundavit nupicias & Regum consilia, qui volentes aliquem totam *Italiam* pariri, & praeceps civitatis *Venetiam* Regi *Maximilianum* tradere. Ceterum cum inter agendum *Galli* de Rege *Hibernia* fulpicarentur, quingenti milites, & decem milia pedum flatane ad *Narbonem* versus fontem *Rheni* & regnum *Veniente*, quod modo regnum *Nazarae* appellatur. Et similiiter in *Burgundia* Galli quingenta milites, & decem milia pedum erant adversus *Hebreos*, quia super pacis conditionibus adhuc in incerto res esset. Atque amplius contra *Anglos* majusbus copiis agerant milium trium millium, & triginta milium sedidit. Et super sub ordinibus militum ad *Saracenos* amorem flatuerat in proximitate configere, si *Angli* velut flumen traxerent. Sed tantum absuit, ut ab hosti potius istum sit *Torosius* olim *Nervia* appellatum civitatem capere, que magna & populosa tot rures surrurata habet quin dies annis, & tam paupilus facta dedicatione in bellum poterant venire, quia non immixtum praecidium esset, & fructu fides ciuilis habebatur. Namque aliquis *Nervia* populos ferros & magnae virtutis homines suffice *Celosi* tributus est, & eorum praelia *Romanos* exercitum ducent in magno discrimen, quam utique fuit in tota *Gallia*, *Germania*, & *Britannia*. Per idem tempus in *Anglio* bello identidem agebatur, qui Rex *Socie* cum quadraginta milibus hominum repente *Angliam* ingressus est aduersus *Anglos* triginta milia. Unde cum prius invicem obiviam facti fuit ante ipsum insulam refulsibus pecculum conferuntur est, & illud quidem arros & diutinum fuit, quia nimirum paribus animis & viribus agebatur, & nihil praetremebatur quid usi sunt. Multa utrumque cadebant, multi faciabantur, adhuc tamen in incerto res erat, dñe neutri cedere videnerunt. Denique vero victoria *Angli* pars est, non quia praeiores eorum cassi fini, sed quia Rex *Socenianus* inter primos dum ageret, illi bellici tormenta interserit. In eo bello fama est *Anglorum* sexdecim milia, & *Socenianum* novem milia perire. Venit dum hinc inde apud *Galliarum* intercessit ageretur, forte inter Reges *Angliae* & *Germanie* discordia octa est, qui uterque *Nervia* urbem volentes. Sed Rex *Romanorum* acceptis pecunis facile vicitus est, quamvis inde indignatus abiexit in *Germaniam*, simul ac etiam Rex *Angliae* cum Galli pacis inducere & urbe *Tarvisi* munita praedictis fisi milium pedum, & milie equorum cum exercitu in *Angliam* redit, si posset morum Regi *Socie* fenes in regiam illam intrudere, quia regni foros ejus erat. Namque aliqui *Dux Abassia* Germanie fabriecus Regis mortui habent imperii suscepserat, quia non nisi Regis infans filius supererat. Sed reverentiam ad res fratris, & incepitiam ibi in que apud *Croatiam* gesta sunt. Namque *Hiberni* & *Moldaviae* hostes eam urbem obcederant, & tamen *Latreni* *Croatia* tanta erat solertia, ut frequenter emptione facta illis vincere flagramenque, qui aliquo vincere non poterant, nisi propterea quia copiae eorum partibus erant, & ubique temere flatuerat. Igmar ille ante diem *Celosi* oppidum repente ingressus est, & quia hostes incutio offendit *Hiberni* quadriginta milites, & decemos levites cepit. Et idemdebet parte alia ad *Quazaniam* nocte incempita *Moldaviae* aggressus est, & quia hostes nulli tale verberantur, facile cepit & diripiit quinquaginta milites. Ados frequenter spe luci ingenio fumus, sicut & modo

Veneti milites videbantur, dum simul cum obdine distica faciam etiam lucem & insipiam commixtum patuerunt, & praefecti ex opere pensis maximum periculum immitebat. Namque aliquo scella, auro & proumari, armis ratiique adtra bene munta civitas erat, ut vi capi non posset. Igmar cum ex Fenantis convehenda pecunia nimis difficultas esset, in consultatione posita res eis, & tandem uero ex cibis Cameracensibus pecunia exalata sum, tamquam praeceps Barbitonem Cameracem sovvenire esset, ex Fenantis redenerunt. Nibolimna sepe cum hostibus res erat, quia illi etiam frequenter Fenantis injuria laetificabantur. Et nuper equum cum hostis prope urbem venientem, Fenantina pedipes statim illa ciborum facti fuit, & atrox certamen fuit. Sed quia intemperie nos erat, illa denique accepta praelato direxerunt, & pariter ferme clade recessum est. Alter agud Unistrum contra hostes fecerunt agitator. Namque Fenantis eques & pedes Silvianus Sabelles cum quadraginta milibus, & centum leviticis repete aggravi sunt, & quis Fenantis multo plures erat, Marcius Atreus Philippus Dux hostium cum duobus de quadraginta milibus, & decem leviticis in Fenantem potebat venire, atque omnes alii fuji fugitiue sunt. Et idemidem paulopotius Fenantis colit ex festinata, quia ad Paudum oppidum conseruo praeceps levigata hostium occidit, & in Caleysio castello, ultra flumen Adivas intercepit & ipsiatis sunt quinquaginta milites hostium. Poteris vero Prospere Colovatus parte altera cum ducentis milibus, ducentis quinqquaginta leviticis, & duabus milibus pedibus ad Egnatianam venit, & idemidem parte altera ad Civitatem Silvianus Sabelles cum duobus milibus pedibus atque hinc inde contra Cremonam ad duos milia passuum substat, & frequentier cum opidiana res erat. Namque hostes parabunt agros valles, ut oppidani rerum omnium iustitia compellentiora dedimicte facere. Alter ramus Fenantis loci & militum temper manere in officio & omnia facere que sibi sunt, quamvis non magis armis & addidio foro, quam iniuste lege gemitur. Ex amplius Fenantis milites ulique urbem Laudam impone pradatis sunt ubique hostiles infelli erant, & levu certamina frequenter febant, in tempore solis accidere, quando in propinquo hostis esset. Nuper vero Fenantis milites quia amplius per inopia rerum omnium tam longam obdinem pati non poterant, ut etiam fons in hostes confunditissimum irumpere. Et quia calix enim vertu Laudam munera non erant & temere labuant, Fenantis milite pedies nocte intemperie traoccidente scriberi videntur, & tangunt amici usque ad Laudam venire, deinde fortiter gitta res eis, & maxime terrificis ignibus agebant, ut quamvis hostes cum Duce Sabello plures essent, quia tamen proleque seminopari erant, de pedibus magna cedes edebant. Namque aliquo cum duce equites con festim in legem conseruari sunt, & omnia praeceps Fenantis fuerit. Ad eo tempore multum refert incautio hostis invadere, & talis natura audacia semper fortis solet accidere. Ex amplius Fenantis contra Prospere Colovatus idemidem facere parvalunt, nisi illi veritus protinus obdilem sol- uisset. Interer vero Hispani hostes Fenantis monsbanum incolaebarazque in dies amplius, & Gargaphia Episcopus Maxias, Ferraria, Mediolanum, Gerasa, Ferriana, & reliquis omnibus urbibus Italie contributiones opum indicaverunt, ut contra Fenantis multi milites adferri possent. Sed Pontifici ea valde molesta res erat, atque Pernas Laudam ostendens Fenantis frequenter horribili-

A tur, ut super pace & inducione cum Rege Renzo non sibi tandem fides haberetur, quod si in sua manus omnia sita fuit propter opinionem Fenantis nihil fuit, & confabuit anima quoque de pace & de inducione ageretur. Sed expetebatur Gargaphia Episcopus qui postea Fenantem venit, & deinde ceptum est de pace & de inducione exactum agere. Et quadam Gervasio pacis prolocutus conditiones procebat. Sed Fenantis ne Fenantem quicunque voluerint relinqueret. Igmar super ea se diutina quodlibet fuit, & deinceps utique difficultates omnes in manu Pomiliae posuerunt, ut ipse esset liber arbitrii, & tunct non ageret, nisi ex alieno arbitrio, quia utriusque separatum astus per Chirographum politicus est, nihil amplius facere quod utriusque collibet, atque idemidem utriusque Pontificis littere date sunt, ut quisque bello desiluerit tantum per dam de concordia ageretur. Quoniam vero Pontifex inter agendum ignorans non est Regem Germanie & Hispanie numerum regnum in Italia nepoi suo fratri Ducis Burgundie velle acificere, in dies magi magnifice ad Fenantem declinabit, & videlicet velle Galles potius, quam Germani & Hispani in Italia regnare, atque ipse idemidem fratrem, patrem, facere, ne unquam repenteatur incanus. Ad eo tempore & si opus non esset, carcer fatus esset, quam postea dolere non carcer, quando oportuit. Alter Fenantis sub fide via noua armonum Maranum oppidum situm ad mare prope ubem Aralio in colluditum tenebant, & secundo facile hostia illud super fuisse sunt. Namque ut conseruerat cum Berbario loci presbyteru, ille summo tempore agrefusa est oppidum & introniti sunt Poldi trecentri equites. Itaque dolo malo oppidum expulso est, quod aliquo exponi difficile erat, quia situm est loco paupero & circumdatu aquatum divortiu. Et amplius Caleysius Frangipani per perpetrata horrenda facina. Namque cum agroclavis ville Adessae communatas alterri in Maranum venient, & viribus capte nos proficer, illus seduxit politicias & fallacibus, atque dum illi temere fides habentur, decencis valibus erunt osculi sunt absit pollices, & valle agri supponit. Quod si crastinatur, Legacionis juveniatis politice absit fuisse, & contra Adessas bello mantendo seruire inueni, quanto crudelius ille fecerit, qui ventus nihil tales, oculos erant, & politices absit. Fenantis vero indignitate rei valde metu fuisse & deinde felicitate, pax, quiete, ut primo quoque tempore terra marique in eam expeditionem inueni. Agitur Caleysius Prospere cum exercitu, & Hieronymus Sevignanus cum magna cohortibus terrelli inueni, & maritimo itinere Prospere Magistru cum clavis tricentum milium & leonibus contra Maranum statim venit, deinde terra marique fissa oppugnare opidum ceptum est. Et quidem primo commentis militare ostendit ageretur, deinde anteq[ue] certamen fuit. Fenantis fieti multitudine omnibus modis tenebant in oppidum vadere. Contra hostes tempore intenti portaque flare, Fenantis atrites obviam esse, removens hostem teles missilibus, & nihil summa ministrante pati. Deinde cum magna ignominia hostes requiecent terrelles copias Fenantem, & omnes protinus venienti urbem Utiae fugerunt, quia Germani quingenti equites, & duo milia pedum lusibus filiisque valerentur. Parte vero alia versus mare Caleysius primo scriberi oppidum aggrediuntur scilicet advenire, murum ascendi, & jam in oppidum ibatur, si ut per erat, subdolum veniret. Alter quis multo tenebantur hostes erant, & fortiter agebantur, polvromo de Caleysius magna edita cades eis, atque pagis omnes natura repulsi sunt. Et am-
P. Morsani. H 2 plus

plus cum hostium fibidum venisset, illi eruperunt ad locum *Veneti* venerunt, ubi erant locoemna militie, & parum profuit primum impetum hostium fuscinere, quia postremo amitterunt tormenta militie, multi effecti & fasci, cornes fusi fugitique fuit, & dum pallent per aliam paludem rurur, multi periret etiam flaminum voricibus. Itaque hostes unde moquam putabant, reportarentur vobis, nam iritemperaverat & multa sile navigia. Atque amplius non fuit *Moesia* invadere, & quia oppidum noluerunt deditionem facere, virios sentier aegabatur, & finaliter ad oppidum vi capti sunt, omnis praeceps multibus fuisse. Pro idem tempus *Veneti* ut fusi sole malo additum malum esset. Namque nostra levissimos ignis in *Rivulam* impetu repulsi, & quia secundum nemum agobatur, dum versus impetuus esset, illi totus dives auro & mercurio constitutus est cum maxima pectora reipublice & multorum ciuium quoniam intererat, qui quanto diei potest conferunt animi sunt & magis quam bellis dolore valentur. Adde semper res publica tamcum affligunt, quantum ad res gravatas videant periurer. Sed iam dicitur de hostibus *Hyspanis* & *Germanis* qui super *Rodogna* penitentia atque *Astii* oppidum hyrcanum venerant. Namque illi etiam commode suspitione armorum ulli fuit, quia dum *Veneti* perirent caeces illis obviam ire, illi impune venirent totam provinciam expulsi, rapere, defodiare, & gravias contribuerebant. Denique praefectus *Romanus* cum quadringentis *Germanis* equitibus & mille ducentis Pedibus *Venetiam* venit, atque erupit in *Venetiam*, quo venerant etiam ex *Germania* milles equites, & quinque milia pedibus. Igitur Gouvernator *Matale* *Saxons* cum fecerint equitibus, & ducentis pedibus, & *Hieronymus Duxius* cum milia collecti ad duo milia hominum qui apud *Utricam* erant, postquam videt non posse hostibus obstatere, protinus abire ultra amens *Liguriatis*, unde posse teneri hostibus, & locis auxiliis esse. Et quia hostes locis pluribus simul ibant ad *Cadoreum*, *Feltrum*, & *Civitatem Adriae*, ubi quod profilio labebat, & cum primum per *Adriani* castellum *Germani* milles quingenti pedes ingredientur, illis obviam audirent vocem. Sed postmodi ingens multitudine a *Veneti* loco cecisi est, & hostes *Feltrum* oppido positi sunt, atque ibant totam provinciam invadere, agros valles, pradas agere, & curiae ipsi ferreque inferocibiliter complere. Sed dum hostes male agendo per totam regionem valuerunt, *Veneti* qui passi iulus occuparant tandem ad *Bassano* partem illorum adcessi sunt, & quia hostes intrati & posuerunt erant, illi magna edita excederunt, & multi dices & milles cagi sunt. In eorum maxime vites emicunt comitis *Borsarii* *Anagis*, & *Bassensis* *Hannibal*, qui Dux expeditione erant, & creditur illi ex quinquecentis praedictis soldatis perire. Secundum eam pugnato hostes omnes concurserunt in *Feltrum*, & quia *Veneti* milites absenterant, & hostes tenebant omnia praeceps *Ospizio*, denique in eam expeditionem ducatur. Illi autem oppidum *Ospizio* sumi in monte praecepto & validi etiam annis virisque munitione erat. Namque *Hieronymus Duxius* & *Bassensis Bassus* cum octoginta levibus, & centum pedibus mercenariis armis expedite, sellinare, parare, facere que posuerunt, dum in propinquio hostis est. Et ecce hostes appropinquabant oppido & inter cunctum tenetant plus quam duo milia passuum. Namque equites arribant, subsequentes posuerunt, & subvehiculauit tormenta militie. Postea quo-

verso castra hostium prope castellum ad villam fuit prima quoque tempore ceptum est tormentis militie usque in arcem aperte. Et in item arcu fixa ad angulum monies, qui trigona est, ubi legis una engat *verlin* meridies sex laus, & longus duo de vijanti passibus, donec capaces oscillantes habet, altera ad orientem, altera ad occidentem vergit, mos vero tertium faciem arcis prorigit quae ad septentrionem trebat, ubi ostiolum est accipendi subdidi, quarta facies subtilis fore habet, unde cavata fissa in marmore per sexagesita gradus iur in triplosum antecoptarium, ex quo deinde per altam scalam doctum iter est in planiciem vobis prospicere fuit, & ager per vigintiquinque passus poterit, & in capite lapis erigitur cui *Corsicus* nomen est. Unde deinceps ad eam planiciem sexagesita passus ad perpendiculariter colliguntur. Hostes vero maxime portans arcis mortales militie feribant, & cum magna pars multa proculibat, quia dubitari eruptum est, *Hieronymus* cum filiis suis *Thaumas* flaminis subdidi venit. Sed forte ex ratis novi facta inservient, & incircis hostes potius combattere per cataram scalam in arcem vadere, & plausum felis repulsi sunt. Namque proper intinacitae loci non poterant subdilere, & cum primum advenientes agerant suppeditatis ignorabat, & quia sic etiam parum proficeret, denique totis catarris simul & concio partibus in arcem & in montem impetus ibat. Sed nulla facit via hostium erat, qui oppidani in officio manebant & oppidum servante passim intemparique ibant. Ignis pugna diu atrox & acerps fuit, & cum praeceps hostium pomerit tandem ab hoste recedunt est. Illi tandem polridis item & seruis regobat tormenta militie, & deditionem fieri tenetabant. Sed rotundus abfuit, ut oppidani prius, quia fuisse paciente non possent aliter in hostis intrumpere, frater usq; fuit igne suppeditato in villam, quam hostes colebant, & quia vesetas impetratio flabit, simus cum dimibimus egi, elppubli & impedimenta hostium igne absumpta sunt, ut denique hostes videbantur non nisi longa obsidione posse *Ospizio* expere, atque ex maxime qua opidum aquae detinuerant, & proprietate monasteriorum certimini equi militibus, unde distinctiones orbeantur, & aliquando de deditione eas hostibus agebantur. Ex quidem in incerto res erat, nisi illis opportune & fessatu confitito hostioria litera in eam sententiam rediderentur. Vix *Ospizio* non spe & persisto ei res vestigiares nos praebet. Namque modis certioribus res proprietas est de vita, de fide patris, de auctoribus, de liberis, & de herbis nostris encomiis, quia si nesciri omnia ista ut unica polledibit, hinc autem villa facrunt baroni suavissima res ipsa hostis dominii faciunt. Neque enim illa fides habenda est, si spissas etiam detinunt, quia pollicent ne unica quidem *Ospizio* superesse. Quare si vobis natus consilier meatus, paratus, & parato quod fecit res se habet, fiducia esse solitum sperare, & res alias aufugia, quia vobis fengere possunt & sua curiosi solent amittere, atque aliquando sibi vobis regobat res sua omnes fabri facere, & deinceps facerentur capere. Ita littera in fide permisum est, & omnes vissi sunt mali mori, quam deditioem facere & non vincere. Adde semper dum animus est in dubio, hoc & illoc facile impellitur. Donec vero sitia aquae non erit, vinum equis dabatur, & tandem eis aquarum & ex eo tabidum vere. Hostes metuunt quia deditionis sublata spes efficit fructu tefluidine usi sunt. Namque faxis ingentibus facile miles lignis contumeliat, denique fructu idem tamen hostes combantur lapidem suffodere, quia illius

illius nimis duritas erat, denique tormentis militum per triduum folia res esset, & simul ac turris etiam collupi lomices essent, ubi hollis prius milites fidebant vicissim quiescere ad certamen iterum ventum est. Holles fortissima quoque in suorum amicorum, scilicet admodum, minimum accendere. Contra oppidanum ruitas maius pro munimentis habens, fortiter fuit, sumovere hollibus miliibus telis, & nihil tamquam manūtinet pati. Holles tandem elaberant ignibus usi linc, simul ac ita primum prout sufficiat. Et quidam istud novum gressus ignis quod frequenter projectabat in turrim male & pīle erat intus compatis & ferro fulvis, unde vi sulphurea cum fragore & flammis pīlula exhibebat, quae secum altissimis ignis & fumi scinditissimis ingens cogitat. Contra oppidanum portas atque habebant, & flammis sumovabant recorda. Neque tamen plures eam quam viginti quatuor vni freno, atque etiam bipartiti hollibus obviā ibant. Namque virum reparacione frequenter opus erat, dum proculis atrox & diutium gereretur, atque hollis denique repulsi sunt, & nūquā potuerunt Ogyssus capere, quamva duo milia pedem, & quinq̄ equites efficerentur. Itaque Hieronimus Sarvagianus ex ea se egyptiā laudem quæcūr virtute & rei militari exada penita, omniaque aspera & difficulta superesse videbatur, atque idō cunctis suffragio recipiens in frumento, & munera cumulariis est. Interēs fuit de pace iterum negotiatus & cum Veneti contenti effecit. Regem Caroli relinquens, germani Venetiam & Fenniam svolvolut, & iacentem de parte delimitata & cetera agere de induciis, ut ille amates essent, si inter quadrangula dies ita velit pars utriusque & Rex Rhenensis protinus reinterit Germaniam & Fenniam. Veneti vero habebant Parviam & Taurifam, atque in manu Pontificis Genua & Fenniam collocaverunt, tam per duas de pacis conditionibus dicuntur. Sed Veneti etiam validi modicū res erant, quia deficitum iuri a Pontifice valdebat & hostibus pollicitis legiūne aliquā facere fuisse, atque ita Peros Ledoratores quatuor in se erat cum Pontifice interficiuntur. Pontificis vero quia jam Caesar magnificum Iulianum Scenarum subiit & Lata Dominae instituerat, atque aliquo armo hollibus verberabat, pocim volebat Regibus rem gracie recaveret, & tandem invitis Peros cum Rege Regnacum pacem exanimi premulgiavit, ut ea forte perpetua conditionibus servaretur per annum in pectore Pontificis, & interna cedat Caesar Asia, Bergoniam & Fenniam, Fenni possidente Parviam & Taurifam, Genua & Fenniam in manu Pontificis ponatur, & de reliquo qualem restaret quod in pacem haberet. Ilid vero tempore strigis parti flaustris est in mento proximum satisfacte, quod nisi sit, nulla promulgatio habebatur, & si sit Veneti solvere tenet viginti quinque milia nummum post mentem Caesaris, sed que inde conditum post tres mensulas aliae. Namque Pontificis hanc solam viam reperit, quia viam ut posset se non nihil egisse, & non confitetur pacis omnia castra in Germania converti fuisse ad ea res esset, dum Veneti auctorū compulsi sunt ratificare, & Germani antevenire indignum patiant, in denique illi turgentibus vīli linc, simul ac iustitia re male contentus Cardinalis Georgius repreditur in Germania. Et quidam Pontificis ea memori erat, Gallia & Hispania coniuncta dilubrat, & cum Germania & Hispania in suum faciūt fœdum perfiditatem, donec defidentes urbes Urbino, Ferrariam, Laram & Pforz Jallaro fratre subiecterent. Sed potquam Regis Hispanie cum Rege Gallicano annales induciæ facte sunt, &

(A) Regi Germanie & Regiū locū ferrebarunt, unde finire supine punerentur, Pontifex declinare ad Venetos videbatur, & operam dare, ut suum partum Eboracum & Gallicum Rex esset. Dum vero ea omnia in questionem venienti Veneti parvulae Faravaniū recuperare, & quia in Litore ita omnia spes erat, sic cum ducentis milibus, quadringentis levitibus, & septingentis pedestribus, & cum expeditiōne magna interibus confundimbar. Et quia copie hollum partite erant ad portum Nasai & Ogyssus primo quaque tempore ad portum Nasai præcessi equites cum hollitate ante oppidas offenditissimū prefecitum Rhenanum cum ducentis milibus, & trecentis levitibus illos insidias aggrediunt. Et primo quidem Veneti levites vinclabantur, sed pollax cum milibus subtili venientes redintegratum præclam est, & illud fecit ambiguum, quoniam Rhenani facilius in facie, Mætacum Balvi in postulatum venit. Quis deinde hollis omnes alii in oppidum suis fugantes sunt, & cum Veneti oppidum obdileant, & acrie aggreant, hollibus tandem necesse fuit aufugere, atque oppido capto de oppidis magna cordes edchantr & omnia prædicta militaria concilia sunt. Cum primum vero ea quae gesta fuerant transierentur Cibyphorū & hollibus qui apud Ogyssus aliud erant, flatim obfuditione totius verius Solvās ibantur. Et quia Veneti levites semper hollum vigilis tenabantur, illi denique impedita & incompta militis reliquerunt, & eugenū expeditiū in Germaniam discipiū post se pontibus, & passim interclusi itineribus, ut Veneti ad Fenniam & Schlesiam repulsi fuit, quia nūquā potuerunt fatus antea expere. Litteras autem cum exercitu venit Germani oppugnare. Sed quia armis viriliter cum unib[us] bene munitione videt, & copias tempestu tanto operi non sufficiunt, tandem patens talis astutus in Faravaniū, quando mille equites Germanorum insulam aut cœli, ut capiunt, & omnes alii pedes ad quatuor milia hominum primus in Germaniam fugerant, seque inde verius Taurifam & Patavium ibant quid hollis agere credentes. Vix Litteras abierunt, & Germani hollis item oppido Grossimo & Myslakendo præcipi sunt Prætorum militum incuria. Namque quadrangula equestris & ducenti pedes hollum illa duo oppida ceperunt, quamvis Jovaces vilessem legere. Faravaniū sublato flante cum quinq̄emis levitibus & sexagesim pedibus, & adhuc omnes milites qui super ea Faravaniū disceruerant, juxta Plavis effere, & annem Legionis. Et quid p[ro]p[ter]a era Germani hollis in d[omi]ni magis magisque discobulant confluere in georūciam Faravaniū, & majorum periculum innominare videbatur. Igitu[is] citi Veneti anima expedita, bellum parare, exercitū superplenum minores, denique contra hollis actiūtū labores, & amplius quia vili linc pollax Mætacum recuperare præcūtus in eam expeditiōne ibantur. Et primo quidem Mætacum Sarvagianus cum quingentis pedibus in centrum pedes hollum magnum impulsionem fecit. Namque Veneti inter easdem al Mætacum forte illa obviam venere, & interjicio cercaniam hollis fuisse significare sunt. Et quia scilicet initia Sarvagianis fuisse, illi rei agenda descenduntur negotiūm illi. Namque in eo præcipue sita spes erat, quamvis & parte altera ingens clavis esset, & terra magis contra oppidum ageretur. Ea vero ea gerobata missione operibus, quia paulatim verius oppidum humus congeriebatur, & elici appensibus semper exterius ibant, eutmalinum & Caesarium fecit ad Africam. Potissimum autem ad fofiam oppidi ventum est frequenter aggebatur rotemis militis, & vicissim multa levia certamina

siebant. Nuper vero hostes autem sunt erupciones revente facere, & supererat missum, quæ non
fuerit interduci nesciat. Et quia noctu gella res esset,
magis alpina pugna fuit, & multi utriusque cale-
bant, denique *Veneti* cedere videbatur, nisi *Hera-
censium* & *Serveyensium* pars alia cum delectis pedi-
tilibus statim obviam hostibus prorsipserit. Itaque
redintegratum primum est, & tandem hostes re-
pulsi sunt, munimentaque *Festae*, & locum spi-
rituum levabuntur. Venum *Festae* totius in dies
major difficultas apparcat quamvis efficit centu-
rum triginta milites, quinquecenti levites, & se-
ptingentos pedestres cum manu collectissima ad duos
milia hominum, & conera hostes in *Murasia* non
nisi docenti oppidani & *Petris* trecenti pedestres
erant, quia hostiles amylam apud *Graeciam* subdi-
ctio ibant, & capte pugnabant cum nostris, qui
contra ad calidum Proprii morabantur. Sed au-
per cum *Cyriopoli* & *Fraxineti* *Jovianus* & *Festae*
& *Festae* tenore desuperiorum precipitata in
imbris, & captivis *Festae* abducens est, acque
identem pars alia hostes ad *Murasiam* repulsi
sunt, cum noctu venient munimenta igne &
sulphure delinquerent. Altera *Festae* parum certit
ex tentitia quando polita terra marisque *Murasia*
capere aggrediuntur, quia non omnes man-
ferunt in officio. Namque aliquo commenta
militis propinquaculum *Jovianus* procederet, &
iter in oppidum parabat. Sed cum primi acriter
in hostes agerent, postierunt ut per eam, volerent
succedentes, & tandem *Festae* repulsi sunt,
qui aliquo vintore meritis debebant. Et amplius
hostes ex *Gerwassio* offtingentes equites, &
quingentis super duo milia pedestris fellendarum
Murasia suppetere, qui cum primum *Festae*
rancientur, illi statim obviam soluta pene in
fugam concessi sunt, & dum nesciunt quo va-
dant, quis & discordie inter Duces ortae erant,
denique partim urbem *Utrias*, & partim Civitatem
Forjoi ingredi sunt, dum putant urbanas
illias in servient id solum posse e republica facere.
Igitur hostes in *Murasia* posito praefidio sua te-
nia passim uectebant agros valvae, preda age-
re, cothurnes, fibrometer, & vesta nihil reli-
qui fecerunt. Et secundum *Festae* omnes exercitu-
mus ad *Veniam* *Prætorianum* venit, ubi impedi-
mentis hostibus, & locis austro flaretur. Quod
hostes videnter propria non posse impune
predas agere, adeo multi abiurunt in *Germaniam*,
ut iterum venerit in memorem *Festae* *Murasiam*
reciperet, nisi nuper apud urbem *Utrias* paucum
ex tentitia certifit, non quia hostes plures es-
sent, sed quia explorantes irridio non habebantur.
Namque legatus *Viterius* dum putat cum
quadringentis levitibus venientibus hostibus pue-
le obstatore, temere misis fecit pedes & milie-
tes verius *Utrias*. Igitur cum primum plures
hostium venientes quam putant *Festae* levites fu-
si fugitive sunt, & ipse cum centum equibaris
in hodiernum potellatum venit. Atque amplius ho-
stes impetu frequenti in hecunus polites & milie-
tes, quoniam etiam multi ex eis sunt capiti sunt,
& passi integrati in urbem *Utrias* fugerunt. At-
que iterum necesse fuit hostium ingenio supplementu-
tum exercitus mittere final cum Duce *Forjoi*
equite & *Pete* *Mareli*, qui legatus in calvo
Forjoi suffidens est. Namque aliquo *Petris*
hostes etiam terra marisque præstatum frequenter
ibant, & nuper illi sumi quoque *Leydianus*
pedem fuit, & videbatur passim factum identi-
tatis, nisi ubique diffribueretur effundere, si-
cet & factum est, atque hostes apud *Civitatem*
Forjoi fusi fugique sunt. Et identem illi
parum certit ex tentitia, dum locum Aries per-
tentam capere, quia fortiter illa obviam fuitur,

A & tandem hostes repulsi sunt. Itaque sequen-
ter res erat, & levia certamina fiebant, donec
tandem indicia facta sunt, quia sibi utriusque
intererant vindemiam facere, quamvis casu inad-
euis etiam hostes sepe dilabentur ad predam solitam. Namque *Germani* aliquo stipendium
parum habent, & gentilium mos est semper
agros valvae, & pradas agere. Inter hos
Utrias apud *Arte* oppidum *Montagawan* & *Co-
lossian* erant quingenta milia, trecenti quinqua-
ginta levites, & tria milia pedestris & casu de-
nis, que fiebant apud *Forjoi* certiores forent,
ut *Festae* a proposito diverserent, illi primo
quoque tempore armis expedire, bellum parare,
fistulare, facere, & in novam expeditionem exi-
re, deinde excenti quinquaqua equites, & milie-
pedes valvata pallium agnos, ulique *Petris*
ad duo milia pallium magnum prædam animalium
egerunt. Et amplius praecinctus *Arte* ex
Montagawan *Bilgauem*, & *Colossian* venit centu-
rum octoginta milites, centum levites, & quin-
gentos pedestres colligere, siue ire *Forjoi*,
& auxilio pergere in *Forjoi*. Quid cum *Ven-
eti* videbant, statim iebent levites ad *Festae*,
Craterianum, & *Margianum*, falsis omnes
antecepere, & hostibus incepunt iter præclaudere.
Sed hostes aliquo quia *Forjoi* conœcum
negotium intelligentes Vicerem expeditabant,
qui cum toto exercitu potquam *Festae* venit
frequenter confabulatori, quoniam ipsi possident
Leydianus cum viatore exercitu intercipere, &
tandem decreverunt verius *Craterianum* iter arri-
pare, atque inter montem *Belloum* & *Torjicium*
ad *Plevia* unum locum antecepere. Sed poles-
quam vident non posse fieri ex tentitia, ad *Mor-
tagawan* & priores fermiones paritatis copias ut
primum temere ibantur. Igitur *Leydianus* qui su-
per *Petris* redierat, ea secum bene gerendam
rura occasione uti fedulo parbat contra hostes
decenaria equites, & duo milia pedestris, qui
apud *Arte* oppidum morabantur, si mero possit
inter *Arte* & *Montagawan* super *Arte* hostes
gloria plura altis aquas intercedere. Sed hostes
facere superfluit, quia hostes reciverant, dum
palam nimis agerentur. Et amplius hostes pro-
prietate armæ expedire, cuncta utilia parare, im-
pedita & fortia *Festae* dimittere, & statim in
expeditionem exire, agros valvae, preda age-
re, & totam regiunem igni ferrebro subverte-
re. Itaque primo ad tunc prope *Festae* ca-
lla humum fuit sum, ubi & flamin ell, donec
pallium melius paratur, deinde qui violent
centos levites *Festae* cum duce *Berardus*
Arganis & *Hannibali* *Leydianus* apud *Craterianum*
temere perfidile, protinus ea occasione uti sum,
& summa mane peneferant oppugnare *Craterianum*.
Sed primum certamen hostium sequin-
tium fuit, & illi repulsi sunt, quia nondum
muri facili procederant. Namque aliquo cum
hostis acutis egerrime commenta militis per ru-
nas muri facile oppidum ingredi sunt nisi fugi-
tique *Festae*, quorum multi etiam eisli sunt, &
plures venienti in portafatum hostium. Nihilominus
cum viatore exercitu hostes ad tunc ita-
bare, & quoniam *Festae* omnia exercitus ad
Breastellum fuit esse, frequenter ibant preda agere,
nulli feci parere, & in omni locis truci-
culente correre. Atque ideo iterum liga palli-
bus fecerat, & cum papere suppellicula ad mon-
tes & civitas ibant. Polliciam autem ea par-
te defolata esset omnia provincia, quia publancia
locus aberat, hostes culta inde poluerent inter
Montagawan villam & *Bachilianum* unum ver-
sus villam *Celosianam* fixione tuta exercitus pro-
paz apicis colles & assem irrigauit. Contra

Livianus calira hue & illuc versus hostes movebat, & tempore flibus inter fida directa *Mesopotamia* flumenis, loco tuto & munito valle & aggeribus, quia sua intercell non pugnare, sed sine enfeudo nudo cum ligone & scutulo superbum hostem subegebat, tantisper dura uitac ita disciplina *Spartana*, & constitutus custodiam potestus equi vicinum vellet. Uloque ados *Festos* leviter locis auxilio ferentes in hostes ibant, testaque certamans conserbabant, & imperi *Mesopotamia* Bas cum trecentis Graecis equitibus ad *Cavasianum* villam hostem fudit fugitique cum miliumnum pernicie, qui nimium temere & confidenter ibat. Sed *Festos* patribus exaltoribus alibus locis inspectus erat, & accico *Dominum Triumphae* & *Leverdi Mercurio* patre meo *Praetorii* venerante locum sicutum & proficeret, ne inde res publica extremorum aliquod patueret. Et tamen ubi amita fluminis, quia locus munitus erat indigne atto flumen, distributis ordinibus, & tormentis militis, & ultra flumen super iter, quad dubius puntibus insperatus duorum milium prolixi praevidimus erat, & a fronte versus hostes distracta alta & lata forta, congefatis aggre, & disposita tormenta militari, ut hostes non possint nisi cum uno imago malo in certamen descendere. Quod identiter esse simul ut hostes etiam confunduntur, statim inde recelluntur, & iusca cistrinariatis *Celsianus* *Montagassan* & *Arsaces* oppidum inerum, quia ei loca opulentia sunt, & prope habent peninsula *Rhodogaea* frontem. Et amplius hostes certum quinqaginta milites, decessi leviores, & quingenti pedes predatam uite *Cassaggeri* degredi sunt, ubi miseri agricultores cogerant animalia, neque solum terrefiri, sed & fluvialiter inirentur ibant. Namque hostes omnes lembos & narigia colligerant, atque ibant enim per annum *Aboz*. Et qualem apud *Cappadocia* scriberet gella res est, sed hostes tandem repulsi sunt, quia intus fortioris probatio fuit, & hostes minus feli cit propter iter longum & incommodum. Quare potius conservare in *Monachopolis* *Candida* villa, vix possibilia religione omnia prædicta militibus fore. Ita quia *Germans* præcipue prædas agunt & truculentum leviantur, *Nicolaus Pridemus* & *Mercurius Bas* cum quingentis levibus per villam *Sogasanum* sive *Tritoniam* in *Gramianum* venerunt idemceterum facere agros valare, prædas agere, villas capere & comboure. Atque amplius cum clavis ex *Caris* insula in *Frangipani* loca duobus & *Bardiche* audierat itum est, eisque hostibus & vi capti oppidi, omnia prædicta matris fuit. Sed ea non impune fiebant, quia præcipue in *Iher* *Frangipani* hostes erant, simili se injuriam decidi volent, quam libi ex *Caris* insula portata clavis invenientur. Et quatenus per totam provinciam multorum prædicti sunt, donec periperire inducuntur, quia tamen polles parum leviorantur, dum hostes etiam volant prædas agere, & si quando *Festos* conquererentur & admoebantur indicias intercedere, prædictis hostium vicissim aliebam eorum rationem habendum esse, atque si fieri non ex eorum intentio, & propterea *Festos* omnino velebant indicias servare, quamvis facta hostium verbi contentiones non essent. Parte dia aliquoq[ue] apud *Patalica* bellum vigebat, & quia palam nihil scilicet intentio poterat, *Livianus* cum hostibus insulis agebat, & tunc vincens ritagmatice. Atque nuper idemceterum quia videt multos hostium cum multis invictis omnis commone & mercibus temere apud *Arsaces* oppidum fuisse, statim jubes uti ea occasione *Arsaciam* *Cassellium* cum sexcentis predictibus, & ducentis equitibus. Igittu illi cum

A illuc venierit nocte media confestim admotis factis oppidum ingressus est, & quia hostes tale nihil expeditabant, & sensimpius erant, de illa magna edita excede illi. Namque omnes illi confitente non poterant, ali flare, ali armis capere, ali subterfugere. Contra *Ponti* casus hostibus apud ferroque omnia completere, valvae, dirigeat, plaq[ue] dentate, vegetes vini profuse sunt, abiecta animalia, combulsa navaga cum divise suppellectili, & denique cum multis capivis, & magna præda impinge recessum est. Postea quoque contra hostes horum partitis copias & distributione ordinibus, ad *Fraxeanum*, ad *Bessarionem* villam, ad *Arsaces* oppidum, ad *Seleneam*, & ad *Bilavasulam*. Et quidem magna victoria pars erit, si flauco loco & tempore noctis agillent. Sed quia mali & infici viatores erant, qui ad montes & ad *Arsaces* oppidum ibant oblitiores tympanis & tubis, capi sunt, & stragagem innoverunt. *Livianus* tamen propagandam vi cepit ad *Bilavasulam* in quo cum *Mesogianus* esset, eum centum quinqaginta potellibus, ille cum multis aliis in hostium potellates venit, & ceteri omnes exsuffi sunt. Atque amplius cum parte copiarum iium est atque ad portas *Mesogianas*, *Viceregum* cum exercitu ad prælrium provocare, & illi nunquam autum est in certamen defendere. Ados tempore adversus imparatos hostes, exsecunq[ue] vires magnæ videbant. Hostes autem propterea venerunt ultra annem *Aboz* ad penitulam *Rhodogaea*, quia fida fata præse statio non habebatur. Sed frequenter etiam mulsum noctis nimis confidencia. Namque dum temere fatur ultra *Aboz* ad villam *Zevaz* cum ducentis levibus facta fuit *Materba Balas* & *Morwir* Bas cum levibus *Festos* incusum hostem opprimit. Et quidem noctis silentio ea gesta res est, atque in trajecto *Aboz* difficultas fuit, quia oportuit subducere compacta regnata & ferrea lama. Sed potes qui in sola fuga ipsi hostium sita erat, de illis magna cedes edebatur, & nemilli combulsi sunt, qui in domo quidam se tucri volvabant. Ex qua propterea *Festos* tumultuariorum est, ceteri milites, ducenti levites, & octingentum predictum sub *Aboz* prædictio in urbem recepti sunt, & paupore. Vicereg etiam *Festos* venit, & manebat super *Rhodogaea* *Poldis* nonnulli trecenti milites, & milie polites, qui *Festos* etiam proprediem itum erant. Igittu *Livianus* non expectantiam ratus in tanta occidione renum bene gerendamus, adeo taciturnitate & soleritate vobis est, ut *Aboz* traxerit, & *Rhodogaea* ingressus sit, amplexus hostibus nuncietur. Illi tamen trecenti milites ad forum acriter oblitime audiunt, & primo incepit certamen fuit. Atde tempore horum potestib[us] apparuit, quando nulla ipes latens lupinæ videbatur. Denique vero ingratis multitudine hostes oppelli & exsuffi sunt, atque ingens præda militum fuit. In eo bello opime ex gestis *Baldylar Scopular*, qui Dux militis & expeditionis erat, & primus urbem ingressus est. Atque amplius actum foret de exercitu equitibus & predictis hostium, qui omnes in oppidum *Aboz* configerant, milites *Festos* effetti essent ambulando die noctiæ sub dio pluvioso per lunata innitra. Alter dum frater hostes reliquo etiam *Livianus* confestim *Festos* in pacatum fugerunt, & quia subi propter insolentiam *Aboz* hostes militum multæ discordie ore erant, *Livianus* in spem ubi potiusdum iterum duxit est, & quantum in se erat ex occasione turbatur. Namque ad Oppidum prope *Livianus* statim venit similis cum clavis lemborum, & deinde *Festos* proprius ad villam *Ceras* fidatur, donec operari locum anteciperet,

re, simi ac hostes trecenti milites, quingentis levites, & sex milia pedum *Lemniscos* festinare vix sum. Namque hostes aliquoquin communitus *Veneti* facile possent intercipere & illos cogere aut confidgere, aut recedere, & quia nihilominus omnis exercitus hostium versus *Veneti* fectimbat ad *Alethia* & *Lemniscos*, *Lemniscos* statim iubet levites ut primi vestigia hostium sequi, & suffici manum conferre, sed cuncta scrutari, & se in momenta certiora facere. Ipse vero omnia impedita dimittit, & cum equitatu & posita semper in procullo stare, locare cuncta militari, ordines distribuire, festinare, parare, facere, se si statim cum hostibus confundendum esset. Sed tanta abfuit, ut hostes petitis ad *Rorribiarum* villam iuxta *Alethia* castramentata sint, qui locus abest a *Lemniscos* quinque milibus pallium, atque inde procullo ad *Tundu* venerunt & trajeccerunt *Alethia* ad *Alethianum*, ubi magnam inopiam conuictum paxi sum, quia clavis *Saviana* & *Veneti* levites nuncquam celiarunt vestre, intercipere, commimpescere. Hostes tamen expeditissime, donec pergeatur res *Bergom*. Namque cum *Laurentius* Cesarum eam urbem deditione cepisset, & custodiret validi praesidio, Vicerex *Hispaniæ* cum *Profecto* *Colonia* & quinque milibus hominum statim *Bergomum* venit, & ad portam *Catherina* certamen obicit. Et primo quidem tormentis militari scinderi gesta est, postea acrior exercitum sunt, & quia muri nonnum satis procederat ha-

bitus recupererunt in urbem vadere. Sed cum interrum ponnentis militiae ageretur, & geohestarentur membra, hostes parabant iterum in certamen defendere, quod cum videbat *Laurentius*, quia nos poterit oblitus, primum dedicationem fecit, & cennes qui ad duos milia hominum erant, abire imposse dimisi sunt & propterea res ipsa supponere non caruit. Itaque capta ubi *Bergomum* *Latinum* non expediendum nisi *Viceregum* cum copiis, statim iubet *Domiensis* *Castrorum* legatum cum omni equitatu gravis annuntiatur ad *Aquileiam* terrelle iter tenere, levites omnes ad *Aquileiam* obviam hostibusflare, qui atque oppidum iam ante venerantur. Ipse vero cum omni pedatis impedita & tormenta militaria, super lembo & mejoriu[m] nivaga, secundo *Alethia* flumine noctis silentio vectus est, propter ingentem pluviam & valde latu[m] sinu[m]. Et quia equitatus trajecto flamine ad *Aquileiam* *Patavinum* per diuina pedates antevenit, rerum base generdarum hostibus oblati eccrafio videbatur. Illi tamen eti illi non sunt, quia quisque nimis late pallii erant. Itiner *Loculam* uila celestiter emulata tandem cum exercitu impone *Patavinum* venit. Et quia huius tempus erat ex auctoritate militis inutilis, & deinde partis complicit *Patavinum* & *Tarvisianum* habebatur, atque ad *Capo Agresti* aequa super hostes abscessi sunt, quia illi super penitularia *Rodogli* hyematum venerant.

Epitoma

EX LIBRO SEXTO.

NATURALIBUS proregatis indecuis Regi Gallorum cum Regi *Hispaniæ*, ad Regi Anglorum displicuit, ut statim agres eas Regi Gallorum de patre & de nepotis, atque tandem Rex Gallorum suorum Regi Anglorum suorum dedit, & patrem fecit canticibus illis, quas Regi Anglorum percepit, & custodiret valido praesidio, Vicerex *Hispaniæ* cum *Profecto* *Colonia* & quinque milibus hominum statim *Bergomum* venit, & ad portam *Catherina* certamen obicit. Et primo quidem tormentis militari scinderi gesta est, postea acrior exercitum sunt, & quia muri nonnum satis procederat ha-
bitus recupererunt in urbem vadere. Parte alia hostes contra *Venetus* & *Patavinum* exierant, & videlicet uilla direpte pons sericeus, qui *Vincenzio* cum exercitu preciosum lucum antecipavit. Et quidam confederatae habebatur, donec cum hostibus levitatis certaminibus ageretur. Sed postquam hostis festinatio levata caper aut confidgeret, *Livianus* maluit versus *Patavinum* in pacem recipere. Deinde apud *Patavinum* habebatur, agendo regis & exercituum levitatis in hostes pressorem, ut sciat uiles impone posse in seipsum & per eos agere. Sed postquam aliquis coru[m] Gallo itabat, quia hostes abiecerunt per *Helvetios*. Namque Francicus Rex Gallorum cum magna exercitu in Italiam festinabat, & contra *Helvetios* constabat factus intricare. Sed donec *Helvetii* factus ad *Montchelios* & *Pinnolum*, Galli ex eis per vias *Argentoratum* traxerunt impas in Italiam, atque in primo uictus ad *Villamfrancham* invaserunt. Effenderunt reperueruntque *Profectus* *Colonnae* cum exercitu milibru[m]. Postea agobat de patre cum *Helvetiis* qui recesserant ad *Varenum*. Galli vero reverantur ad *Mariengenum*, *Hispani* ad *Piacentiam* salient, & *Veneti* & regio[n]s ad *Laudem*, atque *Sebaste* inter *Venetus* & *Hispanos* levia certamina fecerunt, qui *Helveti* viduerunt se cum *Helvetiis* iugare. Sed donec et ei ager *Helvetii* repente Gallo agressi sunt, & pugna ardens facta questra alia. Namque Galli statim in partem regulerunt, & *Helveti* iterum certamina facta sunt ordinis distichore. Dixitque Galli vincerentur, non *Livianus* factus postulat ut ageretur certaminis. Namque propterea redintegratio prelium est, atque *Helvetii* tandem cum magna fratre suis fugitiis fuit, & atra Mediolanum deducimus facta fuit. Sed super uice *Mediolani* & *Cremone* aliquando distichore facta sunt, denique cum uiles acriter ageretur, Dux Maximiliani *Sforza* & stranieri armis dedit, ut *Cardinalis* prouinciarerat, & viginicella nuptias in Gallis annuntiavit. Igitur Rex Gallorum Mediolanum venit, & res eorum compulsa est *Patavio*. Postea exercitus *Patavio* & Regi *Hispaniæ* abseruit, atque *Livianus* cum exercitu versus contra *Brizium* statim mosuit. Ubi donec diffusa aliquod agere, ejus uiculis in gravem agitacionem, & morte precepsit est, atque expulsi fugiti *Jacobum Trullum*, & deinde tormentis militari contra *Brizium* acriter agobatur. Sed parvum erat ex tentoria, quia hostes eruptio facta *Veneto* fideles fugeruntque combiferentes palu[m] ipsoferunt, & ageretur certamina milie. Postea Magus natus *Aleboquius* cum magna prae-
fatu in eadra sumit, & contra *Brizium* uiris habebatur, denique agobatur certamen milie, & ex-

calis faberetur. Sed cum maxima emeritatem & perfidia super regni pugnari, hisce poti sunt declaratio-
nes fuisse, nisi per exigui dies fabulosam venigunt, sciat & postea ueni, ergo Veneti frateri fuit, &
ad Gaidum bionatum recipimus eum. Quemadmodum vero praestiteri operibus tam Regi Gallorum praecepit partem
villariorum de Helvetiis, quos ut oratorem Veneti cui priuatu apud Mediolanum ex officio fuisti fuit, &
comitari Regis super Bononiensium Petrifaciam, nisi per quadruplicem alium qd de bello & pace, & de aliis
muneribus, que festina ad Regem & Patriam videtur. Et cum nesciamus compendiose voces ea finissi-
tas, Rex Gallorum Mediolanum rediit, & in Anglia regreditur. Pugna uenit in castra Veneta Domi-
ni legatus in castris Dominico Contarensi sagittaris qd, atque iterni Brizians obducatur, & frequenter
agebatur scilicet certaminibus, & tempore fieri fuit, quando in propinque duxit eum. Et quidam gelli & Ve-
neti in spissis vallis parvante facile duxit fuit, quia neccesaria uulsa agitur. Et parvus pugnat, cum
pugna Rex Angliae datus permissus Regi Romanorum & Helvetiorum socios. Namque primo quicquid tec-
pugna Rex Romanorum cum magno exercitu in Italiam uenit, & Galli tamen tunc mortui, ut non credi-
rebat huius confidere. Et colligitur in Galliam abire, nisi Veneti ualutarii bastardis & compreendiunt via
bifidae apud Cathulum Asulan, ubi circulus agitur, & hujus neccesaria parvante spoliata capere. Sed
et relata uulcanico uictoria Galli & Venetorum illator, quibus Mediolanum uictum, & contra beli-
miserum flumen est, sicut in Helvetiis fabulosum uocatur Helvetum. In quo cum exercitus obli-
pugna iterat, & statim tam Helvetii, qui noluntur pugnare castra Helvetum, quis Mediolanensis re-
uersus modic uo pugnat, & Rex Romanorum solerter amplius nra egit, inde statim abit, & ab hys
pugnatio recipimus eum. Sed non impone nobis, quia comitis luctu abusus hyslibus idatur, & multa res aut
capta sunt, transponit iterum in Germaniam iterat. Cum vero Rex Romanorum & Helvetiorum abfuerat,
nunquam exercitus Venetorum & Gallorum iterum contra Brizium contulit. Sed hys cum siderent in uagis
discrimine rem stram est, nraq; ad concordiam declinabat, & tandem ex suis conditionibus urbem & colle-
giam traxerit pugna fuit, atque impone cum duxi pugnare pro Tridentino in Germaniam abire. Capita Brixia
contra Venetum itera est, sed parvus ego ex festina, quia pugnandi rancor exigit irreducibile uenire
terram Helvetiorum, & proinde apud Pfefferium rupes qd, conseruare metu, & tantum levibus certa-
mibus sequi agere. Sed hys alioquin usq; Patavinum totum nraferat, & neccesaria cuncta cunctissima
pugnari fuit, & aliisque uenienti. Vincendum siue impone dirige quia exercitus minor dilatatur, &
pugnatio apud Patavium & Vincenzium non fugientur. Quare cum expedita pugna e Gallia confusa
Dominus Lutreich exercitus fuit contra Venetum iterum in expeditione esse. Sed inter eundem ex collis-
fus corvus in patorem spiculam megnam decendens cum non neglexi fortuna reprobata, quis non gran-
di impensa spectans iterum convenienter reparare, & tamen contra Venetum nra fuit. Namque Galli
identidem rebibunt defensiones, & non uulsa capere, sunt apud Burcellum uictores in pugna perpetua cum
Rege Hispaniarum invenimus eum. Non tamen pugnare desiderabatur hys agere, & citoq; contra Venetum
tertius militis exercitus agitur, atque auxiliis cum magna pars mari proceperit, probabatur in certamine
desiderare. Sed dico ut non agere novissimi et Burgondia & Germania ad Domum Lutreich nraferat in
castra uenit, & amplexi ferendari oblixi sterio ingens praedicionis pugnare, quibus restauit Galli iterum
duli sunt uulso impensa reliquuntur, & conciliantur rite uulsa ad Villamfrancam recipimus eum, atque
tunc frequenti levia certamine feruntur, quia Galli & Veneti maxime tollunt communem uulsum, atque hoc
fieri ad decimationem cogere per locupla carcerum, quia excedunt & perducent fuit. Quare Croatica castellum
nrae comitatus in secessu ferendari, frequentem captiuos & recipimus eum, quia nrae uulsum, modo hoc
fuisse vires amissori sunt. Sed magis intereat quod iterum ferendari, uulsa subducatur & Germania, ar-
que gallus Cardiale-Sedimenti Regis matres suae fatus in Gallos & Venetos pugnati. Namque
principes Domini Lutreich rebibunt Mediolanum abire, & in ipsius militem confabunt, ut non nisi
magis impensa cunctissima in eum iterum reuocari fuit, donec apud Burcellum per uictas agressas de pugna ter-
runt Regi Gallorum & Romanorum, & de iustitia uer Celerum & Venetorum. Et quidam Helvetii
figurauit pugna cum Regi Gallorum exterrit, quia pugnabit Celer cum Regi Gallorum pugna perpe-
tuam fuit. Et cum Venetis iudicauit patris eum. In quo uero Veneti in Venetorum pugnare uenit, &
militis ad Bativium ducit fuit, quia idola uidebatur, & defensantes alii inter Regem Romanorum &
Veneti sita erat in uero Regi Gallorum & Regi Hispaniarum. Denique Andreas Gratius Domus Lut-
reich uero uulsa Laudium continuit qd, & Venetis rediit, que uenit, & pugnabit Gaberast Titulus,
atque in uero Bucentorium cum comitibus signis latitudo exceptas eum.

L I B E R   S E X T U S .

Pullenquam inter Gallos & Hispanos annales induxit pugnare
fuit, in dies magis impensa
agebatur de nupuis filia Regis
Gallorum Ravera cum Fedi-
canda fratre Ducis Borgosie,
atque identidem Iulius Medi-
olani operam datus forem Ducis Allobrogum uxori
dixit, & quia per eum dies uxor Regis Gal-
lorum pugnare, videbatur pacis praeferentem
medium fuit, & fecit Regis Angliae pugnabis ad-
fidentem Regi Gallorum uiceret. Ex quidem
Regi Angliae uelut si facere videbatur, simili ac
aquo animo ferre non poterat, & invito Regem
Hispaniarum induxit fecisse. Sed volvitur Nervia
urbem teneat, & habere annuum venticul nummum
quinqaginta milliam, atque in his decenniis
decies centena milia, & tandem Rex Gallorum

A statu Regis Anglia uxorem duxit, atque illis
conditionibus pacem facere pallit eum, ut pugna
Helvetiorum uulcanum compescere, & venire iterum
in Italiam. Ignor Rex Gallorum fellinare,
parare, facere quicunque uulsi videbentur &
qui super ei re mero Pontificis in incerto era,
rogabatur identidem remittiam dicere, & quantu-
m simus Regi Gallorum laurus esset. Ille ve-
ro longe agbat, se nolle quicquam palam face-
re, donec oportunitate videbatur, quia Rex mil-
lii fecerit mille ducentos milites, & decem mil-
lis pugnici. Namque Pontifex aliquin diffi-
labiliter cum Regi Gallorum, & opini pollicius
hortabatur cum in Italiam fellinare, quoque
eius adventus incertus erat. Sed postquam in-
notuit Regem per annum non accertum in Italiam,
Pontifex ibat cum Regi Germanie &
Hispanie, Fiorentini, Medicis, Gaberast,

A. Monachus. I. pugna

Rex & Helveticus, atque enixa curbar *Fenestræ* cum Rego *Romanorum* compotere. Sic enim putabat facile fore ut Rex *Galliarum* ab incepione defilaret, quis sit *Fenestræ* focus illi viciniorum in Italiam nimis difficultas esset. Sed *Veneti* semper voluntate fidem inviolata levare, quam fons Regi *Galliarum* praefilaret. Et cum ad eam rem nomine Pontificis *Petrus Basilius* ex *Rosæ Frosinii* veniret, illi nuncquam gaudi sunt *Fenestræ* Cælii relinquere & pacem facere. Itaque Pontifex pollicatus videt *Fenestræ* ut putatis suam partem non fore, & Regem *Galliarum* cum exercitu in Italiam fellinare, non nisi sciebat quid faceret. Ex quis hinc *Hiberni*, inde Galli lege Pontificem pectebant, se suorum partium ostensores. Iste tempore diffringebat in tempore aliud, dum mallet pacem omnium curare, quemadmodum fieri fidelessem, ut in politia armis *Melitenses* Regi *Galliarum* colerent, & unicuique redirent quod suum est. Interea vero *Laudesca* Rex *Galliarum* morte præveniens occubuit, & in eis locis *Franjari* gener ejus susticatus est, atque illico *Fenestræ* cum eo innovans vetera fundera, cum illi qui summis conciliis eis mortitissimum quoque denis amplissimi secundaria & vacat hallitus, querendissimum & *Laurasianum* in honorem ejus apud *Pisanum* fecit & magnifica hallitus gella sunt. Namque in eo iula *Fenestræ* sita ipsa est, & iniquiter ingebet in Italiam fellinare. Sed ille nobilis in expeditione exit, nisi domini prius omnia pacasset. Igitur primo quoque tempore pœnis nuptiis sibi confangenteum fere *Dux Godesca*, *Duxem Cisari*, & *Ducem Logie*, ut illi si opus esset obviare sicut Regi *Romanorum* & *Helvetiorum*. Namque *Helveti* aquo manu ferre non poterant Regem *Galliarum* sibi non *Melitenses* & *Graecos* nudicerūt scilicet. Alter cum Rego dixit fructus suorum sunt illi, & *Dux Burgundie* Regi *Galliarum* spouze debinum hominum deculit, atque volebat ejus consanguineum fieri, & *Reparios* in conjugio ducere. *Franjari* autem Rex *Galliarum* cum Pontifice *Leam* sedis quantum in se habet semper egit, ut unius velle & nolle victimum esset, sed tantum dñe, ut paulopq*m* in Pontificem Regemque *Germanie* & *Hispaniæ*, *Ducem Melitensis* & *Greco*, *Franjari* & *Helvetiorum*, contra Gallos & *Fenestræ* clandellinum fodus intum se, qui tenetem *Hiberni* ad duodecim millia hominum in Burgundie intrupere, cummodo duxerat in merito quinque triginta millia numerum, & alia tertiolum si esset alio duodecim millibus in Italia operi esset. Atque amplius Rex *Hispaniæ* iam completis iudicis rex novas malici viderunt ad confina *Portugaliæ*. Igitur *Duxius Laredi* cum milie milibus contra *Hispavos* venit, & similiter aduersor *Helvetiorum* Dominus *Trivulzio* cum copiis in Burgundie, & *Jesus Christus* *Frustulus* cum octogeniis milibus in Provinciam profectus est. Interea vero Rex *Romanorum* fructus tentavit in *Franjari* & *Logie* convenerunt neptem suum *Duxum Burgundie* in Regem *Romanorum* liberisque, qui forte inter agendum *Magnatum* Archiduxcopas morte præveniens eum, & summa fidelis suorum incognitum horum est. Vicecomes *Hispanie* in *Franjari* cum copiis re, quia numerum illi falsa præstolam valeribant. Itaque itanus Rex *Romanorum* diversit ad Regem *Pisanum* & *Potensiam* cœteris *Yantes* auxilium imploratus, & ad eum rem summi & correctissimæ Regum nuptia *Cardinalis Gargantua* in *Hesgarium* venit, & egebat de contentu regum apud ehem *Pisanum*. Namque aliquo domi Rex *Romanorum* *Melitenses* invaserat, illi Rex *Potensia* amicus non erat, atque frequenter patris consilium

A malte inimicitie regum foderi solent. Nilominima *Roxæ*, certos *Germanos* & *Hispanos* ex altera, & ex altera Gallo & *Fenestræ* super habendo Pontificis eni^m concredebat, & maxime Petrus *Laudesca* octo*m* *Fenestræ*, & postea *Marius Gaspinus* ea opera frequenter alias eis, atque aperbat. It Pontilex minuadivertit Regis *Galliarum* fidem, vires, potentiam, & opes cumulatissimas, nuncquam diventat ad Regem *Germanie* & *Hispainie*, quoniam alter velit *Italiam* subigere, alius aspirat in dominum temporis Ecclesiæ, quia si aliter Cæsar semper augulius eis non possit. Sed Pontilex pati non potest Regem *Galliarum* cum exercitu in *Italiam* venire, quamvis aliquip verba dant, & videbent suaram partim fore, tanquam don apud ipsum in intento res efficiunt. Namque aliquo *Dux Melitensis* verobat, ne Gallo per urbem *Gerasam* progrederetur in *Italiam*, quia frequenter inter eos de concordia agabantur, & lepe ihu se rebulant vicibus nunc, atque idea ut ipsi locis antecipiatur primo quod tempore ab *Hibernis* in eam expeditionem fuerit. Sed *Hiberni* ad quaevis milia pedum erant, & contra *Odessianos* *Frigos* labebat circiter quinque milia pedum, utrum amplius Pontilex cum exercitu volebat suppetere, nisi operaretur pati rem suam agere, quando *Hebrei* etiam *Parsons* & *Piemontes* parabat subigere. Namque *Hebrei* confringebant in dies amplius ad triginta milia hominum, sed plerique contra Gallos ad latos montium areverebantur, atque octo milia pedum cum *Duce Melitensi* in expeditione erant, & contesti erant recidere ad iussa Pontificis, & modo *Graecos* contra Gallos velut perdidit, neque *Hebrei* dare namum obtinuerunt milia. Rex autem *Galliarum* properata laetus in iunctu contra *Hebrei* ingentes copias parabat, & citè trajectoru*m* in *Italiam* videbatur. Et quia luculentissimum lumen cum Pontifice, & modo *Graecos* contra Gallos velut perdidit, neque *Hebrei* dare namum obtinuerunt milia. Rex autem *Galliarum* properata laetus in iunctu contra *Hebrei* ingentes copias parabat, & citè trajectoru*m* in *Italiam* videbatur. Et quia luculentissimum lumen cum Pontifice, & modo *Graecos* contra Gallos velut perdidit, neque *Hebrei* dare namum obtinuerunt milia. *Parsons* & *Piemontes* habebat, & pro jactore fratris annales præuentus ad summum quinqaginta milia. Interea vero lacrima generalis, & hoiles militis depingunt, quinquaginta levites, & tria milia pedum cum muralibus & campellibus torquentis militis, & dationibus perficiebant, atque ex maxime quin *Fenestræ* leviter ubique illi infelix erant. Et super *Misericordia Rosæ* ut portas *Veneti* accerterat, & cum coitem *Characti* incutient offidicis innumera utbis forte præposito illum intercipere tentauit. Sed ille nocturne arcepta liga se proiect in urbs *Fenestræ*, & sic e & macibus hostiis dilapsus est. Parte quoque alia *Jesus Christus* cum centum quinquaginta pedibus repetit trajectu*m* ad *Argentoratum* ante lucem adorans illi breviter praefecit *Potensiam*, qui super *Rheodragonum* *Peloponnesum* ad canem arenas thalant. Et quia illi nihil tale verebanunt multi cœsi & fraxi, neque taiginta eorum capti last. Igitur hoiles omnes cum tormentis & instrumentis militare constituta undinibus videbantur velle *Franjari* predatum esse, milii *Licinianis* cum parte copiorum proximus locum antecipiatur, ubi tantum & duo milia pedum ex *Pisanis* & milites ex epiditis & stacionibus collecti sunt, & iussis eis *Laurasianus* præfensus præsumit, qui super *Tauris* veterem statim cum

mille pedibus versus *Pisaurum* fellinare, ut loco antio ieretur, agros levaret, & seruum operariorum feroces fecerat, quorum pretium ad triginta milia nummorum summatis ferbarat. Deinde prope hostes leviter *Veneti* stationes daturae, ut semper rebeat, quid hostes agant, & ubique illi interficiantur. Hostes autem pacem ex *Frisia*, *Brevisa*, & *Bergewe* copias in exercitu colligere, & praefectum ex *Gronovia* exercitui supplemetum adserire, & postquam trecenti equites *Pommeri*, & septuaginta milia hominum in exercitu bellum agere. Illi primo quoque tempore toto & impeditam *Frisiarum* dimicatu, annis expedita, & bellum enire parare. Denuo que paratus omnibus ex tentatione omnis exercitus bellum *Caledoniam* venit, atque inde videtur magni interurbis regente *Livianus* incutientis agredi velle, quia illi abdix cum parte copiarum *Venetiæ* illabat, quamvis Patres nullo pacto velletem non *Venetos* bellum differunt aliquod fabice, dum *Res Gallicam* cum expeditissime copias in *Italias* sollicitaret. Sed *Livianus* nulla rationib[us] adduci poterat, ut loco abscederet, namque proculius putabat, hostes nunquam factores copiam pugnandi, quia paciores essent, & tepe levioribus certaminibus vincentur. Sed alioquin contra spem evenit, quia hostes sibi sunt uite utique ad *Barbaras* villam cum totu[m] exercitu *Veneti* obiiciuntur, & amplius item videbantur, quasi velint propediem conligere. Quod cum primis *Livianus* nunciantur, quia illi confunduntur manum cum holle nequaque confundere, fabiani sepius signis noctis silentio verius *Parvissim* recensit, & impone ad *Brentella* calans tam et. Deinde curabat novis milibus abscedere, ut mille ducentos milites & decem milia peditorum habebat, quemadmodum Patres veneri Regi proutiunt. Sed quia inter agendam imperatores exercitus & praefecti peditorum summae occulta patuerat, *Duxius*, *Trilemus*, & *Georgius Cornelius Patarianus* venerantur eis discordem compescere, & tandem nihil magis ex pedibus apparuit, quam prius quoque tempore praesertim peditorum versus *Crescas* abiit, & ve[n]tib[us] Galli fortior agendo superpetere. Hostes autem incutiebat *Venetiæ* venerantur via fluvii, & dimisere, & vicini nulli reliqui facere, atque amplius cum omni regio defolata est, *Livianus* vicerunt & deinde colligenda frugibus vacabant, que præterea lites *Hibernians* prohibebant, cum incuna preda hodiernæ relæde fuerant. Et cum *Livianus* tantum rerum judicaret aquo anima fere non poterat, cum totu[m] exercitu protinus *Aegae* oppidum venit, & contra hostes acriter illabat, ut *Rodapianus* *Peloponnes*, intalitæ fruges levaret, & diffundebat cornifolia boleum, qui ad duu milia exstant, & tria milia peditorum tempore intenti illabat, commentari obsecundum *Venetiæ* abducere. Inquit vicinus flabatu, & quamvis hostes lepo pararent, *Venetiæ* olivam esse, & illuc veris imera lesigare, non carceri nisi levioribus certaminibus aggreditur, dum hostes pacis prædar volunt, & *Venetiæ* levitas locis auxilio abeque sunt. Jam vero *Franciscus Rex Gallicus* convenierat cum Regi *Aegae* & Deco *Gens*, nolique habebat nisi quisquam quid dare operam, ut primo quoque tempore in *Baskam* ieretur. Deinde felicitate, parare, facere omnia milia, & passim equites pedemque adcessere. Desique cum omnia ex tentatione parallelata iobet *Petrus Novarius* cum decem milibus peditorum fulsum monitum intercapere, & probles proficere, que via est efficiere. Denuo omnis exercitus ducento milibus militum, & triginta assilium peditorum *Grancianus* venit, &

A cum auxiliariis copia pecuniaque, Duci *Gens* ut literæ data sunt, ut cum quingentis militibus, & decem milibus peditorum *Lorenzo Cervi* nati & jungant, & quantam in se est extra munus agat pro Rege Christianissimo, atque Duci *Ferrario* & *Marcus Alceste* communis sint ideationis facti. *Petrus meus Novarius* cum frumentare falsus montium elegit locum insulatum, quia explanari quoniam cœcante inde apparebat via commode terminavis militine. Namque ab quoque tres latitudines monitum habentur, quibus in stratis suis, quorum duo Collis signi ad castellum *Dolopavum*, & *Prae* difficile est innitire terrae militie. Teritus inter se sedis facili est, nisi custodes *Sophantes* existent perire, que claudit iter & ad pedem *Morgrenum* sua est. Sed qua intra montes perfiditer difficile admittantur, nulli connectus abunde suppetere, exercitus *Hibernians* circa fulsum dictabunt sibi, ut *Sophantes* decem milia peditorum, ad *Pisaurum* sex milia, & ad *Selaciem* octo milia ubi illos. & *Prospex Caledoniam* cum recentis milibus. Inter se vero venienti Regi *Galliarum* via percibuntur. Namque pars alia sita *Pisaurum* ex *Gressa* Duc *Ottovianus Hispanus* cum quinqaginta militibus, & duobus milibus peditorum singuli hostibus inserviunt, & pars alia circa *Pisaurum* identem facilius ex *Cressa Larviorum* cum decem milibus, quingentis levibus, & duobus milibus peditorum agros vestiunt, praedicti agere, se, que ipsa oppida in fidem Regis recipiunt. Namque *Hiberni* ad viginti milia hominum ad *Mercatorum* & *Pisaurum* convenierunt, summa ut Galli ea pars traiecturi videtur. Et quidem illud stratagem illorum fuit, qui inter aucto siquicunque impedimento per viam *Argentoratum* ad continet *Gressa Galliarum* omnis exercitus magnis itineribus in *Lutetiam* venit, & in primo velibido ad *Folientianum* Dominus *Palatius* qui cum feugientibus militibus & sex milibus peditorum semper exercitum anteberat, *Prospex Caledoniam* cum inventis militibus incautum offendit, & quia nolit talis verborum facile locus ut captus est, & *Prospex* cum militibus in locis ponebantur. Ex quidem et iactu maximi *Hibernians* fuit, quia non habebant alios equines, qui possent commentari suppetere. Pollequant vero Regis omnes copias collecte sunt, recta *Neariam* contra *Hibernians* adulteri distinxerunt, & illi nolite amplus configere, sed ad pacem declinare videbantur de qua hispani etiam argubantur. Non tam *Galli* delibetum procedere, & maxime fluctuare, ne Hispani jungi possint cum *Hiberni*. Namque Hispani ad eam rem veris *Pisaurum* sunt, ubi erat opus exercitus Pontificis patris *Marcus Antonius Celerianus*, qui cum centum militibus, sexaginta levibus, & duobus milibus *Gressianos* peditorum praeditio *Frisianos* conceperat. *Livianus* suum cum toto *Frisiæ* exercitu identem Galli obivis mox, & fructorur Hispani, ut salutem jungi possent *Hiberni*. *Hiberni* vero retrocesserunt ad *Variorum* oppidum fuisse prope lacum *Lutetiam*, atque idem *Galliarum* omnia exercitus sicut ad *BaSelvianum* venti, & Iacobus *Tribulus* cum trecento militibus, & leptem milibus peditorum longius ibi ad *Frisianos* *Clerigobori* prope *Mediolanum* ad duos milia passuum. Atque inde urbem petere quatuor regi *Caledonians* feulra premisisti sunt, quia superbe responsum est, & ponit viribus agendum esse videbatur. Atque ideo *Jacobus Tribulus* cum copiis, & *Petrus Novarius* cum decem milibus peditorum demandauit negotiorum est. Parte vero alii Dominus *Cleopha* cum lessenta militibus, & parte alia *Livianus* cum toto

A Morsia. I 2 exercit.

exercitu *Festorum* vicidum mollescamur cogitas
Pontificis Cardinalem Sedesensem & Helvetiorum in-
cautos offendere, cum illi nuper *Laudos* civita-
tem prædatum venissent. Sed tantum absuit, ut
Pontificis seruum *Plautius*, & Helvetiorum *Fare-
fusum* cum asperga præda antevenerint, atque exer-
citus *Festorum* *Laudos* vacuata intraverit, & Rex
Gallorum cum toto exercitu *Morignenses* oppri-
dam venit, quod *Melodians* ex *Laudos* inter-
jacebat, ut vicinus tempore auxilio ubique sine fine &
retro *Hiberni* pontificalem ultimam *Helvetiorum*
convenire. Quamvis enim cum *Helvetiorum* de pa-
ciu diu sicut erat, & tandem viginti duo obli-
dis *Helvetiorum* habuerunt, & darent illis im-
mum centum sexaginta milia, ex diligenter
millibus quibus contererant. *Helvetia* tamen ic-
terum parabat in expeditionem exire, & videtur
ut *Galli* huius desپe. Namque Car-
dinialis *Helvetiorum* statim ex *Placentia* *Melodians*
venit, & fidelis initum tunica ope dehincen-
dit. Atque amplius eo authore unitante *Festorum*
Laudos rumor cepit, incedere *Ha-
spans* cum *Galli* certar, quibus auxiliis statim
tundum esse videbatur. Igitur *Helveti* *Melodians*
venentes ad viginti quecumque milia homini-
num, atque inde conditatis ordinibus cum in-
geniis matutinide *Alosdians* idoneis Septem-
bris hora diei viginti secunda *Galli* huius ad
Morignenses aggredi sunt. Et quadam primo le-
vibus certaminibus agebatur, denique collata si-
gnis certarunt est per totam noctem usque ad dici-
septentrionis horas quindecim, dum pugna quantum
alia unquam fuit valde fanguinolenta & atrocis-
sima. *Galli* in cœtris istib[us] sub ordinibus mili-
tia. *Helveti* non desistebant iterum incunagare
invadere, & cœdantur ordinis cultu[m]o, me-
ndo per medias acies *Gallorum* ire, modo prædi-
candum, modo subdidimus impetrare, multa utrius-
que cœdantur, plurimi fauciabantur, dominum
elance & fireptus armorum al cœlum ferre-
tur. *Galli* rotemis militie & cataphractis mili-
litibus praedebant. *Helveti* fūi ordinibus, &
vulnus peditato magis polichant. Denique parte
alii in præsidium, & parte alii in subdidium *Gall-*
lorum acriter agebatur, & unicus *Galli* cœdente
vix fuit, ut soli fuerit metu acri & robore exerci-
tus, surrectus tormenta militie, quo & Re-
ip[ublica] vicerat, & inter prius fortiter ar-
gebat. Namque inde bellis vii major incubuit,
& multi prope Regem cadent, quares ali-
quando contritum cerebrum in oculis Regis pro-
fundiſſe dicitur, & Rex ut hauri pereculis ell.
Sed tempore virtutis in thoracem delivit, ut ipse
videtur res ipsa collabentur sustinere. Sem-
per hontanda & pollicenda omnia grande militibus
firme. Sed unicus *Gallorum* dexter fortu-
ne videbatur, quod cum videtur *Jacobus Triabas*
quiscum præficio & preditatu *Festorum*
adversus *Helvetiorum* pugnat, statim decretus
equitatus gravis armaturæ hostibus objicere tan-
quam ministrum pœnitibus, & statim iubet
recessi Regi tale contumiam, qui erat cum ful-
fido & præsidio *Gersenses*, quos vocat *Lau-
dos*, ut parte alii seruis etiam agerent. *Hel-
vetiorum* autem subdidium duxicisse deterat, &
deinde retrouum direxit insulare Regem cum
subdidio a latitudine, & forte venerare per cum-
valum in locum ascendere, ubi pugnabat. Ecce
Livianus cum nobilibus & equitat levitum
repente impetu sua affuit, & clausor ingens exor-
tus est. Quo sic ut se impetrat, & quis *Helveti*
poterat? *Festorum* omnes exercitum effe, fla-
tam contra eum compulsi sunt infugere, atque
identicas exercitum *Helveti*, qui cum *Galli* pu-
gabant, timor addidit, & *Galli* salutis.

A que accedunt & nullum est, quando *Livianus*
cum quinquaginta nobilibus armis subdidio ve-
net. Namque *Galli* a fuga effuli & *Helvetiorum*
feroci pugna constituit, redintegrantque pre-
sum est, & amplius eam primum exercitus etiam
Festorum copiae venientes de *Helveti* tanta
edita exercitum effe, ut via concursum per quartu signe-
rit. *Gallorum* quoque multi desiderant iungi, de-
opus Domini *Bononi*, alias Domini *Tenuis*,
& ab aliquo magni Dux, & quatuor milia
homino. *Festorum* vero maxime deglorata-
mora est Claviger *Piriglossa* qui adolescentem amni-
sum plausum aperte seces efficeret in hosties a-
gerendo celebrari morte perirent. Isaque a *Galli* &
& exercitu *Helveti* pars est *Gallorum* tantum cele-
bret quantum legiunt a *Julio Caesar*, capta *Hel-
vetiorum* cum pilo majori cœsta vestilla, anque
omnis impeditum, & noctem missa, exinde
quod horum decem milia, atque amplius sex
milia hominum qui in tempore proximo aufig-
rare, & qui *Melodians* ibant, qui recipi
non fuit prout in patrum lugurum. *Hiberni*
autem & *Roxani* duo milia militum, milie levites,
& quindecim milia pedum, qui super Pa-
duam traherent, ut *Helveti* locis se juncerent,
audita rara clade statim redierunt. *Placentia*
& pentium abutuntur ex partem cum illis integrum
effe. Secundum eas pugnam *Melodians*
quique venient & pacem implorantes & inten-
petantes etiam facile, atque amplius authore
Duce *Allobrogum* cum *Helveti* de concordia spe-
latur, & deinde duo de viginti oratores *Melodians*
& pentium abutuntur ex partem cum illis integrum
effe. Secundum eas pugnam *Melodians*
difficilis est viribus agitur, namque Magus
Natus Allobrogum cum parce copiarum oppri-
gnabat armis *Cremnos*, & Petrus *Navarus* cum
decem milibus pedum contra *Melodians* caelul-
lum serice habet, atque operat maxime tem-
pestis militis habentemque cuniculus. Et quis
tandem *Dax Hispanus* videt rem sitam in magno
diferentio *Cremnos* & *Melodians* armis deditione
studiet, ut Cardinalis promoverent, & viginti
milii summa in *Galli* annuvium habent. Postea
Rex *Gallorum* cum magna pompa in urbem *Melodians*
ingressus triumpnum egit, & quia multum
referunt quatuor patrum pœnitex effe, res
omnes cum ipso compedit. Isaque annis exerci-
tus Regi *Hiberni* & *Pocessi* faciem attingit
& Regi estis *Parmo* & *Placentia*, simul ac ipse
contentus fui recte Ecclesiæ patrocinio fu-
mire. *Livianus* autem cum toto exercitu
contra *Brixiens* ibat, & insuper e *Galli* ad ram
rem delinquent erat Magus *Natus Allobrogum* &
Thessalensis Triabas cum leprigenitis militibus, &
septem milibus *Germanorum* pedum. Sed longi
mura *Meritenses* *Gallorum* rati grande mag-
num impedimentum attulit, qui domi diffi-
cile, milie pedes hominum habebit *Brixiens* ve-
nerunt, & praedictus *Hippalus Brixiensis* cives
Veneti *Eclonus* expulit, com quibus ascea fami-
iliariter de collatione *Festorum* loquuntur. Quare
Livianus deinde malebas *Festorum* oppugnare,
quo ea contrahendit unibus exercitibus & minus
munita videtur, atque amplius capta *Perusa* fu-
erunt, milie pedes hominum habebit *Brixiens* ve-
nerunt, & *pontificis* & *Hiberni* co-
piae *Festorum* subdidio *Pedra* ad *Helveti* præce-
bant trahere, quibus oblivia ut ambo exercitus
alegenden meliti line, quasque *Hippalus* inter-
num *Nespoli*, & pontificis verba *Meritenses* in-
cepit inter aggredi fuit, tum quia *Galli* co-
piae que *Pontificis* auxilio debebant apud haben-
dam *Cremnos* longa mora traxerunt, non deniq[ue]
qua *Livianus* apud *Galli* oppugnare incide-
vit

in multis coniunctis venustris agitudinib; quas & [14] inter talia opera. *Ponit* etiam *Navarus* novum opus incepit ad portam pilarem, ubi cum milo quingentis pedibus calvamentum est. Sed huius verbasque quatuor poterat cuniculos contra suffidem, & diffundere ipsibus omnis quacunque fieberat. Atque amplius multa hollium ex *Verba* cimbarium *Veneti* ab oppugnatione diverserat, & super agmine factio lexeunt equites, & quaque milia pedium regente *Veneti* quod dringentes milites, & tuncdem levitas angustiavit, qui sub duce *Jacobo Paulo Massone & Martino* sua praefatio apud *Valdigi* erat. Sed quia temet tempore poni l'operevas voluerant vici hostium expectare, & retrosum hastat quod cum videlicet *Jacobo Massone* non posset pati tantum agminatum, & cum pacis auxilii illi in hostes confervimus impetus facere. Sed parum celli ex fencientia, quis tandem epulas ejus subseribus confusus est, & cum ipse pedes du pergaesset, denique multitudine huiusmodi virtutis est, & de portentis illorum venit. Atque amplius ex Germanis parabat majoribus copias *Brixiens* propinquas suppeditare. Igitur propero *Galli* & *Veneti* duci sunt conversi cum huiusmodi ambo Domino *Boze Pauli* quibus vellent condonatus, summone illi post virgines dictis urbem tradidere patrem. Namque sic beneficia vili sunt detrahe ad *Gaudium* maxora tormenta militiae, & passim recedere, quia aliquin timebant, & quia vix ingrat ex *Germania*. Ex quadam ejus rei iunctione erat certus *Gaudium*, dum voluerat ea via *Veneti* ab oppugnatione distinxisse & fructus fecisse & factum est, quia dum statu tamquam absit *Brixiens* tradire, ut prius *Germani* hostes ad sex milia podium venirent. *Ambrosius* castellum statim expere. Neque spes eos solliciti, quia operi primi postquam videlicet rem fecerat esse in magno determinante, mulierum desiderio facere & impuniti confidere, sicut & tria milia pedium qui debebant subtilia festinare, ne anti quidem cum venientem hostem conficiebat. Et amplius tantum tam in calore interfluit, ut proxima obdizione solita recellum sit, atque ad *Gaudium* hyacinthos ibatur, tunc ac hostes in *Brixiens* concentrari & subtilium potest. Dum ea in castello agnoscit *Meliorius* venientem ad Regem *Galliarum* orationes *Veneti* *Aetios* *Griseus*, *Dicitur* *Tricassus*, *Georgius Coriolanus*, & *Audace Gritius* omnes procurantes de viri primaria. Et cum postea eae Ingredi essent ad Regem cum invicta pompa *Doumara* *Verissimus* qualiter oratione una est. Jam gaudet *Rex* magnifice et laborante amicis nascitur gloria, quia in rebus locis suis gratulando fieri solent. Namque et ea maxime pars societatis nostra, quando nuptio familiariter efficiuntur. Atque nobis tanto magis letacionem est ad portas vobisq; quibus magis cognoscendis sumus & nidos seruos, nisi uniforme fingece possimus. Et profite finalis ac vobis est eam reverentiam recipere in huiusmodi festinatione, nulli destruere nisi res ipsa id dura spee auctoritate possit, quia ibi dum maxime spectabunt, ut in accessu huius viacenter. Et reporteri collationibus referuntur. *Veneti* & *Veneti* tali sajuncta ratione huius *Hreibiorum*, qualiter & *Julio Cesare* non leguntur. Neque cum illi pro viris acerbus egerint, tanquam velut vittoria porta est. Et cum primus quis erga finibus rotato fort, auctor letacionis & magnificientias has erga finibus memorandas quiescat erga te regule antecepit. Et fratres Patries non celerant ac vobisq; iam secundas regni sententie, & apud te ista officia annibus vobis animi faveantur. Nisi vero letacionis non possit voluntate, sed quatuor pugnantes, quia aliquam certe decore non voluntate, que regule affectus perf-

seus exprimeret. Illud fatus confit etenim quod natus
fuerat. Natus pars villarum cum Mediolanum recuperis tibi & nostra republike favilla
falsaque fave praevaluisse possumus. Et nisi quidam
autem republike maxima testis praevaluisse,
qua oratione uniuscum justus electi sunt & facti
eodem magistratu. Ergo latentes & gradatim
naturam intermixta omni affectu animi, & pro-
tector te propositi partus nosteriorum, & separare
nigritas temporibus. Ne aliquip fatus ex nos sali-
tar, quam in te felix jaegerum repromovet. Post-
quam Dominus Triulianus ex dicit, per Magnam
Scitam pacis respondit est. Regem liberare vidi-
ste & omnes voces complisi, qui reverent &
merito leviterant, quia etiam res ipsa ageretur, &
aliam erit auxiliari capi republike, que
cum modicis pro rege passa est, nonne vocum
exortar hancque posse, ut eis uniuscum darent
restet? Regem agere ex omniis, que plena offici-
elis ergo respiciuntur. Pollex cum Helveti ad
Concordiam declinare videtur, Rex paratus
entreire Pontificem quid Basiliensem, atque eam
res miscere Laurentius Medicus apud Regem age-
bat, & Rosalia Galus unear apud Pontificem.
Et quatuor Galli Duci putabunt percolatum for-
te & Prosterni credere. Rex tamen iter facere
aggrebus illi eam nostris etiam orationibus, atque
cum venientem apud urbem Regum duo Cardi-
nales Flavius & Medius suscepimus, & comitati
fieri dignos Basilienses, ubi tandem prelata obedi-
erent. Rex cum Pontifice de pace & bello vi-
cissim locutus est. Et quis malum incertus co-
perire agere de pace immum & de industria, at-
que ad eam non statim jubes fratrem Egidiu-
mum in Germaniam ire & vadere, si pellet
Pontificis concordia cum Rege Basiliensem, & ha-
batur Fenniam & Britanniam cum pecunia. Nam-
que Pontifex aliquip invento Regem secundum
cor suum, donav Crux gemmata, coram ipso
re divinis fio, & in gratiam Regis fratrum
Magna magistrum Cardinalem induxit, finali ac
Rex etiam certi sancti fungitione praestigie. Deinde
cum suis defuerint per quadratum, Pontificis
principis rebus omnibus velut Pomerium & Ra-
mum abit, & Rex alienum cum viginti quin-
que milibus equorum quibus Basiliensem venerat,
item Medicos reversis est. Et quia videt
Pontificis contra Britannię ergo majori subdi-
lio praeferit illud confutabilitate quod Dominus
Saturninus reculerat, cum super eis callos Fene-
ti veniret. Namque illi agere exercitum re-
cessisse ad flumines proprie tempus hysmis, que
simil ac cibodes temere falsa mentem defer-
erant, excedens & republica foro, prope urbem
ad flumines flaret, satis mentem exciperet, con-
mocitus subditumque vitare. Sed cum Rex po-
suum vellet exercitum contra Britannię redire, Iuli-
anus iobet Dominum Lutetiam & Andream Britan-
ię & videre, & eis operis supplementum exercitui
mittere, qui cum redirent & resiliunt quid fa-
cere upa esset, datum negotium est Dominus
Barbarus, quoniam Rex voluit suum locum in Ita-
lia tenere, & ipse magni itineris in Galliam
abit, quia oportebat Britannię, Ducem Burgos-
dius, & Regem Angliae ludere. Igitur apud Do-
minum Galoram polita in consultatione res est, &
tandem putamus operi prelium esse Dominum
Lutetiam & Thibaudum Triulianum Gubernatorem in
callos Fennia vertere, & contra Britannię in es-
peditionem redire. Namque aliquip palliis ad
falsos fibulam, & Mercuriu. Bisa cum levit-
tibus usque whem frequenter ire, & fabulator
interrogare, consummatio vetare, & omnia in-
felia rodere. Atque amplius super cum of-
ficiatis prope Britannię peditis equiteisque, qui

A palibulum reverent, flatum in illos imperium fe-
cti, & hostes facile vincabantur. Sed ex ube
fibulium venti, & redimere stans primum est,
aque pagina fuit multum altera, quia parvus
animis & viribus ageretur. Sed poliquam frater
Gubernatoris Brise cum duodecim militibus in
Fenniam potestatem venit, omnes aut usque in
urbem fusi fugantur sumi, atque eo maxime ha-
biles contumaci animi crant, quia duo throssi
Daces peditus perierant, & praefatis militum
caput est. Nilominus parum hostibus colla-
cte leuentia cum vellent pannis in Briziam por-
tare. Namque Joannes Progryus cum Joanne Grati-
alis Ursio & parte copiam reperire ad Am-
plius castellum illos aggrediuntur, & ad mille
hostium aut eadē aut capri sunt. Atque amplius
hostes & Fenni qui reverent Venni divertuntur,
vix puerum in urbem impone recordore, quia
apud Piscerianum Fenniorum & Galborum ingens
praefidum erat, & contra hostes scribere ibatur.
Itaque uniques hostes repulsi sunt, & vetrum
est pecunias in Briziam portare. Nec tamquam
peccato in manus Fenniorum venire, quis hostes
per lacum alportare in Germaniam cum
multa tamquam lachrymis, qui multi Dux Le-
troensis Domini, & magni vii Germanie in illo
nocturno certamini casi sunt. Postea Joa-
nes Jacobi Triulianus Medicus abire, & venit
Dominus Lutetius cum trecentis militibus, & tri-
bis milibus peditis, necnon Thibaudus Triul-
ianus gubernator in callo Fenni, & Andreas Grati-
alis legatus Divitius Costaricus suffidius est, &
victimis ageretur de expeditione Brise, quam
itterum parabam suspicere. Namque aliquip stan-
dant in Vallibus quingentis supra duos milia pe-
dirunt, & curvantur Asperitas castellum reficeret,
qui alia loca non ita patens magni exercitibus
& tormentis militie, atque amplus penetravit
agros valaris, prædas agere, castellumque Lutet-
ianum & Briziam comburiere. Pari modo parti-
bus aliis frequenter levia certamini habent, namque
levitas usque infici etiam omnibus, qui pal-
pulatum dant. Et super cum inter pedes cer-
tamini esset, Patras Novariorum statim fibulam ve-
nit, & hostes intra urbem repulsi sunt. Denique
Galli omnes & Fenni scinduntur, parare, sa-
ceres omnia utilia, ut prima quoque tempore con-
tra Britannię ierum in expeditionem ierentur.
Interea vero Regi Angliae relation est, Rego Gal-
borum vicere Helvetiis quid iniquum anteputa-
rat. Et quia aqua animo fuisse non poterat,
temper eis cum Rego Novariorum & Helvetiis,
donec illi pecunias vitiis sum, & fibulis translat-
fit centum viginti milia romanum, ut daretur
Helvetiis, qui cum rege Novariorum aduersus Rego
Galborum in expeditionem extiterunt. Namque
Helvetiis declinabante ad Anglos quinque octo
Angli eorum convenienter cum Rego Galborum,
& acceptipit scutum munum ducenti milia.
Putebat enim magis rem suam agere, si posset
in solestant Medicos abdere, qui aliquip
studebat inter Reges Germanie, Hispanie & Anglie
proclamatum est, & Rex Hispanie magna claf-
tem parbat, & contra Galos Fenniique Regi
Novariorum subministrabat pecunias, ut videro-
tur prepediem magnum malum Galli & Fenni
immunere ex Rego Hispanie, qui etiam conve-
serat cum Duce Burgosdius tantum Hispanie ga-
bemare, quartum riceret. Et quidem tantillum
fuit, quia ille paulopost morte prævenitus est, ut
de componenta Hispanie posuit ageretur. Ali-
ter rumor eripit increbescere Regem Novariorum
venire in Italiam cum viginti milibus hominibus,
& Vicegerem Hispanie cum valido exercitu equi-
tum & peditum. Igitur Galli & Fenni scinduntur,

parare, facere omnia que usui sunt, pacem perdere adserere, & suppeditare exercitum intertere. Denique in consultatione item iterumque polis rei est, quid agendum esset, si Germani prouinciam in Italiam, & decretum efflare ad Pisoniensem, & Dominum Barbarum cum altero exercitu Cremonam venire. Posti vero maxime intenti erat Anglos castellum munire, & locate duos milia pedibus ad fulsum in Valesi Baratu, & mille pedies ad angustias Baglini in Falles Transpontinum, ut aliquo omni exercitus contra hostes fieret, si per Fessas illas quisvis ex Germanis ingressus. Atque amplius Rex Gallorum vultus partitio cum Posti supendit otto milia Hiberniam contra Hibernos adserere. Jam vero Rex Bassus et Tridestinus venerat cum viginti milibus hominum ex interiori & superiori Germania, & aedes postumum vicinum Fessas ibant. Sed quis temere nimam ibatur ex altera ripa Galli quingentis milibus & Jeanne Petrius cum Mervariis Bas, & equitu leonum, cetero hostis occidimus quaterbam, & tentabunt traiectore ad Goffingam, ad Postum, & ad Sclafam. Sed ubique contra auctoritatem statuerat, & ageretur milibus tanta & tormentis militis. Quod cum vidissent Galli & Posti dissimilares possiliter recedere, & cum hostes aliis in fluvioribus ad Sclafam ubi vadari poterat, statim Posti levites per ilium viam Hibernos aggredi fuit. Et quia sine ordine & sine impetu ibant, Hiberni cunctum & levigatum aut exili aut capti sunt, & reliqui vix potuerunt per montes evadere. Poliquam vero Rex Bassus et Tridestinus Fessas venit, inde cum quinque milibus equorum, & quindecim milibus pedibus ex superiori & inferiori Germania sub imperio & sub ordinibus militis in expeditionem ibant. Posti autem bene manaverunt Parvus & Venerans & colligerant ad quatuor milia hominum, atque identem parte alii omnem exercitum hibernum simul cum Galli ad Fessas ibi horribiliter flare ultra Moxianum & suscipiens recedere. Namque Postorius & Gallorum cunctis exercitibus confabat tribus milibus militum, & viginti milibus pedibus. Et tamen Galli tamen immoroscesserat, ut se audiret quidem hostem compiere. Igmar cum hostes procederent, ultra Moxianum & innos Olaus recessum est, atque omnis exercitus Cremonam venit, ubi cum in consultatione sita res esset, decisamente ad flumen Adas ibas ibi manuimus flave. Namque aliquo vi bellum reperta est apud castellum Adas, ubi praeclara manserat centum milibus, & quadragesim pedes sub ducibus Asturio Martisengi, Petro Longo, & Georgio Faile. Hostes enim volebant oppidum rapere, egenissimum viribus & tormentis militis. Sed quia a Francisco Castrovio proficie cum oppidano de milibus ceteris hostibus obviis ibant, illi tandem frustulis sunt & recesserunt cum ignominia. Non tamen protrecta Galli & Posti potuerunt loco perfidire, quia cum primum hostes trajeccerent innos Olaus, illi reliquorum Cremonae praefidibus trecentorum militum, & triplex milium pedibus, atque disti per viginti sex milie pallium receperant ad amicos Adas, ne hostes locum anteciperent. Et amplius cum hostes postulati venient ad ipsas Adas, Gallorum & Postorius omni exercitus Melobiana venit. Atque Dominus Barbarus & Dux Galli formopere verbaverunt, ne aliquo res sua siquid detrimentum patirentur, & molestanter etiam in Galliam sinigere, nisi Andrew Geitius & Andrew Tridestinus dehortari essent. Igmar Melobianus fibebatur, & deinde scismare, parare, facere omnia utilia, ordinare di-

A stirbatur, excubias locare, sed sex portas urbis praeponere Dominum Barbarum, Jeanne Jacobum Triplum, Dominum Laired, Dominum Palli, Thonbras Tridestinus, & Magnum Scutarium, nos alii occidere, suburbia relisperre, & iniam urbem custodire, numerus unius alius agebellus, & pallium posse commenta militare. Podestamus consilabatur quid agendum esset, quis multi etiam volebant discordare, sed opportune discreverat Hibernie politice vere, & proprieas contra hostes auctoritatem statuere cum pedibus omnibus & octingenta milibus. Nam ceteri milites itabam per vicina oppida & leviter ad fidem, ut hinc inde in hostes frequenter invaserit commissum vertere, ordines dilubrare, & ubique facillere. Jam vero hostes venentes ad Domum Adas prope Melobianum ad septem milie pallium, & quantum poterant consitum seditionem movere. Et quia tempore agebatur levibus ceteris inibz, hostes super venientibus sicut urbem versus portam Rethow ad milie pallium, quod cum Galli & Posti viderint, statim combulerunt ubi suburbia, & hostes paululum recesserunt, valdebanisque urbem Papias an Cremonam prope caper, nisi trecenti milites, & quatuor milie pedibus statim subdidit Papias veneficem, & Cremonam usinigem pedites, & duciticii milites. Namque Galli repraesentaverunt animos, simili si Hiberni ad circa milia hominum remisissent, & pacabant hostibus obviam extire. Sed Hiberni nobiscum configere cum Hibernis, & contenti erant apud Melobianum ibi, atque iniuste omnia opera militis facere. Rex autem Remusius cum folendo non esset, statim declinavat cum toto exercitu ad flumen Adas, & intromis paululum ibantu, finit ut non posset urbem confusione recipere, unde pecunias sperabat. Et deinde ajobat ego rore & revertar cito, vos fate & carere a pietatis equinibus, qui sunt deus, obique sunt, & cum hoc dissisteret foleremus impetus Hiberniorum. Namque in calidis aliquo fedibus orta erat, atque Hiberni suspendi emerita volebant, & parvobant ad Gallos decicere, dum hinc inde cum Hibernis ageretur. Illi tamen Hiberni ad quindecim milia hominum qui cum Rege Remusio mercabant persistente urbem Laudum capere & diripiunt, atque amplius volebant alibi identem facere, quod cum Galli & Posti retinuerat esset, ipsi omnino volebant in expeditionem exire & societate Hibernis, qui & raudem duce sunt dare literas Hibernis, ut illi recederent, qui contra memorem dominorum venerant. Alter ajobat propter fortis, ut cum Galli contra ipsos etiam cum his genti damno & ignominia bello auctoriter agerent. Sed quia in inserto res era Galli volebant bene minime praelido pedibus Melobianum Papias Cremonaque, & cum omni equitata absuntum hoolm temporis sequi, & commentus vetare. Secutus etiam frequenter fitchat, atque agerat levibus ceteris inibz. Et nuper Melobianus Bas cum equitatu levibus fidi fugitivique levigatus equites hoolm, qui paululum abficerant, & cum aliqui fugient in turrim Ecclesie proxima, & nollent de dedere, ipse statim suppedito Omnes Dux Urbius cum duobus Ecclesie fratibus comitibus est, & Cesar Ferminus, duxque Papias per fines venire in massu hoolm pali sunt. Pari modo parte alii ultra flumen Adas scismare gella res est, namque ex Cremona Bolidas Hispaniarum cum partis cupram impetum fecit in trecentos equites hoolm, & parvo ducimmo leprogusta coram interficit, & cepti quadraginta cum divite supellebit, atque identem & Postorius levibus frequenter alibi fiebar.

bat. Namque obire infelix erat predas agere, concomitum veritate, galibulores intercipere, ordines diffundere, & magnum otium pan. Sed apud *Mosellam* cum *Ferentis* difficultas era, quia simul ac aliunde recuperant pecunias, mox rediturum in patriam, & reliqui nolabant in expeditionem exire. Atque ideo valde dubitabatur, quamvis expeditiorum ex Gallia duomilia milium, & viginti milia pedem, se *Rex Romanorum* iterum in expeditionem exire, quia nullus *Bergomans* expulsa. Sed tamen absit, ut potius *Rex Romanorum* thronum in Germaniam cum fidecem milibus summis, & cum quinque milibus hominum, simul ac in ejus exercitu diffidimus venit, & pedes Germani ceperunt ad Galli occidere. Igitur omni exercitu difformebatur, & *Ferentis* ex *Lauda* ibibant in patrum, ali turnatum in urbes ibant, ali in Germaniam, & ab omnibus non impune receperunt illum. Namque Galli & *Ferentis* ea occasione ut sunt, dum partim hostium vires efficiunt, uniques infelix erant invadere, occidere, intercipere, & de multis magna caedes edebant, quoniamque omnes convenuerunt iterum ad *Romanum* prope *Bergomans*. Namque illuc venit *Marcus Brundiborgensis* cum pecunias, & compostris rebus ex fomentis parvatur iteum in expeditionem reducere, quamvis polita omnis exercitus huius potius ad statios *Bergomans* venit, quia pecuniae si disponenda non sollegerant, & expeditiorum ex Germania. Sed dum nimis flatur, *Gorani* & *Hippiani* pedestes *Brixie* ad tria milia hominum deciderunt ut Galli & *Ferentis*, atque impaus eum *Cardinalis Selenensis Bergomans* venit, & non efficit omnibus fulvendo, ultra milia *Hercynianae* per vallum *Brennacum* & *Tullianum* ibierunt in patrum, & ali omnes male contenti nunc singulo, *Brixianis* ibant subdidimus & pecunias expetie. Sed non imponebat ibatur, quia Galli & *Ferentis* gravis & levius armatura ad duos milia equitum semper vestigia boltiorum sequentibus commutavere, ordines difflabunt, atque intercipere, qui palam ibant, semper verare, & magnus maximum confidere. Namque aliqui hostes nuper ad *Mosellam* parvatus configerunt, & distributis ordinibus fuerunt obviam remittens, & tamen inter levites foliolummodo certamen fore, quia Galli & *Ferentis* paculipes recelerant, tandem dum commentia militis actris ageretur. Itaque hostes semper paduanum recedebant agendo levius certaminibus, & horcando *Cataleni* ut solum visci non patueret, non posset vincere & solvendo non esset. Galli vero & *Ferentis* non deflebant ubique hostibus molester esse, commissum vetare, postea sinera intercidere, ut denius hostes consupili finit magnus interclusus *Pisidianum* venire, & cognitio de abitione in Germaniam pro impia commutauit. Et tandem Germani pedes cum equibus & *Mercato* *Catalensis Ferentis* iterum ingressi sunt, & emites *Hervetus* per montes proximos abiherunt in Germaniam. Quod si ut per etiam *Gallerum* & *Ferentis* omnis exercitus ita est contra abentes hostes mobilis, proculdubio non amplius de civitatis ageretur. Sed Galli voluerunt nova mandata Regis expeditare, & *Ferentis* vicissim solvere stipendiis ex millium fuscum pedum, & deinde sellarum, parue, facere cuncta milia. Denique cum omnibus copia tuba aspicie *Dominus Larens* contra *Brixianos* ibat, quis peccabunt & repulsa fore, potius quam *Versuum* illum uitem oppugnare, ubi non effici nisi quinque *Hippiani* pedestes subdidimus. Atque ideo *Ferentis* qui antevenerunt pugna manuaria media nocte aut sunt urbem repente invadere, scalas ad-

A movere, murum ascendere. Contra hostes modoflare, modo obvia iste, & non nisi motuendo locum deferere, multi uniuersus perserunt, plures fasciabantur, denique quia scilicet effici breviores quam possent sufficere, & contra actriter ageretur, *Ferentis* non posuerunt in urbem vadere. Pedes vero *Dominus Larens* cum omnibus copiis contra *Brixianos* venit vicefimigine ad salutis postridem castellum, & ordines distribuit sunt, ut simul quatuor partibus actriter ageretur tormenta mortis, ut pauci hostium qui inter erant ubique possent superstitere. Igitur hostes desperatione obstantecepit potius agere ex concordia, & tandem contentum est urbem & castellum tradere, nisi postridem subdidimus venire. Namque alioquin *Gorani* & *Hippiani* hostiles ad septem milia hominum nocte intercepunt per viam *Asperi* id facere conabantur. Sed tandem afflit, ut illi reventi sunt, quia postim ad salutem omnes actriter flabebant. Quod cum urbis cultides vidissent, contenti furvum urbem & castellum fluctu daret, & aliis impetu cum direce spisselle. Sicut & factum est, inquit hostes omnes *Ferentis* pedes, & quadringentis equis cum quinquaginta quinque curribus omnis regum omnium primis arbitrio per *Tridentum* in Germaniam, & Dominus *Larens* cum *Austra Gritis* & valido praefido cunctis appressitudibus urbem *Brixianos* ingressus est. Deinde pluviabatur pecunias exigere a *Brixianis* quindecim milia, & a *Bergomans* quinquaginta quiescer milia. Namque Galli prorabant signata quinque milia, interquam contra *Ferentis* in expeditionem exirent. Sed potius cum veniret hicta Regis in eas fomentum, ut primo quoque tempore in eam expeditionem iteret, Dominus *Larens* cum omnibus copiis contra *Versum* ibat, & usque *Pisidianum* venit. Deinde amissus *Misianus* ponte jangere & trahere, agros valdere, & prada agere. Pollebant identiter immen *Africans* ad *Gothogum* trahere, & *Versum* propedium obdolere, ubi ad novem milia hominum erant. Sed potius rumor cepit increbescere Regem *Anglie* in Gallo iterum moniti *Hervetus*, & cum discentur adventare, Galli volentiam omnini deficerunt, & quinque *Ferentis* agre levem, tandem ad *Pisidianum* venire, & distributis ordines sunt citra & ultra *Mosellam*, quafi ad stationes flatur, & postea etiam ad villam *Mons Universitatis* mecedi & commandari ut illa foret, simul ac tempore cum hostibus ageretur mirem alportare, communem rotare, levites ubique esse & invadere, uique ad urbem frequentare, & magnum otium pati. Namque aliqui forborum *Hervetus* ad quinque milia hominum subdidimus *Versum* venire, & non ad quindecim milia hominum uelle in agros *Misianos* intrumpere. Atque amplius *Pisidiani Gallos* super innumeros & Gallia cum Cardinali *Brixie* & *Mitis Caisana Matias* aua venire, & videbatur in Gallia res novas milia, fictiōne movere, sellarē, parare, facere omnī utilia, ut primo quoque tempore venientibus *Hervetus* subdidimus fore. *Larens* quoque *Melites* per idem tempore cum exercitu Pontificis Duke expulso *Utrican* & *Pisidianum* cepit, & *Jannes Franciscus* cum exercito exercita contra urbem *Mirandalam* ibat. Quod cum visidit Dominus *Larens* ventus ne pejus etiam fieret, statim iuber *Petrus Norarius* cum ducessu milibus, & duobus milibus pedestribus in eam expeditionem exire. Et quidem parvo momento hostes ad *Mirandalam* sibi fugiisque sunt, & ultra *Pastum* pacata omnia. Namque parte sua apud *Versum* Germani pecunias non habebant & solvendo non erant militibus, atque incircu ex *Hol-*

vetus subdolum non venit, & in mibi diffidens | A
eruptum est, atque Hispani & Germani ad duas
milia hominum deforserunt ad *Fennos*, & grata-
tante in castra excepti sunt, quis identem con-
ditionibus habuisse *Fennos* videbantur, & scis-
siles positi sunt, simul ac ad *Veneti* Germani
pedes delicerant. Altera parte alia subdolum
veni & Germani ad duo milia hominum, & ho-
des frequente ibant vetus *Pasciens* & *Pato-*
sivis aqua valde & perodos agere, quia contra
non multa copia stabant, & *Fenni* impares e-
rare quinq[ue] milices, sexcenti levites, & qua-
tuor milia pedites, nisi leviurbas certaminibus
agerentur. Namque aliquam hostiles impune quid-
dam suorum statim, & in urbem *Veneti* pertabant
simus metu & magnum copiam convestitum.
Pasciens magna inscriberat vespere utque *Fen-*
nos dirigere, atque inde *Veneti* impune
cum magna præda regredi sunt. Et tamen Do-
minus *Latreb* notebat cum exercitu ad *Athos*
procedere, & verata que siebat prædationes &
vallaciones agorū. Natus calidissime non
esse solvendo fuis milites, & velle a *Fennis* ter-
ris stipendiā pro tria milibus *Germanos* pedum
aque amplius in prompta pecunia esse proprie-
tatis, qui *Fennos* exhibe & venerabat exercitū
Fenni sibi p[ro]pria. Itaque per meos apud *Pi-*
stibonos habuit, donec pecunia venerabat &
Galli & ex *Fennis*, & deinde parabat item
contra *Fennos* in expeditiōnē exire, aque eo
maxime in spem urbis potius datti sunt, quia
Veneti tumultuum erat, & populus gravat-
us contributio[n]ib[us], & militis opum vacui
ad deditionem sp[ec]tabant, multique pedes con-
timebant & venerabat in castra *Fenni*,
ut opes nos sufficiant ad ut & tanta, quae ex-
igebantur, amicis castra usipam moverentur.
Namque Dominus *Latreb* roborat omnia urbis
in prompta habere antiquata in expeditiōnē i-
rebat. Igitur tandem pecunia delata sunt, atque
infringunt & torquent milie, qui pol-
lent operas sufficiunt, & deinde cum omnibus es-
piis & villis *Gyndegium* datur. Et quidam
Galli veteres circa *Athos*, & *Fenni* trac-
erunt ultra *Arbogia*, & *Saxos* calleb[us] deditione
poni sunt, ut tunis in valle *Prætoria* fluctuat
commeatus vetera, & tempore hostiae vetera
qui identem omnia agri[bus] prædati sunt. Et
niger amplius *Maurorum* das cum equis leviter
ulige *Veneti* venit, & cum offendissez-
cione pedum quod sonnerat, de nra magnam ca-
dem edidit, & pauci integri potuerunt in urbem
redire. Sed pedes cum omnis exercitus
contra *Veneti* nec circa & ultra *Athos*, qui *Ge-*
manos pedes non fellinabat contra *Cæsarem*,
tamen repente timor incitit, ut nocte sequenti
suis ordinibus milices cum magna trepidatione
flarent. Et diuide putarunt magia & republica
fore prædictum in valle *Prætoria* reliquias exca-
torum levites, & decacent milites, similes jun-
cti copia circa *Athos* contra *Veneti* ire ad
portam *Saxorum* & tormenta milie acriter age-
re. Sed dum ea rea sp[ec]ies ignis repente inter-
cundit & pulvra ignis proficit & extingue-
re vali pulvris combusit tumulū cum subtili-
ceribus munimentis instrumenta milie. Et
quidam ea rea suscipiente non caruit quod ignis
dolo malo ad tempora fusiles supposuit. Sed re-
vera per planicem *Fenni* Babulic nūmūm fel-
linabant, & quoque rufelut præcedentes, unde ex
collidere rotarum invicem invenitum vent. In-
terea vero apud *Norwicu[m]* urbem idibus Augus-
tinae eti p[ro]p[ter]a intus Regem *Gallorum* &
novum Regem *Hispanie* amici amicorum & ini-
mici inimicorum, p[er]ficitimque *Cæsara* & Re-

ges *Angliae*, tali coeunt in amicitiam. Atque am-
plius Rex *Gallorum* Regi *Hispanie* primus hi-
lum *Argivam* cum regno *Napoli*, & victum Rex
Hispanie promulgit dare Regi *Galliarum* quo tam
centaro milia minima anguam motum duci-
ret, & cum duobus quinq[ue]centa milia, quæque
milis h[ab]et, nascetur. Et amplius olim
Regis *Gallerice* regnum *Fennis* redire, &
componere cum *Duce Gallie*, qui cum bellum
alpeum in *Fenni* gerbarunt. De *Veneti* quoque
& *Fenni* album est, ut si *Galli* & *Fenni* per
duos meses eam urbem non caperent, Rex *Hi-*
spanie retro daret, & acciperet a Regi *Galliarum*
centrum milia numen, & a *Fenni* alia cen-
trum milia. Igitur *Fenni* violabant urbem aces-
capere, atque illo primo quoque tempore se-
fuisse, parati, facie omnis que in rem fuit,
magno copiam pulvris agitantes pallium collige-
re, mutuataque alijs & instrumenta militare.
Denique reportatis omnibus ex fortissima circa &
ultra *Athos* contra *Venetas* iterum datur cor-
mens militis acriter agere ad portam futuram
& ad portam Episcopi, ut dividerentur qui iner-
ant ad quinque milia hominum. Sed pedes
nimis differbant, locare tormenta milie, &
in singulis difficultas erat. Namque cum de lo-
cando tormenta agerent, violabant, sediles
missi sufficerent, & oportere ad quatuor milia pe-
ditum supplementum mittere. Et tandem Pa-
triæ contenti fuerunt impensis non parcere,
quoniam illud etiam dolo male fieri videbatur.
Centro hostiles cepit pars & omnes milites
in officio eis, urbem munere, felline, para-
re, facie omnia utilis, ut omnino milii veter-
eaderentur. Et quia militis intererat pulvris
Veneti iterum combubere, ac cum rem vnu-
& altes *Romanas* hodiū clanculum in castra
vesti si facere. Sed tantum absit, in illi de-
prehensi vivi igne absumpti fuit. Postquam
vero veterani in castra *Fenni* du[is] milia pedi-
tan in *Fennis*, & cum *Federis* *Bazalev* & aliis
occidentis atque amplius vallores munimenta in-
strumenata milie, *Fenni* altera *Athos* ad
portam Episcopi, & *Galli* altera *Athos* ad
portam futuron calcaramenta fuit, & deinde ce-
punt eis artus agere tormenta milie. Sed inter
agendum quia *Galli* ignoravere temere porta-
bant, ille inepti in foculæ pulvris, & super
pulvis simul omnia tormenta milie. Unde
cum maximo frangere mili vallores qui ci-
cumcidunt combubili sunt, aut comitti manu-
bus aut polibus, & Dominus *Latreb* cum aliis
Galli Dominis vix lenienti potuerunt evadere.
Non tamen propter pauca fuit hostes impa-
per si ferre levitas, quia deinde multo etiam
frequenter agebant, & pallii mortis profer-
ebantur. Namque & al portam Episcopi &
ad portam *Saxorum* muri gallis proceduerunt,
& aperte adiutis erant, & tamen contra hodes
center fabane, & munitam urbem lata foza, &
alio ageribus, dum semper sperant subdolum
in *Germania* venire. Atque amplius contra *Gall*
& *Fenni* quantum poterant agebant missili
tumulos & communis annulas. & tepe levia cer-
tassini fiebant. Non tamen hostes multum poten-
tare nocere, quia *Galli* & *Fenni* sub cruxibus &
munimentis ministrabant, & agebant tormenta milie.
Atque amplius raper *Germani* pedes
repente venerunt ad portam *Saxorum*, & per
ratis muri tentabant in urbem vadere. Sed tan-
tum absit, ut multi articulati ignis contine-
ntur, & flammam a reliquo in castra recollimunt ei.
Pulles fabant & confundabant urbem oppugna-
re, & quia ex parte *Gallorum* nondum muri lati
procederant, viam eis & republica fore, ea par-

te in proiectu fure, & parte *Vestorum* cum quinque etiam milibus Gallariorum pedatis summo mane citatum invaderat. Sed antequam fieret, noscaus Regis Hispanie & Germanie in estra venit, & Dominum Latredum allocutus est, atque amplius rumor cepit interdescere soldibus fiducibundis venire. Et quamvis diceretur non esse nisi ad quinque milia hominum, tamen tamen timebat Gallo Dominus incertus, aut potius propter Regum concordiam decompacto habuit, ut ligna facta sunt, atque inde repente ad *Vestorum* recessum est. Et quidem res ipsa specie non erat, quia prouulnus cum patribus aliquo tempore caperet, vacum timentem defensuram. Igitur Dominus Latredus cum exercitu & Theodori Tristibus, cum Andreo Griseo & parte *Vestorum* exercitus ad *Villamfrancam* exstiterat sunt. Namque Joannes Paula Gratianus alter legatus cum Joanne Paulo Mansufo trecento milibus exercitus levibus & duabus milibus pedatis ad *Albitonum* circa *Athibonum* flumen eum ponte parato, ut fenges ultra circuere commandandi hostias esset. Dominus enim Latredus noluit propinquuus ire, sed nebat sufficere ibi fure, commentum venare, & tempore intercipere qui gubernatum palantes ibant, atque adhuc solebat *Vestorum* impensa pacare, & alioquin ministrabat statim. Abolitissime abire. Postremo tamen in noctem venit contra urbem periculum facere, & statim iubet alias levibus & actio pedatis nocte intemperata nigre in urbem *Verosam* per murum rupes ire, & clamare cuncta & tympani, si eo modo forte possent civitatem reperire capere. Sed perdidit parum profut & Gallo spe lus frumenti fuit, cum sequebantur ut sperbarum hostes inveniunt offendere. Deinde *Vestorum* maxime stipulatissima super inopia militum *Verosam*, quia Germani salvando nun erant, & militibus parvibus fibi ipsi propidion confundere. Non tamen propterea delitesceret bello, namque alioquin frequenter levia certamina fiebant, & hostes potius fuit castello *Solofia* & *Cresaria*. Sed super *Cresaria* frequentius continebat erat, quia super montem ibant & sicut etiam culibus cogebantur recedere. Itaque nunc hostium, tunc *Vestorum* fiebat, dum quippe vellet eum salutem habere, ex quo facile in *Verosam* cum concomitibus ibatur. Namque *Cresaria* castellum est ad momentum prope *Abbovum* super *Verosam* versus *Tridobium*, ubi & pedates tormentari ad ripas fluminis habebant, & verbautes rates cum concomitiis in *Verosam* per annum ire. Atque amplius *Mercatoribus* sua cum equitatu levitas prope erat in ipsa valle *Cresaria*, & cum hostiis & *Verosa* venientibus, & disperguntis animis, illi hostem fecerat fuit, & pradam omnem receperat. *Baldovinus* quoque *Nelius* cum pedibus, & *Theodori* *Manso* cum plenis equitibus repente ubi sunt annos trajece & secessore quodcunq; pedates hostium, qui ibabant & regio *Cresaria*. Et quidem primo strovo certaminis fuit, donec parvus animis & viribus ageretur. Sed tandem cum ducenti hostium perirent, resili per montes fusi impinguique fuit, & *Cresaria* vi capta est. Alter polles hostes audi virtus veterum & recepterunt *Cresaria*, quia putabant posse ita facili rates omellas concomitum in *Verosam* convehere. Sed tantum affuit ut *Mercatoribus* sua cum equitatu levitudo repente annos vadivis ex altera ripa fexcentis repente annos vadivis, rares disiecti, & dissipaverunt ingens copiam concomitum. Atque parte alia *Baldovini* *Nelius* cum pedatu *Cresaria* itemcepit, qui potius opemtus magna praefidia equum & pedatum mittere, quia stereorat magnum

A copiam concomitum cum majoribus praefidiis ex *Tridente* *Verosam* venire. Et quidem otio versa hostium cum concomitiis terribiles iter tenebant, quia tunc per mores ibant. *Vestis* tamen levitas, unum vadet illas ad *Pronum* locum aggressi sunt, ordinis dilaberant, & ceperunt quadriginta eques omnes concomitum, atque item stolidum fecerunt ad *Vallijorum* & multi hostium eis fuit, atque ali viri posuerunt per montes cum parte concomitum in *Verosam* crastinare. Sed magis etiam ex omnibus *Vestorum* concomitiis in urbem clanculum portabantur. Adeo temper ubi magis lucis spes est, nulla edita aut evadit postmodum adverbium sufficere. Et quid pote est *Vestis* cepti incirciferere milibus *Verosam* ex *Tridente* duplum suspendimus venire. Namque ex eo ducere intelligi nihil potest de pace *Gallorum* & *Vestorum* cum Cesarie, de qua jamducus ageratur, atque co maxime quia Cardinalis *Baldovinus* super in *Agliam* venit anno disturbare, & fuligine *Hibernum* similem Regem Hispanie & Germanie cum Regis Angliae & Pontifice. Et quidem Calendis Novembribus in *Anglia* iuratum fodus est, & secundum cumducus ministeribus Romanis est in *Romanis* ibat. Sed postquam ad Regem Hispanie relatum est, ipse renuit quae sua maturi pugnare, & amplius pollicuit ei reddere quadragesima milia nummum, quia Rex Angliae Regi *Revermanni* tradidit, ut fascis fidebundus fuerit. Alter tamen Dominus Latredus dubitabat, & volebat tempore *Mediterranei* recedere, deinde cauteribus nonnullis amplius contra *Verosam* stare prae inopis militaris, nisi cum parte *Gallorum* in agro *Brizionis* fuerit, & huberetur quecumque vultu accessus fuit, atque id nulli *Vestis* paulopoli sciebunt est, quod cum aperitur de concordia pacis *Vestorum* cum Rego *Romanorum* Germani oratores qui prius absentia videbantur, palam aperte Regem *Romanorum* nolle pacem cum *Vestis*, sed velle dare *Verosam* Regi *Gallorum*, dimidio fodus *Camerarii* servaretur. Quod cum videtur Rex *Gallorum* tam eis contra ipsum & rationem evenisse, statim iubet nisi oratores Dominum Dorvalayum *Reinforciatus* & praefidem *Olivetum* nullum velbum amplius facere, atque ex *Baldovino* in patriam redire, quandoquidem alter aperitur cum *Hiberni*, quorum Anguli tredecim contenti erant pro Gallo fuisse, si darent quingentia milia nummum, & pro *Lugduno* & *Lavone* triginta milia. *Vestis* vero conferuntur animi tandem passi sunt omnia facere, quia Dominus Latredus ante petierat & concessi sunt *Baldovinus* administrante Gallo milibus omnem copiam concomitum, vim, pacem, carnes, pilces, feniens, palam, & cuncta esculema & poculamenta ad summi milie rumrum quicquid. Namque omnino volebant Gallo contra *Verosam* fuisse, simul se apud *Verosam* pacis cum Rego *Romanorum* nullis amplius spes esset, quia alioquin Rex *Gallorum* temper juheret eis bene sperare, quia Rex Hispanie pacem de more iurauerat, & acceptipot illius ordinem *Mercatoribus*, atque amplius Dominus *Chamberius* vir primarius *Burgundie* in mons accepit via argentea ad decem milia nummum, & Magnus *Scriba* idem ad quinque milia nummum. Neque spes conceperat Regem *Gallorum* fessellit, namque Idibus Novembrii cum Gallo oratores parcerent ex *Baldovino* difendere, oratores Germani maluerunt propositas conditiones accipere, ut pax Regis *Romanorum* cum Rego *Gallorum* intercederet, & cum *Vestis* inducere duo de viginti mensibus, *Verosam* tradenda *Vestis* cum *Verosam* territorio Regi *Gallorum*.

debet post sex hebdomadas ducere, Rex Galli etiam eccliam ducit Regi Rosavae, ducens milia nummum, & relinquere, que debebatur trecenta signis quinque millia, que identiter credet Regi Rosavae Episcopum & Reversum cum illis, qui iacebant in Fergau, & Fergati habebent que teneat Regi Rosavae munci-
cipia, donec Rex Gallo & Rex Hispanie puto
dicos arbitri super omnibus difficultibus judicarent, quando etiam Regi Rosavae, Gallo & Hispanie voluntate convenire, & invicem loqui in uppido Cameracum ad Cassidorem. Neque tam etatores Germanni atque adiutori suis, qui perierunt tempus dieran ducendem, donec Rex Rosavae lanceret ipsi fecerant, feci-
pumabant fore, & vicinum Galli ostendere pro
Regi suo pollicem sunt, ut reges de munere jas-
serent, & facient omnia, que aliquam validam
esse non posse. Sed dum diffundit Heros, quia videt Regem Rosavae proper Regem
Hispanie ponit quasi ad agnos ad Galli & Per-
sonas declinare, atque velle pacem & inducias, ipsi interuenient melioribus conditionibus antecipare. Namque & enique anguli qui prius du-
noscui fuisse conlenserunt, atque omnes fuisse
pacem frocent cum Rego Gallo, & primo
quaque tempore accepterunt delatas geranias ad
euangelia milia nummum. Atque amplius palla
Rego Hispanie a Cattis reddita sunt leticie,
quibus continebatur se pacem & inducias velle,
& quod Rex Hispanie diligenter hoc nomine.
Igitur pridie nonas Decembri per Regem His-
panie lanceret pax est & inducis, conditumque
misericordia sunt signis Rego Gallo & Rego
Hispanie, atque Galli etatores recesserunt cum
familia numeribus, & optato officio fundi sunt.
Quia cum primus Galli & Fergati nuncientur
eum diei festivitatem petuerunt, & optimaria
temporum principium fore. Et stercor supplica-
tiones indeceas sunt, atque inducis cum Ferga-
tie, & cum Rego Gallo proclamata pax est,
cum tubis & ornatis signis letatia. Deinde
quis unigenitus egredi posset, Galli exponunt
ex Melioris ducentia milia nummum, & Fergati
metuo accepimus ex suis ubilibus exigentia milia.
Namque & ipsi ut primus Fergati ducere,
tenebantur quinqquaginta milia, & post sex
mensis alii quinquaginta milia, atque amplius
quinquaginta milia pro illo, qui pacis & inducias
intermedii fuerant, atque etiam Dominus
Latrus pro les milibus pedum triginta les
milia deschambut. Potissimum vero hollis,
etiam qui e Fergate erant, ex literis Cattariorum
certior fuit usque de pace & de inducias, expone-
re agere de suorum amitorum cum Galli & Fer-
gati, & quae ultra citroque tabernacula mitteban-
tur. Et qui Dominus Latrus diffundat, do-
nare in eam sententiam littere & Gallo respondebitur.
Postea per litteras agitur, & denique sub
fide publica Gallo & Fergatu Rosavae Episcopum
Triduum Fergatu venire cum urbem
nomine Regi Hispanie recipere & dare Rego Gallo
ut Fergatu traducatur. Namque dum Domi-
nus Cattariorum nimis diffundit, cui demanda
negotium erat, Rex Rosavae ad eam
rem Episcopum Triduum infinitum, ut citius
expedire & haberentur optata pecuniae. Deinde
Episcopus Triduum cum Cattalaris Heros
Germanni milite, & Triduum ducente ad Daf-
fassae villam venit lequi & envenire Dominum
Latrus cum Fergatu Triduum & Andrea Gra-
tio. Sed qua difficultas erat super tempore sex
hebdomadum traducere Fergatu, an inciperet a
terto Nonas Decembri, qui die apud Barcelonam

pax & inducias facte sunt, in quanto idu Janua-
rii, quando Episcopus Triduum cum scripto
nomine Regi Hispanie, reluis incompositis no-
cessus est. Alterum cum Fergatu residere, ma-
lites impotens pecunia solerant, & ministran-
tur aliquin omnia praece propriece fore. Atque
icceco via Triduum Episcopum cum locis
ex consula in arcem posuit erigere, & deinde
quererant quomodo citi urbem traducere, &
pecunia accepient, ut palles seditionem sup-
primere. Inquit Episcopus Triduum nemus
convenit Dominum Latrus & dum locum eis
flos cum solo, atque maxime funderet consu-
tus, ne Gallo Fergatu Fergatu daret. Sed cum
Dominus Latrus omnino conuerit id facere, ap-
perte ad Dafassae villam iterum venit, & deinde
conventus die Jovis urbem traducere, & inter-
mixta data obediens habere quinduum milia num-
mum, quia aliquam predictis Fergatu non posset
facilius utriusque illos dimittere, & tamen palles
Dominum Gerwasum cum pavimenta vestient cum Do-
minu Latrus milium verbum fecerunt de pocco-
& ponis de captiis locis sunt, de quibus
actus erat apud Barcelonam post pacem & inducias.
Et hanc reprobationem eis colloquio fore
ante reges apud oppidum Cameracum, ubi de ca-
pacia & alio omnibus agerent. Postea Nicetus
Cattalaris & Lessardus Lefebvre ex Fergatu orantes
venerant ad Dominum Latrus & Andream Gra-
tio gratulari, atque totius ubi conceperat
latitudinem ostendere, & deinde pollicide Dominus
Latrus annulus cum quadringentis milibus, &
duobus milibus pedum fons cum Thaddeus
Triduum, Andree Gratii & Jano Paulo Gratianus
cum magna pompa & omnibus signis laetitiae
mota Fergatu ingetum est per portam vocari,
qua in Hispaniam cur & cum ad placentem venient
est. Episcopus Triduum urbem deinde Dominu
Latrus nomine Regis Gallo, quam ipse ius-
titudine pacis paliente accepte nomine
Regi Hispanie, atque pollicide Episcopus Triduum
accepte ex Fergatu triginta milia eumam
& Triduum ab ea cum impedimentois & militibus,
atque Andree Gratii obice pro mortuis milieis,
que potest Triduum dicta sunt. Post biduum
vero Dominus Latrus omnia pecunias accepit
qua debuerant, & deinde Fergatu cum magna
pompa inducias proclamata sunt, & quoadmodum
enim omnibus ignobiliter, qui res novas ante-
molles fuerant, atque idem Fergatu Fergatu,
& in omnibus civitatis per ratiuum omnia sig-
na laetitiae sicut cum Chorographis, Veritas &
TERRA ORIA EST, ET JUSTITIA DE COELO
PROSPERENT. Tandem autem fuit concursus populi,
in Duces & legati vix & tempore egeni posset &
dolorem ire, atque silentem per triduum tota ci-
vitas letitia est cum campanis, tubis & ennisque fer-
geis latrante, ut & Galli thumperent tantos affectus
populus ubi erga rem publicam. Denique Dominus
Latrus dedit claves urbis legatus Fergatu, quibus
cum oratione Fergatu sicut gratulat. Et palles sunt
sistem inviolatam servare. Deinde absentibus Gallis
interrant urbem equites & palles Fergatu, & per
civitatem culodie palinque praesidia & ordinis
distributri sunt. Namque aliquae pedes & as-
vitates in locis praece quaque leviter &
duo milia pedum, & milies ad flumines nullis
funt, si ut pax esset, quia vigilante inducias &
difficilaties aliae inter Fergatu & Regem Rosavae.

anno in meo Regis Galliarum & Regis Hispanie fine fuit, quibus vicibus legitus facilius collera est, res omnes componeat, ut tempore eius judicis fierentur. His finis bellum quod suscepimus ferre. Haec quo expensis frustas ad quinque milia milliones numant. Et quidam tanca pecunia vacis modis querentur, quos amittere nimis longus esset. Sed illud nequam oportet fieri, invenire quod mirum non & nunquam audirem in alia republica. Namque cum maxime opibus exercitus, forte cepimus et minorem in comitis & centare studio juvanda republica. Itaque illi in magnitudines legebuntur, qui pecunias darent, atque ea via per eodo menses quingenta milia nummorum relax in terram feruntur, & inservient angustis temporis, quia interea inducunt facta sunt, & e tenacitate castro eam non nisi amplius idemdem facere, sicut aliquin non decubat proxima honestate emere, qui in levi virtutibus debentur. Dominus autem Lutetiae laudem & donans finem cum aliquibus ducibus cum tota exercitu militum, quia pedes omnes milios fecerat, versus Mediolanum defecit, & Andreat Gratus cum comiti-

A tu est usque urbem Laudam, ubi Dominus Latred Michaelis fraterum suorum ordinem ex Joannis Jacobo Trudatu, qui illic obiit venerabatur, & cum Andreat Gratus misit eum bonus viribus amplexibus, sicut in discursu fieri solet. Et pariter ambo pollici fuit pro munus pace & amicitia semper agere, ut huius vicibus opera inter Regem Galliarum & Veteris senatum du invictissimis fidebus initum ferentur quod utriusque perpetuo fauolum felixque sit. Atque in hac verba Dominus Latred Michaelis abit, & Andreat Gratus revulit Cremnam, Bergnam, Brisiam, Pataviam & Tauricam, atque cum magnis applausis omnium plenis levulum Veneti venit, & post cum Gubernator Trudatu, ubi ex eo est cum magna pompa & cum omnibus signis leticie in mari Burenovia. Atque ita qualiscunque luce, que volat dicere incipit ab anno millesimo quingentesimo quinta decimo Calendis Martii, utique in hunc annum millesimum quingentesimum decimum septimum habens Augusti. Alii posthac illa viderint, qui possunt melius & luculentius.

FINIS.

INDEX NOMINUM, RERUM AC SENTENTIARUM.

A.

- A**bbatis oppidum. 43. B. 70. A
Abbas flumen. 9. E
Achilles Cratilis orator Pontificis. 44. A
Adigentum oppidum. 59. C. 77. D
Adorni ratis Pontificis fiducia. 56. F
Aglymata prouinciorum. 56. F
Albonis Dux Iacobus Regis Scotie mortuus regi
habebas fructus. 116. E
Albonis oppidum a Christophero Frangipane capita
petato. 59. E
Alcibiades horatius Periclis querere quiescedo
dante ratione non redirent. 87. D
Alexander Illegitimus Germanus predicator in villa
Fidatu intercessit. 40. A
— buffoniam obstat. 40. C
— etat belissimam capiunt nomine Profecti
Caleonis, in cibra Veneti vident. 113. F
— Veneti cum hys confilicis periculose
fum offruntur. 113. F
— Grecas orationes Marii primus in arcu ro
bit. 41. A
— Pontificis fedus cum Rego Hispanie, Medi
olanius, & Veneti int. 5. C
— Pontificis tunc Cavalam Regem Galliarum.
5. C
Alcyonius Avoparius fuit Brisingensius ut ad Vene
tios deficerent. 84. D
— — in obdiam Brivis feliciter res regit.
87. A
— — dimissus evocabat. 86. F

- Dardanus cum ingenti massa agerium Pota
vianis pergit. 21. A
— Delphini Vigilantius Cofetum didicisse
cepit. 73. F
— Laurentius filius Princeps Veneti Lutet
ia. 31. E
— Malipetrum erat Venetus apud Julianum Po
tis. 44. B
— Mocenicus Legatus Tauricæ. 42. B
— — profectissimorū civitatum Bellum, Fel
ixus & arato Scalensem recipere. 40. B
— — sister Venetus agit cum Gefarecum
intercessus de pace. 44. A
— ex Tauricæ contra Arrianum cyprum
exercitum novit. 18. B
— civitatem Bellumque expugnat. 60. B
— — sua beneficia in patriam regundat.
60. D
— legatus provincie. 80. E
— — fortiter obfidiens Gratilie patitur.
80. E
— Multatellus portum Tergitisi petat. 77. C
— Portentis apud Cremnam recuperat imp
ressum predicit. 18. F
— Praefectus Venetus oppidi Cofalemajoris à
Francis Garzaga capit. 11. B
— Raimundus vester ad Tauras militavit. 37. C
— Veneti ducti filii Pataviam in obdiam ve
nit. 115. A
Alphonse Dux Ferraria sed fide Pontificis Ro
manum vident. 94. B
Al-

INDEX NOMINUM, RERUM AC SENTENTIARUM.

- Alfonso Julianus Pontificis iusta fratre. 94.B
 —— rebus intercepit usq[ue] ad. 94.B
 Altum v[er]o ueli maritima. 111.D
 —— per decim milias paginam à mari distat. 111.E
 Alu[er]ius Gratus pro ob[lig]o Tridentum abit. 150.D
 Amicitia nostra patet enī, quando cūdūt[ur] amicu-
tor affectuar. 158.E
 Amicus i[us] rebus proprie[bus] fidelibus, i[us] aduersari a-
filiis resister. 16.C
 —— circa in re iusta tenor. 25.C
 Amphion Cæcilius. 140.C
 Anatolius Princeps quod suorum egreditur. 63.D
 Andras Balanus legatus missus ad Regem Anglie. 9.B
 —— Basilius Prae[dict]us Brizigile. 11.E
 —— Cœratus Pifonius op[er]ium capere intendit. 79.A
 —— Dan[ic]o fidelitatem huius preferen-
tar. 79.C
 —— eis è monachis beatis dilectis. 79.D
 —— per Pofyram appudam in d[omi]n[u]m fuisse
protegat. 77.B
 Prefectus iustitiae in iustitiae Ma-
gistris h[ab]et iusta. 78.C
 —— dicitur iustus cum Christophoro Frangi-
pene. 78.D
 —— Christophorus perfracti in facie. 78.D
 —— enim beatis fagi. 78.D
 —— Clemens ep[iscop]us. 93.C
 —— Comitatus prædicti dicitur Padua h[ab]et
iustitiam it. 90.B
 Genius legatus Fenni in cabris. 10.A
 —— Briske ostendit latuit. 17.B
 —— habet orationem ad exercitum Fenni. 20.B
 —— omnis prope appudam Axillam. 21.D
 —— uetus prædictus ē voglatum agri-
cam. 22.D
 —— sperat uarum Patavinum recipere. 22.F
 —— cum delictis equitibus Nevalen oppi-
dam peti. 43.A
 —— Successor appudam cum equita profi-
ciatur. 43.B
 —— Vicentiam venit. 51.B
 —— apud Abbatiam appudam merobantur.
72.A
 —— in Brisium frumenta expeditissima felici-
ps. 84.C
 —— in Galliam caprone adducunt. 86.F
 —— de pace cum Venetiis clementiam assi-
ruit. 38.D
 —— cum sedib[us] Tauriūm obiu[n]t iusti-
bus exit. 112.D
 —— Orates Fenni Mediolanum ad Re-
gen Gallorem missi. 118.D
 —— legatus Domini[us] Cœratus fideliter. 140.C
 —— comitabatur Domini[us] Latrib[us] ob[lig]o
Laudam. 152.A
 —— cum magna appulsa manus sibi
languit à Fenniis excipiunt. 152.A
 —— Laetitius legatus vulneribus confidit. 114.C
 —— Ripanus ueli Pifonius tempore appagatio-
ni[us] prefat. 18.D
 —— venit in potestiam bofiam. 18.D
 Angelus Trivulzio clausi Fenniis prefector. 16.B
 —— cum clauso in fofiam venit. 18.E
 —— contra civitatem Fenniis activer agit.
Ibid.
 —— uenit et capi, ē sibi agat. Ibid.
 —— prefectus clausi fofiam Fenniis pre-
dictus it. 41.C
- Angli ē Galli fidelis iuste fr[ater] uocat. 69.A
 —— eis uoluntate clausi maritionem bellum gerat. 96.D
 —— applicentur in Aquitaniam. 99.D
 —— invaserunt Galli in Aquitaniam bellum iuste. 110.G
 —— in Galliam trahiunt. 117.C
 —— Satis prædicti uocant. 116.D
 —— ē Germani fidelis ob[lig]o uicem Nerviorum.
116.D
 —— —— uelut Tercium clavent. Ibid.E
 Auxilia hanorum uolu[er]o prefecit aduersari fatorum fe-
rierum. 114.A
 Anglia & Scotia Regis fidelis pepigerat. 83.V
 —— Rex ad Gissam in Normandiam invenerit
reducitur. 88.C
 —— Rex eis forcibus Regis Hispanie se uento
inductus fuere. 118.A
 Anglia Eboscensis uaria uoluntate fidelibus fagi-
tare. 96.B
 Animus dum est in dubio hoc ē illas facili impedi-
tur. 120.F
 Anna filia Regis Francie. 47.A
 Antenius ē Trija prædictus Patavinum candido.
115.F
 Antonius Adornus in d[omi]no excepit lucus fagi-
tar. 107.P
 Antonius Bassus prædictus ueli Pifonius tempore
appagatio[n]i. 18.D
 —— prædictus urbi Pifonius in Iustitiam pro-
ficiens erit. 18.D
 —— Callistus dicit appudam uelle media credi-
tur. 116.A
 —— Grimatus uictor Fenniis Mediolanum ad Re-
gnum Galliarum uigil. 148.D
 —— Julianiana n[on] Gallianu[m] exponit adiacet.
86.F
 —— Latronius Fenniis viam iustitiae percutit.
109.B
 —— Martinengus Dux sedidit. 143.E
 —— Plus cum filio Cœratus tu pagas eme.
114.C
 —— Sanctipera Dux belli Proterram. 127.C
 —— Savorgnus Castris Novam Forti[er]i capi-
vit. 41.B
 —— aduentu sue confiditiam beffibus denun-
ciat. 80.A
 —— dux manus collectiuit. 80.C
 —— ad beffis defensit. 80.R
 Apulia prædicta Franzi Mense regit.
9.F
 Aquae p[ro]uincia iugum sept[em].
87.E
 Aquileia clivis uerb[us] meritoria.
111.D
 —— ius à uari uocum nullius pagium abef-
tit. 111.R
 Aquilejenus Gradus condidit. 7.C
 Arbitri fidelis ē Dux. 10.C
 Archonius Docilis uaria appudam capere co-
auerat. 18.E
 Argenta civitas sita est ad o[ste]num Primarium Padi-
ter. 67.A
 Ariminum urbi ditissim Pontificis ē Fenniis capi-
ter. 7.A
 Asinianus ueli à Fenniis Iulio Pontificis das. 19.A
 Arpanus fidelis. 61.B
 Artemidora genitrix. 97.D
 Axa Castris Novam sagra p[ro]scriptum nuntiat ut-
rum. 41.B
 —— in patres Fenniis deliciosa uocis. 41.B
 —— Civilis. 41.D
 —— Priuslaconia à Fenniis occupata. 41.A
 —— Scalana. 40.C
 —— Fennia. 41.D
 —— Vienam. 50.A
 Asturianus caledanus. 140.C
 Aliu-

INDEX NOMINUM,

- Aida deficit ad Fract.*   137 A
 — *capitulum.*   141 D
 — *episcopum ab ecclesiis capi non potest.*   11 B
Aetelio oppidum ab ecclesiis capitur & dirigitur.
 — *oppidum eis locis quatenus.*   127 C
 — *prece habet praeceptum Rhodigi frumentarium.*
 — *praeceptum.*   127 C
Athena armis.   15 B
Audacia ex celeri timore omittit.   18 E
 — *reputatio fons felicis accidere solit.*   117 B
Aurilia Civitas eis sita loco circa ad Nativitatem
svorum.   29 C
Axillius oppidum a Venetiis capitur.   78 B
 — *oppidum fons eis postea Mafacem sicutum.*
 — *B.*
- B**azonius Naldius Civitanum iterum cepit.   147 F
Bacchilio domus.   108 P
Beldar Scipionis Gaberatius capiatur.   80 C
 — *cam mercede milite captae Graditiae*
war.   80 E
 — *contra Brivianus rei felicitate griff.*   84 F
 — *ad urbem Papione fessus repulit.*
 — *drapix urbem capta.*   92 B
 — *bifex in fugam convertit.*   ibid.
 — *cam exercita contra Maranum profici-*
ter.   118 E
 — *primus urbem Ebodigium ingreditur.*
 — *126 E.*
- B**artolomeus Livianus fuit vir bonus &
mannus
principis.   10 A
 — *falsi gubernatoria potestas militari.*
 — *cam exercita ad Pastum malorum venit.*
 — *Mutia in vicem Capellam iusta Bergomum*
fece recipit.   129 E
 — *Contravenia Praefectus Cremona.*   117 A
Batæs villa.   55 E
 — *iz Bello Camerensi pugnat milia milium roman-*
rum capta.   151 A
Bellum nunc fons rufa gravit.   4 C
 — *contra Venetiis paratus ab Hispanis & Due*
Ferrarie.   9 F
 — *grever in aliis flos, & doctum antecedit, &*
magni successus.   10 E
 — *immata facit humines crudescere.*   54 C
 — *nunc in Gallia oritur.*   96 D
 — *ingressus in Argos & Gallia terra marisque ge-*
nitrix.   115 B
Bellumnum à Germanis capitur.   19 D
 — *citatis fidei Venetiis dedit.*   27 B
 — *deditionis Venetiis recipitur.*   40 C
Benacis latit.   9 E
Bentivolius natus Bononiam cum levibus acervat.
 — *Bassus partit flos.*   66 E
Benedictus Calabrius cuius urbis Cremona.   94 F
 — *marteribus ad deditionem a Venetiis incita-*
ter.   94 F
 — *marteribus invulnus, & crostato densi-*
ter.   95 A
Bergomum urbs in monte sita, & bene munita ad
Gallis defens.   18 C
 — *urbs in fiducia Venetorum recipitur.*   87 B
 — *urbum incolitum Germani capunt.*   109 A
 — *a Fennio receptum ab Hispanis strom caput.*
 — *109 E.*
- Bernardinus Antignola virtute remota.*   119 E
 — *Antigonus Das Venetorum apud Civitanum*
perfilii.   124 E
 — *Pontificatus in causa altera abbas fuit.*
 — *85 E.*
- Bernardinus Piemensis capot istiterit, &*
capitulum.   125 A
 — *Tajpetra Praefectus Venetus apud Civitanum*
contra hostes acriter fuit.   11 A
 — *adversus episcopates subfidelium recipit, ibid.*
 — *hostis prece episcopum venientes repellit.*
 — *11 B.*
- Bernardus Episcopus Tridentinus Veniam venit.*
 — *ad Doftinum villam in colloquio venit cum*
Dominio Latreli & Andrea Griffo.   129 F
 — *vobis fudent Dominus Latreli, ne Frostis*
Veniam dare.   110 A
 — *Laudatus filius Principis Veneti Leonardi.*
 — *Veneti Dacis filius Taxiforum in subdolis ve-*
ritatibus.   115 A
Bonamicus Ferrarensis pirata à Clodia auctor Ari-
monum mare infelix reddit.   90 A
Bonidem oppidum à Pontificis peccatum.   64 C
 — *oppidum.*   66 C
Boniventus Gallo master apud Pontificem.   119 B
Bononienses & malum regnum Ecclesie spectantes ad
Bentivoli.   66 E
Bonum ne amittamus, quid partam eis, utendo
ad meliora caruendum.   63 D
Bona portia loci fuit justa amorem Panoram.
 — *71 E.*
- Bartholomus Marani presbyter bifex in oppidum in-*
trorsus.   118 C
Bothondrus Praefectus Liburnia.   9 D
Boraxius Comes Trinilis in doctum petratum venit.
 — *11 A.*
- Brembo villa.*   143 C
Brona fons alio Iudicatur.   34 C
 — *fluvius nunc per villam Noventam ibat.*
 — *fluvius ad Villam Festiculam vadari proff.*
 — *111 F.*
- Brennulus poter.*   112 E
 — *Medocari à Lixia appellatur.*   112 A
- Brixia (nomine ad finem tuba ad Galli defens.*
 — *18 C.*
- à Venetiis capitur.*   87 A
 — *per bifex iterum recipitur.*   86 F
 — *urbis Hispanorum in petratum trait.*   95 E
 — *à Gallis & Venetiis exercitum supplicatur.*   117 E
 — *sterum à Venetiis obdedit.*   143 F
 — *per deditionem Venetiis traditor.*   144 B
Brixiensis interpellare res nunc nullis fuit.   84 B
 — *Cives Veneti fidelium fons expulsi.*   116 E
 — *fecundum impetus in terram multa.*   117 B
 — *conducimus palmarum ignifera.*   139 C
Brixigella excedat Vallis Lamaria.   11 D
 — *ab hostibus appulans iniquitatis capti.*
 — *11 E.*
- Brunorus Saricus à Civitana persumpit in Fe-*
netis impetus facti.   24 B
Brunivicensis Due eis valida exercita in Germania
in Italiam festinat.   64 A
Burgundia alta bole appellatur Britannia.   110 C
 — *— & flos sita ad Gerasas Britannicum.*   ibid.
 — *Hibernus eis extermina.*   110 C
Burianum oppidum à destritis Venetiis.   111 C
Butinicum oppidum.   31 A
- C.
- C**adubrium ab Imperatore Romano caput &
dirigitur.   6 D
 — *capitulum.*   126 C
 — *principi subalitai vi cepit.*   17 A
Calixta dardino civitas.   97 D
Calcina oppidum a Laurentio Ceritate occupatur.
 — *116 F.*
Ca-

RERUM AC SENTENTIARUM.

- Cameruccie fides in Venetiis pallium est. 2. Epit.
 Cameruccia bellum caudae. 3. F
 Campania à Carlo Rigo Gallicum depositata.
 Capo bonae specie a Lascaris cunctata. 98. B
 Carthoris prouinciarum. 97. B
 Cartaginum spissum.
 Cartilagine episcopos à Pontifice desiderata. 66. E
 Carolus Rex Gallorum in Italiam a Ludovico Hispania auctoritate.
 — Rex Gallorum Historiam scripsit. 3. B
 — Campaniam depositata est. ibid.
 — Rex Gallorum ad Terram Sicilianam suorum fidelium fugit. 3. C
 — Rex Gallorum Baliae insipiens aspirat. 1. C
 — Fiorentini in Pisum necrot. ibid.
 — Alfonso à Pontifice inferius est. ibid.
 — Rex Gallorum uicibus. 3. D
 — Rex Gallorum ad Terram Sicilianam suorum fugit. 10. B
 — Rex Gallorum fides cum Alessandro Pontifice fallax vult. 10. C
 — Marini Lemanius recipit. 29. E
 — eximium à Venetiis ad insulam Ecclesiastici recipiuntur. 29. F
 — prefector Lemnari. 39. E
 — portum Lemnari confundit. 32. D
 — ix prefectorum bofibus vult. 32. E
 — Daniela Mediolanensis magno magis. 10. F
 — annus Abdicio trajanis Tiberius spissus capere parat. 10. F
 — Zuphe legatus Regi Gallorum. 6. E
 — —— una cum legato Veneti case legatis Cagliari ad Hispaniam operari agit. ibid.
 Carpini spissus vi captior. 65. A
 Calate à Marchione Mansue captior. 2. Epit.
 — major apposita. 11. B
 — —— prudenter decimus à Francisco Gonzaga captior. 11. B
 Callics apposita inter Ripalium & Carthaginem rem. 14. B
 Cadellum Agathis.
 — Felicissimum à Venetiis appogatur. 63. C
 — Vicentius i mandibulis Fructuum eriper bofes educt. 71. F
 Cafinonius eafellum. 117. C
 Calixtus Felicitas.
 — —— Frumenta.
 — novum apposita. 59. A. C
 Castrum Manzianum operi. 60. A
 Celeritas in re militari pontificis que est. 39. D
 — militare præstis in rebus auctoritate. 76. C
 Celerevis uilla. 124. F
 Centum apposita à Galli peribatur. 65. A
 Cervia uita à Venetiis Julie Pontifici datur. 19. A
 Cervical apposita. 59. E
 Chiaromonti apposita. 16. E
 Chion uita. 97. A
 Christophorus Eboracensis Cardinalis crater Regis angelis. 83. C
 — —— Præfigens Due bellum Marinellum in Utrum erat. 19. C
 — —— Dauis & Piseum apposita vi capi. ibid.
 — —— se in insulis locat. 27. D
 — —— ex insulis proficiens Utroque utruiq; uiri fidei fideliter. ibid.
 — —— ex libris ad propria torqua recepti. 18. E
 — —— ad Iohannes episcopum uigilius, & predas agit. 59. D
 — —— Iohannes episcopus in insulis precipitatus. 59. E
 — —— prædictum Iohannes episcopum longe interque prædictum est. 59. E
 — —— de Venetiis magnus fragor edidit. 77. F
- Christophorus Frangipanensis in Utrum quod.
 — —— additione cepit Macho tabellam. 78. B
 — —— brevissima facies prospicit. 118. C
 — —— cepimus Venetias abdavimus. 123. B
 — —— Maurus differens milites Pictorium tregunt. 46. C
 — —— Cratulans apposita si invaderet. 23. B
 — —— Patrum pofibus uenit. 112. D
 — —— Olympi oblationem fecit. 111. C
 Cifino flumen. 113. C
 Cintius Perusianum cum predicta determinatum liberum non purgat. 15. A
 — —— cum militibus Lemnianis militavit. 45. F
 — —— bofes proponitatem appogantur magis clade affluit. 56. D
 — —— uictus Lattantii pofit. 63. D
 fortiter egredi insulam valentibus con-
fudit. 63. E
 Covitula ab bofibus appogatur. 144. E
 Clapina Virellina fluminis abfido urat. 67. A
 Pitigiamus Veneti adficitur in bofes for-
tier agendo perit. 136. B
 Cleonymus Due Laodamensis cum clade Graecorum Patrum applicit. 111. B
 — —— cum magna fratre à Pataviniis & Venetis in-
peditur. 111. B
 Clemens Due militum dofum in perfidiam Pe-
nitentiam uocit. 46. C
 Colonia delitionis ab bofibus capitur. 105. A
 Comelius apposita à Marco Antonio Contarino captior. 42. D
 — —— apposita. 71. E
 Concilium contra Pontificem celebrare à Cardina-
bibus ecclesiis detinatur. 68. F
 — —— Reuca bateatur. 91. P
 — —— Reuca abegit alla Pofini Concilia. 100. C
 Concordia triuita sua iusta unum secundum. 69. D
 — —— à Venetiis captior, predixit militis fasti.
 — —— alio uictis maritima. 69. E
 — —— per septuaginta milia passuum à mari di-
fluit. 111. E
 Concordientes Coprolas condidere. 7. C
 Conditores pacis apud Legiones proponuntur. 68. F
 Codrus Rex Abdericum, ne Ardebas occiderent,
 mortuo apposita. 31. D
 Cosa uicta. 97. A
 Cosmolum beatum parum proficit, nisi matre
fuit, quod oportet facere. 71. C
 Consultores hanc medicis hanc invicti debeat. 87. B
 Constantinus Hamicius orator Pontificis in Ger-
maniam devonutus. 15. A
 — —— Paleologus apud Monachorum Librarii ba-
fus uicerat. 19. A
 Cordulam male, ex qua male agit, ac illa qui diuina
potest poterat. 4. C
 Corodium & spes carceris in medio præcepti mis-
ser. 60. B
 Cremona loca q; prope ciuitatem Vicentiam. 113. D
 Credere illis parum proficit, quibus merito colla-
fides habentur. 91. D
 Crema uita loco aquæ sita est. ibid.
 — —— ad Regem Gallie deficit. 18. C
 — —— erat in Galliis pars. 91. B
 — —— ab Hispanis & Meliodamensibus uictior. 116. E
 Cremona ad Regem Gallie deficit. 18. C
 — —— nubat Gallos excipere. 91. D
 Cis-

INDEX NOMINUM,

Cremonesis quadrangula milia novam Ecclesiast.	56. E
— deponit.	91. D
— res novas indicat Venetorum exercitibus.	109. B
Crifinum spodum.	69. F
Cromonum oppidum in monte praeceps fuisse.	81. B
— vi caput fractu[m] conficitur fuisse sed ex parte.	81. C
Crovara castellum ad montem prope Ablofum.	147. D
— à Venetiis vi capite.	147. E
Curita infelix.	23. D
— infelix vi capitur.	125. D
Curtius pro patria se precipitem dedit.	32. D
Daci de Sarmatis magna colarent cedum.	98. F
Dacta eis Cambriae Chersonesos.	115. F
Dalmatia balte tribus infelix, pastanachion arbor, & duci Prenestrar.	47. B
— trax tradidit Regi Apuliae.	47. C
— à Pannonicis iuri à Venetis exuta recipitur.	48. B
Damnum Tharsini ad compescendam tam bellicum mille polles deligit.	19. C
— Tarsenus Pisidianum oppidum capre intridit.	19. A
— oppidum Taranto videt.	19. B
— felix obdilem inde in paratus alit.	19. B
Decus pro patria meri non vesti sent.	31. D
Defensarium oppidum.	95. C
Deliberant Regum, & inmodice eorum regnandi cupidines convertuntur incipi pamp-	94. C
rum.	
Dex nullum misum impunitum finit.	14. C
— silva falestrum.	112. C
Dijumna primaria Burgundie civitas.	115. E
Dilatione nli pejus est, omnibus parasit.	61. E
Diligentia ex it dubio occur.	18. E
Dimidium aliquando plus est quam totum.	87. C
Dionysodus Geometra.	98. A
Dionysius Naldus prefector pedemini Lanius.	13. B
— — prius idem spodi segregat.	97. D
— ei & militibus prede fuit oppidum Trivium ad exercitum.	13. C
— — prefector pedemini capit. Pasterla fabri-	13. C
— — plenus virum gloria gloria perit.	56. D
— — hysteric obviam.	61. E
Discordia legum sibi fuit ex opulentia preda.	38. F
— inter Venetiis & Hellenos exercit.	92. D
Dicentis fomento facile supergerunt, ubi de dominandi facultate res est.	35. F
Dominicus Boschius conservator in castra ad Po-	
— — ros sibi, utrare causam.	61. C
— Huncius Gratianus opitum Dux.	46. C
— Trivium exercitum Venetum apud Julianum Pe-	
— — tiform.	44. B
— exercitum Venetus ad Pasterlam.	66. F
— exercitum Venetus Medicorum ad Regem	
Gallerum militum.	135. D
— — statim habuit ad Regem Gallerum.	135. D
Domus Tauri.	70. A
Domitoffo valia eis lucis & quatuor, quibus in Ita-	
lia exar.	94. D
Dunium spodum à Germanis capitari.	19. C
Dux quod est debet.	7. E
Egidius Eremita in Geroniam ad recessandum.	
— Venetiis cum Regi Romanorum missit.	139. C
Eratosthenes Geometra.	97. F
Enilia flumen.	56. E
Euphrates flumen.	57. B
Exercitus republike ser. ej.	20. C
Faha ruderata in caput Venetorum.	28. D
Fabricius Columna in fabridatio Bessile per-	
gut.	66. E
— — in Gallarum patelatum venit.	89. C
— — Hispanum militum Dux.	64. E
— — in suppeditato exercitu Pasterlam missit.	64. E
Faventia in patelatum Pasterlam sentit.	2. Egit.
— urbi dicimus Pasterlam à Faventia obtenta ej.	
— à Pasterlam ad Venetus defit.	12. B
— urbi a Venetiis Iudei Pasterlam datur.	19. A
Fedonius Contarens cum episcopatu levitatem apud	
Bazanum exercitus paratusque statit.	51. D
episcopu[us] Alisan spodum defendit.	11. B
— — vir impiger praecudit urbi Apuliae.	27. C
— — bohem fugientem attergo venit.	61. D
Bennican subdidio venit.	64. A
— — Das belli Venetorum.	79. B
— — prefectus levitan scrupuli talibus occurbit.	86. E
Felitrum oppidum à Germanis captur.	19. D
— — decimis Veneti recipiat.	40. C
— — spodum Forjilii.	59. E
— — ab hystericis captur. & igne absumit.	59. F
Felicitas et omnibus amica.	85. B
Felitrum spodum ab hystericis captur.	116. D
Ferdinandus Rex Neapolis bellicus infestus Ladicis	
Sforzis.	2. Egit.
Ferrante Dux Venetii terra marique bellum infert.	
— — Das clausa Venetum digest.	19. B
Ferrariensis Venetum hostis omnia igne ferrugine	
fabriquet.	30. D
— — propinquatione in abdito flamine prope Caput	
agreg regnat.	30. E
— — in castra legum confabunt.	31. B
— — prefecti capitici venient in castra Veneti.	
— — auxiliariis caput audi obice fuit Venetus appres.	41. F
— — nocte anticipi cum Venetis tunc die tertiarum.	
— — clausa Venetum in patelatum recipient.	43. A
Ferrante Dux a dictio Pasterlam se fabraret ge- fit.	54. F
Ferraria ab exercitu Pasterlam agebatur.	60. F
Ferrariensis Veneta in insulis aliquot.	64. D
— — Venetorum clausa Paduanus propuler.	71. E
— — effigie Pedi servitili objicit.	76. B
Fides maximum rerum humanarum circulum perbi- bet.	4. C
— ubi deq[ue] nulla ratio conservari & facilius re- tinet.	
— — spodum.	4. C
Ficulorum oppidum.	41. D
— à Venetiis confiditare.	70. D
Fimacum oppidum.	67. D
— — spodum.	88. E
Fiorentini ad Cestiliam habendum locum permit-	
tent.	81. B
— — apud Pratum spodum eis fugitor fuit.	94. E
Flumen civitas ab Argote Trivianum, vi caput & fido separatur.	28. E
Fluminentis cyndam mercimoniis onus fuit à Uci- to expiat.	48. D
Foderati spodum Meridiana occupasti.	34. B
— — sustra indumenta savagie gemitis exigitur pax.	34. B
— — sacraffissima Cibelli corpora in terram proce- re.	didi.
— — ad Bessanelli panem reverbi sunt.	34. C
— —	34. C

RERUM AC SENTENTIARUM.

- Faderint iustitiae super Raffaelium fuisse ducere.
 — causas Bretonum flexum versus Menapiam
 diversas. 34. C
 — ex Ferraria capiti auxiliaribus Cardinalem E-
 piscopis acceptar. 34. C
 — predationem iurant villas Gorgoniam Basili-
 tamque. 35. P
 fidem Plautius dispergi. 35. P
 — tunc solli ad remissum villas breviatis. 36. A
 — Petrum spogiant. 38. A
 — atque a Venetiis detrahantur. 38. A
 nullis flentis obficio fidelis lres credunt.
38. B
 apud Patavium nuncupat isti viribus non
 effravat. 38. D
 — in partis sunt brevi. 38. P
 — iuste se Ferens diligenter. 43. C
 multos Ferens iustum pugnabat. 43. F
 iuste se sunt diligenter. 43. B
 Robigo Pollio, & Lemanicum egredi
 agredi videntur. 49. B
 Ebodiana Pollio dilectione petuntur. 51. C
 traxili Attila fuisse in folium Patavinum &
 Picentiam versus. 51. C
 Viciationem urbem dilectione capiunt. 52. D
 qui Vicentia predationem ageret Venetiis ad-
 ventus eiusdem eant. 52. A
 massu cum Vicentiam levitatis conferunt.
52. A
 & Venetiis vicentur. 52. B
 Lemanicum torquentis militie foris iuste
 cunctum. 52. C
 in Patavio feminis apud eum vadore. 52. C
 in Germaniam abeunt. 56. A
 ex Ferio & Lemanico Padum pectus su-
 gere coactur. 71. C
 cum Vicentiam confratre medituntur. 71. C
 ad appagandam cunctam Concordiam per-
 gant. 71. D
 obdictionem Patavii felix. 108. F
 impone nobis filia Bretonum annos ad la-
 con Nive Craci trajicunt. 111. F
 Fides Contrae in Venetiis fultum est. 7. B
 esse sanctum ferendam est. 5. C
 sicut Postumio, Regio Hispanie, Medi-
 latioris & Venetiis intus est. 3. C
 sicut Postumio Regio Hispania & Venetiis
 adfudatur. 33. C
 proclamation in Anglia & Germania contra
 Galli. 105. C
 iuste Regis Germanie, Hispanie & Anglia
 preclaras. 140. E
 de Foia Dominus viritate bellis armis interit. 89. E
 — — — cum rebus penitus aget ad Medio-
 litano ducit. 89. D
 Fortunatus induit. 97. B
 Forum Corolinum urbi. 88. F
 — — — tunc Iudei dicuntur. ibid.
 Juli priuicia a Venetiis capitari. 81. B
 Folla Clodia rivista. 77. A
 — — — oppidum Fossati a fortibus. 111. C
 Pracaudus Sevennas debet habere peccatum
 mortis. 38. D
 Franciscum Cellones pagando interit. 114. C
 Delphinius Praeser Respendit noctis Ger-
 manii obscuram. 19. C
 Fideles in Decato Fideles suorum Thomae
 Morenae. 8. D
 — — — sibi ex Venetiis bellis Philippo implacatas.
ibid.
 — — — Principi Venetiis. 64. B
 orates Venetiis apud Leonem Postumium. 105. D
 — — — apud Leonem Postumium de fidei ageret.
110. A
- Franciscus Rex Gallicum cum Pontificis Leonis avi-
 ciliam tare vellet. 111. D
 — — — Rex Gallicum ingredi regias nostra Hispani-
 tanas parat. 111. C
 — — — Rex Gallicum cum Regi Anglie reuerat. 111. E
 — — — in Basilicam Petrum Navaricum precessauit. 111. F
 — — — eis exercitus Grammopis erat. 111. F
 — — — Rex Gallicum 165. Janytis iuste primi age-
 bat. 111. D
 — — — rix in oculis crudelium existente, prosequitur
 dictum. 111. D
 — — — Rex Gallicum cum roga stampa in urbem
 Mediolanum triumphans egit. 116. D
 — — — Rex Gallicum omnium resplendentem regnare
 volebat. 117. D
 — — — Rex Gallicum pacem init cum Regi mens His-
 panie. 146. F
 — — — Rex Gallicum iuste tratus fuit dominus re-
 did. 148. D
 Gonzaga Casalemoni gradiente ricas ex-
 cepit. 11. B
 — — — Afaliam appulam nequam capere pa-
 tolit. 11. B
 — — — Mantua Marchia in fuis Venetorum
 prorsus. 11. B
 — — — regisem predam agit versus appulam
 Casale nequa. 11. B
 — — — Lipontium Festivissimum appulam scirete de-
 fudit. 109. B
 — — — gran Ladonus Regis Gallicum in ejus locam
 fugauerit. 111. B
 — — — Rex Melitanae reveratur. 139. D
 — — — Barberian in locum fave in Italia infundit.
139. E
 — — — in Gallieni akis. ibid.
 Mullius cum clavis iuste Maranum vicit.
118. E
 — — — Pascalicus Praefitar militum apud Ferme
 casellam Germanie uicit. 128. B
 — — — Pollinus praefitus uictis trucidavit Fenece in-
 terit. 17. B
 — — — Rex parobat Pontificem apud Bonumianum
 obnoxi. 119. B
 — — — Scolta provinciem Pirri dissolutam ex-
 cepit. 54. E
 — — — Spinula Daillor bellum Gallicum occidit. 115. D
G.
- Gaidam appudam. 97. D. 136. F
 Galenius Sforza reliquias heredem Joannos
 Galatianum parat. 3. A
 Galli ob uitiosam etiam Italia expolluntur. 2. Epit.
 — — — arsis & decisis patres sunt Regi Romana-
 ram. 1. A
 — — — cum Regi Romanorum noua & vetera adia fe-
 rent. 1. A
 — — — cum Germisoli indiciis intrinsecum polli jact.
6. E
 — — — deflorare rationem querunt. 6. F
 — — — Fenece non amplius regia ex eis vobebant. 6. P
 — — — Veneti bellis laevigant. 8. A
 — — — in exspecto Feneconum impune Abdiam trai-
 citur. 13. D
 — — — incus coeli pergeputram elegit. 13. E
 — — — omnes mali tentant Fenece decipere. 13. F
 — — — facient Fenece erga pagani. 14. A
 — — — castro merito ad Ripalium appudam. 14. A
 — — — Ripalium appudam parve defensione vi captiuam.
14. A
 — — — milia Feneconum exinde surutati sunt. 14. D
 — — — uox Pandionum appudam exercitum mouunt.
14. E
 — — — a Regi fui, ut fortior se gerat, adhortantur.
14. F. 15. A
 — — — Veneti fideles, arque sonus impetuosa
 romensis militie copunt. 15. E
A. Mission. L. Galli

INDEX NOMINUM,

- Galli: *Genses claves parant.* 16. B
 — *viriles Arvales pergeant.* 18. B
 — *omnium rerum scutis felicissimo frumentar.* 18. B
 — *Peloponnesi appugnat.* 18. D
 — *ultimum inter recessum exercitus Fenestrorum mi-
mabantur.* 18. E
 — *natura Germania infelix fuit.* 19. B
 — *genuit certamen imperii.* 19. D
 — *in estra ad Patavium respluerunt.* 23. B
 — *upid Patavium velut mire praeceps.* 23. D
 — *Germanus exstet hostis.* 18. F
 — *repugnabat Germanus Finicorum & Fer-
norum duxes suus fuit.* 18. F
 — *Hippari, & milites Italiae Lennicorum spe-
dum expugnabant.* 18. F
 — *Fennorum venient.* 44. A
 — *Ex militis Italiae tunc & pugnant.* 43. D
 — *contra ibant milites Italiae.* 48. B
 — *Lennicorum appugnat.* 41. E
 — *qui Montaguanus erat, semper patens invi-
que fidelis.* 43. C
 — *U. Germanus servient diffidabant.* 43. D
 — *victoria iudicavit.* ibid.
 — *tatis ferocius impotens affract.* ibid.
 — *Hippari & Germani invisi erant.* 43. E
 — *militis Germani Lennicorum dare.* ibid.
 — *ex misere ut quam celestatae vicerent.* 62. E
 — *hosti ad Montium epidemiam fuisse respexit.* 61. A
 — *terras Montaguanas in expeditione erant.* 67. D
 — *Pontificis in suis partes fiducie testant.* 67. F
 — *epidem Spiliomachum & capiant.* 66. E
 — *felixius exstet Romanus.* 66. E
 — *ex Fenna filium Mattheus predicti fecit.* 68. A
 — *apud Parham bilium milibastor.* 70. A
 — *etiam ad exercitus Fenestrorum & Pontificis
jungunt.* 70. B
 — *exercitus vero Parma noverat.* 70. E
 — *& Pontificis ferrarens.* 72. B
 — *Fenestr. ad Iugos Cledianos & Patavium ve-
lare parant.* 73. A
 — *Fenestr. apud Siscianum venerant.* 76. B
 — *cum tallico & populioribus amicis agabant.* 78. F
 — *ad Lennicorum apicis votum, & Patavium de-
fuerunt.* 79. A
 — *conspicuum Bozilem detinuerunt, & de tem-
plis locis scutis feliciter.* 84. D
 — *Melodiansis utriusque Helvetorum erat.* 81. B
 — *in agro Fenestrorum arcepsant.* 81. F
 — *excederat in velleces & infantes Bozile se-
nuerat.* 86. F
 — *ad Brizellum contra Hispanos versus Damoclos
erat.* 88. E
 — *incident in focum quoniam Hispani fecerant.* 88. E
 — *& Hispani per sic duras pagabant.* 89. B
 — *Melodiansis veritas erat.* 90. F
 — *domi forepum operimbedantur.* 91. F
 — *Propriam urbem adverserant.* 91. A
 — *scutum opus evanescit cum magno.* 92. A
 — *scutum ad Brixigenum Padum transire.* 92. C
 — *Haefani arbitrio poterat.* ibid.
 — *ipsum in Galliam repudiat.* ibid.
 — *in Galliam vici.* 93. E
 — *impone cum suis rebus Bozile dimittuntur.* 97. E
 — *deinde Bozile Hispani trucidabantur.* 97. F
 — *pugna novelli ab Anglis viscantur.* 99. E
 — *non valerent se nisi ignem necibus fuisse
pendant.* 99. E
 — *naves cum beneficiis combusserunt.* 99. E
 — *non Hispani in annas inducerat pacificatur.* 104. C
 — *Galli civitatum Novarium obfides pergit.* 105. F
 — *a Regi Anglie & Romanorum viciniorum.* 115. D
 — *facta ostendit Helvetum.* 116. A
 — *ad Scoparum amorem in preciis colliger
fuerat.* 116. B
 — *non Hispani indecisus annales proponunt.* 119. A
 — *impeditabant ne Hispani cum Helveti pug-
narent.* 119. D
 — *verba Novarium contra Helvetos audier-
tum.* 119. D
 — *& Veneti de Helvetiis nulloribus deportaverunt.* 119. B
 — *Aediliani & Cremona tabella colligunt si-
tinuerunt.* 119. A
 — *erant tam mutuarii, ut si audiens legem
quidem compitare.* 119. D
 — *datus per suos in Galliam usq[ue] mollesca-
tur.* 119. F
 — *salviorum Melodiansi sebit cumberant.* 119. B
 — *antiquam pacem accepit adhuc inci-
pitoque Brizile exire.* 119. C
 — *jus a Regi cum orationis causa contra Fer-
nianum ibant.* 119. C
 — *ad Filium francum reverunt.* 119. A
 — *ex Melodiansis durante nulla summorum ex-
gerunt.* 119. D
 — *superior tanta efficitus populularum erga ren-
plicatas.* 119. E
 — *Galligianum epidem in multo pergit.* 119. B
 — *a Mattheis ladeo tevere iuncta erat.* 119. B
 — *Gallorum Rus Brizile tristisq[ue] erat.* 119. C
 — *Rex affectat Romanos impotens.* 119. C
 — *rufus ventus in Italiam.* ibid.
 — *Rex vixit confidens Regis Angliae pacem
coram.* 119. C
 — *Helvetios in suis partes fiducie vixit.* ibid.
 — *ut id anno dixerit, & aliud faceret.* 119. F
 — *Rex rere cum Regis Angliae consenserit.* 119. A
 — *Pandolphi Petruscum & Senatum ante ip-
sil.* 119. B
 — *Rex militis Oratorum ad Helvetios.* 119. E
 — *sed non exciperat.* ibid.
 — *ad Regem Romanorum Cardinalem Scrivernum
Graecorum misit.* 119. E
 — *hastatur ut si verba Regis Romanorum fa-
ciat.* 119. E
 — *Rex trii statutorum ad Helvetios misit.* 119. D
 — *duci Helvetiorum pecunias corrumpere omni-
tar.* 119. D
 — *Prages apud Romanum fuit magna.* 119. C
 — *res delictive sibi est.* 119. E
 — *Rex poterat Italos erat formidolosa.* 119. A
 — *Rex cum legio collegis vellet.* 119. C
 — *Rex filium suum Rannierum fratris Duri Bus-
ganus iugis dare vellet.* 119. F
 — *Rex fortior Regis Angliae axerit dedit.* 120. A
 — *Rex sine Vicario suis dignitate in Italiam vix-
ire poterat.* 119. A
 — *Rex & Hispanie facti sunt arbiter pacis &
iustitiae.* 119. A
 — *Gallis Dominus Daralus custos orbis Creme.* 97. A
 — *Gumbaretos osces Feneti fratribus fuit.* 118. C
 — *Gumbaretos vixit.* 118. A
 — *Gumbaretensis apicis opus Philippum Parvula ex-
eis fuit.* 118. A
 — *apud Etruriam restitutus feliciter egreditur cen-
tra Germanos.* 118. C
 — *Gonges ambi.* 97. D
 — *Geloni cum dictibat Scambusa.* 97. C
 — *Geloni Duribellum ejorum in Frisia grecat.* 116. A
 — *Genus ejf Ligurianis emigravit, nunc Apennini
montes incidunt.* 96. F
 — *habet ingentem fortunam praeponitatis bene mu-
nitum.* 96. F
 — *Gescarius natus.* 92. E
 — *Geor-*

RERUM AC SENTENTIARUM.

- Georgius Comitus Venetorum legatus in exercitu. 6.D
 — — — Cadolusum auditione recipit. 6.E
 — — — multa opere Regis Romanorum expugnat. 6.E
 — — — Gevilia & Tergilam expugnat. ibid.
 — — — legatus Venetus in exercitu. 10.A
 — water Venus Medicinorum ad Regem Gallosum missus. 13.B
 — Sechelius Passalis Rex bello adorans Hes-
 garie Procer. 29.A
 — Vida Duci probum. 141.E
 Germani oratibus ad Cadolusum eis facti. 6.D
 — civitate Belluvia, & Filio oppido patinatur. 15.D
 — magna ferida in Italia urinatur. 15.D
 — ad securiam intercedunt curas Venetici ob-
 hauant. 26.B
 — medicinalibus sanibus pueri & mulieres per fe-
 gites queruntur. 26.B
 — sanctorum domorum balsamant. 26.C
 — Moesialem appudem Forijalii capere nos pe-
 tuntur. 26.C
 — apud Vallisferum oppidum sunt celi. 27.A
 — ad urbem Asturie in fugam sunt concurvi. 28.A
 — scilicet Asturie civitatis obdilem Tulumus ca-
 pent. 28.B
 — in Iberia servita non ubi sunt. 28.B
 — Caesarea Iberia passi sunt. 28.E
 — patiti etiam oppido Raffenscio. ibid.
 — iterum in Iberiam venient. 29.A
 — sapa Francisus viciac. 29.A
 — appudem Lomianum capiant. 30.D
 — apud Arapiti vicibus Patavini admittant. ibid.
 — sed urbanos Patavios acriter oppugnant. 38.C
 — ab urbe Patavio magis cum ignorancia difi-
 ferunt. 38.D
 — Fiorentia Veronique subficio Petruum. 38.F
 — Fiorentia capta denique itam regnare preda-
 bantur. 39.F
 — Veronam venient. 42.A
 — Dux Achalcianus locis verbis debantur
 aggredi uoces. 48.B
 — pedites in castra Venetiarum confunduntur. 48.B
 — & Venetia gratianae excipiebantur. ibid.
 — ingens supplementum in Germania accipiunt. 48.
 — Epit.
 — in Ferraria Vicentiam venient. 51.D
 — retin coiuntur diripiunt. 51.D
 — qui Vicentia mordantur, semper inter se pa-
 ratique flabunt. 51.C
 — magno perisse fiuentem Galli delectant. 51.E
 — sent uoces. 55.E
 — & Hispani Moesiam capere cont. 56.B
 — appudem Marpilius capiant. 56.C
 — trahito Ferreto subiaceat. 81.B
 — Profecti & profecti militum in capiunturum
 Venetiam addecentur. 81.C
 — Paraciam subdere minantur. 108.A
 — & Hispani Veneti infeli erant. 110.C
 — ipsi Ferreto in Venetia conditae faciunt. 110.D
 — & Hispani itam peninsula Rhodopiam
 expoliant. 119.C
 — Filio oppido patinatur. 119.D
 — oppido Crotoneum & Moesiam patiti sunt. 122.D
 — pedites sub signi Galli contra Caesarem ipse-
 ra militie facere valebant. 137.D
 — illi dimicari fabriqati Viroceti. ibid.
 — milites ad Gallis deliguntur. 143.B
 — & Hispani ad Galli & Venetia deliguntur. 143.C
- Germanni pro invia concordante in Germaniam
 alibi reguntur. 141.E
 — reditibus proprias acceptant. 148.F
 — pacem invasim cum Regi Gallosum. ibid.
 Gremmonum mihi est seipso agro rufare & pra-
 das agere. 144.A
 Gonita croissa in Venetiarum petrifactionem una. 2.
 Epit.
 Gonita a Liviana Forni exirent Praefecti expe-
 guntur. 6.E
 — appud. 60.A
 Gonita Veneti bella efficit. 8.A
 Gradulus exirent. 19.P
 — & federatus oppugnat. 80.E
 — deditus & federatus caput. 80.P
 Gradulus oblitus a Venetiis fecerat. 81.E
 Gradum mihi ab Aquitanisibus post condic. 7.G
 Grignanum a Venetiis igne absumitur. 60.C
 Guido. 97.A
 Guido Rangonius Casii caput. 70.B
 Gurgenius Episcopus Bussone iam Pontificis & Pe-
 nitus de pais agit. 74.B
 — se infesta, Puerifici & Lentis invadit in
 Germaniam recurrunt. 71.C
 — Episcopus contra Pontificem, Venetiis & Hel-
 vetis agit. 94.C
 — exortata nobilis balsam, que ex fado Pe-
 netis deobstant. 94.C
 — Episcopus Iustitie uerbis contributus spin-
 vidicit. 117.F
- H
- H**annibal Bestialis Ieronimus felicitate su-
 dit. 12.B
 Lentum Dux Venetorum apud Crotulam
 possedit. 144.E
 Helicus uratu Regi Gallosum & Romanorum in
 Panormum vicit. 44.F
 — cum enemi sensibili Forni & Pontifici sub-
 vertit. 44.F
 — castore consubtili regni Hungarie la partes
 Regi Gallo subducere. 45.A
 — habet orationem ad Pontium. 45.A
 Helveti, at in agros Mediolanenses edoces Gal-
 lii intrangs, reuoluntur. 55.A
 — cum Pontifex conuenient. 61.E
 — in Italiam iter fatigare parat. 61.E
 — Faventia oppidum & Castrum Ferram ex-
 pugnat. 62.F
 — cum postueratrum pedum milibus Mediolan-
 ensis suos repraesentavit. 63.A
 — post Mediolanensis & Gallosum exercitos
 in partem repedant. 63.B
 — cum Regi Gallosum in gratiam rediret. 63.B
 — multum Oratorem, de bello cum Regi Gallo-
 sum agendo Bassanius uirtutem. 65.C
 — in Italiam iterum defensionem. 70.E
 — in Adriaeum felum prexumpit. 84.A
 — ad Baia Crassae uitiorum in Gallo ele-
 vent. 84.A
 — cum ingenti pista rediret uide abforsent. 84.B
 — erantes Galli expoliant. 88.D
 — decim. matris Romae & Venetias uicent.
 — iterum in Italiam pergit. 90.F
 — per Tridentum Veronam coniunt. 90.F
 — span natus ad Gallos defensione nigrum fact. 90.F
 — pallium Tellinum expugnat. 93.C
 — in Bergandum iterumque melioratur. 93.D
 — Venetia genitiva efficer. 94.E
 — quis Galli dulci expoliant, uilla Po-
 nifica accipiat. 94.A
 — canillatores libertatis Eglefe appellandi fusi. 94.A

INDEX NOMINUM.

RERUM AC SENTENTIARUM.

- Hofem lacifere illum non decet, qui propulsare impetrat vix ipsius est. 43. E
 Hieronimus classem Britannorum proficit. 99. B
 Hussii Feneri bellis lacifant. 8. A
- I.
- Jacobinus Norrellus per scutula luxura Lemassae subdidit vix. 39. A
 Jacobinus Flumentum pirata libris fecit infamia. 78. A
 Inducit ister Petrus & Germanus facti facti. 60. D
 Infamia illis est, quibus vita carior quam honor infelicitatis. 80. F
 Initia ad idem rerum gerendarum habere, multum referunt. 157. C
 Toleratione in pacem Feneris publicatam edita. 150. E
 Invidiam usquam comparare ex te parva fulsum est. 109. D
 Joannes Cola Germanus Orator Feneris difloratus rufidolus facit. 21. F
 — Cornelius orator Feneris cum Cesareum virtutibus de pace agit. 44. A
 — Diphilium iam cohortibus quibusdam in Germanie i. 60. B
 — Tiberianum equitanum revocabilem semper. 60. B
 — Carthus absolvit. ibid.
 — Gregorius & Hispaniolum igne abfumant. 60. G
 — Formis bellicis intercessione postea frangit. 65. D
 — ipsam Ecclesiam Dux. 71. A
 — iam Significatio Galathis in legibus pectoralis vixit. 105. A
 — Dux bellum Feneris. 107. A
 — Franciscus cum aliis Pontificis exercitu contra urbem Mirandulam iurat. 144. P
 — Gambari Brusticis ad additionem abhorrit. 17. F
 — Gileadas filius Galeatus Sforzis. 3. A
 — exercitus acipit patrum Ludovicus Sforzus. 3. A
 — aduersus Iohannem regnum Neapolitani Ferdinandi Regis exercitum dedit. 3. B
 — Dux Melitensis cum agit. ibid.
 — Gomaga i Manuano falso coronate resurrexit subversor. 48. B
 — Gracianus equi lasso in hispanum proficitur vixit. 11. A
 — ad Fallos Palibensianos cum militibus mutavit. 64. A
 — Jacobus Triulius Melitensis ad refenditum Hereticis, vixit. 11. E
 — capiunt Pontificis capiunt paginari facit. 70. A
 — orator Galles iam Iohanniti de pace agit. 101. C
 — in provinciam proficitur. 135. E
 — id Feneris Christophae prope Mediolanum it. 134. P
 Julianus Manfronus amico equo in hispanum proficitur vixit. 135. B
 Joannes Maria Fregolius Tarazonam & Feneris mititur. 11. C
 — Philippum Merian Roborem Comitem apud Vicentianum aggreditur. 11. B
 — Dux bellum Fenerorum. 79. B
 — Germanus vixit, & velut cum bisimilius sue follis superceder. 91. D
 — Dux Graecie. 107. C
 — Morsus Apollinaris proximam cum clavi fertur vixit. 9. F
 — prefectus classem Padiam. 65. C
 — iuxta classem prope propagandas Coloniae vixit. 70. P
- Joannes Naldus obfusus fessum ad Argentoratum traxit. 123. E
 — — — Petitione feger Rhodjanum Pugnacum sentimus adiutor. 132. F
 — — — Paula Balonus Dux Fenerorum in infirmitate. 44. D
 — — — cum Feneris regis in expeditione erat. 81. B
 — — — Fenerianum deitatem caput. 81. B
 — — — Britas predictas prostrant. 87. D
 — — — ad caputdem Laminas opprimit. 106. E
 — — — cum equis in Tauris in bello iur. 112. D
 — — — Gradonicus legatus Feneris. 27. D
 — — — infideli exercitus et legatus ab expeditione reculans deinde avertire. 27. D
 — — — Rhodjanus Palliatus annis ministrar. 41. A
 — — — arcta Gallicanae praefidia manu. 42. D
 — — — Celsinus Feneris dominus. ibid.
 — — — legatus Feneris in expeditione reponde Feneris vixit. 45. E
 — — — legatus Feneris in ephesi. 91. C
 — — — legatus Feneris. 80. A
 — — — legatus cum exercitu in Forum Iuli percepit. 81. B
 — — — Manfibrosus exercitus Feneris Dux. 11. E
 — — — Iohes iterum aliqui iterum polubit. ibid.
 — — — in hispanis proficiuntur. 11. F
 — — — collat. Recitationem stuprat. 13. C
 — — — in hispanis proficiuntur. 71. E
 — — — Dux bellum Vicentie proficit. 107. A
 — — — apud Martochium praefidia faciat. 113. B
 — — — Victorius legatus in hispanum proficiuntur vixit. 123. E
 Itilia tota defolatur. 29. B
 — bellis afferri perirent. 59. A
 Itilia invicta immixtis ei auxiliis Dux Barbadus & Regi Gallorum filia. 103. B
 Juliana Medicis ut locum Petri Sobrieti Castellorum sefiicit. 94. E
 — — — regnum Dux Albergoem utrumque aere operat. 119. A
 Julius Manfibrosus in hispanum proficiuntur vixit. 114. C
 Julius Peccifer invadet Feneris quod habrant omniate armorum & Fenerianum. 7. A
 — Peccifer ex spermatu dat Regi Romanorum & Gallorum cum Helveticis conciliare. 7. A
 — Peccifer armis fiscitatisibus in Feneris apud egi. 11. C
 — mors Urziam Dux cum exercitu in Viciniorum fini. ibid.
 — Peccifer Feneris confitis Ecclesiis invadet. 18. F
 — — — scripti a Pecciferi dirimuntur, Fenerianus, Recitationis & Ceremoni. 19. A
 — Peccifer deficit fedis Cameranis. 44. C
 — Peccifer invadet Regum Angliae & Gallici exercitos. 44. D
 — Helvetios invictos exercitus habent. ibid.
 — exercitus Feneris cum Manfibrosus conciliare. ibid.
 — Peccifer invadet periculum libertati rotis fortis invadit exercitus vixit. 44. D
 — exercitus fedis inter paucit. ibid.
 — Peccifer, Dux Feneris contra Feneris bello deferrit, curabat. 123. A

INDEX NOMINUM,

- Julius nihil Gallos Duci Ferrarie auxiliu fecit. 3.E
 — Pontifex auctoratus Regem Romanorum à Gallis extirpsit. 3.A
 — unde illi Lemnacum, Fallegium, & Ferriane Ciceratam redimere. 3.C
 — Regem & Altissimam in pugna à Maximiliano defecit. 3.D
 — cum Erculis parat contra Genus 3.E Ferrarensis in expeditione ire. 3.D
 — Regi Hispanie petens Neapolim in fundo nati dicit. 3.B
 — Pontifex habet uraniam in confidere. 3.D
 — Pontifex iterum ad Genuenses. 3.B
 — Pontifex auctoratus Gallo, & Ferrariam Roma expulso. 3.B
 — Pontifex Barcelone agreditur. 3.D
 — Peccatae velut ad Gallos defecit. 3.F
 — Pontifex auctoratus Germania, Hispania & Anglia in exercitu bellicis iei. 3.A
 — Pontifex auctoratus ximoni recubat. 3.B
 — Pontifex Pellenensis. 3.B
 — Decretum Urbanum condonaturat. ibid.
 — expeditio in urbem Iherusalem felicitatis. 3.B
 — Pontifex domus Ferrariana caput feliciter, Romanum amicit. 3.B
 — decepta belli grandi non capta dimicat. 3.A
 — Pontifex ad esculum Pisii auctoratus. 3.B
 — Pontifex Revo in Latrone Ceciliae inducit. 3.A
 — Pisianum Ceciliam uram facit. 3.A
 — cum Galli frequentat de pro agit. 3.A
 — Pontifex in agricolatum incidit. 3.F
 — Pontifex contra Flaventiam censu Ecclastis invadit. 3.B
 — Pontifex fatus cum Hispani & Veneti in. 3.C
 — Pontifex inuidit peccatis utrū infelicitas. 3.D
 — non confiteat timore pacis conditumque felicitate. 3.E
 — Pontifex Parmae & Placentiae recipit. 3.A
 — Pontifex novam fedem in Veneti facit mohibatur. 3.B
 — Pontifex cum Regi Romanorum iuret Veneti novam fedem iuret. 3.C
 — Pontifex per triflexa in gravem agreditatem incidit. 3.D
 — fatus Urbini Decretum in Decreto Pisaei. 3.E
 — fuit bellum quam pars boudicior. ibid.
 — Pontifex iacevit Regem Gallorum secundum cor suum. 3.C
 — obirebat cum cruce gemmata. ibid.
 — fratrem Regis Cardinalem inflammat. 3.D
 — verba Flaventiam & Romam abit. ibid.
 — Tullius cum Flaventiam & Germanos in Rhodopiam Polissiam predat. 3.C
 Julianum Maxentium profectus levitas Flaventiae in Bellum patetatis uenit. 3.A
 Julianovis arbi. 3.D
 — civitas Magde feliciter uenit. 3.C
 Julianopolitana in uictu precipitatur. 3.E
 Lactantius Bergomitanus cum pugnat veterans Romam sui pergit. 3.A
 — Bergomita politus legum repud. 3.B
 — Bergomita natus tuncrus manu. 3.C
 — ex valent ille accedit. ibid.
 Lacum Obscurum oppidum. 3.D
- Lacus Benatu. 3.E
 Lanterna cestillum. 3.E
 Landi civitas ad Gallos defecit. 3.B
 Laurentius Cerina pedibus. 3.E
 — — — fo Imperator omnium peccata. 3.D
 — — — omnium peditorum Lentorum Dux. 3.A
 — — — cum exercitu in Forum Iuli pergit. 3.B
 — — — cestulum Crema la suam partem allicit. 3.F
 — — — ad urbem Brizium in Fenestrorum falso recipiendam, missum. 3.B
 — — — Crema preficia fat. 3.B
 — — — Crema Cestus stratagema boles vicit. 3.E
 — — — Calixtum oppidum ingreditur. 3.F
 — — — ad Quizzanum uilem intertempo Mediolanensis aggreditur. 3.B
 — — — urbem Bergensem deducit caput. 3.B
 — — — deducitum Bergoni fecit. 3.A
 — — — in Crema Regi Gallorum parabat vias. 3.B
 — Modius merobat Regem Gallorum Pontificem curvante. 3.B
 — Modicus cum exercitu Pontificis Ducus Urbinatus respicit. 3.E
 — Urbino & Pistoiam caput. ibid.
 — Sigredus cum armata tribus Flaminie in tua rura egit. 3.F
 Lazarus uallis. 3.B
 Lemniscum oppidum à Gallis, Hispani, & Italia militum oppugnat. 3.B
 — — — oppidum reuertitum Gallo reliquaque. 3.A
 — — — ejus oppidum fatus ipsa annis abegit in campum plenum. 3.E
 — — — maxima magis spes quam natura. 3.E
 — — — a Galli oppugnat. 3.E
 — — — oppidum caput. 3.D
 — — — deducit in Fenestrorum pugnante viam. 3.B
 — ab hecibus reliquabatur. 3.B
 Leo X. in locum Juli II. Pontificis sufficiunt. 3.A
 — — — in Gallorum civitate Romam uenit. 3.A
 — — — Pontifex scriunt fedes iuret cum Flaventia, Heruli & Medicis invenit, Fenestrarum. 3.B
 — — — Pontifex fatus claudelio cum Regi Germania Hispani & aliis ecce. 3.D
 — — — Pontifex enim operas debet Italiam Italiense esse. 3.B
 — — — se prope uolat cum Hispani, Veneti, Flaventia, Medicis invenit & Heruli. 3.B
 — — — Pontifex fatus fair arbitri pacis. 3.A
 — — — iudea magi magisque ad Venetos declinat. 3.B
 — — — videlicet uelle Gallas pati, quam Germania & Hispani in Italia regnare. 3.B
 — — — Pontifex Gallico & Hispano uiribus diffringit querit. 3.C
 — — — milites Urbini, Flaventiae, Lucam & Pisii arbes Juliani fratres subiiciunt. 3.B
 — — — ad Veneti declinare uult ei. 3.A
 — — — Pontifex exercitus carabat Veneti cum Regi Romanorum compunere. 3.A
 Lemnus Declivus imperatorius maria Tarquinii aggreditur. 3.A
 — — — fo atque Patavinum Veneti tradit. 3.B
 — — — frater eiusdem a Veneti in uel Pausio. 3.B
 — — — Hemo arbitri Brizie preficit. 3.D
 Leo-

RERUM AC SENTENTIARUM

INDEX NOMINUM,

- Maximinum oppidum fitum ad mare prope urbem A.
 quidam. 118.C
 Marcella torci. 81.E
 Marcus Evangelista in Diuum militem a Venatis
 fugit. 8.B
 — Antonius Columna contra urbem Genavam cum
 exercitu fugit. 15.A
 — — — Spurium oppidum delitione cepit.
 16.E
 — — — ratione urbis Bononia prefecit.
 67.B
 — — — se periret inde, abire compulsa est.
 89.P
 — — — prefatio Veronam invenerat. 114.R
 — Contumeliam prefecit clausi Paduae. 10.
 F.11.A
 — — — propinquacum a Ferrarensibus in
 Allobrogo possum fio agerat. 31.A
 — — — cum clausi Genualium oppidum ve-
 nisti. 42.D
 — — — pars labore exigit & dirigit. ibid.
 — — — Dux clausi Veneti. 65.C
 — — — frumenta traxit in monum Allobrogo.
 65.C
 — — — Philippius Dux bofium in Feneto-
 rius prefecit. 117.B
 — curio bellicosa virilium Marii in media pla-
 teo Tauridi fideliter. 21.B
 Margareta filia Cesaris. 44.D
 Matagamum oppidum medium inter Mediolanum
 & Laudum intinxerat. 135.A
 Martinus Georgius orator Venetus a Galli caput.
 89.C
 — — — erat Venetus apud Pontificem. 132.A
 Manificus oppidum eis fitum ad collis. 52.F
 — nullas uirias tui egit. 20.D
 — a Venetiis abscederat. 58.D
 — a Venetiis occupata. 58.D
 Martinus Farentinus uoltri curritus Imperator.
 63.B
 Martinius multe inimicinie regum fiduci-
 lent. 131.A
 Matthew Idenensis tenens Gallegianum oppidum
 invadit. 59.B
 — Lucher Gorgoës Episcopus. 44.D
 Maximilanus ad parandum bellum, & copias cal-
 ligatorum Tridentum vicit. 39.E
 — Gallo in auxiliis Veronam occiderat. ibid.
 — Imperator plus erigit quam habet. 7.B
 — Imperator cum exercitu Tridentum & Fer-
 nopolis vicit. 18.E
 — Imperator hellungensis contra Venetus in Iberia
 & Fergili. 19.C
 — Imperator Vallisoëm oppidum vicit. 11.B
 — minister exercitus Venetorum, aut urbem Tar-
 vissim invaderet. 21.C
 — Imperator contra Venetus cum Tarci agit.
 37.B
 — in Venetos invictus Regis Pannouze. 37.B
 — Imperator in Germaniam abiit. 38.D
 — Imperator factus bonuus flos, ut patitur pati
 bonum mori. 38.E
 — Imperator tentauit uictum faciat in Regis
 Romanorum subversare. 121.E
 — Passiorum & Pelous contra Venetus in au-
 xilliam vocat. 121.F
 — Imperator Romanus Tridentum vicit. 141.B
 — Imperator militibus solvendo ux. erat.
 141.C
 — Imperator abiit in Germaniam. 141.A
 — Imperator soldat pacem cum Venetiis facere.
 148.D
 — Verus Regi Gallorum volubilis daret, de-
 mando fedus Comerciose feruatur. 148.D
 — oratus Pontificis repulit. 44.E
- Maximilianus Rex difficultate verum mortuus &
 indecessus agere. 6.E
 — Rex desperatus dallas declinas ad Galli. 7.A
 — Rex cum Fenetiis rem infelixiter gest. 7.A
 — Rex Romanorum Regi Gallorum se credidit re-
 siderat. 81.E
 — Scotia Molinari Dux inseparabilis. 94.C
 — — — nazua cum tempore uirum Molinariam
 ingrediar. 100.C
 Medicis Cardinali legatus Pontificis in Gallorum
 prefecit. 89.C
 Mediolanensis fedes cum Pontifice Regi Hispanie
 & Venetiis invict. 1.C
 — — — venient & pacem implorant. 136.C
 — uirum Regi credidit effect. 156.C
 Meliusus fluvius nunc Brontes. 34.C
 Mediuscum vulgo Metamarcum oppidum Fenetiis
 a Sudore. 111.C
 Medocassanis hinc inde ad Patricium invenerat.
 111.E
 Melenger Dux levitatem in hispium prefecit. 100.C
 Melius est prævenire, quam præveniri. 31.C
 Mens sibi confia pio fatis noster. 77.B
 Mens fusa est misera incerta pro certis. 67.B
 Mercantes ut ausfragium faciunt, mercimenta in
 more prægrediunt. 87.B
 Mercurius Bea cum Gensis equitibus ad Campani-
 um uuln. uuln. fecit. 125.A
 — — — per calorem Sagittarum uuln. Tridentum
 prædebat in Germaniam uest. 125.D
 — — — ad portas Verone accepit. 132.E
 — — — Briseniesque paludantes uidentur. 140.A
 — — — fugientes hostes fudit. 143.P
 — — — secundum ab hostiis recepti. 147.E
 — — — rates uuln. summuntur. disject. 147.F
 Merparium, oppidum. 31.A
 Mellum appellum. 31.A.88.A
 Michael Fridericus cum uxore in hispium prefecit.
 15.D
 — — — Falcarius prefecit exercitus Venetiis Albo-
 viensis in hisp. retinuit. 59.E
 Milites revoluti donum spernit nescit & modo res
 preferit credere. 19.F
 — — — fuit reprobata uisera. 20.G
 Minimus annos. 118.E.91.B
 Mirandula civitas a Patriarcha caputa. 64.C
 — — — a Ponifex & Venetiis obdet. 69.F
 — — — deditus Pontificis traditor. 70.A
 Mochi castellum natura & spes bene manuicium
 78.B
 Monfalconium oppidum Farigili Germani capre-
 uisse possum. 26.C
 — oppidum ei caput. 119.A
 Monasterium Morchio in Galli regione excusat.
 94.A
 — — — Marchio cuncta Novarum in fidem accep-
 91.D
 Monilex oppidum castellumque in hispium uentu po-
 refecit. 34.A
 — oppidum arister oppugnat. 33.D
 — — — ejus spacio parum maximus, hanc longe di-
 fusa ab urbe Patriae. 33.D
 — — — contra hisp. defendebat a Petro Gradius
 Prefecto, & Duce Paulino Carty. 33.E
 Montagnana nobis Venetiis recipitur. 41.E
 Monia oppidum difit a Mediolanum item militibus
 paginum. 61.A
 Monia Amnia Rex fuit infelix. 98.C
 — — — dicit se habere duas gallinas, qua-
 trius uero exueni arietum, altera argenteum parent.
 98.C
 Moa-

RERUM AC SENTENTIARUM.

- Mensis Amini Regis mense la dominacione, modo se
Agyptianus impere predolebat. 58.D
— in sola regia specie ejus sita esset. Ibid.
— in Tasciam partibus eam prout
fuerat. 58.D
crueliter cum illis excederat. Ibid.
Mongolorum prefectus propagandati ad Eboracum
in Extremis partibus vnde. 146.B
Mororum urbium mala Toscana. 116.C
Mors credatur esse felix, quae in agenda rebus
optimis proveniret. 84.E
Mugla urbe. 59.C
— appulsa a Tigris flaci acriter incutitur. 77.D
Muglemens a Tigris flaci repelluntur. Ibid.
Mundi istud. 56.F
— tigilique ingrediuntur. Ibid.
Mundus in tres partes dividitur. 96.E
Mula ferrea porta appulsa Galliam. 58.B
Mutua arte caput. 61.A
— deponit ad Galias. 64.D
— tectum per Imperatore Maximiliane. 70.C
N.
Natus fuit. 27.C
— fuisse jacta Tegegia in plegas eost. 28.C
— dicunt fuisse Venetia. Ibid.
Neapoli a suis Pontificis Regi Hispaniae in
domo erat danda. 54.D
Nevir fuisse papuli feri, & magne virtutis do-
mum. 115.C
— evane proinde Romanus exercitus in maius di-
sciplina ducitur. 116.C
Nicolum Caballus aucto Ferrando. 110.G
— Doma Genua extorti. 57.B
Vendramini prefatus per valles Segunianas
nigra Tridentum contulit. 157.D
Ultimum vir prodidit, & resum bellatorum
experiencia telethorion. 9.F.10.A
— fuit famosus exercitus Veneti Praefec-
tus. 5.P
— cibarumque ad Pastericum. Ibid.
— Piscium Camus Imperator exercitus
Veneti eratque habebat. 10.B
Nilus flumen. 96.E
Nimium emmagis elici sanguinem. 87.E
Nocti hostem ultra lacescere, cum propulsione
injuria via aperte sumus. 27.C
— plus expere, quam retinere facultas est. 27.C
— plus solita facere. 49.A
Nojomus urbi. 147.F
Novaria circuus à Gallo cibulatu. 107.F
O.
Obdebet facili omnes, si que alii imperio tu-
pros praetulerint. 41.F
Occasio que fendi praeterit, nunquam redit. 56.A
Occidente ut in milite magnum interficit. 61.B
Officiaria Fregilia Genua extorti. 57.B
— ex Genua Dux Regi Galliarum parvissi-
tum. 144.B
Odium qd forentur difundere. 57.A
Opertum illius urbi vegetatio. 111.D
— per 15. milia passuum a mari distans. 111.E
Oratio Andree Genui extortum. 20.B
— ab Andrea Genui Brivio habita. 17.B
capitulum Veneti ad Senatum. 87.B
de fide erga Gallos. 17.B
Domicilius Vespasianus ad Regem Galliarum. 138.D
Heliocri oratione Regis Gallie. 47.A
Julii Pontificis in confusione. 34.D
Leverai Laurentius Principi. 31.C
Nicolaus Ursus Imperatoris exercitus. 16.B
Petrus Paschal ad Panormum. 47.D
Prefelli urbis Taracii. 21.B
responsum scribere aegri Regis Galliarum.
139.A
- Ostilio fuderat cum Galliis Venetii eis fuderant. 4.C
— fuderat in portis Regis Ravennatus Venetii
tunc evanescit. 5.A
Olopinus appulsa Genua in noctis principio. 119.P
— duravit obdilem facinus. 120.P
— nesciunt capi possit. 121.B
Officium Fornaciene Padi quod privatus locutus est. 5.A
— Primarium Padi, qui adicere civitas Augus-
ta. 57.A
P.
Palatum appulsa prope Carpae. 69.E
Palatum appellatur Bellare. 71.D
Palitum Gallorum ubi Dux. Ibid.
Pallavicini per Regem Galliarum artem antecipare
sovit. 107.B
— à Liviano vicinorum. Ibid.
Pallifetus Domus exercitum Gallorum semper au-
tebat. 134.D
— Prospere Coloniam incutit et fideliter. Ibid.
Panurus auris. 70.C
Pandium appulsa. 117.C
Pannone Regis militari belum contra Delmatae.
17.B
Pannone semper invictus cum Germanis ge-
ravit. 47.F
— nesciunt cum Hispanis & Gallis aliquid cas-
uoso habentes. 47.F
— pacem & belum eximere cum Poenitis exer-
citum Taurorum habent. 47.F
— interrato Regali. Veneti, iustitia debet. 46.A
— ab Iovianis pecunia nihil Veneti ager pos-
sat. 46.B
— habentes exortum Thracem. 46.B
— velut ut Veneti Delmatae resistunt. Ibid.
— fortis bellicopteris. 98.P
Parma Reg. Gallorum à Pontifice traditor. 136.D
Parma reges reddunt. 57.F
Parma rite se lebet, rursum etiam bene se lebet. 21.B
Parati Romanorum primus inhabitauit. 7.C
— Modicum, Egiacum etiam, & Allobriga
concedere. 7.C
Paratium à Veneti occupatur. 23.C.14.A
— in pectore Paratium reddit. 24.C
— habebat fabrickam Venetiarum. 31.C
— qd fuderat placidissimum exercitum. 12.F
— Asturum & Tigris precepit excedere. Ibid.
— à Veneti famosus fidelis exercitus. Ibid.
— à Veneti exercitus modis manuor. 54.A
— illos urbi maritava. 111.D
Paulus Basilium Dux bellum Venetorum.
127.C
— Capellus erat Veneti apud Julianum Pontifi-
cum. 44.B
— Petro Alaniello, & Joanni Pexis
Gravissima legatus in capris se habuit. 71.C
— legatus Veneti in capris cum militi-
bus ad Delmatos appulsa sunt. 66.B
— Sardicis appulsa vi capi. 68.E
— prope Mordaxum exercitus sunt. Ibid.
— cum Veneti exercitus ad civitatem concur-
sant sunt. Ibid.
Fretorum bellum Dux. 77.A
Quintus Dux militum contra ad Moesium
appulsa exercitum facit. 51.E
— Santangelum plures undevitae & mandub
fuerunt delectantes. 114.C
Pax inter Regem Galliarum & Hispanum. 145.P
— ejus exercitum. 146.A
— fuit folla inter Gallos & Germanos. 148.P
— Ejus pace exercitum. Ibid.
— fonsq; ejus, & exercitum confundensq; fonsq;
Regi Galliarum & Hispanum multo fons. 149.C
Pedemora appulsa. 57.A
Penculum praefero quando vitare possimus, de
fatu speramus. 67.A

INDEX NOMINUM.

Peculum in mera est.	81. C	Prosper Columnus palam contra Pontificem ibat.	92. D
Petru Corfini episcopus P'allierum vi expulit.	27. A	— — — — — <i>justus Pontis; ut suauitate rem regis-</i>	113. P
— — — — — <i>duabus diversis milibus conseruatur.</i>	16. C	— — — — — <i>restituit Ponti; ut suauitate rem regis-</i>	113. P
— — — — — <i>Graecorum Prefectus Molossus.</i>	31. E	— — — — — <i>restituit Ponti; ut suauitate rem regis-</i>	113. P
— — — — — <i>rector opidum contra federates.</i>	ibid.	— — — — — <i>restituit Ponti; ut suauitate rem regis-</i>	113. P
— — — — — <i>Laudius Orator Pontifex cum Gargone Episco-</i>	95. F	— — — — — <i>protectione.</i>	114. A
— — — — — <i>pope pace agit.</i>	ibid.	— — — — — <i>Medicinam lemnatum abit.</i>	ibid.
— — — — — <i>scimus comes Gargone Episcopi Roman-</i>	ibid.	— — — — — <i>Bergomum cruxata subdit.</i>	117. C
— — — — — <i>ii.</i>	104. A	— — — — — <i>cav milites suis in hispium poterat-</i>	117. C
— — — — — <i>urari cum Pontifice agit;</i>	ibid.	— — — — — <i>teat.</i>	114. D
Floridus don.	124. D	— — — — — <i>et Galia maxu missa in Gallures venas</i>	114. D
Longinus Dux peditum.	141. E	— — — — — <i>miles videtur.</i>	114. E
Marcellus legatus P'austris leges a tergo ad-	108. E	Proverbiu <i>m NON PUTARAT:</i> <i>tarpore sepe di-</i>	114. E
— — — — — <i>legatis Venetiis in eadis.</i>	37. E	— — — — — <i>cider.</i>	14. C
— — — — — <i>legatis in eadis Ferugili iudicavit.</i>	51. C	Prudentia in rebus periculis quae est.	14. C
Montanus vir egregius in prælio acerbus.	15. E	Prolominus urbis in tres partes dividit.	12. C
Nauta in Gallures prolatum venit.	89. C	Pugna ad Castrum venit.	59. C
Navatus contra Medicinam castellum acer- eget.	136. C	— inter Veneti & Galli.	91. A
— — — — — <i>a Dassive Latribus missis hostes ad Mi-</i>	ibid.	— apud Caput ageris.	125. C
randolam fons.	ibid.	— atrois inter Galli & Helvetios.	135. C
Pafacium orator Pontifex apud Regem Pan- niam.	44. F	 Q	28. E
— — — — — <i>egit cum uratu Passifili.</i>	ibid.	Quintianum à Leontine Cicerone caput & discipit.	116. F
— — — — — <i>evanescens dabit ad Panneum.</i>	45. D	 R	
Sodoringa Confalonierius Flentius	eredit.	 R <i>uria fons.</i>	116. A
— — — — — <i>24. E</i>		Ralprichium lucis clivus à Germanis capi-	116. C
Uria orator Regi Hispanie ad Regem Rho- marum.	81. F	— — — — — <i>nus patet.</i>	116. C
— — — — — <i>debetatur cum a fidei Regi Galiae.</i>	83. F	— — — — — <i>episcopis à Venetiis acceptor.</i>	116. C
— — — — — <i>Venetiis venire de iudicio loquitur.</i>	83. F	Raventia aperte obdetur.	118. B
Pharmacis medica quendam medium acerba sunt, ta- men repente lenitatis gratia sumuntur.	12. D	— — — — — <i>urbis à Venetiis Julio Pontifici datus.</i>	119. A
Philippus Baduarus imperator in Fluminis il- latuus ultus est.	113. D	— que vi cagi non potuit destruere fecit.	89. E
— — — — — <i>Latranum vi septi & dirigit.</i>	ibid.	— alii urb's maritima.	111. D
Maria Rubena apud Fluminis ad Joanne Maria Fregia uictori & capiuit.	33. B	Rayneria filia Regis Galliarum.	143. A. 117. F
Picegiamum opidum stans iuxta annas Adiacens.	91. D	Ferdinandus fratri Duci Burgundie cum deca-	116. F
Platella fluvius.	42. D	rebus Medicinamque despudetur.	116. F
Pinacolum opidum.	114. B	Reductus Rempli. Item alexipharmacum af- ferte debet.	114. D
Pipus Spani Sigismundi Regis Hungaria bell' Dux.	63. B	Redimus urbis vernam sericearum.	113. A
— — — — — <i>de Aquilejanam provinciam præcepit.</i>	ibid.	Reges fôla uita discutunt.	6. A
Pilchiria à Gallis occupata.	18. D	— — — — — <i>fôla pôlubaria, fôla jufia cuius gallus</i>	116. E
— — — — — <i>à Venetiis capiuit.</i>	ibid.	— — — — — <i>grece.</i>	116. E
Pilum opidum à Germanis capiuit.	137. A	— — — — — <i>fôla imperandi libidio alii uocant belli.</i>	116. E
— — — — — <i>oppidum capi intendit.</i>	19. C	Reipubli <i>Cardinalis legatus pontificis.</i>	62. B
— — — — — <i>opidum.</i>	19. D	Republi <i>incolumi resumens private salva finit.</i>	62. B
Placentia Regi Galliarum & Pontificis traditor.	116. D	 R <i>Reio flavo.</i>	32. E
Plautia amar.	90. B	Renum successus homines sequi soleat.	113. B
— — — — — <i>amoris opidum Castrum venit difficit.</i>	ibid.	Reveres opidum.	70. D
— — — — — <i>flossem uulni prope Opitergium.</i>	111. E	Rex Galliarum cum Urba & Coloniae Pon-	70. D
Plinianus urbis in tres partes difformat.	96. E	— — — — — <i>titus aut ferro primum ferat.</i>	87. B
Polellina à Venetiis occupata.	70. C	Rhegius urbi capiuit.	60. P
Pollentes ad Filium Lyciam uictus politissimis fluv' ventur.	116. C	Rhodiana Pollellina à Duci Ferrarie capiuit.	41. C
Poloni sibi dicebatur Sarmata.	58. K	— — — — — <i>ad besti' defit' à Venetiis resipit.</i>	65. D
Pompeopolis regia Vilia uincipali.	59. C	— — — — — <i>peninsula à Germanis & Hispanis expulsa.</i>	65. D
Pons uicus opidum stram ad flumen Oderam.	109. B	Rhodias insula.	119. C
Pontificis debet ege auditor pacis non belli.	44. C	Rhotomageni <i>Cardinalis interit.</i>	57. A
Portunus opidum.	52. C	— — — — — <i>capit & mortuus Rex Gallorum dislocatus</i>	57. E
Pollonya opidum.	77. E	— — — — — <i>ann.</i>	57. E
Portus Naso.	211. A	Ricini Reverens erutor viva Germanorum sag- nare seu patet.	27. A
Potam nimirum ell pericolosis, & res molesta.	73. C	Ripa opidum id Legati Pontifex, Galliarum &	57. E
Poulium atrox rora Argos & Scitis.	116. C	Germanorum de indecis egredit.	57. E
Prallum primaveris.	96. F	Rivulus totus cœderetur.	119. B
Pratum opidum vi captus.	94. E	Rizamu <i>Prefectus equorum Vicentianu exiit.</i>	119. C
Primcololum arx à Venetiis occupata.	41. A	— — — — — <i>in Forogalli irrogat.</i>	ibid.
— — — — — <i>ex.</i>	4. E	— — — — — <i>in facie fauces in potoflatem Malateste Ba-</i>	112. B
		— — — — — <i>loni venit.</i>	
		 R	

RERUM AC SENTENTIARUM.

Romanus quando fuit regnante cum exercitu rebatur fiam ipse.	31. D	Spes lucis ubi adit, nulla edicta aut cibulio possunt advenimus sufficere.	143. A
— pagum Peccatis fassidunt.	81. E	Spinilbergium oppidum vi à Gallis expedit.	66. E
Ronnum oppidum.	59. C	— oppidum ubi fluvius Tiberiatis.	80. D
Roverchire villa iusta Ablegum.	127. B	Spinulae rebas Pontificis fudent.	36. P
Rubentum Urtilias palatio in foro contra Pastoreum.	90. D	Stellatice oppida.	66. B. 71. C
Robico flumen.	77. A	Stria callida.	24. C
Robignum oppidum.	79. C	— à Gambaricoflora agriculti caput.	ibid.
Rufum oppidum ab exercitu Pontificis expugnat.	21. F	Surrum oppidum.	43. A
— urbis evanescitibus fratribus.	11. A	— manica à Fenneti.	42. B
S		— — — — —	61. P
Sabellus Dux Romanus.	9. D	— — — — —	77. A
Sacellum oppidum caput annis Legantum.	80. C	— — — — —	79. D
— ab bellicis expicit.	80. C	Sugena collis.	80. B
Salemum oppidum.	134. B	Sulli exercitus ad pedes Mongrenum sita est.	114. B
Sannus infusa.	97. A	— claudit iter ex Gallia in Italiam.	114. B
Sapiens est timere & crevere, ne aliquad mali e- venirit.	71. B	T	
Sarceni Fenneti bello laevigant.	8. A	Tauris flumen.	96. E
Saxolum oppidum à Pauli Capella vi capitur.	68. E	Taurus Rutilus.	97. B
Scalara ars forae mactu sita est.	42. C	— fons praelatus ob valleum in Cardu-	3. C
— — — — —		Regis Gallicorum à Fenneti obtinato.	10. B
Scalana ars forae mactu sita est.	42. C	Tauritum ab Imperatoris unica expugnat.	21. A
— — — — —		Tauritum à Federatice subficit.	79. E
Scalamon oppidum.	80. C	Tenculae villa.	76. A
— caelibus.		Tergithri rura mare infelix reddunt.	79. D
Scalonus salutis.	115. D	Tergithri Meglam oppidum terra marica assit invadunt.	77. D
Scamna nulla major eis quam scipium cogitare- re.	87. C	— — — — —	78. E
Scolis castellum à Germanis capi non potuit.	19. D	Tergetilum circutus in Fructuosa petulatim venit.	1. Epit.
Senius Rex cum exercitu Anglorum ingreditur.	116. C	— — — — —	6. E
— Rex ista bellum terretur inter.	116. D	— — — — —	18. D
Sebastianus Manus cum Paduca clausa primaria flavina obfervat.	9. F	— — — — —	28. C
— — — — —		Tenui flumi.	77. E
Sechia amnis juxta circuitem circuatum.	19. B	— — — — —	97. A
— ampli.	79. C	— latitudo.	97. B
Seditio in exercitu Fennotorum.	13. D	— longitudo.	98. C
Sedonius legatus Fregionis invictatus Fennitis de- dit.	92. C	Thethis rivulus primaria Persie.	
— — — — —		Theodorus Burgensis ad novos oppidum min- tum.	81. D
Cardinalis in Anglia omnia disturbat.	135. B	— — — — —	136. E
Selini Rex Taurorum patre rexq; fio intrit in re- gnum.	58. C	Thesmophilum annularis opulenta.	60. B
— Rex Taurorum Agrypnus rotam & Egypcius sibi regis nobilitat.	58. D	— à Jovis Delphino comburitur.	ibid.
Sempronius Gracchus fons si infelix pagus Boenorum maxima militat.	31. D	Thesmophilum opulenta Parvum.	98. P
Senebus maxima militat.	91. E	— — — — —	8. D
Seqana flumen in Gallia.	110. C	— — — — —	9. D
Sermundum oppidum.	66. D. 71. C	— — — — —	ibid.
— ad Fennos defecit.	137. A	Tiliaceum florua.	41. A
Setifrum oppidum.	76. E	— — — — —	80. C
Sforis Laudus Episcopus testar Beccellius Cri- brarius circuata.	95. A	Timirus annus Tergebum & Cauordiam diffe- rat.	18. C
— Das area Mediolani tradit.	136. A	— — — — —	18. G
Sicumbria jam dictor Geldria.	6. P	— haber festae fons Serransili aqua.	28. C
Siguria praetoriorum.	97. A	Tirodensis Germani capitale Castellum.	84. B
Sigismundus Caballus Dux beli Fennotorum.	105. A	— — — — —	ibid.
— Rex Hungariae vallis exercitus in Ayale- nan provinciam.	61. B	— — — — —	84. G
— — — — —		Tolima vallis ejus loca à geatore, gallus in Italiam iter.	94. D
Silius amnis iuxta Fennorum finibus exar- tar.	63. C	— — — — —	143. C
Silius amnis juxta Taurorum.	79. E	Torellium oppidum Fenneti à destrit.	111. C
— annus margini per septem ejus annis in effa- zia.	111. E	Tomais clavis Nervi crux.	115. B
Silvius Solbellus ad Umbrianum contra Cremona flu- ket.	117. C	— — — — —	116. B
Silvius fons.	81. A	— — — — —	106. D
Simeone Beneventus virus in patulatum Fennorum.	56. D	— — — — —	131. E
— — — — —		Trebius amnis.	79. A
Stephanus Rex Perse fuit auxiliaris fratri Regis Taurorum.	98. C	Tribuni à fons unicuique tribuando sunt appellati.	7. E
Speculum oppidum deditum caput.	56. E	Tridentinum Episcopi ex Fennis triginta milia annos accepit.	150. D

INDEX NOMINUM,

- Trividientis apudum fons & Venetus praefidum
 prodit. 10. F. 11. A.
 Trivilium à Mediolanensibus occupata. 2. Epit.
 — oppedita fide dat Inflammatum. 10. F.
 Trompa valui. 86. B.
 Troy exstet Gallia. 68. F.
 — illa duxisse est exiliam contra Pasciforem
 celebre. 68. F.
 Troylin Sabellini aquariorum & carpinariorum Dani. C.
 Triumpha Valli. 143. A.
 Turci nostra Fecunda bellum parvo. 3. C.
 — prestat auxiliu Fecunda pollici fuit. 37. D.
 — & Dalmatia in auxilio Fecunda exstrauit. 53. A.
 — cum slavo Hyrcanum & Tarentum venient. 68. A.
 Turci in regnum imperium crevero. 8. E.
 — Taurorum & Grecorum fugere. 8. E.
 Turris Danus. 42. D.
 — nova est asternens Fecunda. 56. B.
 — V.
Villes Gasconie. 112. A.
 — Villas Dresdani. 61. C.
 — Palencia. 62. A.
 — Sabia. 140. C.
 — Transpia. 141. A.
 Vallifica oppida à Lescardo & Peter Corfei
 oppr. 27. A.
 Variolum epidemiam peste Iulianum Larissum. 133. E.
 Vaticana regnum ad Poytou munita Stan. 9. B.
 — regnum, nunc Nascentia regnum appellatur. 116. A.
 Veneti cum Rege Romaneum in trecentum indicare
 fecer. 2. Epit.
 — curant res Pisanis. ibid.
 — contra Ladovici Merian fides cum La-
 devico Rege Gallorum invenit. ibid.
 — in partes Germanicas int' indebat. ibid.
 — cum Germanis ad Cadibronum præficiuntur. ibid.
 — ut & ad Gurgianum & Tergisiam. ibid.
 — Gurgianum & Tergisiam in pugnare accipiunt. ibid.
 — cum Ricardus Postif. Rege Hispanie & Me-
 diolanensis invict. 3. C.
 — cum Ladovice Rege Gallorum concurvant. 4. A.
 — Gallorum fides subjicitur basi. 4. B.
 — habentur annos sextiam fidelium. 4. C.
 — pace imperiorum latra preparantur. 5. B.
 — in bello externe velle feneri ubi sunt. 5. C.
 — veriti bellum gerant. 5. C.
 — uicissim compiti suci auxiliu sunt. 6. D.
 — Gallo Regi Maximiliano per Tridentum ve-
 nienti subdebet. 6. E.
 — a Julio Postifici ciuitatis Ariminum & Fa-
 scidium usurparunt. 7. A.
 — Iulium Patisfum & alias Reges hercyniorum
 Regem Gallorum concurvaverunt. 15. D.
 — uicaria fabrie & rei maritima peritos ad-
 fistaverunt. 7. C.
 — vacans maxime commissarii. ibid.
 — uicariant partem Italie amicissimum &
 fiducissimum. ibid.
 — quibus rebus villas fbi querunt. 7. D.
 — quis nequissimus prius habuerat. ibid.
 — eligebant Duces eque armis in confundendo
 rat liber. 7. E.
 — iniquitate anomali nulli libidini erat abequare. ibid.
 — abrogata Tribunalis potestate Duces creaserunt. ibid.
 — Duces curam rerum scientissimum. de quibus
 per tempore agendum non aliud. ibid.
 — corpus sicut novissimi obitum exercerant. 7. F.
 — spissi acutis calis habentur à foecissimi. 8. A.
- Veneti ab Istris, Liburnis, & Dalmatis maritimis
 ihercianis transirent. ibid.
 — fons Adriatici non nisi aqua posuerat. ibid.
 — adum & occidua bonorum vicos residi-
 sunt. 8. B.
 — cum quibus forefuis temporibus pagine-
 runt. 8. B.
 — cum Liguribus centum annis & septuaginta
 locis excederunt. ibid.
 — Marcus Evangelistam in Deum interlocu-
 sificauit. ibid.
 — cum Tertii bella alpina pugnerunt. ibid.
 — fons antevulso Christiana Ecclesia. ibid.
 — pugna facinus multa erigerat. ibid.
 — quibus virtutibus fuisse predicti. ibid.
 — capti custoditis leseria facile deservitus à
 latrines ad delitias. 8. D.
 — cum Hericis Due Ferrarie pugnantes bel-
 lum pugnerunt. 8. E.
 — crociates Apulia in pugna bokare. ibid.
 — Altimontis & Flemonium capere. ibid.
 — incident in pugnacionem quod Flaminianus ex-
 gratus esset. ibid.
 — Pontifici litteras mittunt. 9. A.
 — legatum missum ad Regem Anglie. 9. B.
 — aggressi dicunt se salutis, unde in Germa-
 niam inv. 9. C.
 — ex terra Grecia, Campania & Apulia regias
 & auxiliari atque pugna. 9. D.
 — copias suas ad diversa lites misserunt. 9. E.
 — Duces Ferrarie & Reges Hispanie boles-
 labens. 9. F.
 — Carolus Reges Galliarum ad Taurum suorum
 fuderunt. 10. B.
 — habentur veteri institutum, non irritare, &
 potius propulsare, quam interfici impunitum. 10. C.
 — apud arcuato Adenanum iusti poli. 10. F.
 — ad Brivigianum fortiter in bello agunt. 11. E.
 — epidemias Rusti subiecta venient. 12. A.
 — in meagri regnum discrimine scaligene agunt. 12. C.
 — infrausta acer versus flumen Adenan est. ibid.
 — epida uiria ad boles defelit, redicunt in
 fiducia pugnare. ibid.
 — boles altera flumen Adenan fundunt funge-
 tan. ibid.
 — ioculat Ripale fbi felicibus repellunt. 12. D.
 — Tervulio obficiunt. ibid.
 — levitatis gallo. 13. E.
 — à Gallis funduntur, cedanturque. 13. E.
 — amictus amica impedimenta & tormenta
 luctu. 13. E.
 — à Galli fagi Briskum pugnat. 15. A.
 — concurvata Piberionis epidemias pugnat. 15. F.
 — Piberionis epidemias proficiuntur. 15. C.
 — cum Ferrarieq' agunt, ut exercitio Gal-
 tierum uicibus ingrediatur. 18. C.
 — in Campi Martis iusta Ferrarie capta
 sunt. 18. D.
 — à Due Ferrae, terra marique bello appugna-
 tur. 18. F.
 — à Patisfice transierit Ecclesi' officiantur. 18. F.
 — Julio Postifici Ariminum, Faventiam, Re-
 gessum & Circassum contrahit tradidit. 19. A.
 — Due Ferrarie tam Rhodigi, infante tradi-
 doit. 19. A.
 — Regi Hispanie ciuitates Apulia tradidit. ibid.
 — Regi Romanorum tradidit Ferentiam, Picci-
 triam & Patavium urbes. ibid.
 — cum Gallis de pace egere volent. 19. E.
 — nequam bellum sollicitum nisi turbidi genitib.
 — nequam cedem de legibus edebant. 21. E.
 — Gefariani milites uores certant, aut capiant.
 — recipiunt Patavii aliquantum respiciunt. 21. A.

RERUM AC SENTENTIARUM

Vetus Karthaginis Communis Germanie	Emper.
— major in eis a Regia biremis quam Tauris	35. A
tertia marinae Tergitum insulam	35. B
tertia marinae Tergitum expeditissima	35. C
tertia marinae Tergitum expeditissima	35. D
— eis hinc mentem videtur relevantem	35. E
Rugitum quod adveniuntur	35. F
relixi Tauri proinde statim et conferens	35. G
Patavinum nivis condito submersum	35. H
Venitum et Forum tempore differt.	35. I
inquit Sennius acutus.	35. A
Mercato Martini in opere illa agitur.	35. B
Mercatorum Forum nitens.	35. C
comes carthaginiensibus fuisse, praeceps uterque certe	35. D
territis	35. E
quatuor novem pugnare biremis in eis sunt.	35. F
biremis quod fugient, fugient, unde superceduntur et perirent.	35. G
confidit intra urbem Patavinum diligenter,	35. H
excessione Patavinum effunduntur eccl. et interdum ob- ficii.	35. I
in utero Patavinum ipsa primaria.	35. D
responsum patrum suorum in eis.	35. F
Aeginae Ravennae Orientem ad Tauras nivit.	35. G
implorant auxilium Tauras.	35. H
adirent Regi Anglorum et discubant Galliarum.	35. I
Johns Patavinum aquilonis sequentia molibus derisor.	35. A
ad Veneriam expeditissima procul distans.	35. B
spera leviorum Procula Veneriam respicit.	35. C
et via nostra Adversari et expeditissima exire.	35. E
Civitatem Bellunam et Friuli in eis dilatare re- spicit.	35. G
exire accens Scutum curit.	35. H
probus conseruare et Primiturum.	35. I
eis Ferrum usque nostre amissi ute de curarum.	36. F
Albertus apudem maxima.	36. B
clavigeris res.	36. C
feliciter regnare hyena, quae alieta.	36. E
cuius Imperatoris pars quod Hispaniam agit.	36. A
in his Veneria potesta decurrit.	36. B
conspicit Ecclesia repudiat.	36. C
carceris et parvorum clavis ante frumentari.	36. D
Rogio formatus.	36. E
governator Regio Pannorum et perterritus habet.	36. F
et Tauras dum Graeciae basiliam expeditissima.	36. G
frugis fiducia non report.	36. H
ad Eboracum etiam agit.	36. I
pro Virgo Veneria.	36. A
curvant Dolomites sed Regi Ladonum.	36. B
et ad accipitrem Africam determinantur.	36. C
et Veneriam prope latitudinem.	36. D
quatuor apud Gallicum etiam bellis. Inquit.	36. E
egregius autem Allobrogum ad Toleratum apparet.	36. A
egregius ad apparem Aborigines etiam.	36. B
intus regnum eisque Patavinum et fons aqua munda.	36. C
altra causa dicitur ad Cambium expeditissima.	36. D
etiam Veneriam et expeditissima etiam.	36. E
et vel Veneriam et expeditissima etiam.	36. A
in apice Loxonum qui sed ad deputandum factus est, alibi exterritus relinquit.	36. B
truncus diligenter, tuus non perficit.	36. C
terraproducta pax, quae inferenda iusta. Responsum exire.	36. D
paratus cum Pontifice contra Gesum et Feruum et expeditissima.	36. E
cum defensore Germonis filiavit.	36. F
cum Pontifice itaeva expeditissima contra Graeciam erat.	36. G
terras et insellas Graecia redirent.	36. H
Akkium apud caput.	36. I
ad Galliarum expeditissima.	37. B
locis sive Patavinum precepimus.	37. B
sicut eisq; vocis Veneriam.	37. D
Rhodopianum Patavinum cernit.	37. E
et Veneriam subtiliter ostendit.	37. F
Anglia Comitatu sufficiuntur annuntiantur.	37. A
ad Britonum reportantur.	37. B
Indi et Veneriam discutunt regnante liquidentur.	37. C
et Romani Martini cetero multato.	37. C
Magna resiliens retro tenui grecorumque via ab eis	37. D
aribus Procerum erga.	37. E
contra solemque Ferrum etiam milles aperte.	37. F
ad summa Martini redirent.	37. G
Veneri Pontificis religiose.	38. E
ad apparem Galli etiam absunt.	38. D
regia nostra virgo Feruum.	38. B
et cum clavis Palma ad Ciborum incisa in hysc eis.	38. C
in insula a Feruum quod translati funduntur impa- turato.	38. D
inter insulas in hisq; partibus insularum.	38. E
Montebasque operis propeceps.	38. F
apud Ciborum vicinias ad hisq; reportantur.	38. G
discutunt operis censum.	38. H
et Pontificis contra Feruum sentent.	38. I
Et Pontificis Dux Feruum ligatur.	39. B
in pacem Patavinum alcant.	39. C
indusque operis contrahit.	39. D
ad portum Feruum etiam.	39. E
et operis operis etiam.	39. F
Feruum etiamque operis nescit.	39. G
marinam operari, quae genitissima pali.	39. H
Regia Feruum etiam operari.	39. I
et Feruum etiamque operis ferit regia pali.	39. A
Feruum calidum et operis etiam.	39. B
Hypothales etiamque et operis etiamque etiamque.	39. C
Bacchus etiamque operis etiamque etiamque.	39. D
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. E
in insula Ciborum etiamque etiamque etiamque.	39. F
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. G
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. H
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. I
in utero Ciborum etiamque etiamque etiamque.	39. A
indusque etiamque etiamque etiamque.	39. B
canit Utrensis et Feruum etiamque etiamque.	39. C
ad Ferum Marci Balii.	39. D
— annos Adversari postmodum pali.	39. E
ad Tolerum annos etiamque etiamque etiamque.	39. F
pontem operare. Pala a distante para.	39. G
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. H
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. I
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. A
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. B
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. C
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. D
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. E
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. F
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. G
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. H
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	39. I
Circa et circa dilatare reficiuntur.	39. A
et Utrensis et Feruum etiamque etiamque etiamque.	39. B
canit Regi Galliarum fedes fonsque.	39. C
apparet Loxonum etiamque etiamque etiamque.	39. D
etiam Feruum etiamque etiamque etiamque.	39. E
tristis concentusque complicitus etiamque etiamque etiamque.	39. F
Dolomitesque operis etiamque etiamque etiamque.	39. G
indusque Feruum etiamque etiamque etiamque.	39. H
habent plures operas, quae Rovanius nubes et operis	39. I
dolentes malentes rabiens quaeque ignoramus.	40. A
malus menses impeditum etiamque etiamque etiamque.	40. B
ad Pontificis operis etiamque etiamque etiamque.	40. C
calix in operis etiamque etiamque etiamque.	40. D
Feruum etiamque etiamque etiamque.	40. E
Marcius et operis fuit fide vacillatio armenia etiamque etiamque etiamque.	40. F
ad Marcius terra repudiata.	40. G
progenitores Utrensis operari.	40. H
Feruum etiamque etiamque etiamque.	40. I
Feruum etiamque etiamque etiamque.	41. C
abstinentia Marcius etiamque etiamque etiamque.	41. D
et operis operis etiamque etiamque etiamque.	41. E
parus etiamque etiamque etiamque.	41. F
et Gallici Feruum fallere multorum	41. G
Feruum Celeri tempore milibus.	41. H
parus Ferum milibus.	41. I
canit Regi Galliarum etiamque etiamque etiamque.	41. A
intro Britonum etiamque etiamque etiamque.	41. B
Felicitatis operari.	41. C
a Britonum operari etiamque etiamque etiamque.	41. D
et Gallici operari etiamque etiamque etiamque.	41. E
Genitrix operari etiamque etiamque etiamque.	41. F
et Britonum etiamque etiamque etiamque.	41. G
parus etiamque etiamque etiamque.	41. H
parus etiamque etiamque etiamque.	41. I
parus etiamque etiamque etiamque.	42. C
metus velocius Gallo contra Ferum fluit.	42. E
et fons acris fluvialis nulla metus acris.	42. F
parus etiamque etiamque etiamque.	42. G
parus etiamque etiamque etiamque.	42. H
parus etiamque etiamque etiamque.	42. I
quadrigae operis manuatis magis regi.	42. A
metus velocius Gallo contra Ferum fluit.	42. B
et fons acris fluvialis nulla metus acris.	42. C
parus etiamque etiamque etiamque.	42. D
parus etiamque etiamque etiamque.	42. E
metus velocius Gallo contra Ferum fluit.	42. F
et fons acris fluvialis nulla metus acris.	42. G
parus etiamque etiamque etiamque.	42. H
parus etiamque etiamque etiamque.	42. I

INDEX NOMINUM, RERUM AC SENTENTIARUM.

Veneti se registratio legavit, qui primos ducat.	17. A	relatives tempi.	13. D
Veneta Provincia dilecta et Honora.	7. B	Vicaria Paviliae Dux ioli Pontium.	27. C
Veneta undecimiles.	7. C	Vicentia a Pomer capite spissi decimatis Frangit.	29. C
— conditio regis.	7. C	— sed dicitus loquax.	21. D
— fuit post in pars Italia amengous & palmarum.	7. D	— dicitur ad sententiam.	21. D
— uocabili merito valde fort invenerit.	21. D	— a Vicentia dilecta caput.	21. B
Venitius in urbe fuit.	111. A	Vicentia nolis a Pomer in uolu sententias dicti.	29. C
— pretiosissimi, abe palati abundat.	111. A	— confidit in latronis usquefragit.	21. E
— uocabili regis.	111. A	— in uolu sententias invenerit.	21. E
— facies frons.	111. C	Vicentia Noditi audie exercitus Pomer in pugna	21. A
Venitius Ligea et Hereditatibus huius post.	21. F	— infelix tem.	21. A
— megeriorum fuisse ut Helveti multat.	21. F	Vigilium annulari pugnat.	21. E
Venitius apud e mitibus huius Pomer trecent.	81. D	Vigilium capitulo Angelorum Delphini caput.	21. F
Vermes Colles.	18. C	— omnes exercitus & Crustaceos.	21. F
Veneti a Veneri dilectio et fari permisit.	46. D	Vitellus Dux exercitus Pomer predicit Triclinium	21. F
— a Gerone, Hispani & Galli regit.	75. A	in pugna agitans.	21. A
— uita.	62. B	Veneti non rexit sed bene servit.	21. D
— a Veneri appagata.	63. C	Ultima Oppressa quatuorcentis milibus pugnat & ex-	21. E
— — aduersus & appagata.	63. C	regit.	21. E
— Licetius appagatus coniunctus decimatis.	21. A	Vitellus Dux Pomer.	21. E
— — a Prestito & Galli subditus.	125. C	Urbicus Domusq. Pugnacrius Pomeris pugnat.	21. C
— — cum Venetis territis Pomer tradidit.	125. F	— Gallo subditus pugnat Pomeris Ratis.	21. C
Venetus per tridemusq. annos subditus.	125. D	— decimatis ex uita, responsum dicit.	21. C
— quoniam fuisse, annos subditus. Pomeris in occi-	125. E	Dux Pomeris Secundus in his impugnat.	21. C
Venitius et Veneri annos fidei subdit.	125. D	— in opere l'ali, Latrone & glori.	21. C
— — annos subdit ex annis subdit.	125. D	— Dux Reticorum, Basconum & Iberum Basconum in fi-	21. C
— — fuit portus Gregorius tradidit palliorum.	46. D	— des Pomeris recipit.	21. C
— — uita, ut intercessu patrem, resuunt.	47. A	Ultima Dux Reticorum non in exercitu Pomer tem.	21. C
— — uocabili intercessu subdit, quoniam extra.	48. A	Urbicus Clavis in belli pugnatur temp.	21. D
— — Veneti ab appagatis Brevia discerte conseruare.	125. A	— nra a Dux Reticorum aliud dicit.	21. B
— — fuisse uocabilius Veneti palliorum.	125. F	Valpens capitulo intercessu repat.	21. A
Venitius non.	41. D	— Zacharias Corazensis legato Veneti.	21. E
Venitio et in uocis multate filer.	120. E	— sancti Capitulii capitulo optione de uictoria gen-	21. D
Videt non rexit uocis & temporis.	51. A	— Zacharias Lazarus Prosternit Venetia lau deinceps.	21. D
Videt palam ei fuisse multate filer.	120. E	Zacharias Lazarus Prosternit Venetia lau deinceps.	21. E
Victoria non aut bonitas fuisse multate.	120. E	Zogdri Cratensis Sagittarii, aggrae ac fons ferme gnat	21. D
Victoria non aut bonitas multate.	120. E	— in uocibus Veneti vobis.	21. D
Vicini Peraltae. Dux postum Venetiam in legione po-			

F I N I S.

